

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської інтернет - конференції молодих вчених та студентів

*“Формування інноваційної стратегії підприємств і механізм її
реалізації»*

м. Миколаїв

12 червня 2013 року

УДК 338.432:631.11(477)
ББК 65.321+65.58(4Укр)

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету:

НОВІКОВ О.Є. – доктор економічних наук, професор, проректор Миколаївського національного аграрного університету

ШЕБАНИНА О.В. – доктор економічних наук, професор, декан факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету

Члени оргкомітету:

ЧЕРВЕН І.І. – доктор економічних наук, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

БАНЄВА І.О. – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

ЄВЧУК Л.А. – доктор економічних наук, професор кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

КАЛЮЖНА О.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

КЛОЧАН В.Ф. – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

КУШНІРУК В.С. – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

Формування інноваційної стратегії підприємств і механізм її реалізації: тези доповідей Всеукраїнської інтернет – конференції молодих вчених і студентів 12 червня 2013 р. / за ред. І.О.Банєва та ін. – Миколаїв , 2013. – 293 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: „Інноваційні, інформаційні, інвестиційні складові сучасних підходів до управління підприємством”, „Проблеми та перспективи інноваційного розвитку підприємств АПК України”, „Оцінка ефективності реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрній сфері”, „Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності”

Учасники конференції:

- Херсонський національний технічний університет
- Миколаївський національний аграрний університет

Організатор конференції:

Кафедра управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств Миколаївського національного аграрного університету

**СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ, ІНВЕСТИЦІЙНІ
СКЛАДОВІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ**

***ЩОДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНИХ
ІННОВАЦІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ***

А. К. Гринішина, магістр

Науковий керівник: к. е. н., в. о. доцента Т. В. Порудєєва

Миколаївський національний аграрний університет

Важливою умовою досягнення економічного зростання, побудови соціально та екологічно орієнтованої економіки є збереження та раціональне використання природних ресурсів, необхідних для забезпечення здорового та повноцінного життя населення шляхом впровадження екологічно чистих виробництв.

Прагнення України відповідати світовим критеріям розвитку, а саме розвиватися на принципах сталого розвитку гальмується проблемами економічного стану господарства, технологічного рівня всіх сфер виробництва, недосконалістю організації суспільства, в тому числі нераціональними підходами до організації природокористування на всіх рівнях управління.

За останні десятиліття у світовій практиці відбулися глибокі якісні зміни у підходах до вирішення екологічних проблем і, передусім проблем, пов'язаних із виробництвом товарів і послуг.

Нині в Україні занадто повільно іде переорієнтація виробничого потенціалу на новітні інноваційні технології, нові природозахисні методи управління виробництвом. Корпоративна культура виробництва та споживання в Україні зумовлює утворення відходів майже 90% від первинно використаних ресурсів. За різними показниками, на території України щорічно утворюється від 700 до 800 млн. тонн відходів. Загальний обсяг накопичених на території України відходів сягає понад 30 млрд. тонн, у тому числі шкідливих (токсичних) — 2,9 млрд. тонн. Основним джерелом утворення промислових

відходів є виробнича діяльність підприємств гірничо-видобувної, хімічної, металургійної промисловості, нафтопереробної галузі, паливно-енергетичного комплексу, промисловості будівельних матеріалів. [1]

Сучасні виробництва характеризуються утворенням токсичних рідких відходів, які неможливо при сучасних технологіях очистки знешкодити. Такі відходи вимагають тривалої ізоляції від біосфери. Тому формування раціональної промислової структури, введення в експлуатацію безвідходних і маловідходних виробництв, оснащення підприємств ефективними очисними спорудами дозволяє позитивно вирішувати проблеми охорони навколишнього природного середовища й утилізації відходів. Врегулювання проблем щодо мінімізації конфлікту між людством і навколишнім середовищем, можливе за умови впровадження екологічно орієнтованих інновацій.[2]

Інноваційні процеси, які притаманні світовій економіці та способи розв'язання спільних економічних проблем дозволяють зробити висновок, що розвиток промисловості можливий тільки при проведенні розумної екологічної політик. Інноваційний процес в аграрному секторі української економіки на сучасному етапі має такі характеристики.

1. Суттєва обмеженість упровадження інноваційних технологій, переважання у практиці аграрного господарювання ресурсовитратних схем виробництва.

Так, за інформацією УААН, у 2005 р. лише 2,9% вітчизняних агроформувань застосовували проривні технології світового рівня, а нині кількість таких підприємств не перевищує 15% [3, с. 6; 5].

2. Недостатня розвиненість провідних нині у світі напрямів інноваційної діяльності в аграрному секторі (котрими, як зазначалося, є розробка і впровадження ресурсозберігаючих та екологоохоронних технологій), спрямування інноваційного розвитку вітчизняної агропродовольчої сфери в основному на впровадження нових сортів і гібридів рослин¹, порід тварин, ветеринарних препаратів у сільському господарстві, бактеріальних заквасок у харчовій про-мисловості, останнім часом розробки з ресурсозбереження дещо

активізувалися, хоча масштаби зазначеного процесу в межах держави є недостатніми. Зокрема, за даними Мінагрополітики України, у селах встановлюються котли для спалювання твердого біопалива з метою забезпечення теплопостачанням виробничих приміщень і соціальних об'єктів, побудовано та у стадії завершення 7 об'єктів із виробництва біогазу з відходів тваринництва.

Таким чином, на сьогоднішній день існує багато проблем, які заважають належному розвитку екологічно чистого виробництва. Для їх вирішення необхідне впровадження екологічно орієнтованих інноваційних розробок, зокрема розробки нових поколінь очисних споруд, методів очищення шкідливих промислових викидів і стоків, а також реалізації заходів, спрямованих на екологізацію технологічних процесів, запровадження природонеруйнівних, природо-незабруднюючих, ресурсозберігаючих та екологобезпечних видів техніки і технології, способів організації виробництва, форм господарювання, безвідходних або маловідходних замкнутих виробничих циклів тощо.

Література

1. Буркинський Б. Т. Екологічно чисте виробництво. Наукові засади впровадження та розвитку / Б. Т. Буркинський // Вісник Національної академії наук України. – 2006. – № 5. – С. 11–17.
2. Хмарова Н. І. Екологічно чисте виробництво – інноваційна складова стратегії сталого розвитку / Н. І. Хмарова // Науковий вісник. – 2007. – № 17.7. – С. 110–115.
3. Ситник В. П. Завдання наукових установ УААН щодо організації наукового менеджменту у сфері інтелектуальної власності та маркетингу інновацій / В. П. Ситник // Економіка АПК. – 2005. – № 8. – С. 3–9.

ІННОВАЦІЇ В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

Житник Є.І. магістр

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кушнірук В.С.

Миколаївський національний аграрний університет

Зростання внутрішньої й зовнішньої конкуренції у сільськогосподарському виробництві підвищує значення новаторства і змін, втілення яких у нові технології та продукти забезпечує необхідний рівень економічної стійкості суб'єктів господарювання агропромислового комплексу.

В сучасних умовах інтенсифікація використання науково - технічного прогресу дозволяє матеріалізувати ідеї, відкриття та удосконалення знарядь праці, технологій та різних підходів до організації виробничих процесів. Все вище перераховане зумовлює сприятливі умови для активного впровадження їх в аграрну сферу у вигляді інновацій.

Економічну сутність інновації в своїй праці «Теорія економічного розвитку» розкрив Й. Шумпетер. Економічна сутність інновації полягає у створенні нового товару та подальшої його комерціалізації в ринкових умовах з метою одержання більш високого прибутку [1, 84-154]. Інноваційний розвиток аграрного сектору означає його якісне реформування, що базується на зростанні виробничих показників із одночасним удосконаленням соціально-економічного механізму сільського господарства, а також взаємопов'язаних з ним галузей. Але, в аграрному секторі інновація є певним видом товару. Як відомо кожен товар має свої специфічні форми прояву. Так, інновації в аграрній сфері мають велику специфіку форм прояву, основними з них є: підлягає використанню як інтелектуальний ресурс; при масовому розповсюдженні втрачає новизну, в результаті чого спонукає до створення нових інновацій; може носити поліпшуючий та модифікуючий характер; має вартість, яка визначається не суспільно необхідними, а індивідуальними витратами праці; передбачає можливість продажу на різних стадіях розробки тощо [2, с. 75-84]. Але основна сутність інноваційної діяльності в аграрній сфері економіки

полягає у розробці та впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики тощо з врахуванням накопиченого наукового та інноваційного потенціалу.

До особливостей інновацій в аграрній сфері котрі будуть впроваджуватись можна віднести: високий рівень ризиків фінансування наукових досліджень; тривалий процес розробки інновації; інновації носять, переважно, поліпшувальний характер; залежність від природної зони та клімату [3]. Але особливості інновації в аграрній сфері мають певний ряд особливостей котрих не має жодна інша галузь економіки. До таких особливостей можна віднести: природно – кліматичні умови які дуже тісно пов'язані з аграрною сферою; наявність агропродовольчої продукції котра характеризується різноманітністю видів та технологією виробництва; мають високі ризики при здійсненні господарської діяльності. Найбільшою перевагою застосування інновацій в аграрній сфері є її характеристики, основною з яких є науково – технічна новизна (котра визначається за такими показниками: 70% і більше новизни – якісно новий товар; 20 – 70% новизни – новий вид товару; якщо менше 20% новизни то такий товар вважається – незначна новизна).

З вище викладеного матеріалу можна зробити висновок, що впровадження інновації в аграрній сфері пов'язане з рядом чинників, до яких відноситься: нестача коштів на впровадження інновацій на аграрному підприємстві; висока вартість інновації; низький рівень інфраструктури ринку інноваційної продукції; відособленість товаровиробників від наукових установ, котрі виступають джерелом інновації тощо [4]. Але інновації в аграрній сфері також характеризуються різними особливостями до яких можна віднести: функціональні; регіональні; галузеві; технологічні та організаційні. Отже, на сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу України важливу роль відіграє впровадження новітніх технологій та досягнень науково-технічного прогресу. Широке впровадження інновацій в усіх напрямках діяльності

сільськогосподарських підприємств сприяє: зростанню продуктивності праці, економії різних видів ресурсів, скороченню витрат і зниженню собівартості аграрно-продовольчої продукції, нарощуванню обсягів і підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва. Отже, інновації є засобом підвищення ефективності виробництва продукції, а також засобом адаптації підприємства до змін соціального, економічного, політичного середовища [5].

Література

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер; пер. с англ. Л. И. Кравченко. – М.: Прогрес, 1982. – 455 с.
2. Марчук Л. П. Про специфіку комерціалізації результатів наукових досліджень / Л. П. Марчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я : зб. наук. праць. Економічні науки. Сільськогосподарські науки. Технічні науки. – Миколаїв : МДАУ, 2009. – Вип. 4 (51). – С. 75 – 84.
3. Янковська О. І. Особливості інновацій в сільському господарстві / О.І. Янковська // Матеріали Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. [«Економіка ХХІ століття : виклики та проблеми»], (Ужгород, лист. 2009 р.) / [ред. кол. Ф. Г. Ващук] / М-во освіти і науки, Закарп. держ. ун-т. – Ужгород : ЗакДУ, 2010. – С. 304 – 308.
4. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент. Навчальний посібник. / П. П. Микитюк. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
5. Осецький В. Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / В. Л. Осецький, Т. Г. Затонацька // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 38 – 49

ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

М.О. Зайцева, магістр

Науковий керівник : кандидат економічних наук, доцент В.Ф. Клочан

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах стрімкого розвитку глобалізаційних процесів та євроінтеграційних устремлінь України особливого значення набуває інноваційна діяльність як потенційна можливість забезпечення стійких конкурентних переваг на ринку та підвищення загального рівня конкурентоспроможності країни. Планування інноваційної діяльності, як одна із основних функцій менеджменту, дозволяє підприємству передбачити та оцінити можливі результати від активізації інноваційних процесів, спрогнозувати та уникнути ризиків діяльності, виявити фактори зовнішнього та внутрішнього оточення, які можуть впливати на реалізацію інноваційних проектів.

Враховуючи зовнішнє середовище, що ставить перед сучасними підприємствами нові умови, зумовлені ризикованістю, невизначеністю, мінливістю, нестабільністю, виникає потреба перегляду ролі планування інноваційної діяльності для підвищення її ефективності. Досить ефективним вирішенням цієї проблеми, може стати запровадження механізмів адаптивного планування інноваційної діяльності на підприємствах. Під адаптивним плануванням інноваційної діяльності Андрійчук Ю.А. розуміє "...процес побудови сукупності підсистем стратегічного, тактичного та оперативного планування на основі цілей та завдань інноваційної діяльності на певну перспективу, що забезпечує адекватну реакцію усіх структур підприємства на зміну факторів зовнішнього та внутрішнього середовища для утримання або досягнення оптимального (бажаного) стану" [1].

Адаптивне планування суттєво відрізняється від інших видів планування, насамперед, інформацією, що використовується. Для традиційних видів планування (стратегічного, тактичного, оперативного) інформація збирається на початкових етапах і стає основою для прийняття управлінських рішень. Зібрана в процесі планування інформація вважається повною, достовірною та релевантною аж до завершення виконання управлінських рішень, які були прийняті в процесі планування. Під час адаптивного планування інформація збирається не одноразово, а періодично,

систематично та регулярно. На основі зібраної інформації плани корегуються, що сприяє їх адаптації до мінливості зовнішнього та внутрішнього середовища. Однак, такі підходи до планування стають причиною виникнення і певних недоліків, які пов'язані зі значними затратами праці та матеріальних ресурсів, окрім того, складання адаптивних планів вимагає значних навиків для працівників, які їх складають. Ці навички пов'язані, насамперед, з умінням закладати допустимі межі для майбутніх коливань планових показників, а також визначення необхідного та достатнього періоду оновлення інформації для уникнення надлишкових затрат праці та упущення моменту змін цих показників.

На нашу думку, кожен рівень планування на підприємстві повинен спрямовуватися на інноваційний розвиток. При цьому реалізація інноваційної стратегії на підприємстві полягає в організації управління інноваційними перетвореннями, що за своїм змістом поєднує в собі методи стратегічного, інноваційного менеджменту та менеджменту проектів (рис. 1) [2, с. 81].

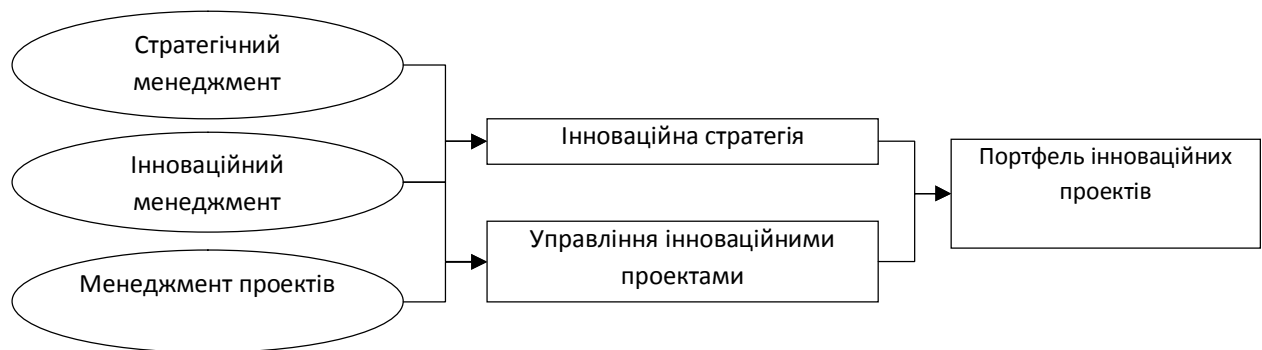

Рис. 1. Зв'язок між інноваційною стратегією та управлінням проектами

У такому випадку кожна інноваційна ціль буде підкріплена управлінською складовою відповідного інноваційного проекту.

На сьогоднішній день, зважаючи на темпи науково-технічного прогресу, можна стверджувати, що стійкість економічного стану більшості підприємств значною мірою визначається темпами і масштабами здійснення інноваційної діяльності, що дозволяє своєчасно і швидко реагувати на умови зовнішнього середовища, що постійно змінюються, шляхом використання різноманітних нововведень, забезпечуючи цим більш повне й якісне задоволення потреб

споживачів. Тому ми вважаємо, що всі рівні планування на підприємстві повинні спрямовуватися на інноваційний розвиток.

Література

1. Андрійчук Ю. А. Адаптивне планування інноваційної діяльності підприємств : сутність, особливості, принципи [Електронний ресурс] / Ю.А. Андрійчук - Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2011_5_1/147-150.pdf

2. Рогоза М. Є. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств : моделі та механізми : монографія / М. Є. Рогоза, К. Ю. Вергал. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 136 с.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

І.О.Казакуца, магістр

Науковий керівник: д.е.н., професор І.І.Червен

Миколаївський національний аграрний університет

Головний напрямок економічного зростання –інтенсифікація виробництва, яка представляє собою комплексний, багатофакторний процес застосування ефективних і екологічно безпечних засобів та технологій, заснованих на досягненнях науково-технічного прогресу, використанні більш досконалих форм організації і оплати праці, управління та ефективних ринкових відносин.

Стратегічним напрямом розвитку підприємств аграрного сектора є інтенсифікація виробництва, що особливо важливо в період пожвавлення й підйому. Під час ж криз і депресії, що характеризуються жорстким дефіцитом інвестиційних ресурсів, необхідні інші форми підтримки цілісності мікроекономічних систем.

Стратегія інтенсифікації виробництва є різновидом базової стратегії концентрованого зростання. Вона використовується в періоди економічного росту й передбачає інтенсифікацію зусиль аграрних підприємств щодо

виробництва продукції за рахунок впровадження досягнень науки, передової техніки і прогресивних технологій, які зумовлюють не лише зростання врожайності культур і продуктивності тварин, а і збереження родючості ґрунту на перспективу.

При формуванні інтенсивного типу відтворення в сільському господарстві необхідно обов'язково враховувати, що кожен напрям інтенсифікації має граничну межу використання, нехтування якою може негативно вплинути на агроекологічну систему [2]. Тому аграрні підприємства, формуючи інтенсивний тип економічного розвитку, мають забезпечити його екологічність за такими ознаками:

- раціональне використання землі, що супроводжується збереженням і підвищенням родючості ґрунту;
- забезпечення оптимального рівня розораності земельних угідь, що унеможливить розвиток водної і вітрової ерозії ґрунту;
- недопущення перевищення встановлених рівнів забруднення виробництва продукції, забезпечення її екологічності;
- дотримання встановлених правил щодо транспортування, складування та внесення мінеральних добрив, засобів захисту рослин і тварин, недопущення забруднення ними навколишнього середовища і продуктів харчування;
- забезпечення дотримання норм відведення стічних вод від тваринницьких ферм і підсобних промислових виробництв;
- правильне складування, зберігання і внесення органічних добрив;
- дотримання екологічних вимог при проектуванні, будівництві, реконструкції і введенні в дію нових будівель та споруд.

Рівень інтенсивності сільського господарства характеризується і таким показником, як затрати живої праці з розрахунку на гектар земельної площі або голову худоби. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва здійснюється на основі широкого використання досягнень науково-технічного прогресу, що сприяє впровадженню комплексної механізації та автоматизації виробничих процесів, підвищенню продуктивності праці. Тому, на відміну від

інших показників, затрати праці на одиницю земельної площі або голову тварин у процесі інтенсифікації закономірно зменшуються. Це відображає відповідні зміни у співвідношенні затрат уречевленої й живої праці з підвищенням технічної озброєності сільського господарства.

Основними стратегічними напрямками інтенсифікації виробництва в аграрних підприємствах є: залучення інвестиційних ресурсів; розвиток спеціалізації та концентрації виробництва до оптимальних розмірів; нові підходи до розвитку підприємницької діяльності; розвиток виробництва на інноваційній основі шляхом застосування нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур та порід тварин; техніко-технологічна переоснащеність виробництва; диверсифікація виробництва й розвиток на цій основі внутрішньогосподарських виробничих відносин і обслуговуючої та збутової кооперації.

Практика господарювання на основі інтенсифікації виробництва супроводжується негативними екологічними наслідками, які в комплексі значно погіршують умови сільськогосподарського виробництва, знижують продуктивність та економічну ефективність використання природного ресурсного потенціалу АПК [1]. Саме тому екологізація розвитку продуктивних сил сільського господарства, відтворення природного ресурсного потенціалу АПК повинна стати головним напрямом державної політики й господарської діяльності аграрних підприємств.

Література

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. – Підручник. – 2-е вид., доп. і перероблене. / В.Г. Андрійчук. – К. :КНЕУ, 2002. – 624 с.
2. Вітков М.С. Основні фактори інтенсифікації аграрного виробництва в перехідний період до ринку / М.С. Вітков // Економіка АПК. – 2005. – № 2. – С. 17-20.
3. Гацура Я.Т. Методологічні положення інтенсифікації аграрного виробництва на інноваційній основі / Я.Т. Гацура. // Економіка АПК. – 2001. – № 9. – С. 65-70.

4. Дергач І.В. Економічна сутність та напрямки розвитку інтенсифікації аграрного виробництва / І.В. Дергач // Економіка АПК. – 2005. – № 6. – С. 61-63.

5. Кириленко І.Г. Напрямки підвищення конкурентоспроможності вітчизняного сільськогосподарського виробництва / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2005. – № 11. – С. 68-72.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Моїсеєнко В.О. – ст. викладач кафедри економічної теорії

Херсонський національний технічний університет

В останні десятиріччя суттєво зросло значення інформаційних технологій, що стали важливим інструментом в процесі підвищення ефективності управління підприємством. Для туристичного бізнесу цей фактор носить особливо важливий характер. Це пояснюється такими особливостями створення та реалізації туристичного продукту, як велика кількість учасників та їх значна географічна роз'єднаність, розгалужена система взаємовідносин суб'єктів туристичного ринку, територіальна диференціація туристичного продукту, віддаленість місця реалізації туристичних послуг від місця їх споживання [1, с.16]. Вказані фактори обумовлюють необхідність підвищення рівня забезпечення системи управління сучасними ІТ-технологіями.

Міжнародний туристичний ринок активно розвивається, створюються все нові турпродукти, посилюється конкуренція, зростає роль держав в процесі стимулювання розвитку туризму. Натомість український туристичний ринок розвивається в основному як виїзний, національний туристичний продукт стає менш привабливим та конкурентоспроможним, приносить відносно невелику кількість доходів. За підрахунками спеціалістів частка туризму у ВВП України є меншою за 2%, тоді як у розвинутих країнах вона складає 5-8%, а у деяких державах – до 50% [2, с.134]. Одна з причин обмежених обсягів в'їзного туризму в Україні якраз і полягає у недостатній інформованості про

український туристичний продукт, в складності його інформаційного супроводження, що пов'язана з неспроможністю туристичних підприємств створити, підтримувати та обробляти велику інформаційну базу [3, с. 178].

Питання використання новітніх інформаційних технологій у сфері туристичної діяльності досліджували такі вчені, як В. Балута, О. Виноградова, А. Галиновський, Н. Плотнікова, Т. Ткаченко, Л. Шульгіна та інші. Однак, окремі статті та розділи в монографіях не дають комплексної картини застосування різноманітних інформаційних технологій в управлінні суб'єктами туристичної діяльності, реалізації механізмів активізації їх розвитку в умовах переходу до інформаційного суспільства. Адже на міжнародному туристичному ринку використовуються такі види інформаційних технологій, як глобальні розподільчі системи; системи резервування та бронювання; електронні інформаційні системи; інформаційні системи менеджменту; мобільні системи зв'язку; послуги глобальної комп'ютерної мережі [1, с. 17].

Всі вказані технології забезпечують отримання та обробки окремих тематичних блоків інформації щодо клієнтських, транспортних, готельних, екскурсійних, рекламних баз, величезний обсяг яких зростає в умовах нестабільного конкурентного середовища. При цьому необхідно відмітити, що вся ця система технологій розгортається не окремими туристичними агенціями, готелями або авіалініями, а усіма ними разом. Більше того, використання кожною ланкою туристичного ланцюга системи інформаційних технологій впливає на інші ланки. Наприклад, системи внутрішнього управління готелем можуть бути пов'язаними з комп'ютерними глобальними мережами, які в свою чергу забезпечують основу для зв'язку із готельними системами резервування, які вже, у зворотному напрямі, можуть бути доступними туристичним агенціям через Інтернет. Таким чином, маємо справу з інтегрованими системами інформаційних технологій, що стрімко розповсюджується у сучасному туризмі, який спирається на систему взаємопов'язаних комп'ютерних та комунікаційних технологій. Крім того, окремі компоненти туристичної галузі тісно пов'язані один з одним, тому що багато з виробників туристичного продукту та послуг

залучені до спільної діяльності за допомогою горизонтальних або вертикальних зв'язків [5].

Стрімке поширення інформаційних технологій та вдосконалення їхньої якості та надійності призвело до появи якісно нового виду туристичної діяльності – віртуальної туристичної агенції, що є варіантом електронного бізнесу. Ведення бізнесу подібним чином має багато переваг, які сприяють зниженню цін за послуги туроператорів, тобто підвищують їхню конкурентоспроможність. Основними статтями витрат віртуальної агенції буде Інтернет-реклама, програмне забезпечення, автоматизовані бізнес-процеси, сайт із встановленим модулем онлайн-перекладача для покращення якості спілкування із іноземними клієнтами. До статей економії у випадку створення віртуального туристичного агентства можна віднести меншу суму банківської гарантії для отримання ліцензії, відсутність необхідності купувати власне приміщення, скорочення штату працівників, фонду заробітної плати.

Література

1. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в управлінні суб'єктами туристичної діяльності: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.04 [Електронний ресурс] / С.В. Мельниченко/; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2008. — 46 с.
2. Цимбал О.І. Туристична сфера України як плацдарм до розвитку національної економіки та міжнародного туризму / О.І.Цимбал/ - Сталий розвиток економіки. – 2012 р. - №2. - С.133-136.
3. Моїсеєнко В.О. Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Херсонщині / В.О. Моїсеєнко/. – Таврійський науковий вісник. – 2012. - Випуск 82. – с. 175-181.
4. Плотникова Н.И. Комплексная автоматизация туристского бизнеса. Часть 1. Информационные технологии в турфирме / Н.И. Плотникова/. – М.: Советский спорт, 2001. – 320 с.
5. Мацебера С.А. Информационные технологии в туризме /Материалы докладов III научно-практической конференции "Информационные технологии в управлении туристической и курортно-рекреационной экономикой". -

Бердянск: АУИТ "АРИУ", 2007 [Електронний ресурс]. - Режим доступа: http://tourlib.net/statti_tourism/macebera.htm

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Казімір Т.В., студентка

Науковий керівник : к.е.н, доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Світовий досвід впровадження інноваційної моделі розвитку економіки свідчить, що її невід’ємним елементом є венчурне підприємництво.

Терміни „венчурний капітал” і „венчурний бізнес” беруть початок від англійського слова „venture”, яке перекладається як „ризикове підприємство або започаткування”.

Венчурне підприємництво – це діяльність, спрямована на впровадження ризикових проєктів для одержання прибутків, підприємницького та засновницького доходів шляхом організації компанії, що займається впровадженням нововведень і подальшим їхнім розвитком.

Венчурне підприємництво виконує функцію прискорювача інноваційного розвитку і здатне не тільки вивести економіку країни на вищий рівень, а й забезпечити прорив вітчизняних технологій на світові ринки [1].

Венчурний бізнес сприяв якісним змінам у структурі виробничих сил суспільства та суттєво вплинув на виробничі відносини. Зокрема, цей бізнес підтримував малий та середній наукоємний бізнес, забезпечивши симбіоз знань, фінансів та управління. Від того, наскільки успішно функціонує венчурний механізм сьогодні, залежить швидкість комерціалізації нових перспективних наукових ідей та технологічних розробок і, як наслідок, конкурентоспроможність національної промисловості в умовах глобалізації економічних відносин. Тому державні органи високо розвинених країн світу активно підтримують розвиток венчурного бізнесу, який може здійснюватися в трьох формах, а саме:

- Участь як партнера з обмеженою відповідальністю у фондах, які засновуються і управляються професійними менеджерами венчурного бізнесу, або придбання акцій венчурних фірм через первинний ринок цінних паперів.

- Організація квазісамостійної дочірньої фірми (внутрішній венчур) із керуючими – співробітниками корпорацій, а фінансування такої фірми здійснюється за рахунок коштів корпорації.

- Пряме фінансування малих венчурних фірм державними, регіональними структурами або приватним капіталом.

Умовами венчурного інвестування є:

- Наявність у фірми привабливого інноваційного проекту з відповідними характеристиками, тобто наявності бізнес-плану, експертних висновків.

- Суспільна потреба у конкретному нововведенні.

- Наявність відповідного управлінського персоналу, який здатний реалізувати цей проект.

- Недержавна форма власності фірми (підприємство повинно бути акціонерним або під час фінансування стати акціонерним).

- Інноваційний проект повинен забезпечити зростання капіталу в середньому на 50 %.

- Фірма повинна мати узгоджений варіант виходу венчурного інвестора з бізнесу, тобто механізм продажу акцій .

Механізм венчурного фінансування полягає у тому, що великі банки, промислові фірми, спеціалізовані венчурні фонди надають кошти новим малим фірмам для розроблення перспективних ідей, не вимагаючи ніяких гарантій, розраховуючи лише на значний прибуток у разі успіху[2].

Середня норма доходу капіталу перебуває в межах 30–60 % і є досить привабливою. Але така діяльність пов'язана зі значним ризиком. За словами Тіма Драйпера: „Венчурний бізнес– це коли інвестуються 10 компаній, з них половина стає банкрутами, у трьох інвестиції повертаються, одна дає 10-кратне зростання, й у ще одній компанії прибуток в 100 разів перевищує вкладення”

Венчурні інвестиції, на відміну від класичних, не потребують гарантій, капітал вноситься без застави, на безпроцентній основі, як пай у статутний фонд фірми на певний термін (до 7 років); середня норма доходу значно вища, але й ризик більший; надається не лише капітал, а й управлінське уміння; інвестування здійснюється поетапно; існує тривала зацікавленість інвестора в успішному виконанні робіт венчурною фірмою, адже отримати дохід він зможе через 5–10 років після початку інвестування; прибуток венчурними фінансистами отримується після виходу акцій підприємства на відкритий ринок.

Інноваційна модель розвитку, побудована на венчурному бізнесі як окремому виді підприємництва, необхідна для успішного соціально-економічного розвитку України. Однак вона вимагає ряд передумов, зокрема, законодавчого врегулювання венчурного бізнесу в нашій державі, наявності певної кількості інвесторів із достатнім обсягом капіталу, які зможуть стати суб'єктами венчурної діяльності.

Література:

1. Хорів С.В. Введення у венчурний капітал / С.В. Хорів // Інвестиції: практика та досвід. – 2002. – № 1. – С. 6–8.
2. Чабан В.Г. Складова інноваційної інфраструктури: венчурний капітал / В.Г. Чабан // Фінанси України. — 2011. — № 4. — С. 35-40.
3. Лиса Н.В. Проблеми венчурного інвестування в Україні / Н.В. Лиса, О.В. Коломієць // Актуальні питання сучасної економіки, 3б. Науково-практичної конференції. — 2010.— №15. — С.21.

ЗВ'ЯЗОК НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА, ЯК ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Т. В. Карташева, магістрант

Науковий керівник : к. е. н., доцент Кушнірук В. С.

Миколаївський національний аграрний університет

Однією з перешкод, що стоїть на шляху інноваційного розвитку є відокремленість науки і виробництва. Інноваційні дослідження мають здебільшого теоретичний характер і лише деякі з них знаходять практичне застосування.

Щоб удосконалити організацію поширення інновацій в садівництві необхідно забезпечити зміцнення зв'язків науки з виробництвом шляхом реформування дослідних господарств, наданням більшої самостійності переведення на договірні принципи співпраці з наукою[1].

А в подальшому створенням у структурі наукових установ підрозділу інноваційного маркетингу, а також створенням нової посередницької структури – регіональної інноваційної служби в садівництві, яка б виконувала функції наукового забезпечення розвитку садівництва області, надавала послуги в підготовці інноваційних проєктів та консультації при їх практичній реалізації у господарствах[2].

Ефективними організаційними формами співробітництва промислових фірм з вищими навчальними закладами є інноваційні центри. Це технологічно активні комплекси зі сформованою інтегрованою структурою нововведень, яка включає університети і науково-виробничі фірми. Інноваційний бізнес у цій моделі підтримує стійкі взаємозв'язки всередині великої інноваційної інфраструктури, має розвинені мережі неформального обміну інформацією та формування каналів збуту нововведень.

Інноваційні центри доцільно створювати при наукових установах і освітніх закладах садівничого профілю, тоді вони не вимагатимуть великого штату працівників - консультуванням і проектуванням можуть займатись за договорами ті ж наукові співробітники, які виконують розробки. Організація інформаційно-консультаційної роботи має базуватись на договорах інноваційної служби з науковою установою та з сільськогосподарськими підприємствами, згідно яких необхідно виплачувати винагороду виконавцям за використання розробок[3].

Як показує аналіз зарубіжного досвіду, одним з найбільш ефективних напрямів в області активізації науково-технічної діяльності окремих підприємств і регіональних соціально-економічних систем є організація регіональних інноваційних центрів. Вони створюються на принципах державно-приватного партнерства у формі співфінансування нововведень[4].

На відміну від розвинутих країн, в Україні не створено національну інноваційну систему, а негативні тенденції зниження інноваційної активності підприємств разом зі скороченням наукового сектору стримують процеси економічного зростання та ставлять під загрозу подальший прогресивний розвиток як регіонів, так всієї держави.

Міжнародна практика свідчить, якщо у ВВП країни частка інноваційної продукції складає менше 20%, то національна продукція втрачає конкурентоспроможність. Так, середньоєвропейський показник складає 25-35 %, а в Китаї сягнув 40 %! В Україні зростання ВВП на основі нових технологій дорівнює лише 0,7 %[5].

Основною метою діяльності РІЦ є створення сприятливих умов для підвищення інноваційності всіх суб'єктів ринку інновацій, і в першу чергу основного суб'єкта – населення. На початкових етапах таке партнерство може мати мережеву структуру. В її рамках центральні органи управління здійснюють функції інформаційно-координуючого центру. Філії, у свою чергу, охоплюють муніципальні освіти регіону. Вони реалізують завдання сприяння максимального використання інновацій як динамічної, так і статичної складових інноваційного потенціалу підприємств і населення, зайнятого в ринковому і неринкового секторах економіки[4].

Таким чином, для забезпечення економічної ефективності садівництва сільськогосподарським підприємствам потрібно впроваджувати інноваційну стратегію розвитку, суть якої полягає у прискореному переході на нові інтенсивні технології виробництва плодів і тісній співпраці з науковими установами.

А також враховуючи специфіку галузі, яка полягає в тривалому термінові створення багаторічних насаджень, потрібно організувати спеціалізовані регіональні інноваційні служби, у структурі яких необхідно передбачити три основні напрями діяльності: інноваційного маркетингу, консультування та інноваційного проектування.

Література

1. Роль інноваційної діяльності в садівництві [Електронний ресурс] : – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/inek/2010_2/36.pdf.
2. Пилипенко В. В. Економічна оцінка інноваційної діяльності у садівництві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» / В.В. Пилипенко. – Суми, 2003.
3. Інноваційне забезпечення галузі садівництва : матеріали сьомої міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Простір і час сучасної науки», (Київ, 19-21 квітня 2011 року) / М–во аграр. політики ; Уманський національний університет садівництва, 2011.
4. Креативная экономика [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://www.creativeconomy.ru/articles/12574>.
5. Підвищення ролі регіонів у випуску високотехнологічної та інноваційної продукції : міжнародний досвід [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/5.htm>.

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

І. О. Кондратьєва, магістр

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент В. Ф.Клочан

Миколаївський національний аграрний університет

Ефективний інноваційний розвиток підприємства можливий лише за умови вибору оптимальної інноваційної стратегії та її успішної реалізації.

Однак на сьогодні відсутня методика, яка б давала змогу здійснити науково обґрунтований вибір інноваційної стратегії підприємства.

Інноваційна стратегія – один із засобів досягнення поставлених цілей підприємства, який відрізняється від інших своєю новизною, передусім для даної організації, для галузі ринку, споживачів, країни в цілому. Слід зазначити, що будь-які стратегічні кроки організації мають інноваційний характер, оскільки вони так чи інакше ґрунтуються на нововведеннях в економічній, виробничій, збутовій чи управлінській сферах.

Інноваційна стратегія реалізується в рамках стратегічного планування. З вибором стратегії пов'язана розробка планів, проведення досліджень, здійснення інших форм інноваційної діяльності [1]. Основа розроблення інноваційної стратегії ґрунтується на теорії життєвого циклу виробництва, ринковій позиції підприємства та її науково-технічній політиці. Відрізняють такі типи інноваційних стратегій:

- стратегія наступу – характерна для суб'єктів господарювання, які базують свою діяльність на принципах підприємницької конкуренції. Вона пов'язана з їх прагненням досягти технічного й ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів. Особливістю наступальної інноваційної стратегії є активна участь співробітників фірми у створенні та впровадженні інновацій. Рідкісним є випадок, коли інновація “приходить” у фірму від зовнішнього джерела в довершеному вигляді.

- стратегія захисту – спрямована на те, щоб утримати конкурентні позиції підприємств на вже наявних ринках. Головна функція такої стратегії – оптимізація співвідношення “витрати–випуск” у виробничому процесі. Як правило, у неї вносяться істотні поліпшення, що сприяє впровадженню новації в інших сферах, за іншим призначенням чи перенесенню на інші ринки. Головна функція такої стратегії – оптимізація співвідношення “витрати–випуск” у виробничому процесі.

– імітаційна стратегія – використовується підприємством, які не є піонерами у випуску на ринок тих або інших нововведень, але долучилися до їх виробництва, придбавши у фірми-піонера ліцензію.

– залежна стратегія – характер технологічних змін у даному разі залежить від політики підприємств, які виступають як “батьківські” стосовно “залежних” підприємств, що не роблять спроб змінити свою продукцію, бо вони тісно пов’язані з вимогами до неї від головної організації. Малі організації такого типу поширені в капіталомістких галузях, їхній ринковий успіх безпосередньо залежить від успіху у споживачів основного продукту головної фірми. Вони не здійснюють інноваційний пошук самостійно, але забезпечують високі критерії якості роботи і гнучкість пристосування до вимог нових технологій та ринків збуту. Значна частина їх зайнята в сервісному бізнесі та в просуванні продукції на нові ринки.

– традиційна стратегія – цей тип стратегії не передбачає значних технологічних змін, тому він лише умовно належить до інноваційного. Часто виробництва стають традиційними внаслідок закріплення за ними певних інноваційних форм на тривалий період їхнього “життєвого циклу”.

– стратегія “за нагодою”, або стратегія “ніші”, є реакцією керівництва на зовнішні сигнали ринку чи інституційного середовища. Інноваційна діяльність тут полягає в пошукові інформації щодо можливостей, які з’являються у фірми за нових обставин, знаходженні особливих ніш на наявних ринках товарів і послуг, що мають споживача з нетиповим, але значущим різновидом потреб [2].

Досліджуючи той чи інший варіант інноваційної стратегії, кожен управлінець повинен враховувати всі сторони свого підприємства, що мають відповідати загальній стратегії розвитку та бути прийнятними для неї за рівнем ризику й передбачати готовність ринку до сприйняття новизни.

Таким чином, при визначенні найбільш привабливої інноваційної стратегії організації дотримуються певних критеріїв, серед яких найважливішими є: відповідність можливостям і загрозам зовнішнього

середовища; відповідність цілям організації і сумісність з її місією; досягнення конкурентних переваг за рахунок використання сильних сторін фірми і слабкості конкурентів, нейтралізації або компенсації слабких сторін підприємства і сильних сторін (переваг) конкурентів; наявність необхідних ресурсів, наукового, технічного, виробничого, кадрового потенціалів; досягнення балансу між усіма структурними підрозділами фірми; використання ефекту синергізму інноваційної діяльності як єдиної системи.

Отже, управління інноваційними процесами в організації не обмежується лише вибором інноваційної стратегії. Зусилля вищого керівництва необхідно спрямовувати на те, щоб забезпечити реалізацію вибраної стратегії. Це великою мірою залежить від інноваційного потенціалу організації, який визначається станом її внутрішнього середовища.

Література

1. Бовин А.А., Чередникова Л.Е., Якимович В.А. Управление инновациями в организациях : Учебное пособие. - М. : Омега-Л, 2006. – 415 с.
2. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. - К. : Академвидав, 2006. – 464 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА У АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Л.Г.Коханевич, студентка

Науковий керівник : к.е.н.,доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Відомо, що ніяке суспільство не зможе функціонувати нормально, якщо не матиме високорозвиненого аграрного сектора і достатньої кількості продовольства для забезпечення населення.

Кожна країна вправі здійснювати свою аграрну політику, виходячи з конкретних умов, економічних і технологічних можливостей, рівнів земле- і водозабезпеченості, історичних традицій народу та ін.

В умовах ринкової економіки провідною формою господарювання є підприємництво як самостійна ініціативна діяльність, спрямована на одержання прибутку.

Соціально-економічне значення підприємницької діяльності базується на необхідності всебічного задоволення потреб суспільства. Розвиток ринкового механізму господарювання в агропромисловій сфері економіки України нерозривно пов'язано з розвитком підприємництва.

В сучасному агропромисловому секторі виникають складні виробничі відносини, певна система земельних відносин власності у процесі виробництва сільськогосподарської продукції, її розподілу, обміну та використання.

Основні принципи вільного розвитку аграрного підприємництва такі:

- використання різних форм власності, господарювання і розмірів підприємств;
- переважний розвиток малого підприємництва;
- збереження і раціональне використання наявної матеріально-технічної бази виробництва продовольства.

З урахуванням здійснення цих принципів можливі й доцільні такі шляхи розвитку аграрного підприємництва:

- контрактне підприємництво на діючих і створених заново колективних підприємствах;
- подальший розвиток фермерських господарств;
- збільшення кількості й розмірів особистих підсобних господарств сільських жителів;
- розвиток приватних агрофірм і приватно-орендних підприємств.

На заваді широкому розвитку підприємництва в агропромисловій сфері України стоять певні складності.

Серед них: відсутність достатніх грошових заощаджень (первинного капіталу) працівників сфери АПК - потенційних підприємців; мало об'єктної виробничої і обслуговуючої матеріально-технічної бази; належного правового

захисту і певних юридичних гарантій підприємців з питань власності, розпорядження майном, отримання і розподілу доходів.

Нині вже прийняті законодавчі акти, які сприяють розвитку підприємництва на селі. Проте законодавство тільки декларує правову основу розвитку підприємництва, востання його в економіку.

Не менш важливе значення мають розробка принципів підприємництва, визначення практичних шляхів його розвитку і підтримки з боку держави і суспільства.

Дослідження показують, що основоположними принципами вільного розвитку аграрного підприємництва є такі:

- використання різноманітних форм власності, господарювання і розмірів підприємств;
- переважний розвиток малого підприємництва;
- збереження і раціональне використання наявної матеріально-технічної бази виробництва продовольства.

Основними шляхами реалізації Національної програми підтримки агропромислового сектора України є докорінне поліпшення наявного ресурсного потенціалу, нарощування його якісних і кількісних параметрів, державна підтримка пріоритетних напрямів розвитку агропромислового виробництва, широке застосування економічних важелів у виробничих відносинах, формування господаря землі.

Стабільний розвиток сільськогосподарського виробництва можливий при докорінній зміні соціально-демографічної ситуації на селі, подоланні гострої депопуляції на основі підвищення народжуваності, матеріальній підтримці сільських сімей, ефективній міграційній політиці тощо.

Становлення ринкових відносин вимагає в агропромисловому комплексі розробки нових підходів до стратегії аграрної політики, спрямованої на формування продовольчої безпеки країни, пріоритетність розвитку сільського господарства, докорінну перебудову економічних, соціальних та правових відносин в аграрній сфері, свободу підприємництва та конкуренції.

Підприємництво в Україні має свою історію, певний досвід. Його слід розглядати як самостійну, ініціативну, систематичну діяльність на власний ризик з метою отримання прибутку. Ринкова економіка розкриває широкі можливості для розвитку підприємництва.

Література

1. Кириленко І.Г. Агропромисловий комплекс України: сучасний стан та погляд у майбутнє / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. — 2009р. — №4. — С. 90.
2. Прейгер Д. Сільське господарство України: вчора, сьогодні, завтра. / Д. Прейгер // Економіка України. — 2007р. — №12. — С.97.
3. Саблук П. Сучасний стан та перспективи розвитку агропромислового комплексу України / П.Саблук // Економіка України. — 2008р. — №12. — С.18.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК СКЛADOVA РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Демитер О. М. – студентка

Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах розвитку агропромислового комплексу чільне місце займає проблема інноваційного розвитку підприємств. Адже саме за допомогою інновацій досягається бажаний економічний ефект за рахунок збільшення прибутковості та зменшення собівартості виготовленої продукції. Тому значну увагу слід приділити інноваційній діяльності підприємств.

Інноваційна діяльність – це функціонування суб'єкта щодо створення та впровадження у виробництво науково-технологічних та організаційно-управлінських досягнень НТР, які приносять прибуток, що дає підприємству змогу більш ефективно функціонувати на ринку та підвищити конкурентоспроможність підприємства.

Термін «інноваційний діяльність» нерозривно пов'язане з терміном «інноваційний потенціал». Так, інноваційний потенціал – це сукупність

науково-технологічних, виробничих, соціальних, фінансово-економічних та культурно-освітніх можливостей держави (регіону, підприємства чи галузі), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [1].

Що ж стосується інноваційного потенціалу в АПК – це економічна категорія, яка характеризує та показує здатність агропромислового комплексу до розвитку в сфері інновацій.

Розвиток інноваційного потенціалу аграрних підприємств може здійснюватись через взаємодію зовнішнього і внутрішнього середовища. В зв'язку з тим, що економічна та політична ситуація в нашій країні нестабільна, то інноваційний розвиток на великих підприємствах, в основному, здійснюється за рахунок власних коштів. Перспективним шляхом може стати залучення інвестицій з боку держави [2].

Для підприємств агропромислового комплексу запровадження інновацій у виробництво має дуже велике значення, оскільки сприяє : застосуванню енергозберігаючих технологій; нових технологій обробітку ґрунту та очистки сировини; застосування більш продуктивних порід у галуззі тваринництва та високоврожайних сортів у рослинництві; застосування нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції.

Ефективність та результативність інноваційного розвитку соціально-економічних систем аграрного спрямування визначається через систему ефектів (техніко-технологічного, економічного, соціального, екологічного, біологічного, організаційного, динамічного).

Слід зазначити, що останнім часом, не зважаючи на нестабільну економічну та політичну ситуацію, сільськогосподарські підприємства інноваційно активізуються, в результаті чого приблизно 20% сільськогосподарських підприємств витрачали на вдосконалення виробництва у 2012 р. більше 30% чистого прибутку. Інноваційні змінні в основному впроваджуються в прибуткові рослинницькі галузі (станом на 2012 рік): 40% підприємств застосовують нові сорти і гібриди сільськогосподарських культур, 20% - нові сільськогосподарські машини та механізми, 14% - нові системи

обробітку ґрунту. Незначний рівень (5%) використання науково - обґрунтованих сівозмін. У тваринництві 49% підприємств застосовували нові породи сільськогосподарських тварин [3].

Отже, слід зазначити, що інноваційний потенціал відіграє значну роль в розвитку підприємства. Проте, сучасні політичні та економічні умови дещо гальмують і належним чином не сприяють впровадженню інновацій. Виходом з даної ситуації є застосування системного підходу. Так, для того , щоб інноваційний розвиток агропромислового виробництва приносив очікувані результати необхідне всебічне і повноцінне його забезпечення.

Перспективним напрямками розвитку інноваційного потенціалу є: сприяння залученню інвестицій; зміцнення науково-освітньої система, яка формує інноваційне мислення, генерує інновації та забезпечує аграрний сектор економіки спеціалістами, здатними працювати з різними видами інновацій; розробити і обґрунтувати зміни до вітчизняного законодавства із диференціацією по групам державних пріоритетів - забезпечення національної безпеки, міжнародного авторитета держави, збереження суверенітету; забезпечення економічної та науково- технічної незалежності держави, вихід на лідерські позиції за рівнем науково- дослідної та інноваційної діяльності тощо; використання можливостей, які формуються міжнародною економічною інтеграцією, що веде до підвищення ефективності виробництва в агропромисловому комплексі .

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авдеенко В.Н. Производственный потенциал промышленного предприятия. / Авдеенко В.Н., Котлов В.А. – М.: Экономика 2010. – 75 с.
2. Сирцева С.В. Інноваційний потенціал як складова економічного потенціалу сільськогосподарського підприємства / С.В. Сирцева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2011. – № 4 (47). – С. 115-121. – С. 121.
3. Саблук П. Т. Стабільні економічні умови як фактори послідовного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва / П. Т. Саблук // Економіка АПК. - 2012. - № 1. - С. 3-12

ТЕХНІЧНЕ ПЕРЕОЗБРОЄННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

О. В. Крамаренко, магістр

О.В.Калюжна, кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Для економічного розвитку кожному підприємству необхідно покращувати свій технічний та технологічний стан. Плануванню заходів технічного розвитку по модернізації устаткування, споруд, технологічних процесів має передувати техніко-економічне обґрунтування її доцільності. Конкуруючим варіантом модернізації є заміна технічного устаткування. Модернізація має перевагу перед заміною, якщо забезпечує мінімум приведених витрат при порівнянні об'ємів виробництва й якості продукції, тривалості проведення робіт по модернізації й заміні, періоду часу, протягом якого виявлятиметься тривалий ефект модернізації й заміни.

Технічне переозброєння — це напрям технічного розвитку перш за все активної частини промислово-виробничих основних засобів. В ході технічного переозброєння проводиться заміна застарілого й зношеного устаткування новим, більш прогресивним й економічним. При цьому одночасно розв'язуються задачі соціального прогресу — скорочується застосування важкої фізичної праці, ручної праці зі шкідливими умовами праці, з підвищеною небезпекою для життя й т.д. Заходи щодо технічного переозброєння сприяють також підвищенню якості продукції, коли традиційне устаткування й технологія вже не забезпечують підвищених вимог до надійності, довговічності та естетичності [1].

Технічне переозброєння — це не тільки й не стільки засіб вдосконалення техніки й технології, але й перш за все спосіб формування необхідних значень показників ефективності виробництва. Виникаючі іноді диспропорції в динаміці цін й продуктивності машин й устаткування не відміняють попереднє положення. Показники ефективності господарської діяльності після проведення

технічного переозброєння повинні бути не гірше за показники в умовах до виконання відповідних робіт.

Підвищення техніко-економічного рівня виробництва вимагає значних капіталовкладень, при цьому фінансові, матеріальні та інші ресурси відволікаються на тривалий термін, а отже виникає проблема здійснення інвестицій в технічне переозброєння виробництва. Оцінювати такі інвестиційні проекти необхідно з позиції комплексного підходу, що передбачає врахування не тільки економічних, а й організаційних, фінансових, соціальних, екологічних та інших аспектів здійснення заходів з технічного переозброєння виробництва.

Процес технічного переозброєння має супроводжуватись додатковим навчанням не тільки персоналу нижньої ланки, але й інженерів, конструкторів, працівників служби якості, начальників виробництва. Доцільно проводити не тільки підвищення кваліфікації персоналу, а й налагоджувати співпрацю з вітчизняними та закордонними компаніями, які використовують новітнє технічне озброєння, для обміну досвідом.

Ефективного впровадження проекту технічного переозброєння можна досягти за умови належного рівня контролювання та коригувальних заходів. На кожному етапі розробки та реалізації проекту необхідно уточнювати правильність ходу його виконання. На основі контролю є можливість виявити головні проблеми та відхилення від запланованих дій, а також відмови роботи нового обладнання.

Впровадження інноваційного технологічного устаткування на підприємстві потрібно здійснювати на основі діяльності міжфункціональних команд, склад яких включав би працівників основних виробничих підрозділів, інженерного блоку, менеджерів тощо. Функціями такої команди мають стати: методична підготовка процесу технічного переозброєння, доведення до виконавців поставлених перед ними завдань щодо технічного переозброєння, формування бюджету технічного переозброєння, формування системи мотивації виконавців, організація навчання та підвищення кваліфікації

персоналу, що буде задіяний у проекті, формування інформаційної бази технічного переозброєння [2].

Ефективне функціонування будь-якого сучасного підприємства в умовах конкурентного середовища залежить від його готовності та спроможності використовувати технічні та технологічні інновації у своїй діяльності. Більшість вітчизняних підприємств потребує певних заходів з удосконалення їх виробничої структури внаслідок значного ступеня зносу основних фондів. У якості таких заходів і пропонується технічне переозброєння.

Ефективна реалізація технічного переозброєння на сучасному етапі визначається аспектами інноваційного, інвестиційного й відтворювального процесів на підприємстві, крім того потребує якісного управління подоланню опору інноваційним змінам [3].

Технічне переозброєння підприємства є важливим аспектом для ефективного розвитку підприємства оскільки саме від технічного розвитку підприємства залежить його подальший розвиток.

Література

1. Больботенко І.В. Організація заходів технічного переозброєння виробництва в сучасних умовах [Електронний ресурс] / І.В. Больботенко — Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/2860/>
2. Олійник Л.Г. Оновлення техніко – технологічної бази підприємств легкої промисловості [Електронний ресурс] / Л.Г. Олійник — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ONG_2006/Economics/17956.doc.htm
3. Череваньов Д. М. , Нейкова Л. І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. /Череваньов Д. М. , Нейкова Л. І. -К.; «Знання»; 1999р.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСТВА

В УКРАЇНІ

А.О.Маркевич, магістр

Науковий керівник: к.е.н., М.І.Карєба

Миколаївський національний аграрний університет

Виноградарство для півдня України завжди було важливою галуззю агропромислового комплексу. Основні виноградарські регіони України - АР

Крим, Одеська, Херсонська, Миколаївська, Закарпатська і Запорізька області. В Україні найбільшу площу виноградних насаджень налічує Одеська область – 38,95 тис. га. (46 % від загальної по Україні), Автономна Республіка Крим займає 31,0 тис. га. (37 %), а решта (17,4 %) зосереджена в Миколаївській (7,1 %), Закарпатській (2,7 %) та Запорізькій (0,4 %) областях.

Станом на 2012 рік загальна площа виноградних насаджень в Україні налічує 70,7 тис. га по сільськогосподарських підприємствах та 84,1 тис. га – по всіх категоріях господарств. Валовий збір по цих категоріях відповідно склав у 2012 році 336,96 та 512,85 тис. т при середній врожайності 6,0–6,1 т/га.

Площа виноградних насаджень у сільськогосподарських підприємствах України за останні 10 років зменшилася на 22,3 тис. га (з 93 тис. га в 2002 р. до 70,7 тис. га у 2012 р.). Проте, з огляду на показники валового збору, які при наявності коливань все ж таки стабільно зростають (з 224,9 тис. т в 2002 р. до 336,9 тис. т в 2012 р.) можна зробити висновок щодо підвищення ефективності виноградарства, насамперед, ймовірно, за рахунок технологічних новацій. Динаміка показників переробки не співпадає за характером коливань з динамікою валових зборів (так, наприклад, зменшення обсягів переробки до 353,9 тис. т у 2012 р. на фоні одночасного зростання валу свідчить про те, що на обсяги переробки та виробництво виноматеріалів впливає не тільки кількість отриманої сировини, але передусім загальний стан платоспроможності населення і відповідно попиту).[1].

Суттєвий вплив має рівень соціально-економічного розвитку регіонів та наповнення державного і місцевих бюджетів, тому в Україні у 2012 році на розвиток виноградарства та садівництва держава виділила 915 млн грн. Про це повідомив заступник директора Департаменту землеробства Юрій Жарун. Ситуація буде покращуватися з кожним роком, оскільки в плодоношення ще не вступили значні площі кісточкових, зерняткових культур та виноградників, які були закладені з допомогою державної підтримки у 2008-2011 роках. Поступово вдається збільшити постачання вітчизняних фруктів та винограду на прилавки для споживачів та зменшити імпорт. Якщо в 2010 році на територію

України завезли близько 250 тонн зерняткових культур, то вже у 2011 році ця цифра зменшилася майже на 100 тисяч тонн. Завдяки державній підтримці через 5-7 років відбудуться кардинальні зміни і ми зможемо забезпечувати внутрішній ринок на 80-90 відсотків за рахунок власного виробництва. Раніше в асоціації "Виноградарі та винороби України" заявляли, що в Україні втрати врожаю винограду 2012 р. через погодні умови не перевищать 10-15%.

Закладання нових насаджень є важливим чинником збільшення ефективності галузі виноградарства в цілому, з огляду на високу зрідженість насаджень, особливо старих (20–34,6%) та наявність у структурі насаджень площ, строки експлуатації виноградників на яких перевищені (у середньому в Україні вони складають 15–20%).

З 2000 року завдяки впровадження інтенсивних технологій вирощування здійснюється за державної підтримки закладання виноградних насаджень відповідно до прийнятого у 1999 р. Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства». Ефективність дії 1%-ного збору підтверджується тим, що в 2011 р. площа плодоносних виноградників в цілому складала 56 тис. га, з них 27 тис. га, тобто майже половина, закладена за рахунок коштів 1% збору. Проте якщо в 2007–2008 р. щорічно за рахунок 1%-ного збору закладалося 5,8–5,1 тис. га виноградників, у 2010 та 2011 рр. було закладено лише 2,3 та 1,8 тис. га насаджень відповідно. Тому якщо в максимально ефективні роки використання коштів збору було нарешті досягнуто паритет між закладанням та корчуванням виноградників, зараз ці позиції втрачено, що знов погіршує ситуацію в галузі.

У виробництві вітчизняної винопродукції використовуються імпортні виноматеріали та вина наливом, коньячні спирти. З імпортної сировини в різні роки виготовляється від 10 до 20% тихих вин, до 85% коньяків. Використання імпортних виноматеріалів, вин наливом, коньячних спиртів пов'язане з дефіцитом вітчизняної сировини та відносно високою ціною на неї порівняно з цінами на імпортну, що є проявом недоліків розвитку сировинної бази виноробства.

Крім того, негативно впливає на внутрішній ринок вітчизняної винопродукції частка фальсифікованої продукції, яка оцінюється на рівні 30-41%.

Таким чином, для вітчизняного ринку винопродукції притаманні: незбалансованість, надмірний імпорт, фальсифікація та нестача сировини.

Література

1. Статистичний збірник. Сільське господарство Одеської області / За ред. Т.О. Продан // gus@od.ukrstat.gov.ua Роль інноваційної діяльності в садівництві [Електронний ресурс] : – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/inek/2010_2/36.pdf.
2. Пилипенко В. В. Економічна оцінка інноваційної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» / В.В. Пилипенко. – Суми, 2003.
3. Інноваційне забезпечення галузі виноградарства : матеріали сьомої міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Простір і час сучасної науки» (Київ, 19-21 квітня 2011 року) / М-во аграр. політики ; Уманський національний університет садівництва, 2011.

ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

А.П.Олійник, студентка

Науковий керівник - к.е.н., доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Зернове виробництво та збут зерна мають важливе значення для розвитку національної економіки, забезпечення продовольчої безпеки держави та є головним чинником подальшого розвитку інтеграційних процесів на етапі входження України у світовий економічний простір. На сьогодні у світі виділяють три головні ресурси, які визначають перспективи розвитку країн на майбутнє: питна вода, зерно та нафта. Україна входить в десятку найбільших виробників і експортерів зерна. Об'єктивна необхідність розвитку виробництва та збуту зерна зумовлена цілим комплексом причин. По-перше, зерно є найважливішим продуктом, що визначає міжгалузеві пропорції не тільки в агропромисловому виробництві, але й в економіці країни в цілому. Хліб є

одним з основних продуктів харчування. На продукти переробки зерна припадає до 40% загальної калорійності харчового раціону населення. По-друге, виробництво зерна є найважливішим джерелом доходів переважної більшості сільськогосподарських підприємств. По-третє, зерно складає значну частину кормових ресурсів тваринництва і є сировиною для харчової та переробної промисловості [1, с. 14].

Сучасний стан вітчизняного зерновиробництва потребує насамперед укріплення його матеріально-технічної бази, яка внаслідок скорочення інвестицій перебуває в застарілому, виснаженому стані, не забезпечує простого відтворення основних засобів. Збереження таких негативних тенденцій в найближчі роки може суттєво погіршити стан аграрного сектора. Матеріально-технічне забезпечення зерновиробництва та ефективність праці не відповідають світовим стандартам і потребам галузі. Відсутність достатніх фінансових ресурсів стримує впровадження новітніх технологій, використання високоякісного насіння, обмежує застосування інших ресурсів. Виробництво зерна стає все більш залежним від впливів погодних факторів. Нераціональне використання земельних ресурсів і низька культура землеробства призводить до виснаження і деградації ґрунтів, зменшення вмісту в них гумусу та поживних речовин. Недостатніми є якість трудових ресурсів та стан науководорадчого супроводження зерновиробництва [2, с.47].

Державне регулювання ринку зерна не відіграє стимулюючої ролі у виробництві зерна та не здатне ринковими методами ефективно реагувати на впливи світового зернового ринку. Ефективність та прогнозованість державного регулювання ринку зерна є об'єктивною передумовою зростання зернового сектора України. Недостатня системність та неузгодженість законодавства України, а також його вибіркове виконання мають суттєві негативні впливи на стан зерновиробництва та ефективність маркетингу зерна, що призводить до втрат для учасників зернового ринку та економіки в цілому.

Необхідність комплексного удосконалення функціонування ринку зерна, нарощування обсягів виробництва зерна належної якості, створення умов для

реалізації експортного потенціалу галузі ґрунтуються на основних державних пріоритетах аграрної політики, визначених Законом України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року», відповідає законодавчо визначеним стратегічним цілям аграрної політики (зокрема в частині гарантування продовольчої безпеки держави та перетворення аграрного сектора на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави). Сучасна економічна політика держави та розвиток ринку зерна вимагають з'ясування причин та факторів, що впливають на кінцевий результат виробництва [3, с. 2].

До заходів, які б забезпечили підвищення окупності витрат підприємства при виробництві зерна, належать:

- застосування підходів, які б сприяли підвищенню урожайності зернових культур, зниженню їх собівартості;
- підвищення якості зерна;
- врахування досвіду інших господарств у високоефективному веденні галузі.

Щороку українські виробники зерна стикаються з одними й тими ж проблемами: перевищення пропозиції зерна над попитом; відсутність приміщень для зберігання нового врожаю; заниженою ціною на зерно на внутрішньому ринку; залежність аграріїв від зернотрейдерів, які сьогодні контролюють переважну частину товаропотоків зерна; експортні обмеження та інше, що призводить до зменшення дохідності зерновиробництва. Всі ці проблеми обумовлюють об'єктивну необхідність пошуку інноваційних шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції українських зерновиробників як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Література

1. Макаренко П. М. Економічні відносини в процесі виробництва та збуту зерна сільськогосподарськими підприємствами в регіоні / П. М. Макаренко // Агросвіт. – 2008. – № 9. – С. 14–18.

2. Калюжна О. В. Стан і проблеми зерновиробництва / О. В. Калюжна, І. О. Банєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2008. — Вип. 3 (46). — С. 47—51.

3. Концепція державної цільової програми «Зерно України – 2008–2015». Проект [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zernolab.com.ua>

**ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Сєдов А.О., магістр

Науковий керівник : к.е.н., доц. Іваненко Т.Я.

Миколаївський національний аграрний університет

Необхідність переведення сільськогосподарських підприємств на інноваційний тип відтворення є визначною у спроможності виходу підприємств з тяжкої кризи і переходу до стійкого економічного зростання. Інноваційний потенціал важливий як фактор інноваційного процесу, який є органічним компонентом процесів суспільного та індивідуального відтворення. Проте цей потенціал не може бути збереженим, ефективно використовуватися та відтворюватися, якщо не буде сформований відповідний організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком на всіх рівнях господарювання: макро-, мезо-, мікрорівні.

Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком сільськогосподарського підприємства – це цілісна система управлінських і економічних елементів, що функціонують і розвиваються у просторі й часі, є одночасно сукупність прийомів, методів та інструментів впливу на систему (підприємство), яка враховує інноваційну складову забезпечуючи здійснення процесу, що циклічно повторюється, спрямованого на успішне проведення діяльності від генерації ідеї і подальшої її формалізації в новий продукт. Ця діяльність спрямована на безупинний пошук і реалізацію ринкових можливостей інноваційного розвитку в мінливих умовах зовнішнього середовища в рамках обраної місії і прийнятої мотивації діяльності.

Його мета – забезпечення сприятливих організаційних і економічних умов для здійснення інноваційної діяльності та досягнення результатів прогресивного розвитку [1].

При формуванні організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком сільськогосподарського підприємства можна виділити ряд важелів впливу. Перш за все, це організаційно-економічні елементи, які включають адміністративні та ринкові інструменти (державне, регіональне, інституціональне регулювання та саморегулювання).

До організаційних важелів відносяться: організація управлінської діяльності, система планування, маркетингова діяльність, зовнішньоекономічні зв'язки, застосування механізмів лізингу та оренди.

Економічні важелі впливу включають: інноваційно-інвестиційні заходи, фінансово-кредитний механізм регулювання, страхування та оподаткування, ціноутворення, мотиваційні механізми, засоби стимулювання на шляху підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Не менш важливе значення мають функціональні та забезпечувальні елементи, які складаються з фінансового забезпечення (за рахунок власного, позичкового капіталу й залучених засобів) та із забезпечувальних систем (правової, кадрової, нормативно-регулюючої, інформаційної та дорадчих служб).

Організаційно-економічний механізм функціонування інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств в ринкових умовах слід формувати як комплекс організаційних заходів (правових, виробничих та соціальних) і заходів економічного характеру зовнішньої і внутрішньої дії, які в процесі взаємодії і взаємозв'язку здійснюють активний вплив на економічний інтерес суб'єктів господарської діяльності з метою підвищення ефективності і забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва [3].

Аналізуючи праці провідних дослідників з питання формування господарських механізмів, можна зазначити, що організаційно-економічний

механізм інноваційного розвитку сільськогосподарського підприємства повинен виконувати наступні функції:

- реалізація потенціалу, закладеного у кожній формі власності та господарювання, забезпечення конкуренції та співпраці між ними у справі використання інноваційного потенціалу при виході з економічної кризи на шлях економічного зростання;
- забезпечення збалансованості та внутрішньовиробничої пропорційності між структурними ланками виробництва на інноваційній основі;
- додержання стійких стимулів підприємців, менеджерів, працівників і колективів у створенні якісно нових технологій, форм організації виробництва, маркетингового обслуговування, реалізації кваліфікації та творчого потенціалу всіх суб'єктів відтворення;
- створення рівних економічних умов для реалізації соціально-економічного потенціалу кожної фірми та суб'єкта власності й господарювання в організації ефективного інноваційного процесу [2].

Реалізація вище перелічених функцій дасть можливість значно активізувати інноваційну активність суб'єктів господарювання в сучасних умовах на мікрорівні.

Література

1. Малицький А. А. Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура [Електронний ресурс] / А. А. Малицький - Режим доступу: <http://intkonf.org>.
2. Тульчинська С. О. Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу / С. О. Тульчинська // Стратегічні пріоритети. 2008. - №1 (6). - с. 98-106.
3. Ілляшенко С. М. Менеджмент і маркетинг інновацій : [монографія] / С. М. Ілляшенко – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 616 с.

СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Скоробагата В.О., студентка

Науковий керівник – к.е.н., доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах поглиблення ринкових відносин перед аграрними підприємствами постає питання раціонального використання землі й підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. Важлива роль у розв'язанні цієї проблеми належить рівню забезпеченості підприємств технічними засобами, як одному з основних чинників розвитку аграрного виробництва. Будь-яка навіть досконала технологія, для її реалізації вимагає забезпечення відповідною технікою. Проте, тривала економічна криза 90-х років минулого століття негативно вплинула на стан технічного забезпечення аграрного сектору. Фізичний і моральний знос основних виробничих фондів в сільському господарстві, призупинення діяльності в галузі сільськогосподарського машинобудування, відсутність коштів на купівлю нової техніки та підвищення цін на неї, призвело до значного погіршення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств.

Важливість вивчення даної проблеми підтверджується великою кількістю досліджень у зазначеному напрямі, зокрема значний внесок зробили провідні економісти-аграрники: Я.К. Білоусько, П.А. Денисенко, В.В. Марченко, Г.М. Підлісецький, В.О. Питулько, П.Т. Саблук, В.П. Ситник, В.П. Яковенко та інші.

Стан технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств в Україні за останні роки значно погіршився. Наприклад, збирання зернових на 100% здійснюється комбайнами, але протягом 20 і більше днів, замість 5 – 10 днів. Масово порушуються агротехнічні терміни строки основного обробітку ґрунту, сівби та догляду за рослинами через недостатній рівень забезпеченості технічними засобами. Щорічні втрати зерна при збиранні оцінюються у 8 - 10 млрд грн [3].

Розрахунки науковців свідчать, що у 2009 році для своєчасного проведення всіх технологічних операцій сільськогосподарським товаровиробникам додатково потрібно було: 118 тракторів, 53 тис. зернозбиральних, 35 тис. кормозбиральних, 5 тис. бурякозбиральних, 6 тис. картоплезбиральних комбайнів, 97 тис. сівалок [1].

Якщо в Україні на 1000 га ріллі припадає 9 тракторів, то в Польщі - 93,3, Німеччині - 87,4, Франції - 68,7, Великобританії - 84,7 шт. [1]. Зернових комбайнів на 1000 га посівів зернових в Україні - 4 од., а в Канаді забезпеченість зернозбиральними комбайнами становить 7,6 од. на 1 тис. га, Італії і Великобританії - 13, Нідерландах - 15, Франції і США - 19, Німеччині - 28 [2].

Недостатнє надходження нової техніки в господарства стримує списання застарілої і сприяє збільшенню ступеня зносу тієї, що є в наявності. В більшості підприємств ступінь зносу сільськогосподарської техніки наближається до критичного стану і значна її частина, що використовується має бути замінена. Парк сільськогосподарських машин майже не поповнюється через брак запасних частин, нових вузлів, агрегатів. Господарства нині витрачають великі кошти на їх придбання та ремонт наявної техніки.

Кризовий стан оновлення матеріально-технічної бази аграрного сектора потребує виявлення причин його виникнення та вдосконалення існуючих механізмів технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників.

Основними причинами такого стану є: суттєве зниження платоспроможного попиту на сільськогосподарську техніку в результаті диспаритету цін; неможливість отримання кредитів, оскільки немає реальних гарантій їх повернення; зменшення інвестицій в сільське господарство; відсутність довгострокової стратегії та інноваційної політики держави в розвитку АПК; відсутність найбільш ефективних форм державної підтримки і проектів.

Для оновлення машинно-тракторного парку аграрних підприємств на рівні технологічної потреби, як свідчать експертні розрахунки провідних науковців

ННЦ «Інститут аграрної економіки» необхідно щорічно купувати машини і обладнання на суму понад 15 млрд. грн. Із них на оновлення парку тракторів - 3,0 - 3,5 млрд грн, зернозбиральних комбайнів - 3,5 - 4,0, бурякозбиральних машин - 0,35 - 0,4, кормозбиральних - 1,0, машин для тваринництва - 1,0, техніки загального призначення - 2 - 3 млрд грн. Крім цього, для підтримання машинно- тракторного парку в роботоздатному стані потрібно 2,0 - 2,5 млрд грн на закупівлю запасних частин і ремонтних матеріалів.

Отже, системне погіршення фінансового стану аграрних підприємств із-за збитковості або низької рентабельності виробництва більшості видів сільськогосподарської продукції, поглиблення диспаритету цін, відсутність державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників стали основними причинами зниження рівня технічної, енергетичної забезпеченості та фондозабезпеченості.

Література

1. Марченко В.В. Ринок сільгосптехніки. Особливості формування та перспективи ринку сільськогосподарської техніки в Україні. / В.В. Марченко, М. М. Гузь // Новини агротехніки. — 2010.— № 1. — С. 26.
2. Місніченко О.В. Стан парку зернозбиральної техніки в системі аграрного виробництва та шляхи його поліпшення // Агроінком. — 2010. — № 34. — С. 8.
3. Підлісецький Г.М. Економічні проблеми технічного забезпечення сільського господарства. / Г.М. Підлісецький, В.Л. Товстопят // Економіка України. — 2001. — № 11. — С. 81-87.
4. Сільське господарство України. Статистичний щорічник за 2010 рік / Державний комітет статистики України. — К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агентство". — 2011. — 369 с.

СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В.В. Гриб, студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Економічна безпека підприємства — це захищеність діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища,

спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до зовнішніх умов без негативних наслідків для підприємства.

Глобалізаційні процеси, поділ праці й інтеграція до світової економічної системи, відкритість ринків товарів і послуг ведуть практично до ліквідації традиційних політичних і географічних меж в економіці [1].

Отже, питання економічної безпеки стають дедалі актуальнішими і в аспекті національної безпеки.

Складовим економічної безпеки підприємства приділена увага в працях вітчизняних учених, таких як: О.І. Барановський, І.О. Бланк, О.І. Черняк, С.М. Шкарле, Л.Г. Шемаєва, Н.В. Штамбург, П.Я. Пригунов.

Метою дослідження є узагальнення напрацювань у питанні вивчені складових економічної безпеки підприємства.

Економічна безпека підприємства характеризується сукупністю якісних і кількісних показників, найважливішим серед яких вважається рівень економічної безпеки, який визначається станом використання корпоративних ресурсів за критеріями рівня економічної безпеки підприємства. Цей показник залежить від спроможності керівництва підприємства і спеціалістів ефективно уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

Досягнення найбільш високого рівня економічної безпеки підприємство має проводити роботу із забезпечення максимальної безпеки основних функціональних складових своєї роботи [2].

Функціональні складові економічної безпеки підприємства – це сукупність основних напрямів його економічної безпеки, що істотно відрізняються один від одного за своїм змістом.

Аналіз літературних джерел дозволяє виділити наступні складові економічної безпеки підприємства:

1. Фінансова – вважається провідною й вирішальною для ефективного функціонування підприємства.

До фінансової складової економічної безпеки входять такі елементи, за якими оцінюється стан загрози:

- аналіз загрози негативних дій щодо політико-правової складової економічної безпеки;
- оцінка поточного рівня забезпечення фінансової складової економічної безпеки;
- оцінка ефективності запобігання можливій шкоді від негативних дій, пов'язаних з антикризовими явищами.

2. Інтелектуальна і кадрова – визначає в першу чергу інтелектуальний та професійний склад кадрів.

Програма інтелектуальної та кадрової складових економічної безпеки має охоплювати як взаємопов'язані, так і самостійні напрями діяльності того чи іншого суб'єкта господарювання.

3. Техніко-технологічна – передбачає аналіз ринку технологій стосовно виробництва продукції аналогічного профілю певного підприємства.

4. Політико-правова – охоплює такі елементи організаційно-економічного спрямування:

- аналіз загроз негативних впливів;
- оцінку поточного рівня забезпечення; планування (програму) комплексних заходів спеціалізованими підрозділами підприємства;
- здійснення ресурсного планування;
- планування роботи відповідних функціональних підрозділів підприємства.

5. Інформаційна – економічної безпеки формується таким чином:

- здійснюється збір всіх видів інформації, яка стосується діяльності суб'єкта господарювання;
- аналіз отриманої інформації з дотриманням загальноприйнятих принципів.

6. Екологічна – має гарантувати безпеку суспільству від суб'єктів господарювання, що здійснюють виробничо-комерційну діяльність.

7. Силова – в програмі антикризового господарства має:

- забезпечити фізичну і моральну безпеку співробітників;
- гарантувати безпеку майна та капіталу підприємства;
- гарантувати безпеку інформаційного середовища підприємства;
- забезпечити сприятливе зовнішнє середовище бізнесу [3].

Отже, під економічною безпекою підприємства варто розуміти властивість підприємства, яка характеризується його здатністю функціонувати для досягнення своїх цілей за певних зовнішніх умов і їх змін у певних межах.

Будь-які загрози економічній безпеці можуть бути відвернені і ліквідована можливість виникнення збитків фінансовому становищу підприємств, якщо наявні корпоративні ресурси будуть спрямовані виключно на забезпечення економічної безпеки.

Література

1. Шевченко І.В. Особливості формування економічної безпеки підприємства / І.В. Шевченко // Наука молода. – 2012. – №10. – 18-23 с.
2. Шемаєва Л.Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища : дис. д-ра екон. наук : 05.04.11/ Шемаєва Людмила Григорівна. – К., 2011. – 39-44 с.
3. Штамбург Н.В. Складові економічної безпеки підприємства / Н.В. Штамбург // Наука молода. – 2011. – №1(4). – 490-496 с.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ

Еременко Ю.В. студентка

Порудєєва Т.В. - науковий керівник

Миколаївський національний аграрний університет

Україна традиційно належить до території з розвиненим свинарством. Галузь є ключовою в сільському господарстві України, тому що: традиційно мала вагому долю в виробництві та в споживанні м'яса в Україні (30-40%); має власний потенціал забезпечення кормами за рахунок достатніх об'ємів вирощуваного в Україні зерна; Україна відома в світі як традиційний виробник

свинини, має сприятливі ринкові умови для нарощування експорту; має короткий виробничий цикл (відгодівля - до 120 днів) і здатна в короткі строки забезпечити нарощування об'ємів виробництва продукції.

Найбільшу чисельність свиней (21,4 млн. голів) на території нашої держави зареєстровано в 1971, а максимальне виробництво свинини (2066,9 тис. тонн в забійній масі) - в 1989 році. Таких показників було досягнуто в основному за рахунок спеціалізації галузі та створення відповідної матеріально-технічної бази.

Однак попри надзвичайну важливість галузі для вітчизняної економіки фактичний стан її впродовж останніх років не відповідає потенційним можливостям.

Аналізуючи стан галузі свинарства в Україні за останні десять років можна визначити деякі загальні тенденції та особливості змін в окремих регіонах. Знизившись до позначки 7 млн. голів на початку століття, поголів'я свиней то дещо нарощується до 19,4-13,1 млн. голів у 1991 та 1996 роках, то знову скорочується до 7,1 - 7,4 млн. у 2006 та 2012 роках. Такі коливання поголів'я, а відповідно і обсягів виробництва та реалізації свинини, приводять до певних структурних змін у галузі. Спостерігається тенденція до скорочення частки господарств населення та збільшення частки поголів'я в с/г підприємствах.

Розвиток свинарства в Україні характеризується нераціональним використанням власної кормової бази, що призводить до експорту фуражного зерна, понад 10 млн. тонн щорічно. Саме це є економічно менш вигідним, ніж використання його у вітчизняному свинарстві з наступним експортом м'ясної продукції. Тому слід підтримати вітчизняних виробників кормів, насамперед тих, які виробляють передстартерні корми, а також премікси [1].

В цілому по Україні більшість вітчизняних виробників не здатні конкурувати на внутрішньому ринку із закордонними виробниками м'яса та м'ясопродуктів зі свинини за собівартісними та ціновими показниками.

В Україні є можливості для швидкого нарощування виробництва свинини, а наявність якісного матеріалу для розведення, попит на продукцію свинарства та накопичений досвід, ставить цю галузь у ряд найпривабливіших видів агробізнесу.

Пріоритетні напрямки подальшого розвитку галузі свинарства передбачають:

- концентрація ресурсів та зусиль на пріоритетних напрямках розвитку галузі;
- переведення виробництва свинини на ресурсозберігаючі інноваційні технології, здатні забезпечити конкурентоспроможну у світовому вимірі собівартість продукції. Впровадження системи забезпечення світового рівня якості продукції;
- реформування систем, які забезпечують ефективне впровадження та застосування новітніх ресурсозберігаючих технологій;
- зміна методів управління галуззю на основі створення, впровадження та гнучкого використання фінансових та не фінансових державних інструментів в якості стимулів та мотиваторів. Перегляд суті, наповнення та адресного використання державних інструментів;
- внесення змін до нормативно-правової бази, що впливають на ефективність та розвиток галузі;
- реформування алгоритму розподілу та використання коштів державного бюджету під потреби розвитку галузі тваринництва;
- розробка заходів та механізми щодо захисту вітчизняного товаровиробника та забезпечення наповнення внутрішнього ринку м'яса свининою вітчизняного виробництва;
- реалізація дієвого механізму стимулювання інноваційної діяльності та притоку інвестицій в тваринницьку галузь з метою реконструкції наявних потужностей і будівництва нових тваринницьких комплексів, закупівлі сучасного технологічного обладнання та племінного поголів'я в рамках цільових програм і пілотних проектів;

- забезпечення створення інфраструктури ринків продукції свинарства через внутрігосподарську інтеграцію, а також формування виробничо-збутових кооперативів, оптових ринків та ярмарків живих свиней [2].

Впровадження цих заходів забезпечить високу конкурентну здатність та ефективність галузі свинарства.

Література

1. Аюбов Р.А. До питання розвитку свинарства в Україні Електронний ресурс. Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/>
2. Про затвердження Програми розвитку свинарства на період до 2015 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>

ПОДАЛЬШІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Заставнюк В.С. студентка

Порудєєва Т.В. - науковий керівник

Миколаївський національний аграрний університет

У процесі реформування організаційних основ аграрного виробництва особливе місце належало розвитку фермерських господарств. Регулювання правової діяльності фермерства здійснюється згідно Закону України “Про селянське (фермерське) господарство” (1992 р.). Згідно нього, фермерство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону[1].

Шлях становлення фермерства був нелегким. Найбільш активно фермерські господарства створювались на початку 90-х років ХХст. В 1992 р. було зареєстровано 2098 господарств, у 1993 р. їх налічувалось 14681 [2]. Зараз в Україні функціонує близько 40965 фермерських господарств.

Сучасний стан фермерства характеризується наявністю таких основних проблем:

- невеликі розміри фермерських господарств;
- відсутність у необхідній кількості власних обігових коштів;
- проблемне для фермерських господарств отримання кредитів комерційних банків, а відповідно і використання державних коштів через механізм здешевлення кредитних ставок на них;
- високий моральний та фізичний знос основних фондів;
- відсутність необхідної кваліфікації керівників фермерських господарств та їх працівників;
- відсутність постійних каналів збуту продукції.

Всі ці внутрішні проблеми фермерського господарства можна вирішити за допомогою фермерської кооперації. Відродження кооперативного руху на селі дозволить використовувати переваги великого товарного виробництва і враховувати інтереси сільських товаровиробників, сприяючи відродженню статусу селянина як господаря виробництва, реального власника засобів виробництва і виробленої ним продукції.

Залежно від форми та ступеня спеціалізації, виробничо-господарської діяльності і послуг кооперації можуть розподілятися на декілька груп.

Перспективи розвитку фермерства існують у сільськогосподарській обслуговуючій кооперації. Такий вид кооперації сприяє: підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва завдяки оптимізації витрат товаровиробників на придбання засобів виробництва, проведення окремих технологічних операцій, здійснення маркетингових досліджень, а також збільшення прибутку від реалізації продукції; розширенню доступу сільськогосподарських товаровиробників, особливо особистих селянських та фермерських господарств, до агросервісних послуг; удосконаленню для сільськогосподарських товаровиробників процесу реалізації продукції, більш ефективному використанню каналів збуту, досягненню міцних позицій на ринку, адаптації до ринкових умов; створенню додаткових робочих місць у

сільській місцевості, поліпшенню соціального захисту сільського населення, підвищенню рівня життя на селі.

У 2009 році за ініціати́ви прем'єр-міністра України була прийнята „Державна цільова програма розвитку сільськогосподарчих обслуговуючих кооперативів до 2015 року”, що стало серйозним поштовхом для розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні. Особливість цієї державної цільової програми полягала у тому, що вперше у новітній історії України із держбюджету було виділено 90 млн. гривень, які були направлені у регіони на підтримку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Важливість цих коштів у тому, що з'явилась можливість утвореним сільгоспкооперативам відшкодувати 90% вартості придбаних технічних ресурсів. Внаслідок цього у 2009 році відбулось зростання кількості сільгоспкооперативів із 400 до 655. У 2010 році трапився черговий спад, до 430 об'єднань, у зв'язку із відсутністю реалізації програми та державної підтримки. І вже 2011 рік характеризується черговим зростанням кількості сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Сьогодні нараховується 565 обслуговуючих сільськогосподарчих кооперативів. Це обумовлено підтримкою регіональних органів влади, виділення коштів з обласних бюджетів на підтримку розвитку сільськогосподарської кооперації[3].

Література

1. Про селянське (фермерське) господарство: Закон України // Відомості Верховної Ради України. —1992.— №14.— С.186.
2. Саблук П.Т. Аграрна економіка і політика в Україні: підсумки минулого та погляд у майбутнє. Науково-популярні нариси у трьох томах. Т. 2. Аграрна економіка в умовах демократичного державотворення. – К., 2001. – С. 138, 140.
3. Іван Томич: Розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів – магістральний шлях для АПК . Електронний ресурс: України<http://agroconf.org>

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Зварич Р.О. студентка

Порудєєва Т.В. - науковий керівник

Миколаївський національний аграрний університет

Гарантування продовольчої безпеки держави потребує забезпечення стабільного та ефективного функціонування агропромислового комплексу, підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції власного виробництва.

Провідною галуззю агропромислового комплексу є рослинництво, продукція якого становить 70,7 % від загального обсягу виробництва валової продукції сільського господарства. Для того, щоб сформулювати напрями розвитку рослинництва, оцінимо резерви, які має галузь на сучасному етапі.

Земля - одне із найцінніших багатств України, її ефективне використання і збереження родючості – це наш обов'язок. Але щорічно втрати гумусу внаслідок мінералізації складають до 0,7 т/га. Вміст гумусу в ґрунтах за останні 25 років зменшився щонайменше на 20%. Щорічно з урожаєм виноситься понад 100 кг/га поживних речовин, які не повертаються у ґрунт з добривами. У окремих регіонах до 40% орних земель потребують систематичного вапнування, 10% – гіпсування. 13,3 млн. га, у тому числі 10,6 млн. га орних земель, зазнали згубного впливу водної ерозії. Втрати продукції землеробства від водної ерозії перевищують 12 млн. тонн зернових одиниць щороку. Окрім того, понад 6 млн. га земель систематично піддається вітровій ерозії. Розораність земель в Україні одна із найвищих у світі і складає більше 70%, а в ряді регіонів знаходиться в межах 88-90%.

Порівнюючи урожайність культур в Україні з іншими розвиненими країнами маємо показники у 2-3 рази нижчі. Це є наслідком недотримання сільськогосп-товаровиробниками технологій. Адже генетичний потенціал основних сортів і гібридів використовується в середньому тільки на рівні 30%. В основній своїй масі сільгосптоваровиробники застосовують спрощені технології вирощування сільськогосподарських культур. Тільки половина

посівних площ удобрюється, а дози застосування мінеральних добрив в 4-6 разів менші, ніж технологічно необхідні.

Ще гірша ситуація склалася із застосуванням органічних добрив, їх середні дози знизилися до 0,6 т/га.

Низький рівень урожайності основних сільгоспкультур також поглиблюється недостатнім рівнем технічного забезпечення, що призводить до несвоєчасного і до неякісного виконання основних операцій з їх вирощування і збирання врожаю. Наприклад, затримка виконання операцій лушення, дискування, оранки та сівби на одну добу, згідно з узагальнених результатів вітчизняних досліджень, призводить до втрати врожаю різних сільськогосподарських культур відповідно: до 0,4%, 0,5, 0,9 і до 1,5%.

Ще більш проблемним є питання своєчасного збирання сільгоспкультур, зокрема, зернових. За розрахунками вчених втрати врожаю при збиранні у 2008-2010 рр. становили щорічно більше 10 млн. т. Отже, тільки на етапі збирання врожаю сільгоспвиробники за останні три роки втратили близько 35 млн. т зерна, що за сьогоднішніми цінами еквівалентно вартості приблизно 40 тис. комбайнів класу ДОН-1500Б[1].

Усунення в сільськогосподарському виробництві названих проблем може слугувати базою для інтенсифікації розвитку всього АПК. А саме:

- застосовувати науково обґрунтовану система ведення землеробства, адаптовану до ґрунтово-кліматичних умов господарств різних форм власності;
- застосовувати правильний напрямок розвитку та оптимальну структуру посівних площ які забезпечать отримання прибутку
 - застосування технологій проведення моніторингу агресурсів;
- збільшити внесення органічних добрив та діючої речовини мінеральних добрив;
- впроваджувати енергозберігаючі технології;
- використовувати сидеральні культури під просапні культури та приорування соломи на добриво;

- збільшити використання мікробних препаратів для передпосівної бактеризації насіння сільськогосподарських культур;
- використовувати біотехнології створення селекційного матеріалу важливих зернових культур з ознаками врожайності та стійкості до абіотичних і біотичних стресів;
- застосувати технології виробництва насіннєвого матеріалу картоплі, оздоровленого біотехнологічним методом;
- застосування інформаційних ґрунтово-агрохімічних баз даних для земель сільськогосподарського призначення;
- застосування комп'ютерних систем управління родючістю ґрунтів, продуктивністю земель та якістю врожаю.

Література

1. Матеріали до доповіді президента Академії - Свинарство в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: svynarstvo.in.ua/files/dopovid_Zubec.doc

ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ НА УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Недов А.В. магістр, Недов О.В. магістр

Науковий керівник: д.е.н., доцент Євчук Л.А.

Миколаївський національний аграрний університет

Термін «конкурентоспроможність» на сьогодні став одним з найбільш вживаних в науковій літературі.

Нині більшість сільськогосподарських виробників характеризується низьким рівнем розвитку та низькою конкурентоспроможністю сільськогосподарської продукції на вітчизняному ринку. Це обумовлено низьким техніко-технологічним рівнем розвитку сільського господарства, недостатністю інвестицій, недосконалістю кредитно-фінансової системи, диспаритетом цін на промислову та сільськогосподарську продукцію.

В сучасних умовах інноваційний шлях розвитку сільського господарства має три основних взаємозв'язаних напрями:

- інновації в людський фактор, що можливе лише при пріоритетному розвитку освіти, фундаментальних та прикладних науково-дослідницьких організацій, що розробляють нововведення, створення бази даних по інноваціях, а також інформаційно-консультаційної системи, що обслуговує сільськогосподарських товаровиробників;

- інновації в біологічний фактор, які пов'язані з розробкою та освоєнням нововведень, що забезпечують підвищення родючості ґрунтів, врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності тварин. Саме важливість інновацій в біологічний фактор є відмінною рисою інноваційного розвитку сільського господарства порівняно з іншими галузями;

- інновації технологічного характеру, які забезпечують вдосконалення техніко-технологічного потенціалу сільського господарства на основі застосування енерго- та ресурсозберігаючої техніки і наукомістких технологій. [4].

В умовах нестабільного зовнішнього середовища (економічна, політична нестабільність; недосконала фінансово-кредитна система; несприятливий інвестиційний клімат) інноваційний розвиток здійснюється переважно на великих підприємствах завдяки власним фінансовим можливостям. [2, с. 119]. Держава не забезпечує повною мірою цивілізовану систему продовольчого ринку, недостатньо використовуються заходи забезпечення ефективності державної діяльності у формуванні головних конкурентних сил (входження на ринок нових учасників; поява субститутів; ринкової влади покупців і постачальників; суперництва між діючими конкурентами), а, отже, не формується цивілізований ринок та конкурентоспроможність національної економіки [3]. По суті державі вигідно створювати, розвивати конкурентне середовище, яке є ефективним засобом розвитку економіки, суспільства, гарантом стабільного надходження коштів до державного бюджету, укріплення позицій країни на світовому ринку [1, с. 130]. Впровадження інновацій та застосування інвестиції дозволяють отримати додаткову віддачу від факторів при збільшенні виробництва, вирішувати проблеми розвитку виробництва,

створювати інфраструктури. Інфраструктура дозволяє забезпечити доступність ресурсів та ринків, складає основу для взаємодії між учасниками виробничого і наукового процесів.

Традиційно науковцями визначається застосування інвестицій та впровадження інновацій у виробництво. Для сільськогосподарських підприємств перш за все це: впровадження нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції в рослинництві та тваринництві; застосовувати нові більш продуктивні породи в тваринництві та нові сорти рослин, більш продуктивні та стійкіші до хвороб та несприятливих природно-кліматичних проявів; біотехнологій, що дають змогу отримати нові продукти більш якісні, корисні, що мають оздоровчий та профілактичний ефект; застосування нових технічних засобів та технологій обробітку ґрунту, очистки та зберігання сировини; застосування енергозберігаючих технологій, застосування екологічних інновацій, які відповідно дають змогу збільшити врожайність, продуктивність, мінімізувати втрати та забезпечити безпеку навколишнього середовища.

Останнім часом деякі науковці звертають увагу на інноваційні процеси, що базуються на знаннях, інформації, управлінні персоналом та розвитком організації. Стратегічну важливість отримання конкурентних переваг підприємства в галузі матиме поєднання застосування інновацій не тільки у використанні ресурсів, технологій виробництва, а також і в усвідомленні інформаційних можливостей, можливостей передачі знань, навиків.

Підвищення конкурентоспроможності являє собою процес змін, які потрібно мотивувати, стимулювати і генерувати. Ці зміни створюють позитивні установки й організаційну культуру, які сприяють, в свою чергу, як виживанню організації в агресивному зовнішньому середовищі, так і досягненню високих позицій конкурентоспроможності на ринку [5, С. 420].

Література:

1. Євчук Л.А. Тінізація діяльності аграрних підприємств та її вплив на формування конкурентного середовища економіки / Л.А.Євчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2004. – № 3 – С. 129 – 133.

2. Ульянченко О.В. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств та стратегічні аспекти її формування : [монографія] / О.В.Ульянченко, Л.А.Євчук, І.В.Гуторова. - Х.: Віровець А.П. "Апостроф", 2011. - 340с.

3. Чабан В.Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору / В.Г.Чабан // Економіка АПК. – 2006. – № 7. – С. 68 – 72.

4. Супіханов Б.К. Про підвищення конкурентоздатності аграрного виробництва в сучасних умовах / Б.К.Супіханов // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С. 3 – 8.

5. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / [С.М. Клименко, Т.В.Омел'яненко, Д.О.Барабась та ін.] – К. : КНЕУ, 2006. – 527 с.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

Хохонік Ю.А. студентка

Порудєєва Т.В. - науковий керівник

Миколаївський національний аграрний університет

Молочне скотарство є стратегічною галуззю у розв'язанні проблеми продовольчої безпеки країни, відновлення роботи та повного завантаження виробничих потужностей переробних підприємств, насичення ринку якісною, конкурентоспроможною молочною продукцією.

Ще на початку 90-х років почалися негативні тенденції у розвитку галузі, В цей період дестабілізуючі процеси в галузі набули обвального характеру, внаслідок чого в усіх без виключення господарствах, які займалися виробництвом тваринницької продукції, погіршилися показники їхньої господарської діяльності.

На сьогодні зменшення поголів'я корів становить: з 25,2 млн до 4,4 млн голів або у 5,7 рази. Це призвело до зменшення обсягів виробництва молока у 2,7 рази.

Наявне поголів'я тварин і земельні ресурси країни знаходяться у разючій невідповідності. Так, у провідних країнах світу на 100 га сільськогосподарських угідь чисельність великої рогатої худоби і корів є значно вищою. Якщо в Україні цей показник становить 13,3, то в країнах ЄС – більше 49, а у світі –

більше 28. Виробництво свинини на 100 га в Україні менше в 2,6 рази порівняно з країнами ЄС, а порівняно з Білоруссю і Великою Британією менше, відповідно, у 2,8 і 5,2 рази.

Та обставина, що на рівні 80% окремих видів продукції тваринництва виробляється не промисловим способом, а у дрібних і присадибних господарствах, призводить до неможливості успішно використовувати здобутки науки і досвід провідних країн світу. За таких умов ми маємо відносно високу собівартість продукції тваринництва, а окремих її видів, наприклад, молока, і низьку її якість.

Основними чинниками, які визначають продуктивні якості тварин, є корми і годівля, на які припадає 60% впливу, 25% визначають генетичні фактори і 15% - технологічні умови утримання.

Розглянемо кормовий баланс у молочному скотарстві (2009 р.) у вигляді комбікормів згодовується 23% концентратів. У раціонах корів концентровані корми становили 31%, в тому числі комбікорми – лише 7%, тоді як середньо виважена кількість їх у раціоні має становити не менше, ніж 25%, а для дійних корів – до 45%. Слід зауважити, що обсяги виробництва комбікормів не задовольняють потреби розвитку галузі тваринництва в цілому.

Головною причиною є відсутність вітчизняного промислового виробництва вітамінів, амінокислот, недостатня кількість мікроелементів, через це структура ринку кормових добавок формується на їхньому імпорті. У 2009 році завезено в Україну близько 90 тис. тонн кормових добавок і преміксів, а власне виробництво становило лише 36 тис. тонн.

На вітчизняному ринку ветеринарних біопрепаратів і діагностиків близько 70% - це імпортна продукція. Невирішеними залишаються питання забезпечення якості і безпечності продуктів харчування[1].

З метою підвищення продуктивності тварин та реалізації генетичного потенціалу наявного маточного поголів'я корів необхідно:

- вирішувати проблеми розвитку кормовиробництва;

- вдосконалювати племінну роботу та систему ветеринарно-профілактичних заходів;
- в літній період використовувати зелені корми, проводитиме виключно цілодобовим випасанням худоби в електроогорожах, що значно зменшує собівартість молока і м'яса, дає найбільший економічний ефект;
- впроваджувати подовжені схеми використання зеленого конвеєру до 210 днів за рахунок асортименту кормових культур – озимих та хрестоцвітих;
- використовувати концентровані корми тільки у вигляді повноцінних комбікормів;
- основним завданням в тваринництві є відновлення роботи або створення в кожному господарстві та територіальній громаді пунктів по штучному осіменінню корів, що дасть можливість плановірно підвищувати генетичний потенціал худоби і формувати племінне стадо;
- забезпечити заготівлю на умовну голову не менше 25 центнерів кормових одиниць;
- покращити племінну роботу та систему ветеринарно-профілактичних заходів з метою отримання від 100 корів не менше 80 телят;
- більш ефективно використовувати холодильне обладнання і молоко реалізовувати охолодженим, максимум молока реалізовувати вищим ґатунком;
- збільшення обсягів виробництва молока товаровиробниками з метою забезпечення потужностей молокопереробних підприємств.

Література:

1. Матеріали до доповіді президента Академії - Свинарство в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: svynarstvo.in.ua/files/dopovid_Zubec.doc

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Кривонюк О.І., студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент. Колюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Зелений туризм як відпочинок у селі для України не є новиною, адже ще на початку ХХ ст. до карпатських сіл приїздили на відпочинок відомі українські письменники, художники, артисти, політики.

Нині розвиток сільського туризму поширився вже на 14 областей України. Ініціатором виступила всеукраїнська громадська неприбуткова організація – Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

Правового визначення терміну «зелений туризм», а тим більше «сільськогосподарський» не існує. Зелений туризм в Україні потерпає від відсутності необхідних законів, реклами та кредитів. Міністерство аграрної політики та продовольства готує проект закону «Про сільський зелений туризм», за допомогою якого в Україні легалізовується сільський зелений туризм. Але попри це зелений туризм розвивається.

Сільський зелений туризм – це специфічна форма відпочинку в селі з використанням природного, матеріального та культурного потенціалу даної місцевості. При цьому проживання, харчування та обслуговування туристів забезпечує сільська родина [1].

В Україні існують усі передумови розвитку відпочинку в селі, який можна розглядати як специфічну форму підсобної господарської діяльності у сільському середовищі з використанням природного та культурного потенціалу регіону, або як форму малого підприємництва, що дає можливість певною мірою вирішити проблему зайнятості сільського населення, покращити його добробут, повніше використати природний та історикокультурний потенціал сільської місцевості. Справа розвитку сільського відпочинку має реальну державну перспективу і сприяє поліпшенню соціально-економічної ситуації сільської місцевості [2].

Сільський туризм виступає важливим чинником стабільного динамічного збільшення надходжень до бюджету, активізації розвитку багатьох галузей економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, сільське господарство тощо).

Однією з головних складових відпочинкової пропозиції є умови проживання. Умови проживання повинні гарантувати можливість зручного нічлігу, дотримання особистої гігієни, наявність повноцінного харчування. Тому господарям варто керуватися рекомендаціями з категоризації сільського житла Української спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму. Присвоєння категорії житлу, що надається у користування відпочиваючим, дає право господареві оселі повідомляти про відповідну якість житлових умов у рекламних засобах Спілки, що сприятиме збільшенню відпочинкового попиту та доходів господаря.

Як правило, більшість відпочиваючих скаржаться на брак інформації щодо відпочинку. Отже, надзвичайно важливими є визначники якості проживання, такі як інформаційні позначки на дорогах і біля оселі, а також у самій оселі.

Міжнародний імідж сільського відпочинку неоднозначний. З одного боку, Україна традиційно сприймається як аграрна країна, одна з європейських житниць із збереженим сільським укладом життя, багатою культурною спадщиною, із незнищеною природою та гостинними господарями. З іншого боку, не приваблює іноземних туристів відносно низький стандарт житла і його недостатня технічна забезпеченість, а також необлаштованість сіл та досить обмежений вибір дозвілля й можливостей активного відпочинку.

Особливо важливим є питання просування в Україні самої ідеї сільського туризму в цілому. Метою розробки цієї широкомасштабної програми повинно стати підвищення поінформованості населення і створення позитивного ставлення до цього виду відпочинку. Насамперед повинні бути задіяні такі види маркетингових комунікацій, як PR-статті, інтерв'ю, прес-конференції, семінари, брифінги, телепередачі, що викликають довіру та позитивну реакцію

Варто також активізувати значення місцевої влади у підтримці цілей сільського зеленого туризму. Адже кожний місцевий чиновник має зрозуміти, що сільський зелений туризм - це додаткові гроші й поліпшення інфраструктури району, створення нових робочих місць. Саме місцеві влади

можуть клопотати про забезпечення податкових пільг при одержанні державних дотацій особам, які беруть участь у наданні агротуристичних послуг.

Розвиток сільського зеленого туризму спонукає до покращення благоустрою сільських садиб, вулиць, в цілому сіл; стимулює розвиток соціальної інфраструктури. Звичайно, на перших порах приймання і обслуговування відпочиваючих відбувається на базі існуючого житлового фонду з використанням місцевих рекреаційних та інфраструктурних ресурсів. Але з певним надходженням коштів від цієї діяльності ті, хто нею займається, починають робити вкладення у поліпшення облаштування житла, вулиць; об'єднаними зусиллями добиваються зміни на краще сфери обслуговування [3].

Насамкінець, зазначимо, що лише сільський зелений туризм у сучасних економіко-демографічних умовах здатний реально допомогти малим поселенням України вижити, адже саме малі села своєю специфічністю притягують відвідувачів.

Література

1. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/siltur7.htm
2. Васильєв В.П. сільський зелений туризм в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.ecologylife.ru/tyrizm-2001/silskiy-zeleniy-turizm-v-ukrayini.html>
3. Всеукраїнська громадська організація «Правовий захист землекористувачів» [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.pzz.com.ua/zelenijj-turizm/proekt-zelenijj-turizm/>

ПРОБЛЕМИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Р. Г. Кучер, магістр

Науковий керівник: к. е. н., в. о. доцента Т. В. Порудєєва

Миколаївський національний аграрний університет

У розвитку сільськогосподарського виробництва винятково важливе значення мають інноваційні пріоритети. Оскільки активізація інноваційної діяльності підприємств є необхідною умовою розвитку економіки, зокрема виробничої сфери, підвищення якості продукції та зростання ринкових можливостей підприємств, появи нових товарів, а також засобом, за допомогою якого відбувається адаптація до змін у зовнішньому середовищі.

Ефективний розвиток сільського господарства можливий лише на основі інтенсифікації та впровадження досягнень науково-технічного прогресу в АПК. Проблема інтенсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств набуває особливого значення у зв'язку із зменшенням рівня ресурсного забезпечення та потреби у формуванні та ефективному використанні виробничого потенціалу.

Перехід економіки до інноваційного розвитку в умовах її ринкової трансформації є досить складним процесом. Складність проявляється в особливостях формування національної інноваційної системи на підґрунті економічних відносин адміністративно-розпорядчого типу з притаманними їм формами централізованого фінансування і розподілу кредитних ресурсів на здійснення науково-технічної діяльності. Використання цих механізмів посилює принципову несумісність потреб переходу економіки на інноваційний шлях розвитку і фінансових можливостей централізованих ресурсів держави, що і обумовило занепад науково-технічної та інноваційної сфери. При цьому слід відмітити, що в останні роки активізувалася увага представників владних структур, науковців, підприємців, фінансистів до вирішення проблем інноваційної діяльності. Здійснюється пошук форм реалізації синергійних ефектів на об'єднання фінансових, матеріальних, трудових та інтелектуальних ресурсів для цілеспрямованого впливу на перехід до інноваційного розвитку.

Ринкова трансформація аграрної сфери економіки України обумовлює необхідність докорінних перетворень у методах державного і ринкового стимулювання переходу суб'єктів підприємницької діяльності сільського господарства до інноваційного розвитку. Розробка концепції інноваційного

розвитку підприємств сільського господарства вимагає обґрунтування організаційно-економічного механізму сприяння інтенсифікації аграрного виробництва на інноваційній основі.

Механізм стимулювання агроформувань щодо реалізації інноваційних проектів повинен передбачати першочерговість отримання ними довгострокових кредитів на придбання технічних засобів і технологічних ресурсів, зниження податкового тиску, створення агроінноваційного фонду та регулярне наповнення інфраструктури ринку інноваціями з тим, щоб задовольняти ними потреби товаровиробників [1,2].

Аналіз інноваційного розвитку аграрного сектору України дає змогу виділити низку проблем, які гальмують впровадження інновацій у виробничу діяльність.

По-перше, відсутня обґрунтована і дієва інноваційна політика держави. Відмова України на початку незалежності від пріоритетного науково-технологічного розвитку, відсутність системи державних пріоритетів, вилучення із числа основних продуктивних сил – науки, передової освіти та інновацій – є головною проблемою для прискореного розвитку економіки держави.

По-друге, немає системного управління інноваційним процесом з боку держави. Розподіл сфер управління цією сферою між чотирма відомствами призводить до відсутності спільних цілей і задач, нескоординованості і неузгодженості дій, розпорошень людських і фінансових ресурсів. Таке управління ніколи не було спрямованим на вирішення загальнонаціональних завдань, оскільки завжди мало галузевий характер.

По-третє, нормативно-правова база регулювання інноваційної діяльності є фрагментарною, не цілісною, суперечливою і тому недосконалою. В Україні ухвалено понад 100 законодавчих, нормативно-правових урядових актів і різноманітних відомчих документів, які не є взаємоузгодженими і не формують єдиного законодавчого поля інноваційної діяльності.

По-четверте, проблемою є відсутність фінансового механізму інноваційної діяльності. Основним джерелом фінансування витрат на інновації є власні кошти підприємств (реінвестиційні кошти). Водночас, у розвинених країнах у "підживленні" інноваційної діяльності визначальну роль відіграє розгалужена і досить динамічна мережа приватних інвестиційних і венчурних фондів. Через відсутність чіткої системи правил і гарантій приватний капітал ще не рухається в бік інноваційної сфери.

У перспективі особливої актуальності набуває розробка напрямів інтенсифікації сільськогосподарського виробництва з широким залученням новітніх досягнень науково-технічного прогресу, що сприятиме переорієнтації виробництва на інноваційну модель відтворення, зумовлену потребами ринкової системи господарювання, посиленням конкуренції, глобалізацією економіки.

Література

1. Муковоз В. О. Інтенсивність та економічна ефективність інтенсифікації в рослинництві / В. О. Муковоз // Вісник Сумського національного аграрного університету. – (Серія: Економіка та менеджмент). – 2009. – С. 70–72.
2. Кісіль М. І. Інвестиційна та інноваційна складові доктрини аграрної політики України / М. І. Кісіль // Економіка АПК. – 2003. – № 7. – С. 82-87.

ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ

А.І. Стремська, студентка

Науковий керівник – к.е.н., доцент О.В. Калюжна

Миколаївський національний аграрний університет

Сільське господарство в Україні є пріоритетною галуззю. В сучасних умовах розвитку сільського господарства України освоєння закінчених науково-технічних розробок складає дуже низький процент до загальної кількості створених інновацій і не завжди відповідає вимогам сільськогосподарського виробництва. Розвиток інноваційної діяльності, а особливо

впровадження її результатів, в АПК являє собою розробку раціональної структури інноваційного процесу, що повинна повністю бути адаптованою до регіональних умов виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

Інноваційний процес в АПК - це постійний, безперервний процес перетворення окремих технічних, технологічних та організаційно-економічних ідей і наукових варіантів вирішення певного практичного завдання з метою переходу галузей та підприємств АПК на якісно новий рівень виробничого процесу. На здатність підтримувати інноваційну діяльність в АПК впливає велика кількість факторів: особливості природно-економічних умов господарювання, стан організаційно-виробничого механізму, рівень готовності господарств до впровадження інновацій, засоби стимулювання досягнень науки та їх впровадження на практиці та регіональні відмінності суб'єктів господарювання [3].

Нині більшість вітчизняних агропідприємств неспроможні виробляти високоякісну й конкурентоспроможну продукцію. Це є результатом таких негативних явищ як: застарілий машинно-тракторний парк, диспаритет цін на продукцію промисловості і сільського господарства, постійне зростання цін на паливо-мастильні матеріали, недосконала кредитно-фінансова система і законодавча база тощо [1]. Ці проблеми стали особливо гострими у зв'язку з набуттям Україною членства в структурах СОТ, що вимагає від нашої держави постачання на світовий ринок високоякісної конкурентоспроможної продукції. Таким чином, постає гостра необхідність у переорієнтації наявної державної політики на високоефективну інноваційну.

Питання інноваційної діяльності, її ресурсного забезпечення, а також інноваційної активності товаровиробників досліджували такі вчені, як А.Ф. Бондаренко, А.Н. Бузні, М.І. Кісіль, О.В. Крисальний, М.Ф. Кропивко, О.А. Лапко, М.І. Лобанов, П.М. Музика, П.Т. Саблук, М.А. Садиков, С.В. Шолудченко, Г.І. Андрєєв, С.Д. Ільєнкова, В. Дергачов, Г.А. Романенко, Л.М. Хогберг, Р.А. Фатхутдінов та інші.

Інноваційна діяльність здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та соціальну сферу, яка включає: випуск та розповсюдження принципово нових видів техніки та технологій, прогресивні міжгалузеві структурні перетворення, реалізація довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат, фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у становищі виробничих потужностей, розробку та впровадження нових, ресурсозберігаючих технологій, що призначені для поліпшення соціального та екологічного стану. На сучасному етапі економічного розвитку міжнародне науково-технічне співробітництво сприяє прискореному розвитку продуктивних сил, науково-технічному прогресу, зростанню інтенсивності у взаємовідносинах між економіками країн [2].

Інноваційна модель розвитку, в умовах глобалізації, не може принести повного економічного ефекту лише за допомогою технологічного оновлення ресурсної бази та структурної перебудови економіки. Вона передбачає перенесення акценту з традиційних науково-технічних рішень на використання принципово нових прогресивних технологій, які мають вирішальний вплив на процеси соціально-економічного розвитку розвинутих країн світу.

Саме тому, широке застосування інновацій являється найбільш дієвим та ефективним варіантом вирішення гострих соціально-економічних проблем АПК, що пов'язані з пошуком механізмів підвищення економічних показників діяльності сільськогосподарських господарств та забезпечення населення високоякісною сільськогосподарською продукцією. Інноваційний розвиток АПК означає його якісне реформування, що базується на зростанні виробничих показників із одночасним удосконаленням соціально-економічного механізму сільського господарства, а також взаємопов'язаних з ним галузей. Даний процес повинен забезпечуватися постійним використанням більш досконалих технологій виробництва і переробки сільськогосподарської продукції, нових сортів культур рослин та порід тварин, прогресивних моделей соціально-економічного розвитку, сучасних моделей інформаційних технологій.

Постійно зростаюча роль інноваційного чинника і пов'язані з цим наміри отримати, в прийнятні терміни, очікуваний економічний ефект не дають змоги розраховувати на наявну ситуацію, що склалася в АПК із впровадженням в практичне використання новітніх наукових розробок і їх масовим використанням. Для того щоб інноваційний розвиток АПК відповідав своєму призначенню і приносив очікувані результати, необхідне усестороннє та повноцінне забезпечення, що дозволить змінити наявний інертний і навіть регресійний характер даного процесу. І це повинно стосуватися всіх напрямів забезпечення активного та ефективного інноваційного розвитку АПК.

Література

1. Осецький В.Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / В.Л. Осецький // Фінанси України. — 2006. №7. — С.38 - 49
2. Резнік Н.П. Інноваційна діяльність як фактор підвищення ефективності виробництва / Н.П.Резнік // Економіка: проблеми теорії та практики. — 2004. — Вип.198. — С. 979 – 985
3. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів / П.С. Харів. — Тернопіль: Вид-во «Економічна думка», 2003. — 326 с.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

Хохонік Ю.А. студентка

Науковий керівник – к.е.н., доцент Н.О. Долгошея

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток молочного скотарства займає важливе місце у формуванні продовольчої безпеки країни. В останні роки функціонування галузі молочного скотарства в сільськогосподарських підприємствах зазнало істотних негативних змін. За роки незалежності виробництво молока стрімко зменшилось, що негативно впливає не тільки на виробників молока, молокопереробників, споживачів, а і на українську економіку в цілому. В умовах високого рівня

концентрації виробництва молока в приватному секторі не можливо забезпечити переробну промисловість якісною сировиною, а значить і кінцевого споживача якісними молочними продуктами.

Незважаючи на тенденцію зростання продуктивності корів в останні роки, вона залишається досить низькою в порівнянні з показниками світових виробників молока і не відповідає сучасним вимогам.

Тому виключно важливого значення в успішному вирішенні проблеми підвищення прибутковості виробництва молока та забезпечення населення країни високоякісним молоком і молочними продуктами має вивчення досвіду ведення молочного скотарства на підприємствах України, які дійсно досягли успіху у цій галузі.

За даними інтернет-представництва Холдингу «Агро-Союз» його фахівці вирішили регенерувати напрям молочного тваринництва, створивши на базі напівзруйнованого КСП модель сучасної молочної ферми. Ідея втілення у життя інноваційних технологій у виробництві молока на основі світового досвіду реалізувалася у вигляді тваринницького комплексу. На початку були реконструйовані старі будови, куплено нове устаткування і техніку. Чекали, що нових технологій і створеної матеріально-технічної бази вистачить для досягнення продуктивності стада, яке дозволить господарству бути рентабельним. Виявилось, що і цього мало. Прийшло розуміння того, що ані найкраща техніка, ані устаткування, ані приміщення не зроблять напрям (бізнес) рентабельним. Основа успіху - в осмисленні цих технологій і умінні втілити їх у життя через отримані знання[1].

Адже, сучасні технології виробництва продукції тваринництва включають багатовекторні і комплексні питання утримування, розведення, годівлі, відтворення стада тварин; будівництво, облаштування, реконструкцію та експлуатацію тваринницьких приміщень та об'єктів; механізацію, електрофікацію, автоматизацію різноманітних процесів виробництва; комп'ютеризацію племінного та виробничого обліку, організацію та економіку виробництва в галузі тваринництва.

Впровадження інноваційних технологій у молочному скотарстві
Холдингу «Агро-союз» дозволило досягти наступних результатів:

- молочне стадо «Агро-Союзу» має статус племінного заводу голштинської породи і є базовим господарством з впровадження інноваційних технологій Міністерства аграрної політики і продовольства України;
- модельне господарство Холдингу увійшло до складу клубу лідерів молочних ферм світу — «Cream Club» і є членом IFCN;
- у 2009 році молочна ферма «Агро-Союзу» була внесена до Реєстру спеціальних сировинних зон як підприємства, продукція якого може бути використана для виготовлення дитячого і дієтичного харчування;
- середня продуктивність на корову — 9,3 тис. л молока на рік;
- показники якості молока: жир — 3,7 %, соматичні клітини — 110-120 тис./мл, білок — 3,3 %, бактеріальна обсім. , 2-4 тис. клітин/мл.

Досягти максимальної реалізації генетичного потенціалу стада при мінімальних вкладеннях фахівцям Холдингу удалося, завдяки оптимізації технології виробництва молока, а саме: єдиній функціональній системі управління якістю кормів, мобілізації резервів організму корови (безприв'язне утримання, комфортабельні бокси, вільний доступ до води і корму, оптимальний мікроклімат); синхронізації статевого циклу корів і телиць (розроблена і впроваджена програма профілактичних заходів щодо управління здоров'ям стада); правильному вирощуванню молодняка[1].

Отже, вихід із кризового становища на молочному ринку можливий лише за умови підвищення інтенсифікації молочного скотарства, раціонального використання ресурсного потенціалу галузі, поліпшення генетичного потенціалу стада, застосування інтенсивних технологій виробництва молока, спрямованих на збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції, в тому числі за рахунок структурних змін в виробництві молока в реформованих крупнотоварних господарствах і кооперативах, що розвиваються.

Література

1. Рентабельне молочне скотарство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agrosoyuz.com/ua/articles>

СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

А. П. Шевченко, магістр

Науковий керівник: д. е. н., професор І. І. Червен

Миколаївський національний аграрний університет

Потреба у виробництві якісної та екологічно безпечної аграрної продукції і сировини постійно зростає. Тому застосування досягнень вітчизняної і світової агротехнічної науки, нових технологій, інших досягнень є вкрай необхідними для підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва в країні.

Сучасні аграрні підприємства не відрізняються високим рівнем інноваційної активності, втім стабільне та конкурентоспроможне функціонування сільськогосподарського підприємства неможливе без здійснення ним інноваційної діяльності. Найбільш результативною ця діяльність стає при орієнтації, в основному, на регіональні потреби в інноваціях, які визначаються їх природно-кліматичними умовами, структурою виробництва та державною інноваційною політикою. Головними досягненнями інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві є механізація та автоматизація виробництва, використання нових технологій та раціональних форм організації праці, створення нових високоврожайних сортів і гібридів рослин, продуктивних порід тварин та кросів птиці та ін. При здійсненні інноваційної діяльності керівники сільськогосподарських підприємств мають враховувати не тільки економічні закони, але й закони природи, тому що, приміром, упущення в селекції неможливо компенсувати внесенням добрив.

На інноваційну діяльність сільськогосподарського підприємства можуть вплинути технологічні, науково-технічні, організаційно-управлінські, інформаційно-комунікативні, політичні та правові чинники. Цей вплив може

мати як позитивні, так і негативні наслідки. Невдачі – це одна із невід’ємних частин інноваційного процесу. Тим більше, що сільськогосподарські інновації більш ризикові. Під невдачами розуміються допущення помилок в технології, неврахування певних важливих факторів під час виробництва продукції. Тобто з цього випливає необхідність підвищення освітнього рівня в даній галузі.

Причиною низьких темпів розвитку ефективності інновацій є певний консерватизм сільськогосподарських товаровиробників, небажання зважати на світовий досвід, надбання науки й техніки. Тому просвітницьку роботу в цьому напрямі, яку має здійснювати мережа наукових установ і дорадчої служби, також треба вважати чинником підвищення ефективності інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві.

Особлива роль у посиленні інноваційної активності в аграрній сфері та вирішенні вищезокреслених проблем належить державі, яка при виробленні економічної, науково-технічної і соціальної політики визначає пріоритети базисних інновацій на всіх рівнях, формує ринковий механізм її реалізації. Головними принципами управління сучасною інноваційною політикою є: поєднання інвестиційних джерел з інноваційними рішеннями; безперервне прогнозування інноваційної ситуації; системне впровадження новітніх технологій у взаємопов’язаних сферах підприємницької діяльності; злиття фінансового та науково-технічного аналізу результативності нововведень.

Для активізації інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств необхідно розробити чітку послідовну політику, яка повинна здійснюватися на основі:

- здійснення моніторингу інноваційної діяльності та інноваційних прогнозів основних напрямків освоєння науково-технічних досягнень в сільському господарстві на перспективу;
- впровадження інновацій, які підвищують ефективність виробництва і конкурентоздатність продукції;
- створення системи комплексної підтримки інноваційної діяльності;
- розвитку інфраструктури інноваційного процесу;

- інформаційно-консультаційного забезпечення інноваційної діяльності товаровиробників;
- підтримці і розвитку науково-технічного потенціалу;
- сприяння розвитку інноваційного підприємництва;
- активізація співробітництва на державному і міжнародному рівнях всіх зацікавлених сторін інноваційного процесу.

В останній час особливе значення набуває економічне стимулювання інновацій в сільське господарство. Воно повинно охоплювати всі етапи інноваційного процесу: від зародження ідеї і проведення досліджень до освоєння його результатів виробництвом й отримання ефекту при задоволенні взаємного інтересу дослідників і сільськогосподарських товаровиробників.

Отже, інноваційний підхід дасть змогу підвищити ефективність інноваційної господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, а отже, слугуватиме в досягненні стратегічних цілей аграрної сфери в цілому.

Література

1. Баран С. І. Методи підвищення ефективності інноваційної діяльності в аграрному секторі / С. І. Баран // Науковий вісник НЛТУ України – 2009р. – №19. – С.135-140.
2. Могильна Л. М. Інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. канд. економ. наук. : 08. 00. 04 / Л. М. Могильна ; Сумський нац. аграрний університет. – С., 2010. – 23 с.
3. Смолінський В. Б. Інноваційна діяльність підприємств аграрної сфери / В. Б. Смолінський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010р. – №20.10 – С. 238-242.

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У «ПрАТ» ПІДГОРОДНЯНСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР

Тирсенко А.В., студентка групи Е 4/1

Науковий керівник : к.е.н., доцент Калюжна О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Планування підприємницької діяльності є одним з елементів успішного ведення бізнесу. Ведення підприємницької діяльності немислиме без чіткого розрахунку і бачення перспективи. Це значною мірою полегшує підприємницьку діяльність, знижує рівень її ризикованості. Планування – це процес визначення мети, завдань та заходів, які необхідно здійснювати, а також визначення програми діяльності і необхідних ресурсів для цього.

Проблеми бізнес-планування широко обговорюють у виступах, нарадах, висвітлюють у наукових публікаціях. Вагомий внесок у дослідження цієї тематики зробили М. І. Андрушко, Б. В. Більський, Ю. Е. Губені, В. І. Дробот, А. П. Кисільов, А. В. Линенко та інші.

Бізнес-план є найпоширенішим у сучасній ринкової економіки робочим інструментом менеджменту, що використовуються в усіх галузях підприємницької діяльності. Це основа конкретної маркетингової, фінансової, матеріально-технічної кадрової політики ведення бізнесу, незалежно від масштабів, сфери роботи і форми підприємництва. Він описує, скажімо, у сфері надання послуг процес функціонування підприємства міста і його підрозділів, й відповідає питанням, як керівництво збирається досягти своєї мети і завдань [1].

Нами розроблено бізнес-план функціонування ПрАТ «Підгороднянський елеватор» на майбутній період. Звернемо увагу на основні результати розрахунків за окремими розділами бізнес-плану.

Основний напрямок господарської діяльності ПрАТ «Підгороднянський елеватор»: надання послуг зернового складу (в тому числі з приймання, зберігання, оробки і відвантаження зерна) відповідно до Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" на підставі договорів, укладених з юридичними особами і фізичними особами-підприємцями про передачу пшениці, ячменю, насіння соняшнику, ріпаку та кукурудзи за заліковою вагою. Ємність елеватора складає 15150 тонн. Виручка від реалізації проекту 2525 тис. грн. Чисельність працюючих 68 чол. Річний фонд оплати праці 260 тис. грн. Термін окупності 11 років 7 міс. Опис ринку. Основною зерновою культурою в

області, як за площею посіву, так і валовим збором посідає пшениця, кукурудза, ячмінь. На перспективу передбачається відносно стає виробництво пшениці та ячменю, та незначне збільшення обсягів виробництва кукурудзи. В зв'язку з цим гостро стоїть проблема модернізація та будівництво сучасних ємностей зберігання зростаючих об'ємів зерна загальною потужністю понад 300 тис. тонн на період до 2015 року. За основу доцільно взяти будівництво модульних елеваторів потужністю від 10 - 50 тис. тонн.

Опис виробничих процесів. Елеватор металевий ємністю 15150 тонн, заготівельний, з функціями перевалочного. Технологічна схема, устаткування елеватора й комплект транспортних машин дозволяє прийняти зерно з автомобільного транспорту, зважити, очистити і висушити його, сформувати партію зерна й подати його на зберігання. Відпуск-прийом зерна в автомобілі здійснюється зважуванням на автовагах (брутто). Відпустка зерна, з нагромадженням його в оперативних ємностях, на залізничний транспорт здійснюється зі зважуванням на залізничних вагах. Досвід будівництва й експлуатації металевих зерноскладів показав, що вони забезпечують високу якість зберігання зерна, мають систему активної вентиляції й термометрії й мають перевагу в порівнянні із залізобетонними силосами [2].

Фінансовий план. Елеваторні комплекси укомплектовані: системою автоматизації, системою навантаження на транспорт, авто розвантажувальними системами, системами очищення зерна, системами сушіння зерна, системами зберігання зерна, ваговою лабораторією й пробоотборниками, а також іншим устаткуванням відповідно до технологічних вимог. Вартість обладнання залежить від потужності елеватора, в нашому випадку потужність 15150 тонн і загальною вартістю 8 млн. гривень терміном будівництва 1 рік. Доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. З урахуванням поточної цінової кон'юнктури на сировину, дохід (виручка) від її реалізації 2525 тис. гривень. При цьому, чистий прибуток протягом 1-го року діяльності планується на рівні 621 тис.

гривень. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 11,7 років.

За всіх умов ключовими проблемами проекту є: своєчасне й повне забезпечення виробництва необхідними матеріальними засобами та сировиною; здешевлення витрат і збільшення прибутку шляхом підвищення навантаження на одиницю техніки на основі цілодобової роботи в сезон жнив тощо.

Одним із видів господарського ризику є маркетинговий ризик, що є ключовим в умовах ринкових відносин. Він зумовлений невизначеністю попиту на продукцію та на ефективність діяльності підприємства. Не менш небезпечним є ризик зміни цін. Однак, якщо у втратах підприємства від відсутності попиту на продукцію, що випускається, винним цілком і повністю можна вважати саме ж підприємство, то втрати від коливання цін часто пов'язані з об'єктивними і не передбачуваними процесами в економіці країни або ряду країн.

Література

1. Попов В. М. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями / В. М. Попов – К. : ЦУЛ, КноРус., 2008. –382 с.
2. Ільчук М. М., Основи підприємницької діяльності та агробізнесу / М. М. Ільчук,
Т. Д. Іщенко, В. К. Збарський: навч. посіб.– К. : Вища освіта, 2009. – 398 с.

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

І.Б.Шишка, магістр

Науковий керівник : д.е.н., професор Червен І.І.

Миколаївський національний аграрний університет

Україна має високий потенціал для стрімкого розвитку галузі молочного скотарства, але зараз дана галузь переживає затяжну кризу. Зниження кількості молочного стада спостерігається як у приватному секторі, так і в

сільськогосподарських підприємствах, де за останні 12 років поголів'я скоротилося на 70 %. Щодо виробництва молока, то даний показник зменшився приблизно на 30 %, а це майже 1,1 млн. т. Позитивним у даній динаміці є те, що починаючи з 2009 року спостерігається зростання обсягів виробництва молока. Найбільший приріст протягом усього досліджуваного періоду був у 2012 році – приблизно на 13 % в порівнянні з попереднім роком.

Враховуючи той факт, що поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах щороку зменшується, а обсяги виробництва молока за останні декілька років почали зростати, можна вважати, що вітчизняне молочне скотарство не безнадійне і має всі шанси на гідне майбутнє, а подальший розвиток галузі пов'язаний із вирішенням цілої низки проблем, в тому числі проблеми розвитку молочних господарств шляхом введення інновацій.

У молочному скотарстві інновації можна поділити на п'ять груп: селекційно-генетичні; інновації в годівлі та кормо виробництві; інновації в утриманні та ветеринарному обслуговуванні тварин; техніко-технологічні; організаційно-економічні та управлінські.

Розвиток молочного скотарства у різних природно-кліматичних зонах України значною мірою визначається породною належністю тварин. Провівши дослідження у цьому напрямку, науковці інституту розведення і генетики тварин Академії аграрних наук України та відділу племінної роботи Міністерства АПК АРК дійшли висновку, що краще вирощувати не чисту породу, а гібриди. Наприклад, відома сьогодні порода голштин для півдня України виявилася зовсім непридатною. Окрім основних її проблем, таких як схильність до хвороб, часті негаразди з копитами, відтворенням, виявили ще й надмірну чутливість до стресів (як кормових, так і теплових). А в умовах півдня це явище дуже часте. А от порода червона степова, навпаки, виявилася дуже пристосованою до кліматичних умов півдня України. Але показники продуктивності в неї значно нижчі. Саме тому було вирішено схрестити ці породи. Генетика голштин у одержаному гібриді забезпечує високі надої молока, а завдяки наявності генів червоної степової отримано високу

збереженість поголів'я, нормальне відтворення та пристосованість тварин до екстремальних кліматичних умов і стресів [2]. Таким чином, збільшення надоїв та зменшення витрат на утримання молочного стада супроводжується підвищенням ефективності виробництва молока.

Одним із інноваційних методів підвищення рівня продуктивності корів є покращення годівлі та кормовиробництва. Зокрема, як показали розробки Національної академії аграрних наук України, хороших результатів у надоях молока досягають ті господарства, де застосовують однотипну годівлю тварин упродовж всього року повноцінними кормовими сумішами. Тобто цілий рік до раціону корів входять одні й ті самі компоненти. Це в основному — сіно, солома, сінаж, силос, люцерна, коренеплоди, зернові культури. Також використовуються концентровані корми, збалансовані за складом поживних речовин. З метою покращення якості кормів, молочним фермам пропонуються самостійно вирощувати кормові культури та використовувати спеціальні установки по виробництву кормових сумішей різних типів [2].

Однотипна годівля допомагає тваринам уникати періодів звикання до різних раціонів, що негативно позначаються на продуктивності. Збалансовані за усім комплексом поживних речовин раціони забезпечують не тільки ріст продуктивності тварин на 25-30%, а й зниження на 30-35% витрат кормів за загальною поживністю.

Велике значення для підвищення продуктивності молочного стада має система утримання корів, яка може бути прив'язною, безприв'язною або змішаною. Постає питання у виборі типу утримання тварин.

При безприв'язній системі утримання, продуктивність тварин порівняно з тваринами на прив'язному утриманні вища. Але для українських господарств основною проблемою переходу на безприв'язне утримання є питання управління тваринами. У такому випадку доцільним буде використання персональних паспортів для кожної корови у вигляді чіпів. В них зберігається вся необхідна інформація про тварину: дата народження, генетична лінія, обсяги надоїв, якість молока, стан здоров'я корови та інше. Чіп закріплюється

на шиї теля одразу після народження. Так як корівники розділені на зони годування, відпочинку та доїння, за допомогою чіпу комп'ютер контролює тварину – він простежує її переміщення і відповідно до її життєвого циклу відкриває та закриває дверцята між зонами, а якщо виникають проблеми зі здоров'ям, інформація моментально відправляється ветеринару.

Серед перелічених інноваційних векторів у сучасних умовах в аспекті підвищення прибутковості виробництва молока на особливу увагу заслуговує освоєння інноваційних технологій виробництва. Нині на ринку пропонують чимало рішень для автоматизації багатьох етапів процесу доїння. Дедалі частіше використовуються системи напівавтоматичного та автоматичного контролю пересування тварин. При цьому застосовують доїльні апарати, які виконують свою роботу повністю в автоматичному режимі. Наприклад, система добровільного доїння, яка дає можливість кожній корові самій вирішувати, коли їй треба доїтися, а коли й скільки відпочивати. Щоб корова зайшла в доїльну установку, її приманюють концентрованими кормами. Одночасно спеціальний датчик зчитує інформацію з вушної бирки або чіпу й передає номер тварини до системи контролю. Якщо цю корову нещодавно видоїли, то автоматика воріт виштовхує її з установки в зону вільного пересування. А якщо корову доїли давно, тоді автоматично вмикається система доїння. Інноваційним ядром даної системи є роботизований маніпулятор доїльної установки, який автоматизує такі операції, як очищення часток вимені, а також під'єднання-від'єднання доїльного апарата. Таким чином, з процесу доїння повністю вилучено будь-яку ручну працю. У господаря з'являється більше часу та немає потреби наймати багато працівників для роботи з коровами [3].

Загалом, конкретно для процесу доїння існує багато інших систем. Залежно від розміру молочного стада у господарстві можна розглянути такі доїльні зали як: «Ялиночка», «Європаралель» та «Карусель».

Для великих господарств, які спеціалізуються на виробництві молока, доцільним є введення комплексів з переробки молока та фасування виробленої продукції. Це так званні міні-заводи (наприклад, модульні молочні міні-заводи

КОЛАКС – готові «під ключ» комплекси з переробки молока). Кожен міні-завод обладнаний системами холодного та гарячого водопостачання, електроживлення, а також каналізацією, опаленням, вентиляцією, кондиціонуванням. За допомогою даних міні-заводів можна отримати весь асортимент натуральної та екологічно чистої молочної та кисломолочної продукції. А за рахунок ціни на готову продукцію, господарства мають можливість підвищити показники ефективності виробництва молока.

Окрім інновацій та змін, які постійно здійснюються в галузі технічного та технологічного забезпечення виробництва, важливу роль та значення в досягненні мети організації, мають організаційно-економічні та управлінські інновації. В сучасних умовах вітчизняної економіки управлінські інновації та зміни можуть стосуватися: формування та вдосконалення управлінських інформаційних систем; запровадження нових методів, форм бухгалтерського обліку; формування дієвої, ефективної системи управління якістю продукції; вдосконалення бізнес-планування, стратегічного планування; розробка нового мотиваційного механізму; застосування нових форм роботи з персоналом та інше [4].

Таким чином, інноваційна діяльність нині є фундаментом інтенсифікації та забезпечення прибутковості виробництва молока.

Література

1. Державний комітет статистики України: офіційний сайт Статистика регіонального розвитку. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Дичаковська В. Екстремальне молоко / В. Дичаковська // The Ukrainian Farmer. — 2011. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.agrotimes.net/ekstremalne-moloko.html>
3. Панічев Р. Роботи-дояри на молочній фермі / В. Панічев // Пропозиція нова. Український журнал з питань агробізнесу. — 2011. — № 1. — С. 122—125. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.propozitsiya.com/?page=149&itemid=3527&number=117>

4. Михайлова Л.І. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Л.І. Михайлова, С.Г. Турчіна. — К. : Центр учбової літератури, 2007 — 248 с.

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Чернозуб Т.О., студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Калюжна О.В.

Миколаївський національний аграрний університет

Венчурні фірми — це здебільшого малі підприємства у новітніх галузях виробництва, які швидко прогресують і в яких відбувається інтенсивна зміна поколінь продуктів і технологій, пов'язаних з базисними інноваціями. Малі венчурні підприємства спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, упровадження інновацій, організація яких пов'язана з підвищеним ризиком. Отже, венчурне підприємництво — це ризикова діяльність, у процесі якої створюються і впроваджуються у виробництво нові товари, технології, послуги. Це поєднання двох видів підприємництва: фінансового та інноваційного. Відповідно до цього спеціалізовану діяльність щодо виробництва і просування на ринок нових товарів ведуть компанії і фонди венчурного капіталу та малі венчурні фірми [1].

Питаннями венчурного капіталовкладення в Україні займаються такі науковці, як О. Лапко, М. Паладій, С. Філін, І. Баранецький, М. Долішня, О. Поручник, Л. Антонюк, О. Бондаренко, Н. Дучинський, Д. Денисенко, А. Лукашов, Т. Майорова та інші.

Формування венчурних підприємств і розвиток венчурного бізнесу в Україні відбулось у 1992 році досить повільними темпами. Першим вітчизняним фондом венчурного капіталу став фонд "Україна", який здійснив інвестиції в 30 вітчизняних компаній на суму 10 млн дол. США [3].

Венчурні підприємства утворюються зазвичай у формі малих фірм. Переваги венчурних підприємств:

- вузька спеціалізація наукових пошуків або розробка невеликого кола технічних ідей;
- концентрація фінансових і матеріально-технічних ресурсів за обраним напрямом дослідження;
- високий рівень мотивації праці кваліфікованих спеціалістів;
- гнучкість і мобільність з урахуванням ринкової кон'юнктури;
- можливість швидкої переорієнтації на інші напрями діяльності;
- швидка комерційна реалізація ідеї, технології, винаходу.

Проте, незважаючи на існування в Україні венчурних організацій, існує безліч проблем та перешкод, що стримують розвиток венчурного капіталовкладення в нашій державі. Найбільш вагомими з них є:

- проблеми пов'язана із наявністю вільних грошових коштів.;
- відсутність гарантій для венчурного інвестора, які б обмежували його ризики;
- гостра необхідність фахівців у сфері венчурного менеджменту, які володіють технологіями виявлення та оцінки інноваційних проектів та вміють забезпечити стабільне фінансування в період ранньої стадії розвитку проектів, виявляти ризики, знаходити під кожний перспективний проект відповідних інвесторів.

До основних чинників, які обмежують розвиток венчурного бізнесу на Україні, також можна віднести: відсутність чіткої інноваційної політики держави, економічна нестабільність, відсутність економічної зацікавленості господарських суб'єктів у нових розробках, інноваціях, відсутність конкуренції науково-технічної продукції на внутрішньому ринку.

У країні відсутня система державного фінансування венчурних проектів та не створені механізми компенсації втрат приватних та інституційних інвесторів від невдалих венчурних проектів.

Незважаючи на зазначені негативні моменти, в Україні є підстави сподіватися на успіх. Тому щоб забезпечити ефективне використання науково-технологічного й інтелектуального потенціалу України шляхом розвитку

венчурного підприємництва й стимулювання виробництва високотехнологічної, конкурентоспроможної та якісної продукції, враховуючи зарубіжний досвід, першочергово необхідно вжити такі заходи:

- здійснення постійної державної підтримки венчурного підприємництва;
- запровадження нових та більш гнучких схем податкового стимулювання інноваційної діяльності;
- створення необхідних умов для розвитку неформального венчурного фінансування, вкрай важливого на ранніх стадіях розвитку фірм;
- проведення в Україні Венчурних Форумів (ярмарків), що дасть можливість для компаній малої і середньої капіталізації, зацікавлених в залученні інвестицій для розвитку свого бізнесу, привернути увагу широкого кола інвесторів [2].

Венчурні фірми впливають на модернізацію і структурну перебудову всієї економіки. Саме інновації є основним критерієм шляхів розвитку суспільства. За кордоном венчурні фірми користуються підтримкою держави та великих корпорацій. У США, Європі, Японії венчурне підприємництво розвивається дуже швидкими темпами.

Отже, венчурний бізнес в Україні перебуває в початковій стадії. Провівши ряд економічних реформ та перейнявши світовий досвід, Україна зможе привернути до себе увагу світових країн-інвесторів та залучити в свою економіку значний венчурний інвестиційний капітал, налагодити ділові стосунки та взаємини із потенційними світовими партнерами.

Література

1. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. Посібник / Н. В. Краснокутська — К. : КНЕУ, 2003. — 504 с.
2. Лиса Н.В. Проблеми венчурного інвестування в Україні / Н.В. Лиса, О.В. Коломієць // Актуальні питання сучасної економіки, 3б. Науково-практичної конференції. — 2010. — №15. — С. 21.

3. Чабан В.Г. Складова інноваційної інфраструктури: венчурний капітал / В.Г. Чабан // Фінанси України. — 2011. — № 4. — С. 35-40.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Ткачук П. В., студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Динаміка економічного розвитку в сучасних умовах усе більше залежить від технологічних зрушень на базі інновацій. Уміння формувати й ефективно використовувати інноваційний потенціал стає вирішальним фактором забезпечення конкурентоспроможності та розвитку вітчизняних підприємств.

Проблемам інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в сучасних умовах приділяється досить багато уваги. Основи теорії інновацій були закладені Н. Кондратьєвим, Й.Шумпетером та розвинені у подальшому Дж. Кларком, У. Томпсоном, К.Фрименом. Дослідженню власне інноваційного потенціалу також присвячені численні роботи і вітчизняних – Е. Божко, В. Гавва, А. Гриньов, Н. Краснокутська, А. Федонін тощо.

Інновації є багатозначним поняттям, пов'язаним з техніко-економічним прогресом. Останнім часом розуміння інновації було значно розширено, перетворилось з одиничного винаходу у цілий комплекс явищ і процесів, що створюють нові зразки продукції.

Управління інноваційним процесом — невід'ємна складова діяльності сучасного підприємства, що охоплює планування, організування та стимулювання інноваційної діяльності, реалізацію інноваційних проектів, розрахованих на отримання конкурентних переваг і зміцнення ринкових позицій підприємства [1, с.24].

Сучасні уявлення про функції управління інноваційним потенціалом пов'язані з виділенням трьох груп функцій: первинні або базові, пов'язуючі і інтегруючі (оперативні) функції.

На передній план виступають базові функції управління інноваційним потенціалом: планування, організація, контроль і мотивація.

Планування – це визначення цілей діяльності та розвитку інноваційного потенціалу, тактики і стратегії їх досягнення, індивідуальних дій кожного учасника процесу управління інноваційним потенціалом.

Організація – створення структури органів, що забезпечують досягнення намічених цілей, розподіл індивідуальних завдань між кожним членом організації, делегування їм повноважень, прав розпорядження ресурсами і відповідальності за результати праці. Ця функція управління безпосередньо впливає на розвиток інноваційного потенціалу.

Мотивація – забезпечення зацікавленості працівників у виконанні відповідних завдань і делегованих їм обов'язків з використанням як негативних стимулів, так і позитивних. Тобто сутність цієї функції в тому, щоб забезпечити зацікавленість працівників у підвищенні інноваційного потенціалу та його ефективному використанні.

Контроль – процес забезпечення досягнення цілей розвитку інноваційного потенціалу без відхилень [2, с.123-125].

На другий план серед функцій управління виступають пов'язуючі і інтегруючі функції, до яких відносяться: управлінські рішення, комунікації, лідерство та керівництво.

В умовах розвитку ринкових відносин суб'єкти господарювання мають право самостійно обрати ту чи іншу форму організації інноваційної діяльності відповідно до таких основних факторів як стан внутрішнього і зовнішнього середовища, в яких планується освоїти нововведення, а також специфіка самого інноваційного процесу як об'єкта управління.

Жодна робота не здійснюється без правильної керованості та узгодженості дій. Будь-яка управлінська діяльність визначається ефективною насамперед за допомогою обґрунтованості методології вирішення проблем. Без хорошої теорії практика сліпа. У сучасних умовах особливого значення набувають дослідження в галузі управління інноваційними процесами. Аналіз

теорії та практики економічного управління різноманітними об'єктами дозволило встановити необхідність застосування в управлінні інноваційними процесами наступні підходи:

- системний та маркетинговий підходи до управління інноваціями;
- функціональний, відтворювальний та нормативний підходи;
- комплексний, інтеграційний та динамічний підходи;
- процесний та кількісний підходи до управління інноваціями тощо.

Однак варто зауважити, що якісне та ефективне управління інноваціями на підприємстві можливе лише при комплексному використанні декількох підходів, оскільки при використанні якогось одного підходу може бути не охоплено всю сферу діяльності фірми [3, с.152-153].

У сучасних умовах основним засобом підтримки високих темпів розвитку й досягнення необхідного рівня прибутковості суб'єктами господарювання стає постійне впровадження ними інновацій. Активізація інноваційного розвитку є одним з найголовніших факторів виживання вітчизняних суб'єктів господарювання в умовах жорстокої конкурентної боротьби. При цьому саме інноваційний потенціал є передумовою успішної реалізації інноваційної складової.

Саме тому підприємствам в Україні слід приділяти більшу увагу вивченню питань сутності та складових власного інноваційного потенціалу. До того ж, успішне управління інноваційним потенціалом у сучасних умовах слід розглядати як умову забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства, а отже власне його існування.

Список використаної літератури

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. – 552 с.
2. Кибзун А.И., Горяинова Е.Р., Наумов А.В., Сиротин А.Н. Теория вероятностей и математическая статистика. Базовый курс с примерами и задачами, М.: ФИЗМАТЛИТ, 2002. - 224 с.

4. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент. Учебник для вузов. 6-е изд. — СПб.: Питер, 2008. — 448 с.

СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ОСНОВІ КООПЕРАЦІЇ

***Ушкаренко Ю.В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії,
Костенко О.В. – студентка 4 курсу факультету економіки,
Херсонський національний технічний університет***

Аграрний сектор економіки України здебільшого представлений самостійними невеликими господарствами, які не мають достатньої фінансової стійкості для виживання в жорстоких умовах конкуренції, ускладненої діяльністю на українському ринку закордонних товаровиробників. В той же час багаторічний досвід показує, що сумісна діяльність сільськогосподарських підприємств дозволяє досягати високих показників економічної результативності. У цьому зв'язку об'єднання індивідуальних виробників в сільськогосподарські кооперативи є одним із можливих шляхів стабілізації економічної ситуації і основою для росту агропромислового виробництва, оскільки кооперація дозволяє використовувати переваги крупного товарного виробництва, не порушуючи інтереси дрібних фермерських господарств. Розвиток сільськогосподарської кооперації сприяє вирішенню багатьох соціальних і економічних проблем і створює основу для забезпечення зайнятості і підтримки доходів сільського населення.

Агропромисловий комплекс України характеризується достатньо низьким технологічним рівнем виробництва і обробки сировини. У результаті по ряду стратегічних позицій (м'ясо, молочна продукція тощо) країна достатньо серйозно залежить від зовнішніх постачальників – частка імпорту складає від 15 до 40% [4]. У цьому зв'язку активізація інноваційних процесів у рамках

кооперативних об'єднань товаровиробників і споживачів сільськогосподарської продукції є важливим завданням, вирішення якого створить основу для забезпечення продовольчої безпеки країни. Саме в кооперативах можливе ефективне впровадження нових технологій, створення агротехнопарків та інших ланок інноваційної інфраструктури.

Питанням інноваційного розвитку аграрного сектора країни присвячені наукові праці відомих вчених-економістів О. Попова, В. Савенка, В. Трегобчука, О. Шкільова, О. Шубравської та ін. Проблеми розвитку кооперації в агропромисловому виробництві знайшли відображення в наукових працях таких відомих вчених-аграріїв, як Ф. Горбоноса, В. Зіновчука, Ю. Губені, П. Канінського, М. Маліка, В. Месель-Веселяка, О. Могильного, Л. Молдаван, П. Саблука, І. Червена, Г. Черевка, В. Юрчишина та ін.

Під інноваціями розуміють нововведення в різноманітних галузях і сферах діяльності, а також їх використання з метою підвищення ефективності та конкурентноздатності виробництва та управління [1]. Стратегія нововведень при кооперації спрямована на об'єднання науково-технічної, організаційно-економічної та інвестиційної політики, за допомогою яких створюються або модернізуються організаційно-економічні відносини, технології тощо.

Особлива роль в підсиленні інноваційної активності кооперативів та інтегрованих формувань всіх рівнів належить державі, яка визначає пріоритети базисних інновацій та формує ринковий механізм їх реалізацій. Державна цільова програма сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року декларує: стимулювання інноваційного розвитку агропромислового виробництва і сільських територій, у тому числі: забезпечення фінансової підтримки закупівлі складної сільськогосподарської техніки; розробку та реалізацію спеціальної науково-технічної програми з обґрунтування шляхів розвитку сільських територій; стимулювання розвитку інфраструктури ринку інновацій в АПК [2].

Дослідження теоретичних основ стійкого розвитку агропромислового виробництва дозволило встановити, що кооперація позитивно впливає на його

формування при виконанні наступних умов: отримання гарантованого обсягу продукції за оптимальних розмірів виробництва та ефективному використанні ресурсів; забезпечення конкурентоспроможності та гарантій збуту продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках; покращення соціальної ситуації за рахунок розвитку сільських територій, на яких зосереджено інтегроване виробництво.

Сучасні підходи до розповсюдження інновацій не в повній мірі враховують особливості кооперації сільськогосподарських товаровиробників, які не завжди володіють достатніми фінансовими можливостями для ефективного швидкого впровадження. В якості нового підходу до вирішення даної проблеми може розглядатися колективне впровадження інновацій в системі сільськогосподарської кооперації, з залученням індивідуальних і інституціональних розробників інновацій безпосередньо до участі в діяльності сільськогосподарський кооператив і використанням продукту інтелектуальної власності в якості паю.

Розвиток кооперації сприяє створенню організаційно-правового захисту інтересів дрібних товаровиробників, а також підвищенню ефективності діяльності за рахунок сумісної реалізації різних бізнес-процесів, в тому числі у сфері впровадження інноваційних розробок. Саме інновації дають змогу забезпечити динамічний та ефективний розвиток кооперативних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андросюк К.В. Факторы повышения эффективности экономической деятельности на различных этапах развития человечества / К.В. Андросюк, А.А. Брыков // Креативная экономика. – 2007. – № 6 – С. 83-92.
2. Державна цільова програма сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року // Економіка АПК. – 2010. – №7. – С. 3-14.
3. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В.В.Зіновчук. – К.: Логос, 2001. – 380 с.

4. Малік М.Й. Проблемні питання розвитку кооперацій та інтеграційних відносин в АПК // М.Й. Малік, Ю.Я. Лузан // Економіка АПК. – 2010. – №3. – С. 3-14.

5.Шкільов О.В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення сільськогосподарського виробництва та його наслідки /О.В. Шкільов //Агросвіт. – 2011.–

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВОЗНЕСЕНСЬКОГО РАЙОНУ

О.А. Алейнікова, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Управління розвитком підприємств в умовах ринкової економіки неможливе без планування господарської діяльності на всіх рівнях: стратегічному, тактичному й оперативному. Найважливішим є стратегічний рівень, на якому приймаються життєво важливі для подальшого розвитку підприємства управлінські рішення.

Проблемам стратегічного розвитку підприємств присвячені роботи як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Серед них наукові роботи Хміля І.Ф., Духоніна Є.Ю., Бондарчука І.О., Борисенко З.М., Ісаєва Д.В., Кроткова А.М., Пітера Ф.Друкера, Томаса Г. Герета [1].

Стратегічний вибір напрямку розвитку сільськогосподарських підприємств Вознесенського району включає формування стратегічних альтернатив, виходячи із цілей підприємств, їх переваг і недоліків, а також зовнішніх можливостей і загроз.

Процес вибору стратегії складається з етапів розробки, доведення і аналізу. На першому етапі створюються стратегії, що дозволяють досягнути поставлених цілей, на ньому важливо розробити можливо більше число альтернативних стратегій. На другому етапі стратегії доопрацьовуються до рівня адекватності цілям розвитку організації у всьому їх різноманітті і

формується загальна стратегія. На третьому аналізуються альтернативи в рамках загальної вибраної стратегії фірми і оцінюються по мірі придатності для досягнення її головних цілей, на цьому етапі відбувається наповнення загальної стратегії конкретним змістом [2].

Вибір стратегії — центральний момент стратегічного планування. Часто підприємство вибирає стратегію з декількох можливих варіантів. Кожний шлях відкриває різні можливості. Таким чином підприємство може зіткнутися з великим числом альтернативних стратегій.

Сільськогосподарські підприємства Вознесенського району використовують такі стратегії як:

обмежене зростання(цілі розвитку встановлюються від “досягнутого” і коректуються на умови, що змінюються);

зростання (для неї характерне встановлення щорічного значного перевищення рівня розвитку над рівнем розвитку минулого року);

скорочення або стратегія останнього засобу (до стратегії скорочення вдаються тоді, коли показники діяльності підприємства приймають стійку тенденцію до погіршення і ніякі заходи не змінюють цієї тенденції);

комбінована стратегія (дотримуються частіше за все великі сільськогосподарські підприємства, які активно функціонують в декількох галузях).

Базові стратегії служать варіантами загальної стратегії організації, наповнюючись в процесі доведення конкретним змістом.

Також до основних стратегій, які використовують підприємства району, відносять виробничі, тобто ті, які стосуються виробничої політики підприємства.

Стратегія сукупних найменших витрат - прагнення досягти мінімуму сукупних витрат у галузі через набір функціональних політик, спрямованих на цю базову мету.

Стратегія мінімуму витрат накладає суворі випробування на сільськогосподарські підприємства, що прагнуть утримати свої позиції, а це

означає реінвестування в сучасне устаткування, рішучу заміну застарілих активів, готовність до вдосконалення технології.

Основою стратегічного розвитку підприємства виступає стратегічний аналіз, який дозволяє визначити найбільш перспективні стратегічні зони господарювання для сільськогосподарських підприємств.

Другою загальною стратегією, які використовують сільськогосподарські підприємства Вознесенського району є диференціація продукту чи послуг підприємства у вигляді пропорції такого продукту, що сприймається в межах галузі як щось унікальне. Підходи до диференціації можуть бути різними: створення іміджу, технології та ін.

Що стосується стратегії маркетингового планування, то вона є невід'ємною частиною ефективного розвитку та органічної взаємодії підприємства в ринкових умовах. В сучасних умовах стратегічний маркетинг стає ключовою ланкою формування та збереження конкурентоспроможності підприємства. При цьому використовуються такі типи маркетингового контролю: контроль за виконанням різних планів, контроль прибутковості та

стратегічний контроль, який регулярно перевіряється вищим керівництвом відповідності вихідних стратегічних настанов підприємства з наявними ринковими можливостями.

Таким чином, підприємствам Вознесенського району важко вибрати стратегію розвитку в ринкових умовах, а при її виборі вони повинні відштовхуватись від своїх можливостей, і постійно коригувати стратегію відповідно до змін і впливу навколишнього середовища.

Література

1. Духонин Е.Ю. Управление эффективностью бизнеса. Концепция Business Performance Management. / Е.Ю. Духонин, Д.В. Исаев, Е.Л. Мостовой. – М.: АЛЬПИНА, 2007 – 269 с.

2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.studyport.net/free/vibir-strategichnix-napryamkiv-rozvitku-pidpriyemstva.html>

**ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ АРБУЗИНСЬКОГО
РАЙОНУ ЯК ОДНОГО З ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЇХ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

А.С. Бойко, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах невизначеності і нестабільності української економіки суб'єкти господарювання постійно перебувають під тиском обставин та економічних катаклізмів, спровокованих значною кількістю як зовнішніх так і внутрішніх факторів виникнення банкрутства. Значну роль у ефективності діяльності підприємства та його успішності відіграє стратегічне управління, що включає вміння організації, планування, управління діяльністю підприємства та своєчасний контроль результатів виконання.

Оцінці діагностики банкрутства та її вплив на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств присвяченні праці Л.С.Кравчук, Г.М. Рябенко, Г.І.Кіндрацької. Однак на теперішній час питання діагностики банкрутства як одного з показників оцінки розробленої стратегії підприємств аграрної сфери недостатньо розкрито.

Стратегічне управління потребує оцінки майбутньої стратегії розвитку підприємства. Оцінка є завершальним етапом розроблення стратегій. Вона ґрунтується на доволі вичерпній інформації й полягає у визначенні можливих наслідків реалізації обраної стратегії.

Водночас важливо визначити також рівень ризику, в умовах якого стратегія реалізується. За дослідженнями Г.І. Кіндрацької дана оцінка можлива на основі діагностики рівня банкрутства підприємства [1].

Діагностика банкрутства – це своєчасне виявлення неплатоспроможності, збитковості, фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування, низької ділової активності.

Питання визначення ймовірності банкрутства підприємства стоїть особливо гостро, адже достовірна і своєчасна ідентифікація негативних

факторів впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства дозволяє сформулювати відповідну фінансову політику та розробити заходи, направлені на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Серед великої кількості моделей проведення такої оцінки було обрано п'ятифакторну модель Альтмана, модель О.О. Терещенка та R-модель Іркутської державної економічної академії, які на нашу думку є найбільш точними та оптимальними для вітчизняних підприємств [2].

Для більш детального дослідження було обрано ПрАТ «Оберіг» Арбузинського району.

Американським економістом Е. Альтманом розроблено п'ятифакторну моделі прогнозування банкрутства. Побудована Альтманом дискримінантна функція має такий вигляд [3]:

$$Z = 3,107 \cdot K_1 + 0,995 \cdot K_2 + 0,42 \cdot K_3 + 0,847 \cdot K_4 + 0,717 \cdot K_5, \quad (1)$$

Для ПрАТ «Оберіг» у 2008 році дорівнював 6,14, у 2009 – 10,37, 2010 – 3,19, 2011 – 2,94, 2012 – 3,22. Результати проведених розрахунків свідчать, що досліджуване підприємство є фінансово стабільним підприємством і банкрутство йому не загрожує, хоча спостерігаються значні коливання цього показника, так як $Z > 1,23$.

R-модель прогнозу ризику банкрутства була запропонована вченими Іркутської державної економічної академії. Дана модель прогнозування ймовірності банкрутства підприємства є 4-факторною. Вона має наступний вигляд [3]:

$$R = 0,38 \cdot K_1 + K_2 + 0,054 \cdot K_3 + 0,63 \cdot K_4 \quad (2)$$

У результаті проведених розрахунків за російською R-моделлю ІДЕА визначено, що у 2008 році R-показник рівнявся 0,95, у 2009 – 1,04, у 2010 – 1,27, у 2011 – 1,26, у 2012 – 0,84. Хоча у 2012 році в порівнянні з іншими можна побачити найменше значення R-показника, все рівно рівень банкрутства для ПрАТ «Оберіг» є мінімальним (до 10%), так як $R > 0,42$.

Так, вагомий внесок у розвиток методики прогнозування ймовірності банкрутства зроблений Терещенко О.О., яким було обґрунтовано новий

методологічний підхід до діагностики банкрутства. Суттєвою перевагою зазначеного підходу є врахування галузевих особливостей об'єктів дослідження при побудові дискримінантних моделей діагностики банкрутства.

Формула моделі [3]:

$$Z=1,5 \cdot X_1 + 0,08 \cdot X_2 + 10 \cdot X_3 + 5 \cdot X_4 + 0,3 \cdot X_5 + 0,1 \cdot X_6, \quad (3)$$

Точність прогнозування банкрутства згідно з цією моделлю становить 95% .

У 2008 показник Z дорівнює 4,04, у 2009 – 4,37, у 2010 – 4,89, у 2011 – 3,97, у 2012 – 2,99. У результаті розрахунків за універсальною дискримінантною функцією Терещенка можна сказати, що досліджуваному господарству банкрутство не загрожує, так як $Z > 2$.

Отриманні дані прогнозування банкрутства ПрАТ «Оберіг» свідчать про те, що досліджуване господарство є фінансово стабільним і банкрутство йому не загрожує. Отже, дане сільськогосподарське підприємство може впроваджувати стратегію зростання з мінімальними ризиками втрат.

Література

1. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: навч. посібник/ Г.І. Кіндрацька. — 2-ге вид., перероб. і доповн. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. — 406 с.
2. Кравчук Л.С. Діагностика ймовірності банкрутства сільськогосподарських підприємств / Л.С. Кравчук, М.О. Гава // Інноваційна економіка. — 2013. — №1. — С.268-271.
3. Рябенко Г.М. Прогнозування банкрутства ПАТ «Радсад» Миколаївського району Миколаївської області / Г.М. Рябенко, О.О. Шаповал // Інноваційна економіка. — 2012. — №10. — С.149-153.

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Грек В.И. – соискатель,

Херсонский национальный технический университет

Предприятие любой формы хозяйствования невозможно представить без внедрения новых технологий и соответствующего оборудования,

обеспечивающих конкурентоспособность выпускаемой продукции. Учитывая необходимость увеличения объемов производства продуктов питания и постоянно ужесточающиеся требования к их качеству, изыскание новых технологий в пищевой промышленности важно и актуально. Нововведения представляют собой процесс внедрения, распространения и использования новшеств. Их целью является непосредственное удовлетворение общественных потребностей в продуктах, услугах, процессах более высокого качественного уровня [4]. Проблемам производства продукции пищевой промышленности посвящено ряд научных публикаций известных ученых-экономистов, в частности Дейнеко Л., Левицкой И., Макаренка И., Мармуть Л., Чернюк Л., Якимчук Т. и др.

Особенности проведения эффективной инновационной деятельности определяют направления и темпы развития пищевых предприятий, достижения необходимых конечных результатов инновационной деятельности и постоянного экономического роста. Целью проведения эффективной инновационной деятельности в пищевой промышленности региона является интенсивное развитие региона, повышение эффективности использования ресурсов, а также обеспечение конкурентоспособности пищевой промышленности.

Для оценки эффективности инновационной деятельности пищевой промышленности целесообразно использовать систему взаимосвязанных эффектов: 1) научно-технического (эффективность затрат на первом этапе жизненного цикла товара); 2) маркетингового (экономия за счет сокращения времени выхода на товарный рынок); 3) экологического (снижение загрязнений окружающей среды и повышение безопасности производства); 4) регионального (изменение числа рабочих мест и улучшение снабжения региона ресурсами) [4].

К особенностям проведения эффективной инновационной деятельности пищевой промышленности в регионе можно отнести:

- наличие высокого спроса на продукцию пищевого производства на региональном рынке;
- возможность привлечения квалифицированной и дешевой рабочей силы в границах региона;
- использование передовой технологии, основанной на росте потребительского спроса населения на продукцию;
- формирование тесных связей и взаимная координация деятельности с предприятиями, изготавливающими технологическое оборудование и разрабатывающими технологические процессы для производства продукции;
- организация взаимосвязи функциональных подразделений, осуществляющих производственно-техническую, финансово-экономическую, инвестиционную, инновационную деятельность в период освоения новых изделий;
- развитие маркетинговой деятельности по исследованию динамики потребительского рынка пищевого производства как внутри региона, так и за его пределами;
- создание специальных экологически чистых материалов для производства и упаковки пищевых продуктов;
- улучшение системы контроля качества и сертификации сырья и материалов для производства пищевой продукции.

Особенности эффективной инновационной деятельности в пищевом производстве Украины тесно связаны со спецификой самих пищевых предприятий. Инновация призвана решать такие задачи, как увеличение доли рынка, снижение себестоимости, повышение производительности, увеличение мощности. Экономическая ценность инновационной деятельности определяется ростом прибыльности, расширением масштабов производства и возможностей накопления для последующего реинвестирования капитала.

ЛИТЕРАТУРА

1. Дейнеко Л. Розвиток стратегічного потенціалу харчової промисловості України / Л. Дейнеко, П. Купчак // Харчова і переробна промисловість. – 2009. – №6. – С. 5–9.
2. Левицька І.В. Проблеми інтенсифікації відтворювальних процесів на підприємствах харчової промисловості / І.В. Левицька // Економіка харчової промисловості. – 2010. – №3. – С. 14–17.
3. Макаренко І.О. Сучасні механізми стабілізації діяльності підприємств харчової промисловості / І.О. Макаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 2 (56). – С. 93-100.
4. Стратегия управления инновационными процессами: учеб. пособие / Л.А. Бирман, Т.Б. Кочурова. – М.: Издательство «Дело» АНХ, 2010. – 144 с. – (Сер. «Образовательные инновации»).
5. Якимчук Т.В. Стан і перспективи розвитку підприємств харчової промисловості України / Т.В. Якимчук // Економіка та управління підприємствами. – №4 (106). – 2010. – С. 162-168.

ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В АГРАРНИХ ПІДПРЕМСТВАХ

М.А. Веремєєва, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Формування кадрового потенціалу підприємства є надзвичайно важливою складовою процесу вдосконалення управління в організації. Складність і важливість цього процесу з особливою гостротою проявляється в галузі сільського господарства, що пояснюється цілою низкою причин. По-перше, формування кадрового потенціалу є надзвичайно багатовекторним процесом, так як включає ряд складних і різних за технологією виконання дій: визначення потреби в трудових ресурсах, планування трудових ресурсів, добір і розстановка персоналу, розробка системи оплати та мотивації праці, професійна орієнтація, адаптація і навчання персоналу, оцінювання результатів трудової діяльності працівників. По-друге, значна частина складових процесу

управління персоналом не мають стандартної процедури виконання, що обумовлене характером соціальної взаємодії учасників такого процесу. По-третє, соціально-економічні особливості функціонування сільського господарства в умовах становлення ринкових відносин надзвичайно ускладнюють процес управління персоналом [1].

Кадровий потенціал - це кількісна та якісна характеристика персоналу як одного з видів ресурсів, його уміння і практичні навички можуть бути використані у визначений відрізок часу для підвищення ефективності за різними напрямками діяльності відповідно до покладених функцій і спрямовані на досягнення цілей перспективного розвитку [2].

При процесі формування кадрового потенціалу перед підприємствами постають такі завдання [3]:

- встановлення співвідношення чисельності працівників з різними професійно-кваліфікаційними та соціально-демографічними характеристиками для досягнення максимальної відповідності між структурами робіт, робочих місць та персоналом;
- забезпечення оптимального ступеня завантаження працівників для повного використання їх особистісного потенціалу та підвищення ефективності їх праці;
- оптимізація структури працівників з різним функціональним змістом праці;
- створення умов праці на вітчизняних підприємствах, що не дозволять Україні відчувати «відтік кадрів».

Однією з проблем формування ефективного кадрового потенціалу в Україні є те, що не на всіх українських підприємствах розуміють значущість розвитку кадрового потенціалу, але провідні світові корпорації вже визнали, що єдина стійка конкурентна перевага, яку підприємство буде мати в майбутньому – це її люди.

Система оцінки кадрового потенціалу підвищує ефективність управління персоналом через наступні фактори [4]:

- позитивна дія на мотивацію працівників: зворотний зв'язок благотворно впливає на мотивацію працівників, дозволяє їм скорегувати свою поведінку на робочому місці й домогтися підвищення якості й продуктивності праці;
- планування професійної освіти: оцінка потенціалу дає можливість виявити недоліки в кваліфікаційному рівні кожного працівника й передбачити міри щодо їх виправлення;
- планування професійного розвитку й кар'єри: оцінка трудового потенціалу виявляє слабкі й сильні професійні якості працівників, що дозволяє якісно підготувати індивідуальні плани розвитку й ефективно спланувати кар'єру;
- прийняття рішень щодо звільнення або просування: регулярна й систематична оцінка трудового потенціалу дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо оптимального використання персоналу.

Проблема кадрового забезпечення сільськогосподарських підприємств є надзвичайно гострою. В процесі добору і оцінки управлінського персоналу аграрних підприємств важливим і перспективним напрямом є застосування моделей компетенцій. Моделі компетенцій повинні оцінювати такі ролі керівника в процесі управління соціально - економічною системою: міжособистісні ролі, інформаційні ролі, ролі, які пов'язані з прийняттям управлінських рішень. Враховуючи широкий перелік вимог, який висувається до сучасного менеджера, перелік таких вимог та критерії їх оцінки повинні бути достатньо формалізованими і, водночас, диференційованими. Це дасть можливість найбільш точно оцінити персонал, здійснити його раціональний добір і розстановку. Виконання цих завдань можливе шляхом використання моделей компетенцій. Враховуючи, що в Україні подібні методи практично не використовуються адаптація західного досвіду і розробка вітчизняних методик з метою застосування в галузі сільського господарства є надзвичайно важливими.

Література

1. Солодов В.Е. Оценка трудового потенциала работников / В.Е. Солодов // Тематический сборник научных трудов «Проблемы управления персоналом в организациях». — М. : ГУУ, 2001. — С. 13-16.
2. Басько Г.М. Структура компонентів кадрового потенціалу підприємства / Г.М. Басько // Економіка & держава. — 2007. — №2. — С. 81 - 83.
3. Кочеткова А.І. Основи управління персоналом / А.І. Кочеткова — М. : ТЕИС, 2000. — 88 с.
4. Мельничук Д.П. Критеріальний та інтуїтивний підходи в управління добром керівних кадрів / Д.П. Мельничук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. Ч. II. — Житомир : ЖДТУ, 2005. — № 1(31). — С.174 - 180.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ МИКОЛАЇВСЬКОГО РАЙОНУ

К.І. Воєнна, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Оцінка ефективності системи управління підприємства є важливим елементом розробки проектних і планових управлінських рішень, що дозволяє визначити рівень прогресивності діючого менеджменту, проектів або планових заходів, які розроблюються на підприємстві. Пошук напрямів і механізмів удосконалення ефективності управління підприємствами завжди був і залишається актуальним і життєво необхідним [2].

Оцінка ефективності проводиться для створення сучасної системи управління або удосконалення існуючої, яка б забезпечувала високу конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому та зовнішніх ринках. Система управління повинна бути настільки ефективною, щоб підприємство мало можливість досягати поставлених цілей.

Питанням ефективності управління підприємствами на теоретичних і практичних рівнях займалися велика кількість науковців. Серед вітчизняних слід виділити наступних: М.О. Бесєдін, О.Д. Гудзинський, С.І. Дем'яненко, Й.С. Завадський, Л.І. Михайлов, В.М. Нагаєв, П.Т. Саблук, А.В. Шегда та інші. До зарубіжних дослідників з даного питання віднесемо – П. Друкера, Ф. Тейлора, Г. Файоля, серед російських вчених – П.Є. Горінова, О.С. Віханського, І. П. Ушачова, І. Ансоффа. Однак питання визначення ефективності управління сільськогосподарськими підприємствами є неповністю вирішеною.

Метою роботи виступає проведення досліджень з питання оцінки ефективності управління сільськогосподарськими підприємствами Миколаївського району методом рейтингової оцінки.

Для проведення оцінки ефективності управління за рейтинговим методом було обрано сільськогосподарські підприємства Миколаївського району (ТОВ «Добробут», ДП «Племрепродуктор «Степове», ТОВ «Криничанське», ПАТ «Радсад», СГВК «Зеленоярське», ТОВ «Ковалівка», СГВК «Урожайне», ТОВ «Надбузьке», ФГ Вербового О.А., ТОВ «Золота Нива»).

Рейтингова оцінка економічного стану підприємств базується на врахуванні основних параметрів виробничо-фінансової діяльності. Рейтинг ґрунтується не на суб'єктивних оцінках експертів, а на реально існуючих показниках, яких досягли підприємства у сфері аграрного виробництва [1].

Нами було використано наступні показники продуктивності та ефективності апарату управління: обсяг валової продукції на 1 управлінця та на 1 грн адміністративних витрат, обсяг прибутку на 1 управлінця та в розрахунку на 1 грн адміністративних витрат, питома вага адміністративного персоналу у загальній чисельності працюючих, питома вага адміністративних витрат у повній собівартості та рівень рентабельності за 2009-2011 рр.

Результати проведених розрахунків дали можливість сформувати 3 групи підприємств залежно від їх рейтингової оцінки ефективності управління:

1) підприємства, які займають лідируючі позиції за рейтингом і свідчать про високий рівень ефективності управління, серед яких: ФГ Вербового О.А.

(займає стабільне 1 місце протягом 2009-2011 рр), ТОВ «Криничанське» (2 місце), ТОВ «Ковалівка» (незмінна 3 позиція за рейтингом). Дана група підприємств характеризує стабільність і виступає взірцем роботи у сучасних умовах та ефективності управління, тому в перспективі їм необхідно всіма зусиллями зберігати свої позиції;

2) підприємства, із середнім рівнем ефективності управління: ТОВ «Надбузьке» (приблизно 4 місце за рейтингом), ТОВ «Золота Нива» (приблизно 5 позиція протягом 2009-2010 рр, однак в 2011 році – 6 місце), ТОВ «Добробут» (в 2010-2011 рр місце за рейтингом зросло з 6 до 7 місця) та СГВК «Зеленоярське» (динамічно покращують свій рейтинг з 7 до 4 місця). Завданнями даної групи господарств повинні стати: зростання обсягів валової продукції в розрахунку на 1 управлінця шляхом скорочення питомої ваги управлінського персоналу у загальній чисельності працюючих, зменшення адміністративних витрат та підвищенню продуктивності праці; зниження собівартості як виробничої, так і повної, що в кінцевому результаті призведе до зростання обсягів прибутку в розрахунку на 1 управлінця; скорочення питомої ваги адміністративних затрат у повній собівартості продукції.

3) підприємства із низьким рівнем ефективності управління, зокрема: ДП «Племрепродуктор «Степове» (приблизно 8 місце), СГВК «Урожайне» (9 позиція за рейтингом) і підприємство, яке протягом досліджуваного періоду так і не досягло підвищення ефективності управління, це - ПАТ «Радсад» (10 позиція). Даним господарствам необхідно переглянути свої пріоритети, а також розвивати та вдосконалювати оперативне управління діяльністю з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

В межах даного дослідження з використанням непараметричних методів аналізу було виявлено щільність зв'язку між узагальнюючою рейтинговою оцінкою ефективності управління та рейтингом підприємств за показником рівня рентабельності. Нами було визначено, що коефіцієнт Спірмена (R) по всім досліджуваним господарствам за 2009 та 2010 роки становить 0,68 та 0,59 відповідно, тобто знаходиться в межах $(0,3 < R \leq 0,7)$, що демонструє наявність

помірного зв'язку між рейтингами. Стосовно даного коефіцієнта в 2011 році, то він зріс до 0,78, тобто перевищує встановлену межу ($>0,7$) і дає можливість свідчити про наявність високої щільності зв'язку між рейтинговою оцінкою ефективності управління та рейтингом за рівнем рентабельності.

Література

1. Колесник В.М. Розробка стратегій розвитку аграрних підприємств / В.М Колесник, С.М Божко // Ефективна економіка: [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=49>
2. Савельєва О.М. Сучасні підходи до оцінки ефективності системи управління підприємства. / О.М.Савельєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2011. — №59(2). — С. 120-129.

ВПЛИВ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Е.В. Гатала, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Неформальна група - це спонтанно сформульована група людей, які регулярно вступають у взаємодію для досягнення цілей організації. Неформальні групи засновані переважно на міжособистісних відносинах, задоволенні психологічних і соціальних потреб, не пов'язаних з формальними цілями і завданнями. У таких групах розвивається взаємозалежність, її члени постійно впливають на поведінку один одного і сприяють задоволенню особистих потреб, наприклад, у спілкуванні, в інших соціальних мотиваціях, які відсутні в суто робочих ситуаціях [1].

На відміну від формальної неформальна організація будується на принципах саморегуляції та самоорганізації. Неформальна організація не є жорстко структурованою. Вона будується на основі особистісних особливостей працівників, специфіки відносин, що складаються між ними.

Необхідність в неформальній організації як елементі соціальної організації обумовлена наступними чинниками:

- Неможливість стандартизувати всю сукупність відносин, що виникають на виробництві з приводу трудової діяльності;
- Неминучість виникнення в організації непередбачуваних ситуацій, що вимагають нестандартних рішень;
- Необхідність відпрацювання нових стандартів поведінки, які спочатку виникають саме в неформальній організації і лише потім переносяться у формальну [2].

Неформальні групи несуть у собі як негативний, так і позитивний вплив на діяльність формальної організації.

Неформальні групи можуть поводитися непродуктивно і це завжди буде заважати досягненню формальних цілей. По неформальним каналам можуть проходити недостовірні чутки, що призводять до виникнення негативного ставлення до керівництва. Прийняті групою норми можуть призвести до того, що продуктивність організації буде вже не тією, що визначена керівництвом. Така контрпродуктивна поведінка часто є реакцією на ставлення керівництва до цих груп. Правильно чи ні, але члени групи вважають, що до них ставляться несправедливо і відповідають так, як відповіла би кожна людина те, що здається несправедливим [3].

Менеджерам необхідно розуміти, що неформальні групи динамічно взаємодіють з формальними. Одним з перших, хто звернув увагу на цей факторії займався питаннями створення неформальних організацій, був Джордж Хоманс. У моделі Хоманса під видами діяльності розуміються завдання, що виконуються людьми. Виконуючи ці завдання, люди взаємодіють один з одним. Ця взаємодія призводить до виникнення певних почуттів - позитивного чи негативного ставлення один до одного і до менеджерів. Ці емоції будуть впливати на те, як люди будуть здійснювати свою діяльність і взаємодіяти в майбутньому. Модель Хоманса показує, як дії менеджменту призводять до виникнення неформальних груп, ілюструє потребу в управлінні неформальною групою. Емоції групи впливають як на завдання, так і на взаємодію, отже, вони можуть вплинути на ефективність формальної

організації. Залежно від характеру емоцій - позитивні чи негативні - вони сприяють або підвищенню, або зниженню ефективності, а також прогулів, плинності кадрів, скарг та інших факторів, що визначають успіх.

Одна з найбільших проблем, що перешкоджають ефективному управлінню неформальними організаціями, полягає в тому, що менеджери ставляться до них негативно. Деякі неформальні групи деколи поведуться непродуктивно і заважають досягненню формальних цілей. Опір змінам часто перешкоджає новаторству. Усе це іноді заважає менеджерам побачити потенційні вигоди неформальних організацій. Оскільки люди в групі спільно працюють над досягненням організаційних цілей, лояльність до групи часто переростає в лояльність до організації. Люди можуть відмовлятися від більш вигідної роботи в інших компаніях тільки тому, що не хочуть позбутися налагоджених соціальних контактів. Цілі групи можуть збігатися з цілями формальної організації, а норми ефективності неформальної організації нерідко перевищують формальні стандарти. Наприклад, сильний корпоративний дух деяких організацій є наслідком саме неформальних взаємин, а не відповідних зусиль менеджменту. Навіть неформальні канали комунікації іноді допомагають формальній організації, доповнюючи формальну систему обміну інформацією. Якщо менеджери не знаходять шляхів ефективного співробітництва з неформальними організаціями або намагаються придушити їх, вони втрачають можливість скористатися всіма цими потенційними вигодами. У будь-якому випадку, незалежно від того, корисна чи шкідлива неформальна група, вона існує, і з нею треба рахуватися. Навіть якщо менеджмент розпустить якусь групу, на її місці обов'язково виникне інша. Як змусити неформальну організацію працювати на благо організації? Сучасні вчені зосередилися на тому, щоб «примусити» неформальну організацію допомогти формальній організації в досягненні її цілей [4].

Література

1. Мескон М. Основи менеджменту / Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф. — Київ : Ранок, 2009. — ст.241.

2. Виханский О.С., Наумов А.І. Менеджмент: Людина, стратегія, організація, процес. – М.: Вищу школу, 1996.

3. Дизель П.М., Мак-Кинли Р.У. Поведінка людини у організації / Пер.с анг. – М.: Фонд “За економічну грамотність”, 1993.

4. Зигерд У., Лонг Л. Керувати без конфліктів / Пер. з анг. – М.:

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Петлюченко В.В., асистент

Херсонський національний технічний університет

Харчова промисловість України є найбільш розвиненою та бюджетно-формуючою галуззю національної економіки. Її розвиток залежить від належного могутнього потенціалу, одним з важливих елементів якого є інноваційні ресурси, які забезпечують впровадження нових досконалих високопродуктивних засобів виробництва та прогресивних технологій, що особливо важливо у конкурентній боротьбі, оскільки дозволяють опиратись впливу зовнішніх чинників.

Проблеми інноваційного розвитку харчової промисловості досліджували багато вчених: Й. Шумпетер, Р. Солоу, Р. Фостер, Л. Федулова, С. Ілляшенко, Р. Фатхутдинов, О. Шпикуляк та інші. Вперше термін «інновація» запропонував австрійський вчений Й. Шумпетер. Він розглядав інновацію як будь-яку можливу зміну, що відбувається внаслідок використання нових або вдосконалених рішень технічного, технологічного, організаційного характеру в процесах виробництва і збуту продукції [1, с. 218]. У Законі України «Про інноваційну діяльність» термін «інновації» вживається наступним чином: «новостворені і вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери» [2, с. 5]. За цими визначеннями інноваційна діяльність – це практичне використання науково-

технічного результату й інтелектуального потенціалу з метою отримання нового чи поліпшення існуючого продукту, способу його виробництва та задоволення потреб суспільства.

Дістали висновку, що інноваційна діяльність харчових підприємств – це виготовлення нового продукту, упровадження нового методу виробництва, освоєння нового ринку, отримання нових джерел якісної сировини. Отже, інновації вводяться з метою покращення якості продукту, зменшення витрат та отримання максимального прибутку.

До загальних напрямів інноваційної діяльності в харчовій промисловості відносять: технологічні, асортиментні, маркетингові та організаційні напрями. До особливостей технологічних інновацій відносять:

- застосування ресурсозберігаючих технологій;
- переоснащення технологічних ліній;
- удосконалення технологічних процесів

Загальними особливостями асортиментних інновацій на харчових підприємствах є виробництво продуктів з урахуванням новітніх технологій та технічних рішень, що забезпечують ефективність діяльності підприємств харчової промисловості. До інноваційної діяльності відносять також маркетингові дослідження ринку збуту та пошук нових споживачів. Організаційна інновація є впровадженням нового організаційного методу в діяльності підприємства, в організації робочих місць або зовнішніх ринків.

Кількість харчових підприємств, які впроваджували інновації в період з 2005 по 2010 рр. зросла. Якщо у 2005 р. 156 підприємств впроваджували інновації, з них 69 – нові технологічні процеси, та 112 підприємств освоїли виробництво інноваційних видів продукції, то у 2010 р. частка інноваційно-активних підприємств зросла до 296, введено 129 сучасних технологічних процесів та 135 підприємств освоїли виробництво новітніх видів продукції [3, с. 106]. Збільшення кількості інновацій можна пояснити тим, що харчова промисловість відноситься до інвестиційно-привабливих галузей, оскільки її продукція користується стійким попитом.

Інноваційна діяльність харчових підприємств є головним чинником успіху в зростаючій ринковій конкуренції, основним засобом підвищення ефективності виробництва та якості продукції харчової промисловості. Для вдосконалення розвитку інноваційної діяльності на харчових підприємствах необхідно запропонувати низку ефективних фінансово-економічних важелів, а саме: бюджетне фінансування, дотації, пільгові кредити та пільгове оподаткування науково-дослідних і дослідно-конструкторських установок; надання державних дотацій і пільгових кредитів підприємствам продовольчого машинобудування для стимулювання випуску інноваційно-технологічного устаткування, залучення інвестицій задля використання вітчизняних передових технологій та адаптації до вітчизняних умов іноземних технологічних інновацій.

Література

1. Шумпетер І. Теория экономического развития [Текст] /І. Шумпетер. – М.: Прогрес, 1982. – 455 с.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 143. – С. 5 – 16.
3. Статистичний щорічник України за 2010 рік. – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 566 с.
4. Мамочка А.Ю. Інноваційний розвиток харчової промисловості в Україні /А.Ю. Мамочка// Вісник сумського національного аграрного університету. – 2012. – № 1. – С. 15 – 19.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Д.О. Ігіна, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Вимоги трансформаційної економіки, та гостра необхідність підвищення гнучкості управління виробничими підприємствами вимагає вирішення стратегічних завдань до розвитку та ефективної реалізації кадрового

потенціалу з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства та досягнення стратегічних та поточних цілей [1].

Фундаментальною складовою процесу управління кадровим потенціалом підприємства є розробка шляхів вдосконалення та стратегії розвитку. Від ступеня валідності розробки стратегії з урахуванням усіх факторів впливу та ступня їх розкриття на даний момент, а також резервів основних його складових факторів залежить успішність підприємства як комерційної структури [2].

Найважливішими особливостями сучасного процесу вдосконалення кадрового потенціалу підприємства є: розширення повноважень виконавців на місцях і зміна форми контролю; спільне сприйняття рішень, створення атмосфери довіри на підприємстві; розвиток механізмів планування кар'єри для ключових працівників; комплексне бачення проблем і цілісний підхід до людських ресурсів у взаємозв'язку із стратегічними установками підприємства; створення корпоративної культури інноваційного типу.

Діяльність з управління кадровим потенціалом підприємства - це цілеспрямований вплив на людську складову організації, орієнтований на приведення у відповідність можливостей персоналу і цілей, стратегій, умов розвитку організації.

Під стратегічним плануванням розвитку кадрового потенціалу підприємства розуміється – розробка сукупності заходів, які спрямовані на формування конкурентоспроможного кадрового потенціалу підприємства, слугують провідною ланкою стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства. Кадрове планування необхідно реалізувати за допомогою здійснення цілого комплексу взаємозалежних заходів, об'єднаних в оперативному плані роботи з персоналом.

Розглядаючи оперативний план роботи з персоналом визначними є такі його положення:

1) планування залучення персоналу - планування заходів щодо наймання і прийому персоналу з метою задоволення в перспективі потреби організації в кадрах за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел;

2) планування звільнення або скорочення персоналу має істотне значення в процесі кадрового планування і дозволяє уникнути передачі на зовнішній ринок праці кваліфікованих кадрів і створення для цього персоналу соціальних труднощів;

3) планування використання персоналу здійснюється за допомогою розробки плану заміщення штатних посад;

4) планування навчання персоналу охоплює заходи щодо навчання усередині і поза організаціями і самопідготовці;

5) планування ділової кар'єри, службово-фахового просування складається в тому, що починаючи з моменту прийняття робітника в організацію і закінчуючи можливим звільненням з роботи, необхідно організувати планомірне горизонтальне і вертикальне його кар'єрне просування;

6) планування витрат на персонал складається в тому, що в першу чергу варто мати на увазі такі статті витрат як основна і додаткова заробітна плата, відрахована на соціальне страхування, витрати на відрядження; витрати на підготування, перепідготовку і підвищення кваліфікації.

Кадрове планування повинно забезпечувати: максимальне розкриття здібностей працівників; мотивацію працівників; урахування економічних і соціальних наслідків прийнятих у підприємстві рішень.

Оскільки сьогодні персонал є вирішальним чинником діяльності будь-якого підприємства, про ефективність його планування свідчить ступінь досягнення організаційних цілей.

В основі стратегічного планування кадрового потенціалу підприємства лежить організаційно-кадровий аудит, що являє собою оцінку відповідності структурного і кадрового потенціалу організації її цілям і стратегії розвитку. Його необхідно провести з метою підготування до прийняття стратегічних

рішень про розвиток бізнесу, розробки програми реформування організації. Необхідно провести оцінку трьох основних аспектів організаційної діяльності: кадрових процесів - напрямки діяльності організації стосовно персоналу; структури організації - співвідношення і співпідпорядкованість основних елементів, ступінь жорсткості/гнучкості організаційної конфігурації; якісних і кількісних характеристик персоналу [3].

Важливою складовою стратегічного планування діяльності вітчизняних підприємств має бути стратегічне планування розвитку кадрового потенціалу, орієнтоване на досягнення конкурентоспроможності персоналу на основі інвестування в його розвиток. Менеджери вітчизняних підприємств у процесі стратегічного планування недооцінюють необхідність інвестування в людський капітал, дотримуються “політики дешевого працівника”, не враховують зміни у кількісно-якісному стані кадрового потенціалу регіону, специфіку функціонування регіональних ринків праці, ринків освітніх послуг та їх взаємодії.

Література

1. Экономический потенциал административных и производственных систем: Монография / под общ. ред. О.Ф. Балацкого. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2006. - с. 276 – 379.
2. Самоукина Н.В. Эффективная мотивация персонала при минимальных финансовых затратах. – М.: Вершина, 2006. – с. 165 – 181.
3. Семенов Г.А. Организация труда в период перехода к рынку: монография/ Г.А. Семенов, А.Г. Семенов - Запорожье: ЗГИА, 2000. - 187 с.

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Ракова Ю.М., студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Широкомасштабна інноваційна діяльність у сучасних умовах є фундаментом стабільного й ефективного економічного зростання як окремо взятої галузі, так і країни загалом. Україна, здійснюючи глибокі ринкові трансформації, повинна цілеспрямовано забезпечувати перехід від екстенсивного до прогресивної інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки.

Внаслідок того, що Україна, протягом декількох років, знаходилась у стані глибокої економічної кризи, зараз сучасний стан її виробництва характеризується високим рівнем зносу основних фондів, їх фізичною та моральною застарілістю. Особливо це стосується галузей, що відносяться до агропромислового комплексу країни, який зазнав найбільших втрат. Єдиним виходом з такого становища є переведення всіх виробництв АПК, за допомогою інноваційної моделі розвитку, на якісно новий рівень функціонування. Це допоможе стабілізувати розвиток економіки, зробити вітчизняні агропромислові підприємства конкурентноспроможними імпортерами високоякісних продуктів, розширить ринок збуту продукції національних товаровиробників на міжнародному ринку товарів та послуг.

Окремо треба наголосити на тому, що активізація інноваційної діяльності у сфері перероблення сільськогосподарської продукції саме на сучасному етапі розвитку вітчизняного агропромислового комплексу допоможе зміцнити продовольчу безпеку України, укріпити міждержавні економічні зв'язки, наблизити перспективу вступу нашої держави до Європейського Союзу. Необхідною умовою для втілення цих планів є створення відповідної законодавчої бази, яка б регулювала відносини між суб'єктами в сфері інноваційної діяльності; давала б конкретні визначення тим чи іншим поняттям або процесам, що є невід'ємною частиною інновацій [1].

Верховною Радою України було прийнято 2 законодавчих акти: Закон України № 40 – IV від 04.07.2002 року «Про інноваційну діяльність» та Закон України № 433 - IV від 16.01.2003 року «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності»; а Президентом України 18.08.2005р. був виданий

Наказ № 1116 «Про заходи щодо поліпшення інвестиційної та інноваційної діяльності України», який передбачав створення двох суб'єктів, що повинні були займатися інноваційної політикою.

Але не дивлячись на достатню кількість прийнятих законодавчих актів та створених державних структур складна ситуація, що існує у переробній галузі, АПК на краще не змінилась. Хоча такий стан справ, який склався на переробних підприємствах, потребує негайного поглибленого аналізу, мета якого – подолання існуючих перешкод у фінансуванні інноваційних розробок і технічному переозброєнні працюючих харчових виробництв; обґрунтування пріоритетних напрямків та визначення ефективних інструментів втілення моделі інноваційно – інвестиційної розвитку переробної галузі агропромислового комплексу України. Нажаль, лише незначні обсяги інноваційної діяльності в Україні фінансуються за рахунок державного та місцевих бюджетів. Так в 2011 році за рахунок бюджетів всіх рівнів було профінансовано 114941,4 тис. грн., що склало тільки 2,4% від всього обсягу фінансування інноваційної діяльності промисловості. У 2012 році на 126,8 % збільшився загальний показник фінансування інноваційної діяльності в Україні, але виділення бюджетних коштів знизилось з 2,4% до 2,2%. Натомість, у 2012 році в порівнянні з 2011 р. збільшилися показники загального обсягу фінансування інноваційної діяльності з інших джерел, а саме: надходження коштів від вітчизняних інвесторів - з 1,2% до 2,4%; інвестування іноземними інвесторами - з 3,5% до 3,7%. Більшість грошей, що виділялись на інноваційну діяльність, надходили за рахунок власних коштів підприємств. Так у 2011 р. на інноваційні розробки вони витратили 6501451,2 тис. грн. або 77,2% від загального обсягу фінансування, а у 2012 р. – 6845390,9 тис. грн. або 87,7% [2].

Позитивні тенденції спостерігаються у фінансуванні інноваційної діяльності підприємств переробної галузі АПК. З кожним роком частка коштів, у загальному обсязі фінансування, що вкладаються у розвиток інновацій в цій сфері, зростає. Якщо у 2011 р. в інноваційну діяльність підприємств харчової

промисловості та перероблення сільськогосподарських продуктів було вкладено 1192332,2 тис. грн. або 15,3% від загального обсягу фінансування інноваційної діяльності в Україні, то у 2012 р. цей показник зупинився на позначці 1426455,5 тис. грн. або 17,8%.

Отже, збільшення обсягів фінансування інноваційної діяльності в найближчий час, створення стабільної бази для проведення науково – технічних розробок є необхідними умовами сталого розвитку національної економіки України. Проведення державою раціональної інноваційно - інвестиційної політики дозволить: здійснити повне технічне переозброєння переробних підприємств АПК; оновити їх морально застарілі та фізично зношені основні фонди; значно збільшить обсяги виробництва; зробить вітчизняні підприємства конкурентоспроможними на міжнародному ринку; що, в підсумку, призведе до подолання кризових явищ в економіці країни та забезпечить її продовольчу безпеку [3].

Література

1. Іртищева І.О. Побудова інноваційних моделей регіональної агропродовольчої сфери на інтеграційній основі/ І.О. Іртищева// Економіка АПК. – 2011. – №9. – С. 39-43.
2. Лайко П.А. Інноваційні процеси в аграрному секторі економіки/ П.А. Лайко, М.М. Кулієв// Економіка АПК. – 2010. – №9. – С. 26-30.

3. Притула Н.К. Сучасний стан та актуальні проблеми розвитку інноваційної діяльності АПК/ Н.К. Притула// Держава та регіони. – 2012. – №3. – С

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЗЮ

РОСЛИННИЦТВА

І.О. Кареліна, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах ринкової економіки ефективність сільськогосподарського виробництва, в тому числі рослинництва, багато у чому залежить від

конкурентоспроможності продукції, яка в свою чергу залежить від обраної на підприємстві технології у поєднанні з оптимальним управлінням технологічними процесами.

На сьогоднішній день можливості екстенсивного та інтенсивного розвитку рослинництва практично вичерпані. Почали діяти принципові обмеження: порушується екологічна рівновага, росте забруднення навколишнього середовища, знижується якість продукції. Гостро постала проблема розумного використання наявних природних ресурсів, збереження їх для наступних поколінь. Все це має місце і в нашій державі. До того ж складнощів додає те, що Україна відноситься до зон ризикованого землеробства.

Основні можливості збільшення продуктивності рослинництва тепер пов'язують із суворим виконанням рекомендацій науково обґрунтованої інтенсивної технології щодо вимог за часом, місцем та кількістю витратних матеріалів на проведення операції.

Бурхливий розвиток в останні роки обчислювальної техніки та інформаційних технологій, точних геоінформаційних та картографічних систем створив умови для поширення досягнень інформатизації на сферу виробництва продукції рослинництва з метою його оптимізації. Отже, дотриманню рекомендацій науково обґрунтованої інтенсивної технології повинне належне інформаційне забезпечення.

Поглибленню зваженого наукового підходу до управління формуванням врожаїв приділяють велику увагу в усіх розвинених країнах світу. Не стоять осторонь цього процесу і фахівці України, такі як Д.Г. Войтюк, Л.В. Аніскевич М.І. Ромащенко В.О. Ушкаренко, Є.К. Міхеєв Л.В. Погорілий, А.О. Пашко А.А. Кошовий та інш. Накопичено величезну кількість корисної інформації щодо особливостей застосування в умовах України інтенсивних технологій у рослинництві.

Застосування інформаційного підходу до управління дозволяє на основі науково обґрунтованої технології для обраної культури визначити та

реалізувати у господарстві оптимальну технологію формування врожаю, адаптовану до місцевих умов. Її практична реалізація пов'язана із суворим контролем за фактичним ходом агротехнологічного процесу, накопиченням та врахуванням місцевого досвіду. Слід зазначити, що система виявляється цілеспрямованою на ґрунтово-кліматичні умови регіонів України, що унеможлиблює застосування аналогічних закордонних систем без їх принципового переналагоджування [2].

Іншою важливою особливістю системи управління формуванням врожаю у рослинництві є висока невизначеність інформації про кінцевий вплив факторів і управлінь та обмежені можливості управляючих дій. Висока інформаційна невизначеність практично виключає автоматичне прийняття рішень щодо наступних управлінь і змушує будувати апаратно-програмні засоби як систему підтримки прийняття рішень (СППР) особою, що відповідає за кінцевий результат. Тобто, в системі слід обчислювати варіанти управляючих дій з їх наслідками і надавати багатоваріантні розрахунки особі, що приймає рішення (ОПР), яка на основі цих даних, накопичених у системі різнобічної інформації та багаторічного експертного досвіду, повинна визначитися із варіантом наступних дій [4].

Повний комплекс задач управління у рослинництві охоплює: економічне планування; технологічне планування; моніторинг процесу ведення агротехнологічних робіт.

Економічне планування забезпечує визначення пріоритетів розподілу ресурсів (землі, фінансів, техніки, матеріалів) на поточний рік для досягнення бажаних результатів. Воно забезпечується верхнім рівнем управління господарством і до АРМ агронома не входить.

Технологічне планування здійснює формування адаптованої технології виробництва культури у господарстві на основі даних економічного планування, особливостей та можливостей господарства, визначає строки, обсяги та місця проведення робіт.

Моніторинг забезпечує контроль за дотриманням технології при роботах

у полі, прогноз врожаю та корективи запланованих дій, спрямовані на врахування реальних умов, які складаються у вегетаційний період. Моніторинг охоплює увесь комплекс робіт, включаючи організацію збирання врожаю та підбиття підсумків господарського року.

Отже, стрижнем процесу управління стає адаптована до умов господарства інтенсивна технологія вирощування вибраної культури, що визначає оптимальні дії виробника у часі, обсязі та місці проведення робіт.

Література

1. Войтюк Д.Г. Методи реалізації системи точного землеробства / Д.Г. Войтюк, Л.В. Аніскевич // Науковий вісник Національного аграрного університету. □ 1998. □ №9.
2. Кравчук В.І. Технічні проблеми точного землеробства в Україні / В.І. Кравчук, Г.Л. Баранов // Вісник аграрної науки. □ 2000. □ №9.
3. Ромащенко М.І. Концептуальні засади організації інформаційного забезпечення точного землеробства на меліорованих землях / М.І. Ромащенко та ін. // Вісник аграрної науки. □ 2002. □ №4.
4. Ушкаренко В.О. Система точного землеробства як об'єкт управління / В.О. Ушкаренко, Є.К. Міхеєв // Вісник аграрної науки. □ 2002. □ №4.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

О.В. Коврига, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасні сільськогосподарські підприємства знаходяться на низькому рівні розвитку в порівнянні із зарубіжними конкурентами та окремими спільними підприємствами з іноземними інвестиціями в Україні. Поширення створення таких спільних сільськогосподарських підприємств, агрохолдингів, які є високо конкурентоспроможними на внутрішньому ринку України, змушує більшість сільськогосподарських підприємств терміново змінювати орієнтири

своїї виробничо-господарської діяльності з метою виживання. Так, якщо до 2010 р. практично усі підприємства перебували в однакових (як правило, незадовільних) економічних умовах, то за останні роки стрімко розвиваються великі агрохолдинги, спільні підприємства тощо. Це створює певні загрози у функціонуванні і розвитку дрібних і середніх агроформувань нашої країни. Тому проблема виживання наявних сільськогосподарських підприємств на фоні інтеграційних тенденцій потребує нагального вирішення. І одним з перспективних напрямів розв'язання наявних проблем сільськогосподарських виробників є підвищення ефективності управління ними. Саме, починаючи від зміни в орієнтаціях управлінських функцій, можна переформувати усю виробничо-господарську діяльність сільськогосподарських підприємств [3].

Головна мета управління персоналом складається в забезпеченні підприємства працівниками, що відповідають вимогам даного підприємства, їхньої професійної і соціальної адаптації.

Основними задачами, що вирішують структури по управлінню персоналом, є: планування потреби підприємства в трудових ресурсах, пошук і добір потрібних працівників, навчання і підвищення їхньої кваліфікації, управління трудовою мотивацією, створення умов для підвищення продуктивності праці, контроль за зміною статусу працівників, правові питання трудових відносин.

Менеджер по персоналу – професія нова. Як різновид діяльності менеджера вона зародилася наприкінці минулого століття. Поява фахівців по роботі з персоналом, що мають підготовку в області промислової соціології і психології, означало справжню революцію в традиційних формах кадрової роботи. Одна з найважливіших складових управлінської діяльності – управління персоналом, як правило, ґрунтується на концепції управління – узагальненому уявленні (необов'язково декларуємому) про місце людини в організації. У теорії і практиці управління людською стороною організації можна виділити чотири концепції, що розвивалися в рамках трьох основних підходів до управління – економічного, органічного і гуманістичного.

Саме з появою управління персоналом як спеціалізованої штабної діяльності в системі сучасного менеджменту пов'язане становлення кадрового менеджменту, що поступово інтегрує і трансформує сформовані форми кадрової роботи. Важливим етапом цього процесу стали асиміляція ідей системного підходу, розробка різних моделей організації як системи не тільки функціонуючої, але і такої, що розвивається, на основі яких сформувався новий підхід у кадровому менеджменті – управління людськими ресурсами. Доцільно зазначити, що ринок праці не вичерпується відносинами по працевлаштуванню безробітних та заповненню вакансій, а охоплює всю сферу найманої праці [2].

Стабілізації на ринку робочої сили сприятиме наступне: розвиток промисловості України, зміна структури зайнятості, деталізація трудової міграції, а також посилення відповідальності органів виконавчої влади й соціальних партнерів за реалізацію державної політики зайнятості.

Кожне підприємство характеризується особливостями діяльності, ставить перед собою специфічні цілі, а кожен працівник має свої цінності й установки. Крім того, зовнішнє середовище, в якому функціонують підприємства, постійно змінюється, як і показники, що характеризують його персонал. Отже, доцільним є формування такої системи управління персоналом, яка враховувала б особливості діяльності конкретного підприємства [1].

Таким чином, для розробки ефективної системи управління персоналом необхідними є впровадження наступних заходів для стабілізації та нормального функціонування ринку робочої сили:

1. Розвиток гнучкого ринку робочої сили, який необхідно спрямувати на роботу центрів зайнятості та удосконалення системи підвищення кваліфікації робочої сили.
2. Сприяння піднесенню економічної активності населення шляхом удосконалення інфраструктури національного ринку праці.
3. Захист національних інтересів України шляхом розробки політики регулювання міграції щодо експорту та імпорту праці.

4. Забезпечення гнучкості оплати праці на підприємстві з доцільністю застосовування стратегічного підходу, що полягає в розробці стратегії формування системи оплати праці, тобто на пряму дій, спрямованих на забезпечення підприємства персоналом, його збереження та мотивування відповідно до стратегічних завдань і ресурсних можливостей підприємства.

5. Формування ефективної системи оплати праці, необхідність застосування зарубіжного досвіду з урахуванням особливостей українського ринку праці.

Література

1. Кибанов А. Я. Управление персоналом: регламентация труда: Учеб. пособие – 3-е изд., перераб. и доп. / А. Я. Кибанов, Г. А. Мамед-Заде, Т.А.Родкина. – М.: Издательство «Экзамен», 2008. - 480 с.

2. Маслов Е. В. Управление персоналом предприятия: Учебное пособие / Маслов Е. В; под ред. П. В. Шеметова. – М.: ИНФРА-М; Новосибирск: НГАЭиУ, 2007. - 312 с.

3. Дієсперов В. С. Сільськогосподарська праця в нових умовах / Дієсперов В. С. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2009. - 184 с.

ЗАЛУЧЕННЯ КРЕДИТНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В.Л. Коляда, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогоднішній день розвиток агропромислового комплексу України визначається наявністю ряду гострих фінансових проблем, що вимагають вдосконалення вже існуючих і розробки нових методів, методик, прийомів забезпечення фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств. Одним з основних чинників економічного зростання сільського господарства є кредитне забезпечення. Проте процедура отримання банківського кредиту для підприємств агропромислового комплексу залишається однією з актуальних проблем. Однією з причин низької ефективності кредитування

сільськогосподарських підприємницьких структур є велика кількість необхідних документів і тривалий період їхнього розгляду. Розвиток кредитних відносин комерційних банків з підприємствами агропромислового комплексу України гальмують кредитні ризики, що мають як системний, так й індивідуальний характер.

Аналіз кредитних правовідносин в аграрному секторі економіки свідчить, що комерційними банками не враховується специфіка сезонності сільського господарства. До цього часу сільськогосподарським товаровиробникам, як правило, продовжують надаватися короткострокові кредити, в результаті чого штучно створюються умови неплатоспроможності позичальників. До того ж, банки у кредитуванні надають перевагу підприємствам переробної промисловості. Це зумовлюється невідповідністю сільськогосподарських товаровиробників вимогам банків (відсутність застави, збитковість тощо). У пріоритетному секторі національної економіки майже не проводиться робота щодо забезпечення вітчизняних або іноземних спеціалістів інформацією про потребу в коштах підприємств про види кредитів, які їм необхідні та реальні строки повернення цих кредитів, виходячи з виробничого потенціалу підприємств, прогнозу цін на продукцію, що вони виробляють, можливостей збуту і т. д. До речі, такий аналіз допоміг би зорієнтуватись в економічній ситуації не тільки банкам, а й самим сільськогосподарським підприємствам [1].

Оскільки мала рентабельність діяльності сільськогосподарських підприємств і звичка покладатись на державу разом із сезонністю і залежністю від погодних умов, створюють не найкраще середовище для отримання прибутку і погашення, за його рахунок, кредиту, кредити аграрним підприємствам отримати досить проблематично. Для порівняння можна зазначити, що за статистикою у розвинутих країнах близько 70% обігових коштів на розвиток сільськогосподарського сектору формується за рахунок банківського кредитування, в Україні ж ця частка становить лише 20% [2].

За оперативною інформацією з регіонів, станом на 20 липня поточного року 1747 підприємств агропромислового комплексу залучили кредити

загальним обсягом понад 5,8 млрд грн, що в 1,3 рази менше, ніж було залучено на відповідну дату 2011 року. Із загального обсягу отримано понад 4,2 млрд грн - короткострокових кредитів, 972 млн грн - середньострокових та 546,7 млн грн - довгострокових кредитів. Процентні ставки, під які залучаються кредити у 2012 році, в середньому в Україні складають 20-22% річних.

За останніми даними - потреба аграріїв у кредитах становить 7,2 млрд грн. Інше джерело стверджує, що у розвиток вітчизняного АПК необхідно щорічно інвестувати 20–25 млрд грн [3].

Для України цілком актуальна необхідність встановлення низьких відсоткових ставок за банківськими кредитами, наданих аграрним підприємствам. Аграрні підприємства мають сезонний характер виробництва, тривалий виробничий період, що зумовлює підвищену потребу в кредитних ресурсах з помірною вартістю.

Одним з варіантів покращення кредитуванн АПК є створення необхідної банкам застави у вигляді землі. Тобто зняття мораторію. Але до цього питання потрібно дуже виважено підходити. Адже зняття мораторію може призвести не тільки до “імпорту” в Україну певних негативних явищ, а й до непередбачуваних соціальних конфліктів та очевидного руйнівного обвалу цін на земельні ділянки. Не кажучи вже про відсутність необхідної нормативної бази та єдності по цих питаннях влади, політикуму й суспільства.

При вирішенні існуючих проблем, які виникають при кредитуванні сільськогосподарських підприємств, важливе місце має відводитись державному втручанні, яке по мірі зникнення негативних ознак і появи достатніх коштів у господарчих суб'єктів знижуватиметься.

Проблема кредитної підтримки сільського господарства полягає не тільки у відсутності передумов для отримання ними фінансових ресурсів і повернення кредитних коштів, а й у слабкій державній підтримці. В умовах, що склалися, процес поліпшення кредитної підтримки і фінансових можливостей із залучення кредитних ресурсів буде тривати досить довго в Україні фактично немає нетрадиційних методів кредитування аграрного сектора, які широко

використовують у світовій практиці (факторингові операції, форфейтинг тощо). Першими кроками щодо формування кредитної інфраструктури й удосконалення кредитних механізмів в Україні є дотримання Комплексної програми підтримки розвитку українського села на період до 2015 р., де передбачені такі заходи фінансового забезпечення аграрного сектора, що дадуть змогу значно підвищити роль держави в аграрному секторі економіки.

Література

1. Гудзь О.Є. Фінансово-кредитна інфраструктура аграрної сфери України / О.Є. Гудзь // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 47-54.
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики України (www.minagro.gov.ua)
3. Про стан кредитування підприємств АПК за 2012 рік : виступ голови НБУ / Економічна правда. – 16.05.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.epravda.com.ua.

ВПЛИВ МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ ПРАЦІВНИКІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ

А.О. Лазаренко, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Україна має потужний сільськогосподарський потенціал, тому може стати одним із світових лідерів у виробництві й експорті продовольчої продукції. Однак цей потенціал використовується лише частково, а для максимального його використання необхідно залучити у сільськогосподарську галузь кваліфіковані трудові ресурси.

За нестабільної ситуації, в якій перебуває весь аграрний сектор, спроможність сільгосппідприємств забезпечувати достатню ефективність діяльності дуже мала. Поряд з високою трудомісткістю в сільськогосподарських підприємствах протягом останніх років спостерігається низький рівень оплати праці – один з найнижчих серед усіх галузей економіки країни.

На підвищення ефективності діяльності підприємств АПК та зростання обсягів продукції впливають різні мотиваційні фактори матеріального стимулювання. Матеріальне стимулювання – це свідомо організована підприємством система заохочень і стягнень, забезпечує залежність одержуваних працівником життєвих благ з його особистого трудового внеску капіталу. Формування необхідних мотивацій і стимулів ефективної праці передбачає перегляд системи стимулювання. Вони повинні бути спрямовані для перетворення найманого працівника в зацікавленого товаровиробника, власника виробленої продукції і використовуваних ресурсів.

Принципи матеріальним стимулюванням працівників зводяться до:

- 1) стимулювання високої продуктивності праці працівників;
- 2) мотивація найманого працівника до ефективної і якісної праці.

Матеріальне стимулювання має два основні види:

- 1) матеріальне стимулювання грошима (оплата за тарифами і окладів, премії, доплати, штрафи та інших.);
- 2) матеріальне стимулювання різними матеріальними благами (квартири, предмети побуту.).

Найважливішим засобом матеріальним стимулюванням і є основним джерелом задоволення потреб трудящих оплата праці. Це основна форма відшкодування витрат з відтворення робочої сили сільськогосподарських підприємств.

На сьогодні матеріальне стимулювання працівників аграрних підприємств як основна складова частина загальної системи мотивації набуло здебільшого рис, притаманних попередній адміністративно-командній системі господарювання. Відсутність науково-обґрунтованої системи планування, організації, мотивації та контролю діяльності підприємства, а також виважених критеріїв роботи працівників його структурних підрозділів призвели до «зрівнялівки» в системі преміювання. Одним із основних показників використання ресурсів людини є продуктивність праці, яка здійснює

безпосередній вплив на збільшення обсягів виробленої і реалізованої продукції та ефективність діяльності підприємств взагалі.

Стимулюючий вплив на працівника, що сприяє зростанню продуктивності праці, здійснює не тільки заробітна плата. Вона є частиною доходу працівника.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» заробітна плата – це економічна категорія, що відображає відносини між власником підприємства і найманим працівником з приводу розміру доходу [1].

У цілому рівень оплати праці за останні роки в галузі АПК поступово зростає, що є позитивним моментом розвитку комплексу. Підвищення середньомісячної заробітної плати є одним із найголовніших факторів зростання продуктивності праці, а відтак і обсягів виробництва та ефективності діяльності підприємств аграрного сектора в цілому.

Разом з тим слід відзначити, що порівняно з іншими видами економічної діяльності заробітна плата працівників аграрного сектора є занадто низькою.

Саме фонд додаткової заробітної плати на підприємстві, премії та надбавки відіграють головну стимулюючу роль для працівника. Політика винагороди за працю має організовуватися таким чином, щоб свідомі ініціатива працівника.

Для індивідуалізації та вдосконалення систем оплати праці на підприємствах АПК доцільно застосовувати гнучкі тарифні системи. Їх сутність полягає в тому, що в межах певного розряду або посади встановлюється діапазон тарифних ставок та посадових окладів. Це дає можливість підвищити ефективність матеріального стимулювання працівників у межах того самого розряду або посади без переведення до іншого розряду або на іншу посаду.

Література

1. Закон України «Про оплату праці» / Закони України. — К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України. - 2007. — Т. 8. — С. 211.
2. Дієсперов В. Продуктивність праці – критерій стану і спроможності господарства / В. Дієсперов // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 3. – С. 41–45.

3. Малік М. Й. Кадровий потенціал аграрних підприємств: управлінський аспект: мо-нографія / М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2005. – 370 с.

ВНУТРІШНІЙ КОТРОЛЬ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

А.О. Остапенко, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Ринкові відносини, що розвиваються в Україні, передбачають посилення зацікавленості суб'єктів господарювання у ефективності власної діяльності. Реалізація цього важливого завдання вимагає раціональної організації системи внутрішнього контролю.

Контроль – це систематичне спостереження та перевірка процесу функціонування певного об'єкта з метою встановлення його відхилень від заданих параметрів [1]. Отож, контроль – це процес, який забезпечує досягнення цілей та місії організації. Він являє собою систему нагляду та перевірки відповідності процесу функціонування підсистеми, яка керується прийнятим рішенням, а також розробка певних дій.

Під контролем як функцією управління розуміємо спостереження і перевірку процесу функціонування та фактичного стану об'єкту, яким керують, з метою визначення обґрунтованості й ефективності прийнятих управлінських рішень та результатів їх виконання, виявлення відхилень від вимог цих рішень, усунення негативних ситуацій та інформування про це органів управління [1].

Внутрішній контроль охоплює усі види діяльності суб'єкта господарювання: операційну, фінансову, інвестиційну та створює передумови для спостереження та перевірки процесу функціонування та фактичного стану управлінського об'єкта. Таким чином, система внутрішнього контролю – це розгалужена організаційна структура підприємства, з певною сукупністю підрозділів, укомплектованих персоналом відповідної кваліфікації з визначеними їм повноваженнями [2].

Питання організації внутрішнього контролю є особливо актуальним для більшості аграрних підприємств, оскільки законодавчо не має вимоги до обов'язкового проведення внутрішнього аудиту.

Проблема організації внутрішнього контролю полягає не лише у відсутності комплексного характеру контрольних дій. Основною вимогою, що пред'являється до суб'єктів контролю з боку власників і менеджерів, є здійснення систематичного контролю спостереження. Проте внутрішній контроль, як і зовнішній, повинен носити вибіркового характеру. Це обумовлюється низкою причин. Контроль не розрахований на дослідження усіх операцій і сфер діяльності суб'єкта господарювання. Другорядні сфери її діяльності досконало перевіряти недоцільно, а деякі і зовсім немає сенсу [3]. Система контролю повинна бути ефективною, щоб зиск контролю не перевищував витрати на його здійснення. Забезпечуючи зворотній зв'язок, контроль у аграрних підприємствах повинен сприяти наявності прямого зв'язку між управлінськими рішеннями і досягненням бажаних економічних результатів.

Виникають проблемні питання щодо належної координації контрольних дій, своєчасності проведення контрольних заходів, недостатнього контролю одних та надмірного контролю інших об'єктів. Це пов'язано, в першу чергу з тим, що традиційно функції внутрішнього контролю більшою мірою покладаються на бухгалтерію підприємства та на ревізійні комісії, які зберегли своє існування ще з часів командно-адміністративної системи [3]. Пропозиції щодо створення окремого відділу (служби, комітету) внутрішнього аудиту або іншого окремого підрозділу внутрішнього контролю для більшості видів аграрних підприємств (фермерських господарств, товариств з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, виробничих кооперативів) не знаходять свого впровадження, зважаючи на їх розміри та обмежені ресурси.

На наш погляд, виходом із цієї ситуації є призначення окремих працівників-контролерів з наступним делегуванням їм контрольних функцій, що відповідають їх посадовим обов'язкам, знанням, вмінням та досвіду. Окрім

того, перегляд існуючих посадових інструкцій керівників структурних підрозділів, головних спеціалістів та визначення реальних (а не формальних) їх контрольних функцій – один із способів раціоналізації системи контролю підприємств аграрного виробництва. Одночасно з метою отримання певного ефекту від існування системи контролю на підприємстві слід чітко визначити систему норм і нормативів, розробити спеціальні форми внутрішньої звітності результатів контролю, визначити умови та терміни виконання контрольних заходів, відпрацювати координаційні зв'язки між суб'єктами контролю, проводити моніторинг дотримання вимог діючої системи контролю на підприємстві, а також аналіз результатів і ефективності здійснюваного контролю.

Однією з проблем організації контролю на сільськогосподарських підприємствах є визначення кола його об'єктів. У загальному вигляді об'єктами внутрішнього контролю є ресурси (активи і джерела їх формування, власний капітал та зобов'язання), процеси (діяльність підприємства: операційна, інвестиційна, фінансова) та результати діяльності (доходи та витрати, від співвідношення яких залежить конкретний фінансовий результат: прибуток, нульовий результат, збиток). Серед особливостей, що визначають склад об'єктів контролю у аграрних підприємствах слід відмітити майнові і земельні відносини, розрахунки за оренду земель та майнових паїв, використання бюджетних дотацій.

Література

1. Ковтун Т.В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т.В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009. — № 6. — Т. 1. — С. 165-170.
2. Корінько М.Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства / М.Д. Корінько. — Фастів : Поліфаст. — 2006. — 440 с.

3. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи їх вирішення / В.М. Яценко, Н.О. Пронь // Збірник наукових праць ЧДТУ. — Вип. 22. — 2009. — С. 3-7.

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СГТОВ «ВІКТОРІЯ» ЖОВТНЕВОГО РАЙОНУ

Піднебесний О.А., студент

Миколаївський національний аграрний університет

По своїй суті стратегічний аналіз є етапом передпланових досліджень, на якому системно аналізуються фактори зовнішнього, ділового навколишнього середовища й ресурсного потенціалу організації (внутрішніх можливостей) для визначення «поточного стану справ» на підприємстві та виявлення умов для його подальшого успішного розвитку в ринкових умовах. Таким чином, на етапі аналізу створюється необхідна інформаційна база, що дозволяє найбільш ефективним образом провести процес формування цілей та вибору альтернатив [1].

Проблема стратегічного аналізу, його методика вивчається у працях багатьох вітчизняних та закордонних вчених, зокрема В.О.Василенко, О.С.Виханського, П.Друкера, А.Є.Карпова, Г.І.Кіндрацької, М.Х.Корецького, В.В.Пастухової, О.М.Сумця, Т.І.Ткаченко, А.Томпсона, С.П.Усик, Р.А.Фатхутдінова та ін.

Метою нашого дослідження є проведення стратегічного аналізу для сільськогосподарського підприємства, враховуючи особливості його господарської діяльності.

Стратегічний аналіз підприємства є одним з основних елементів процедури формування стратегічного плану розвитку підприємства.

Основна мета стратегічного аналізу – оцінка ключового впливу на теперішнє й майбутнє становище організації й стратегічний вибір. Методика проведення стратегічного аналізу передбачає аналіз таких його компонентів [2]:

- аналіз зовнішнього середовища;

- аналіз внутрішнього середовища організації.

Відповідно до проведеного стратегічного аналізу СГТОВ «Вікторія» Жовтневого району було з'ясовано, що дане підприємство спеціалізується на виробництві промислової продукції з розвитком сільськогосподарського виробництва, зокрема, овочівництва. За 2008-2012 роки його розміри виробництва зросли, проте у 2012 році відбулося певне скорочення.

Управління у СГТОВ «Вікторія» здійснюється за триступеневою структурою: підприємство – цехи – бригади.

Підприємство забезпечене виробничими ресурсами, але протягом 2008-2012 років вона скорочується. Підвищилась ефективність використання земельних угідь, трудових ресурсів та основних засобів, за винятком 2012 року, у якому вона знизилась.

Спостерігається розвиток сільського господарства, зокрема збільшуються доходи від продажу даної продукції, прибуток (за винятком 2012 року) і, як наслідок, у 2 рази підвищився рівень рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції: з 15,0% у 2008 році до 20,7% у 2012 році. Незважаючи на те, що у 2009 році дана галузь була збитковою.

Щодо промислового виробництва, то за 2009-2012 роки воно є прибутковим, на відміну від 2008 року, коли був збиток у розмірі 145,8 тис.грн. Однак, починаючи з 2009 року, рівень рентабельності виробництва овочеконсервної продукції щорічно скорочується, що є негативним моментом у діяльності СГТОВ «Вікторія» і є дуже низьким порівняно з виробництвом сільськогосподарської продукції, за винятком 2012 року, у якому даний показник склав 2,6%, що на 1,1 проц.п. більше, ніж у 2011 році.

Рівень ймовірності банкрутства та можливих ризиків на основі Z – фактора Альтмана (за п'ятифакторною моделлю) для даного господарства є низьким за весь досліджуваний період.

Отже, СГТОВ «Вікторія» Жовтневого району є стратегічно стійким суб'єктом господарювання.

Аналіз сильних і слабких сторін підприємства показав наявність певних переваг над конкурентами.

Конкурентною перевагою СГТОВ «Вікторія» району є існування стратегічних напрямів розвитку підприємства.

Аналіз стратегічних факторів успіху досліджуваного підприємства свідчить, що до них відносяться наступні:

- ефективне управління;
- підвищення обсягів виробництва;
- прибутковість;
- покращення конкурентної позиції.

Отже, стратегічний аналіз дозволив сформувати портфель стратегій. Загальною стратегією розвитку для СГТОВ «Вікторія» ми обрали стратегію обмеженого зростання. Розроблена стратегія подальшого розвитку СГТОВ «Вікторія» Жовтневого району показала, що необхідно розширювати обсяги виробництва, переглянути цінову політику господарства, вжити заходи щодо зменшення собівартості продукції для отримання максимального прибутку, при цьому необхідно дослідити необхідність виробництва деяких видів культур, враховуючи їх рентабельність у минулих роках, а також вжити заходів по плануванню посівних площ відповідно до сівозмін та потреби господарства. На нашу думку, при використанні вище наведених пропозицій можливе підвищення ефективності діяльності в цілому підприємства.

Література

1. Василенко В.О. Стратегічне управління: [навчальний посібник] / В.О.Василенко, Т.І.Ткаченко. — К.: ЦУЛ, 2003. — 396с.
2. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: [навчальний посібник] / Г.І.Кіндрацька. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. — 406с.

РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СПТ"УРОЖАЙ" БРАТСЬКОГО РАЙОНУ

А.В. Прутян, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Кадровий потенціал – це трудові можливості підприємства, здатність персоналу до генерування ідей, створення нової продукції, його освітній, кваліфікаційний рівень, психофізіологічні характеристики і мотиваційний потенціал.

За Краснокутською Н.В. кадровий потенціал інноваційної організації повністю ототожнюється з творчим і являє собою сукупність знань, здібностей, навичок, особистої майстерності, системного мислення спеціалістів, які провадять інноваційну діяльність, їх творчі новаторські здібності і є базою забезпечення її інноваційного лідерства і конкурентоспроможності на ринку [1].

Специфіка інноваційної діяльності на підприємстві визначає структуру персоналу, складовими якого є: наукові та науково-технічні кадри; науково-допоміжний і обслуговуючий персонал; виробничий та адміністративно-господарський персонал [2].

Кадровий потенціал інноваційного підприємства визначається не тільки кількісним складом персоналу, який безпосередньо чи опосередковано пов'язаний з інноваційною діяльністю підприємства, а також і його якісними характеристиками, які розуміються як активи персоналу. Під активами персоналу розуміється сукупність колективних знань співробітників підприємства (організації), їх творчих здібностей, уміння вирішувати проблеми, лідерських якостей, підприємницьких і управлінських навичок. Сюди також включаються психометричні дані і відомості про поведінку окремих осіб в різних ситуаціях.

Кадрова служба СПТ «Урожай» є самостійним структурним підрозділом, створюється і ліквідується за рішенням керівника підприємства. Структура, штати, посадові інструкції працівників служби затверджуються керівником підприємства в установленому порядку. Усі працівники кадрової служби призначаються на посаду і звільняються з посади керівником підприємства в порядку, передбаченому правилами внутрішнього трудового розпорядку та чинним трудовим законодавством. Кадрова служба організує свою роботу на

основі одноособовості з установленням персональної відповідальності посадових осіб служби за стан справ на дорученій ділянці роботи, виконання ними певних завдань і функцій.

Тому значну частину кадрової роботи на підприємстві ведуть безпосередньо керівники. Саме керівник зобов'язаний організувати роботу кадрових служб по підборі і розміщенню кадрів так, щоб забезпечити виконання задач, що стоять перед підприємством. Крім того, необхідно мати на увазі, що в питаннях призначення чи переміщення працівника, оцінки його ділових якостей завжди активну участь приймає його безпосередній керівник, що припускає компетентність останнього в питаннях кадрової роботи. В обов'язок керівника також входить піклування про розширення компетенції відділів кадрів, підвищенні ролі кадрових служб, удосконаленні їх роботи, підвищенні кваліфікації кадрових працівників.

Також однією із задач кадрової роботи СПТ «Урожай» є організація підготовки та перепідготовки кадрів, забезпечення росту кваліфікації робітників безпосередньо на виробництві в навчальних закладах. СПТ «Урожай» з цією метою повинне розвивати учбово-матеріальну базу, створювати учбові комбінати, курси та центри, школи по вивченню передових методів праці.

Важливою проблемою підприємства є уміле використання резерву. Необхідно вчасно визначити момент, коли резервіст повинний бути висунутий на ту посаду, на якій він принесе найбільшу користь. Мова йде про зміцнення відстаючих ділянок виробництва здатними ініціативними керівниками.

Становить інтерес практика створення кадрового резерву на деяких підприємствах. На першій стадії формується контингент молодих перспективних працівників, що з ймовірністю, що перевищує 0,5, можуть бути призначені на керівні посади. На другій стадії – з відібраних кандидатів визначають тих, хто має ймовірність стати керівником приблизно 0,9, яких і включають у списки резерву. Даний приклад кадрова служба СПТ «Урожай» може використати і у своїй власній роботі.

Отже, підвищення кваліфікації керівників і фахівців народного господарства організується, в основному, по наступних напрямках:

- посадова підготовка керівників з метою підготовки їх до виконання своїх обов'язків у нових умовах роботи підприємств на більш високому організаційному і технічному рівні;
- підготовка резерву кадрів для висування на керівні посади;
- підвищення кваліфікації фахівців із профілю базового навчання з метою підготовки працівника до виконання більш складної роботи зі спеціальності в нових умовах господарювання;
- цільове підвищення кваліфікації керівників і фахівців.

Література

1. Завадський Й.С. Менеджмент, т.2. – К., 2002.
2. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.
3. Шатун В.Т. Основи менеджменту. – Миколаїв, 2007.

ОГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗПОДІЛУ КОШТІВ НА РЕКЛАМНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ХЛІБОПЕКАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ МІСТА МИКОЛАЄВА З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМІКО- МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ

М.І. Розкладай, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Характер реклами, її зміст і форма зазнають кардинальних перетворень разом з розвитком продуктивних сил суспільства, зміною соціально-економічних формацій. Хибним є твердження, про те що рекламувати хліб не потрібно, адже це товар першої необхідності. У сучасних умовах неабиякої конкуренції та досить нестабільному попиту на хлібобулочну продукцію, реклама виступає досить вагомим важелем маркетингового комплексу діяльності підприємства.

Через складність суто збутової діяльності сучасного маркетингу постійно підвищується роль позаекономічних цілей реклами, зокрема, формування нових потреб, збільшення знань про виріб, забезпечення йому переваги у свідомості покупців тощо.

Однією із слабких сторін маркетингової діяльності ТОВ «Миколаївський хлібзавод №1» є проблема ведення комунікаційної діяльності підприємства. Тож на нашу думку, удосконалення підсистеми маркетингових дій даного хлібозаводу доцільно розпочати з заходів щодо покращення рекламної діяльності.

Розглянемо найголовніші сутнісні ознаки рекламних проектів для виявлення шляхів ефективного розподілу фінансових коштів з урахуванням ризику втратити їх. По-перше, рекламний проект повинен забезпечувати отримання прибутку на кожен окрему одиницю вкладених коштів. По-друге, кожна одиниця вкладених коштів підлягає ризику втрат з певною імовірністю.

Для дослідження зручно використати нову інтерпретацію економіко - математичної моделі, де прийняті наступні позначення:

n - кількість каналів поширення рекламних повідомлень; N — ідентифікатор каналу; i — мінімально припустимий обсяг вкладень в i -й канал; b_i — максимально можливий обсяг вкладень в i -й канал; B_i — бюджет рекламної кампанії; a_i — норма очікуваного прибутку від використання i -го каналу поширювача рекламних повідомлень; x_i — обсяг грошових ресурсів, що необхідні для використання i -го каналу; p_i — ризик втрати одиниці грошових ресурсів, виділених i -му каналу.

Ефект використання i -го каналу поширення рекламних повідомлень можна визначити у такий спосіб:

$$F_i = a_i x_i (1 - p_i)^{x_i} \quad (1)$$

Цільова функція при цьому набуде такого вигляду:

$$F = \sum_{i=1}^N a_i x_i (1 - p_i)^{x_i} \rightarrow \max$$

(2)

У разі наявності впливу на проведення рекламного проекту часових чинників (сезонні коливання, актуальність рекламованих товарів або послуг у певний період часу) слід застосовувати наступну цільову функцію

$$F = \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T a_{it} x_{it} (1 - p_{it})^{x_{it}}$$

(3)

Розрахуємо дану модифіковану модель для ТОВ «Миколаївський хлібозавод №1».

Часовим інтервалом дослідження оберемо 6 місяців - з липня по грудень 2013 року. Предметом дослідження будуть витрати на рекламу у ЗМІ, а саме на радіо, в газеті та на телебаченні.

Загальний бюджет реклами складає – 70,2 тис.грн.

Вартість реклами:

Ø 1 сек. на радіо – 3 грн., ролик тривалістю 30 сек. Сукупні витрати на 6 місяців – 16,2 тис.грн.

Ø Реклама в газеті – 9,3 грн / $см^2$ - оголошення (20 $см^2$). Сукупні витрати на 6 місяців – 12,6 тис.грн.

Ø Реклама на ТВ – 1 ролик = 1хв. – 700 грн. Сукупні витрати на 6 місяців – 41,4 тис.грн.

Таблиця 1

Отримані результати оптимального розподілення грошових ресурсів на рекламу у ТОВ «Миколаївський хлібозавод №1»

Канали реклами, вартість	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень
Реклама на радіо, тис.грн	2,250	2,191	2,250	2,700	3,150	3,600
Реклама в газеті , тис.грн	2,009	2,009	2,009	2,009	2,009	2,009

Реклама на ТВ, тис.грн	2,841	4,200	5,741	7,991	8,400	8,400
Загальна вартість, тис.грн	65,7676					

Розрахуємо очікуваний прибуток від використання реклами за формулою

$$F = \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T a_{it} x_{it} (1 - p_{it})^{x_{it}} = 17,2 \text{ тис.грн.}$$

Отже, для ТОВ «Миколаївський хлібзавод №1» на проведення рекламної кампанії за вказаних умов доцільним є витрати у розмірі 65,76 тис.грн. При цьому очікуваний прибуток, що розраховується за формулою (3), складатиме 17,2 тис. грн.

Зараз без реклами не обходиться жодна фірма чи організація бо вона є не тільки необхідним елементом інформування та стимулювання збуту шляхом переконання споживача, але й впливає на свідомість кожного індивіда та суспільства в цілому.

Література

1. Дем'яненко В.В. Моделювання процесу фінансування рекламних проектів з урахуванням ризику / В.В Дем'яненко, С.Д.Потапенко // Маркетинг в Україні. — 2002. — №4. — С.39-42.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ

В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

В.К. Серьогін, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний розвиток аграрної сфери національної економіки України вимагає змін в організації виробництва на регіональному та міжнародному рівнях, що є основою для активного формування нового типу економічних відносин між економічними суб'єктами, а також організації нових механізмів сталого розвитку аграрних галузей, зокрема галузі рослинництва в сільськогосподарських підприємствах, реалізації їх економічних інтересів.

Перехід суспільства на нові економічні та соціальні умови функціонування вимагає змін у системі керування виробництвом. За всього різноманіття причин, які обумовлюють кризову ситуацію в агропромисловому виробництві, однією з головних є різке зниження керованості процесами, що відбуваються [1].

Рослинництво є первинним і основним щаблем сільськогосподарського виробництва. Виробничо-технологічні процеси у рослинництві відрізняються великим різноманіттям і пред'являють специфічні вимоги до виконання сільськогосподарських робіт. Ефективність і конкурентоспроможність галузей рослинництва визначається витратами і результатами виробництва, які у свою чергу залежать від того, наскільки ефективною є діюча система управління в господарстві. Важливим є вживання заходів, покладених у зниження витрат, що пов'язані з організацією і виробництвом продукції, її вдосконаленням, обліком та розподілом.

Дедалі стає ефективним використання переваг суспільного поділу праці і впровадження інтенсивних форм організації інноваційних процесів. Формування ефективного механізму сталого розвитку галузі рослинництва стає визначальним чинником сталого рівня конкурентоспроможності національної аграрної економіки в умовах глобалізації.

Наразі в галузі рослинництва спостерігається стан нерозвиненості ринкової інфраструктури, тінізації національної економіки, непрозорості та нестабільності ринкових відносин та соціально-економічної нестабільності. Підтверджується факт несформованості системи адаптації економічного механізму щодо організації сталого розвитку і функціонування сільськогосподарських підприємств до умов ринку України [2].

З метою створення конкурентного середовища для всіх партнерів АПК необхідно сформувати відповідний механізм сталого розвитку галузі рослинництва, що включатиме господарський механізм, який складатиметься з системи умов та відносин регулювання виробництва, розподілу, обміну і споживання (нагромадження) та економічний механізм, який

характеризуватиметься сукупністю методів і засобів економічного впливу на зростання виробництва та підвищення його ефективності.

Корінною особливістю сучасного економічного механізму господарювання є його спрямованість на забезпечення раціонального ведення господарських справ в умовах дефіциту ресурсів, необхідності досягнення високих кінцевих результатів з мінімальними витратами, прискорення переходу до інтенсивного характеру розвитку виробництва на основі досягнень науково-технічного прогресу. При обґрунтуванні перспектив розвитку галузі рослинництва важливо враховувати такі чинники, як природно-економічні особливості території, рівень і напрями спеціалізації та концентрації виробництва, розвиток і перспективи інтеграційних зв'язків у рослинницькому підкомплексі, заходи державної підтримки виробництва продукції, зовнішня, передусім експортна, політика на його ринку [3].

Система управління господарством в сучасних умовах повинна відповідати вимогам, логіці і закономірностям соціально-економічного розвитку, бути ефективною і гнучкою. Одним з пріоритетних напрямів перебудови управління, особливо на рівні підприємств, асоціацій та інших господарських об'єднань є вироблення основних теоретичних і методологічних позицій з використанням менеджменту в нашій практиці. Це не механічний процес перенесення досвіду країн з розвинутою ринковою економікою, а творчий пошук нових рішень. Потрібні радикальні і рішучі кроки, сміливість у практичному використанні менеджменту підприємствами АПК України [4].

Особливості функціонування, як аграрного менеджменту, так і особливості управління виробництвом продукції рослинництва, повинні творчо застосовуватися керівниками та підприємцями в сучасних умовах господарювання, оскільки їх врахування та використання є необхідною передумовою ефективного ведення аграрного виробництва. Саме такий підхід дасть змогу уникнути помилок і надмірних витрат, пов'язаних з реконструкцією агропромислового комплексу. Сучасний етап розвитку виробничих відносин у галузі рослинництва вимагає від держави розробки

дієвих механізмів і підходів, які б дали змогу підвищити ефективність виробництва, створити сприятливі інвестиційні умови, забезпечити конкурентоспроможність на споживчому ринку.

Література

1. Андреева О.Л. Організаційні структури фірми за умов глобалізації: Навчальний посібник. – Єкатеринбург: Вид-во Уральського держ. екон. університету, 2003. – 242с.
2. Дячун О.В. Організація, нормування та оплата праці: Навч. посібник. – Львів, 2001. – 220 с.
3. Воронько О.А. Керівні кадри: державна політика та система управління: Навч. посібник. К. Видавництво УАДУ 2000. – 156 с.
4. Шляхтянко А.М. Мотивація до праці як джерело господарського поступу держави // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007.- № 12.- С.141.

НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМ УКРАЇНИ

В.О. Скоробагата, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Насьогодні в Україні існує вже масова кількість фінансово неспроможних суб'єктів господарювання. Так, на початку ХХІ ст. 38% усіх підприємств працювали збитково. Наслідком незадовільного фінансового стану багатьох вітчизняних підприємств стало катастрофічне збільшення їхньої кредиторської та дебіторської заборгованості: кредиторська заборгованість у номінальному обчисленні майже в два з половиною рази перевищувала обсяги ВВП країни; дебіторська заборгованість перевищила обсяг ВВП у два рази. Близько 55% дебіторської та близько 60% кредиторської заборгованості виявилися простроченими. Таким є наслідок фінансової неспроможності багатьох суб'єктів господарювання.

Неплатоспроможність, у свою чергу, є підставою для оголошення підприємства банкрутом. Проте банкрутство підприємства та його ліквідація означають не тільки збитки для акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а й зменшення податкових надходжень у бюджет, а також збільшення безробіття, що теж є одним із факторів макроекономічної нестабільності. Але суттєвим є те, що з-поміж підприємств, справи про банкрутство яких розглядаються судом, значний відсоток таких, що тимчасово потрапили в скрутне становище. Вартість їхніх активів набагато вища за кредиторську заборгованість. За умови проведення своєчасної санації (оздоровлення) чи реструктуризації такі підприємства можуть розрахуватися з боргами і продовжити діяльність.

Дослідженням аспектів банкрутства та фінансової санації підприємств займалися такі відомі західні науковці, як Р. Альтман, Дж. Барні, Дж. Ван Хорн, Х. Дженінг, Р. Румелт, К. Спрінгейт та інші. Серед вітчизняних дослідників це питання вивчали О.О. Терещенко, І.А. Бланк, В.О. Василенко, В.І. Грачов, І.П. Косарів, А.М. Поддєрьогін, С.Ф. Покропивний. Різноманітність їх поглядів та відсутність єдиного методологічного підходу щодо механізму проведення санації лише стримують її впровадження на українських підприємствах [1].

Метою фінансової санації є покриття поточних збитків та усунення причин їхнього виникнення, поновлення або збереження ліквідності та платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості, поліпшення структури оборотного капіталу та формування фондів фінансових ресурсів, необхідних для проведення санаційних заходів виробничо-технічного характеру.

Санаційні заходи організаційно-правового характеру спрямовані на вдосконалення організаційної структури підприємства, організаційно-правових форм бізнесу, підвищення якості менеджменту, звільнення підприємства від непродуктивних виробничих структур, поліпшення виробничих стосунків між членами трудового колективу тощо. У цьому контексті розрізняють два види санації:

1) санація зі збереженням існуючого юридичного статусу підприємства-боржника;

2) санація зі зміною організаційно-правової форми та юридичного статусу санованого підприємства (реорганізація) [3].

Виробничо-технічні санаційні заходи пов'язані, насамперед, з модернізацією та оновленням виробничих фондів, зі зменшенням простоїв та підвищенням ритмічності виробництва, скороченням технологічного часу, поліпшенням якості продукції та зниженням її собівартості, вдосконаленням асортименту продукції, що випускається, пошуком та мобілізацією санаційних резервів у сфері виробництва.

Оскільки санація підприємства пов'язана, як правило, зі скороченням зайвого персоналу, велике значення мають санаційні заходи соціального характеру. Особливо це стосується фінансового оздоровлення підприємств-гігантів або підприємств-міст. В такому разі звільнення працівників може призвести до соціальної нестабільності в регіоні. Саме тому слід вести помірковану політику звільнення у взаємозв'язку із реалізацією соціального плану проекту санації. Тут можуть бути передбачені такі заходи, як створення та фінансування системи перепідготовки кадрів, пошук і пропозиція альтернативних робочих місць, додаткові виплати з безробіття, надання звільненим працівникам позик тощо.

Поки що процедура санації у справах про банкрутство не набула належного поширення в Україні і застосовується досить рідко. Проте цей процес можуть налагодити удосконалення вітчизняного законодавства у сфері санації та банкрутства та підготовка спеціальних фахівців, кваліфікованих у питаннях фінансового оздоровлення суб'єктів господарювання. Адже санація вважається успішною, якщо з допомогою зовнішніх та внутрішніх фінансових джерел, проведення організаційних та виробничо-технічних удосконалень підприємство виходить з кризи (нормалізує виробничу діяльність та уникає оголошення банкрутства) і забезпечує свою прибутковість та конкурентоспроможність у довгостроковому періоді.

Література

1. Грачов В.І. Управління фінансовою санацією: [навчальний посібник] / В.І. Грачов, І.П. Косарева, В.В. Прохорова, Т.Б. Кузенко. — Х.: Видавництво "ІНЖЕК", 2004. — 208 с.
2. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2011р. № 4212-VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств: [підручник] / О.О.Терещенко. — К.: ЮШУ, 2009. — 552 с.

ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА ІНОВАЦІЙІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

О.М. Суховій, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

З початком нового століття для багатьох фахівців у сфері управління персоналом прийшло усвідомлення необхідності докорінних змін в організаційній культурі підприємств, що диктується необхідністю впровадження інноваційної моделі розвитку, створення могутніх стимулів до зростання професіоналізму, оновлення і створення нових знань.

Серед багатьох об'єктивних та суб'єктивних причин, що загрожують інноваційним процесам на підприємствах регіонів України, особливе місце посідає традиційна недооцінка ролі людського фактора, втрата багатьох трудових цінностей і традицій, які у світовій практиці вважаються підґрунтям прогресивної організаційної культури. Розвиток організаційної культури відстає від вимог інноваційних зрушень, не сприяючи створенню дієвої інноваційної мотивації персоналу.

Дослідженню ролі організаційної культури та її впливу на інноваційність організацій присвячені праці Т.Дж. Пітерса та Р.Х. Уотермена [1], Р. Дешпанде [2], Е.М. Роджерса [3], Б. Кені та Е. Реді [4], М.Л. Ташмена та О'Рейлі [5] та ін. Між тим у вітчизняній літературі дотепер не тільки немає єдиного підходу до

тлумачення сутності організаційної культури, а й однозначного розуміння її вагомості в інноваційному процесі, мотивації інноваційної активності.

Проведений нами аналіз наукових джерел дозволяє запропонувати трактування організаційної культури як сукупності певних цінностей, норм і моделей поведінки, які декларуються, поділяються і реалізуються на практиці керівниками підприємств та їх підлеглими, доводячи свою ефективність у процесі адаптації до потреб внутрішнього розвитку організації та вимог зовнішнього середовища.

Організаційна культура будь-якого підприємства є динамічною системою, яка передбачає існування, по-перше, певної ієрархії цінностей, що домінує серед керівників та персоналу організації, по-друге, – сукупність способів їх реалізації, які переважають на певному етапі розвитку підприємства. І домінуючі цінності, і способи їх реалізації, незалежно від специфіки діяльності сучасного підприємства, не можуть існувати ізольовано, вони знаходяться під впливом зовнішнього середовища ринкового попиту, конкуренції, різноманітних чинників і тенденцій, що з різною спрямованістю і силою впливають на організаційну культуру підприємств.

На початку нового століття у світі відбувається зміна пріоритетів у розвитку організаційної культури підприємств у бік активізації інноваційної активності персоналу. Це обумовлено впливом таких світових тенденцій:

- глобалізація світового розвитку, яка передбачає не лише зближення та інтеграцію економік, а й поглинання слаборозвинених країн найбільш економічно розвиненими державами, перетворення їх у сировинні придатки, постачальників дешевої робочої сили (аналогічне поглинання відбувається на рівні корпорацій та підприємств);

- загострення міжнародної конкуренції на світових ринках;
- перехід людства від індустріального до інформаційного суспільства (поширюється інтелектуалізація трудової діяльності, зростає роль інноваційної праці);

- визнання здатності до творчості та інновацій пріоритетним чинником зростання матеріального і духовного багатства, підвищення конкурентоспроможності і підприємств, і країн. Внаслідок дії цих тенденцій на підприємствах багатьох розвинених країн ринкової економіки.

Якісно змінюється зміст праці, вимоги до рівня знань, трудової та інноваційної активності персоналу. Зростає усвідомлення того, що піднесення конкурентоспроможності підприємства у XXI ст. може бути пов'язане тільки з розробкою нововведень, необхідних для створення конкурентоспроможних продукції, товарів, послуг. Важливим пріоритетом в управлінні персоналом стає заохочення інноваційної активності, зростання професійної компетенції, розвиток освітньо-професійних здібностей, підвищення конкурентоспроможності кадрів в інтересах зростання конкурентоспроможності підприємств і країни загалом.

Кращий зарубіжний досвід переконує в тому, що інноваційну мотивацію персоналу (спонукання до участі у розробці і впровадженні інновацій) слід розглядати в якості важливої складової організаційної культури. Визнання вагомим і цінним участь персоналу у розробці і впровадженні інновацій, заохочення інноваційної активності працівників за допомогою різноманітних методів матеріальної і нематеріальної мотивації, зокрема, організаційної, економічної, адміністративної, соціальної, морально-психологічної підтримки, - саме такими мають бути цільові орієнтири організаційної культури сучасного підприємства.

Домінуючі на підприємстві цінності (культурні, трудові, моральні, організаційні тощо), як і їх нестача, разом з відповідними методами їх утвердження у своїй сукупності формують певну організаційну культуру, яка спроможна дати як певний позитивний імпульс інноваційному розвитку для окремої організації, так і негативний імпульс (який зумовлює згортання інноваційної діяльності).

Вивчення кращого зарубіжного досвіду доводить широкі можливості організаційної культури в активізації інноваційної діяльності.

Приклад досліджень [6] вітчизняних підприємств засвідчує недосконалість існуючої організаційної культури, яка поки не орієнтована на підвищення інноваційної активності персоналу, його мотивацію в цьому напрямі, що в результаті посилює тенденції згортання інноваційної діяльності в країні на тлі загальної економічної кризи і зниження макроекономічного попиту на інновації. Глибинні причини такої ситуації ми пов'язуємо з недосконалою моделлю оплати праці в Україні, яка орієнтована на дешеву робочу силу, чим знецінює позитивні корпоративні цінності, що формуються, перешкоджає прояву інноваційної активності персоналу.

Кафедрою менеджменту організацій та права МНАУ проведено серію досліджень організаційної культури сільськогосподарських підприємств Миколаївської області. Для дослідження використовувалась модель Камеруна-Куінна. Вона дозволила здійснити характеристику існуючої культури за ринковим, адхократичним, клановим та ієрархічним типами та характеристику культури, яку, на думку керівників сільськогосподарських підприємств, бажано мати у майбутньому [6]. Усереднений вигляд існуючих організаційних культур має найбільший показник ієрархічності (30%); наступним за значущістю йде показник клановості (26,42%); потім – ринкова спрямованість (24,62%) і на четвертому місці – адхократичність (18,96%).

Працівники сільськогосподарських підприємств бажають зберегти достатньо високу кланову складову (30,91%), але одночасно відчують необхідність внесення змін в діяльність підприємств, про це свідчить те, що в бажаній культурі адхократична складова збільшується на 5,76% та займає друге місце за значущістю.

Таким чином, перспективними завданнями слід вважати вдосконалення організаційної культури підприємств на базі перегляду стимулів до інноваційної активності (передусім докорінного реформування стимулів матеріальних), формування корпоративних цінностей, адекватних нагальним потребам забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Література

1. Peters T.J. In Search of Excellence : Lessons from America's best-run companies / T.J. Peters, R.H. Waterman. — New York : Harper & Row, 1982. — XXVI, 360 p.
2. Deshpandé R. Corporate Culture, Customer Orientation and Innovativeness in Japanese Firms: A Quadrant Analysis / R. Deshpandé, J.U. Farley, F.E. Webster // Journal of Marketing. — 1993. — Vol. 57, № 1, P. 23 — 37.
3. Rogers, E. M. Diffusion of Innovations, 5th edition / E. M. Rogers. — New York, NY: Free Press, 2003. — 512 p.
4. Kenny B. The Impact of organizational culture on Innovation Levels in SMEs: An Empirical Investigation / B. Kenny, E. Reedy // The Irish Journal of management — 2007 — Vol.5, № 17, P.119 — 142.
5. Tushman M.L. Winning through Innovation: A Practical Guide to Leading Organizational Change and Renewal / M.L. Tushman, C.A. O'Reilly III — Boston, MA: Harvard Business Review Press, 2002 — 272 p.
6. Каращук Л.М. Організаційна культура як фактор розвитку інновацій у сільськогосподарських підприємствах / Л.М. Каращук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2012. — Випуск 4, т. 1. — С. 48 – 57

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Терещенко Р.М., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Організація ефективного використання земельних ресурсів спрямовується, в першу чергу, на задоволення зростаючих потреб населення в якісних продуктах харчування. На сьогоднішній день ця проблема все чіткіше відображає дію діалектичного закону єдності та боротьби протилежностей. В даному контексті суть його полягає у єдності і протилежності якості земель і способів їх використання. Тобто, чим більший рівень розораності земель, чим більше в структурі посівних площ просапних культур, тим активніше

проходить процес мінералізації ґрунтів, їх змив у процесі водної ерозії, що зрештою погіршує стан та якість земель [1].

Дане питання є надзвичайно актуальним з огляду на те, що в Україні із введенням приватної власності на землю докорінно змінився склад землевласників та землекористувачів з одночасним різким зниженням ефективності сільськогосподарського виробництва та підвищенням цін на матеріально-технічні ресурси для аграрних виробників.

Зважаючи на те, що земля є основним національним багатством нові землеволодіння і землекористування на основі приватної власності на землю та на приватно-орендних засадах, які здійснюються в рамках сучасних організаційно-правових форм сільськогосподарського виробництва, доцільно формувати з врахуванням наукових засад і практичних заходів щодо забезпечення природоохоронних функцій. Особливо важливим при цьому є збереження і відтворення родючості ґрунтів, що впливає із вимог ресурсозберігаючої й екологічнобезпечної системи землеробства. Позитивною в даному плані є практика минулих років щодо розробки робочих проектів організації вирощування сільськогосподарських культур, в яких наводилася характеристика кожного поля сівозміни за технологічними властивостями землі (тип ґрунту, потужність гумусового горизонту та орного шару ґрунту, вміст гумусу, змив ґрунту для культур суцільного покриття і просапних культур, об'ємна маса ґрунту та забезпеченість його азотом, калієм і фосфором).

Потрібно відзначити, що Земельним кодексом України з метою зацікавленості власників землі і землекористувачів у збереженні і підвищенні родючості сільськогосподарських угідь, ефективності цільового використання земельних ресурсів передбачено економічне стимулювання за використання і охорону земель.

Система економічного стимулювання землевласників і землекористувачів за раціональне використання та охорону земель передбачає такі заходи: надання податкових і кредитних пільг; виділення коштів державного і місцевого бюджетів для відновлення земель, пошкоджених не з вини власників

землі та землекористувачів; звільнення від плати за земельні ділянки, які перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану на період, передбачений проектом проведення робіт; часткову компенсацію з коштів бюджету за зниження доходу в результаті тимчасової консервації пошкоджених земель не з вини землевласників і землекористувачів.

Організація стимулювання власників землі для відновлення земель, пошкоджених не з їх вини, відбувається шляхом відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва, які визначаються за їх фактичною вартістю. З цією метою суб'єкти господарювання, які винні у пошкодженні земель повинні відшкодувати конкретним власникам землі величину завданої шкоди. Потрібно відзначити, що звільнення від плати за земельні ділянки, які перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану, має також стимулюючий характер.

Критеріями економічного стимулювання власників землі і землекористувачів є відтворення і підвищення родючості ґрунтів відносно їх базового рівня (на момент одержання земель у власність або користування, в тому числі на умовах оренди), виконання заходів, передбачених проектом охорони сільськогосподарських угідь.

Основними принципами економічного стимулювання є: стимулювання власників землі і землекористувачів незалежно від організаційних форм господарювання і форм власності на землю; стимулювання господарюючих суб'єктів за наслідками проведених заходів щодо підвищення родючості ґрунтів і їх ефективного використання; забезпечення об'єктивності визначення розмірів стимулювання від кадастрової оцінки земель (економічної і грошової оцінки земель та показників бонітування ґрунтів).

Таким чином, можна стверджувати, що проблема ефективного використання земельних ресурсів і збереження родючості ґрунтів є багатоплановою. Від її вирішення залежать і перспективи розвитку сільського господарства України. З огляду на це з певною ймовірністю можна передбачити, що як би негативно в українському суспільстві не сприймалося

здешевлення «кращих у світі чорноземів», встановлення низьких цін на землю в умовах обмеженої платоспроможності сприятиме притоку інвестицій у сільське господарство, що може позитивно вплинути на ефективність використання земельних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуцуляк Ю.Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки / Ю.Г. Гуцуляк. – Чернівці: Прут, 2002. – 124 с.
2. Закон України «Про землеустрій» // Голос України. – 2003. – №124
3. Леонець В.О. Землеустрій новостворених сільськогосподарських підприємств / В.О. Леонець // Економіка АПК. – 2005. – №5. – С. 23 – 27.
4. Осипчук С. Про охорону земель в Україні / С. Осипчук // Землевпорядний вісник. – 2006. – №2. – С. 28 – 36.
5. Саблук. П.Т. Становлення аграрної політики в Україні / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2006. – №1. – С. 3 – 7.
6. Трегобчук В.М. Стратегічні завдання та основні вимоги до земельної реформи в Україні / В.М. Трегобчук, Д.С. Добряк // Вісник землевпорядника. – 2003. – № 4. – С.18 – 2.

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В.А. Григорян, студент

Науковий керівник: д.е.н., доцент В.В. Клочан

Миколаївський національний аграрний університет

Продуктивність праці є одним з визначальних чинників досягнення успіху підприємства. Ми живемо в епоху всеосяжного науково-технічного прогресу, у зв'язку із цим постійно оновлюються та покращуються технології виробництва та техніка, якою обслуговується виробничий процес.

Теоретичні аспекти продуктивності праці знайшли свої відображення як в розробках вітчизняних вчених (О.Е. Германової, А.С. Семенова, Д.П. Богині, А.В. Калини, Н.О. Павловської), так і в працях зарубіжних дослідників-економістів (А.Є. Аврутіна, Ю.Д. Борисова, Б.С. Бушуєва, В.М. Зарубіна, В.І. Золотарьова, Я.М. Купермана, В.С. Серова, В.І. Стомахіна, А.А. Френкеля,

Ж.Ф. Ришара та інших). Проте ряд питань залишається невирішеними або ж дискусійними. У наукових працях розглядаються різні підходи щодо методів визначення продуктивності праці, класифікації факторів, резервів її зростання, планування і аналізу трудових показників.

Праця є основним фактором виробництва, а продуктивність праці виступає комплексним показником ефективної економічної діяльності. Поняття продуктивності праці можна розглядати в широкому та вузькому значенні. Показник, що характеризує ефективність виробничого процесу з погляду основної його мети у вигляді співвідношення продукції призначеної для реалізації за межами цього виробничого процесу та одного або декількох основних ресурсів – це продуктивність праці у вузькому значенні. В такому випадку не відображаються умови, що супроводжували виробничий процес (терміни виготовлення продукції, число травм працівників тощо) . У широкому значенні зростання продуктивності праці означає постійне вдосконалення людьми економічної діяльності, постійне знаходження можливості працювати краще, виробляти більше якісних благ при тих самих або менших затратах праці [1].

Практика господарювання на ринкових засадах підтверджує ту незаперечну істину, що результативність будь-якої виробничо-господарської та комерційної діяльності залежить передовсім від компетентності та творчої активності управлінських кадрів, достатньо глибокого знання ними конкретного економічного розвитку, законодавчої бази та соціальних аспектів господарювання. Зростання продуктивності праці забезпечує збільшення реального продукту й доходу, а тому воно є важливим показником економічного зростання країни. Оскільки збільшення суспільного продукту в розрахунку на душу населення означає підвищення рівня споживання, а отже, і рівня життя, то економічне зростання стає однією з головних цілей держав з ринковою системою господарювання. Кожне підприємство характеризується певним рівнем продуктивності праці, який може зростати або знижуватися під

дією різноманітних чинників. Підвищення продуктивності праці є безперечною умовою прогресу і розвитку виробництва [2].

Враховуючи першочергову важливість підвищення продуктивності праці для конкурентоспроможності підприємства, керівники і фахівці всіх рівнів у перспективних організаціях повинні розробляти і впроваджувати програми управління продуктивністю. Ці програми на підприємстві охоплюють такі етапи:

- 1) вимірювання та оцінку досягнутого рівня продуктивності по підприємству в цілому і за окремими видами праці зокрема;
- 2) пошук та аналіз резервів підвищення продуктивності на основі інформації, одержаної під час вимірювання і оцінки;
- 3) розроблення плану використання резервів підвищення продуктивності праці, який повинен передбачати конкретні терміни і заходи щодо їх реалізації, фінансування витрат на ці заходи та очікуваний економічний ефект від їх впровадження, визначати відповідальних виконавців;
- 4) розроблення систем мотивації працівників до досягнення запланованого рівня продуктивності;
- 5) контроль за реалізацією заходів, передбачених планом і всією програмою, регулювання їх виконання;
- 6) вимірювання та оцінку реального впливу передбачуваних заходів на зростання продуктивності праці [3].

Отже, управління продуктивністю праці на сільськогосподарському підприємстві – це фактично частина загального процесу управління підприємством, що охоплює планування, організацію, мотивацію, керівництво, контроль і регулювання. Ця робота ґрунтується на постійному аналізі співвідношення корисного ефекту від певної трудової діяльності, з одного боку, і витрат на цю діяльність, з іншого боку.

Підвищення продуктивності праці має для виробничо-торгівельної галузі важливе економічне значення. Воно ефективно впливає на багато показників: товарооборот, витрати обігу, прибутку. В Україні дослідження підвищення

продуктивності праці проводяться не досить активно, тому необхідно використовувати світовий досвід, вдосконалювати нормативну базу, вносити зміни до вже існуючого законодавства у сфері праці.

Література

1. Кудінова А.В. Аналіз продуктивності праці / Алевтина Кудінова, Денис Верба // Справочник экономиста : Искусство управления финансами. — 2009. — № 6. — С. 79–88.
2. Ковальов В.М. Економіка праці і соціально-трудова відносини: Навчальний посібник // Ковальов В.М, Рижигов В.С, Єськов О.Л. — К. : Центр навчальної літератури — 2009. — 255 с.
3. Вітвіцький В.В. Вплив основних чинників на підвищення продуктивності праці // Україна: аспекти праці. — 2010. — №2. — С. 29–33

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

А. І. Легашивілі, студентка

Науковий керівник: д.е.н., доцент В. В. Клочан

Миколаївський національний аграрний університет

Стратегічне управління персоналом є важливою передумовою формування успішного менеджменту в умовах існуючих вимог забезпечення розвитку підприємств. Вона відображає довгострокові інтереси підприємств.

Ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання визначається адекватною стратегією ефективного використання та розвитку персоналу, яка є одним з найважливіших інструментів реалізації основних функцій системного управління.

На думку фахівців (О.А. Грішнєвої, В.М. Гончарова, Т.С. Максимової, О.Ф. Новікової), стратегічне управління і концепція управління персоналом можуть підвищити конкурентоспроможність підприємства, створити його додаткові цінності, сформулювати ефективне управління підприємством.

Стратегічна мета системи управління персоналом полягає в забезпеченні розвитку підприємств за рахунок ефективного використання людського

капіталу. При формуванні стратегії управління персоналом основним завданням стає визначення й урахування майбутніх змін і тенденцій, обґрунтування змін, що сприяють стійкому його розвитку.

Стратегією управління персоналом В.Г. Щербак визначає як пріоритетний якісно і кількісно визначений напрям дій у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства, необхідний для досягнення довгострокових цілей зі створення високопрофесійного, відповідального і згуртованого колективу з урахуванням стратегічних цілей розвитку підприємства і його ресурсних можливостей [2].

Стратегія управління персоналом підприємства дає змогу пов'язати численні аспекти управління персоналом з метою оптимізації їх впливу на персонал підприємства, в першу чергу на трудову мотивацію працівників та їх освітньо-професійні характеристики.

Основними характеристиками стратегічного управління персоналом є:

- довгостроковий характер, що пояснюється її спрямованістю на розроблення і зміну психологічних установок, мотивації, структури персоналу, всієї системи управління персоналом або її окремих елементів;
- цілі стратегічного управління персоналом мають відповідати загальній стратегії розвитку підприємства; вони пмають бути спрямовані на досягнення цілей економічного розвитку підприємства, а не суперечити їм;
- стратегічне управління персоналом повинне враховувати дію чинників зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства, що може викликати необхідність коректування загальної стратегії розвитку підприємства, а відповідно і змін структури та чисельності персоналу, його навичок і кваліфікації, стилю і методів управління персоналом [1].

Впровадження стратегічного управління персоналом у практичну діяльність сучасних підприємств зіштовхується з низкою проблем. Це недостатній рівень підготовки персоналу у сфері стратегічного управління, опір стратегічним змінам та інноваціям, нестача фінансових ресурсів, недосконалість системи мотивації персоналу, приниження ролі персоналу на

підприємстві, недосконалість законодавчої бази щодо управління персоналом, недостатня гнучкість організаційних структур управління, недосконалість стилю і методів управління персоналом, недостатнє інформаційне забезпечення стратегічного управління персоналом, нерозвиненість корпоративної культури підприємства.

Для зниження рівня ризику під час використання стратегічного підходу до управління персоналом на підприємствах необхідно систематично здійснювати дослідження системи стратегічного управління персоналом і розробляти та впроваджувати в діяльність відповідні коригувальні заходи, спрямовані на зміцнення конкурентної позиції підприємства.

Стратегічні цілі з управління персоналом мають бути узгоджені не лише з місією підприємства, його загальними та функціональними стратегічними цілями, але й відповідати конкурентній позиції підприємства, оскільки саме персонал є основним джерелом підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Стратегічне управління персоналом є програмним способом мислення і управління, що забезпечує узгодження цілей, можливостей підприємства й інтересів працівників підприємства. Він передбачає не тільки визначення генерального курсу діяльності підприємства, але і підвищення мотивації, зацікавленості всіх працівників у його реалізації [3].

Отже, стратегія управління персоналом ефективна настільки, наскільки успішно співробітники організації використовують свій потенціал для реалізації поставлених перед нею цілей і наскільки ці цілі є досягнутими.

Таким чином для того, щоб створити дієву стратегію управління персоналом на підприємстві, розробити власну організаційну філософію управління персоналом, кожному підприємству необхідно виходити із власного досвіду роботи зі своїми працівниками, а крім того запозичати практику провідних вітчизняних та світових компаній.

Література:

1. Бузько І.Р. Стратегічне управління персоналом підприємства в умовах сучасного розвитку ринку праці: монографія / І.Р. Бузько, О.В. Вартанова, Г.О. Надьон та ін. — Луганськ: Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2009. — 304
2. Щербак В.Г. Управління персоналом підприємства / В.Г. Щербак. — Харків: Вид-во ХНЕУ, 2008. — 220 с.

Балабанова Л.В. Стратегічне управління персоналом підприємства в умовах ринкової економіки: монографія /Л.В. Балабанова, О.В. Стельмашенко. — Донецьк: [Дон НУЕТ], 2010. — 238

СЕКЦІЯ 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕНСИВНОГО ВИРОБНИЦТВА У РОСЛИННИЦТВІ ГОСПОДАРСТВА

Жовтюк Н.О., спеціаліст

Миколаївський національний аграрний університет

Інтенсифікація рослинництва складний і багатогранний процес. Інтенсивний тип зростання економіки ґрунтується на широкому використанні більш ефективних засобів виробництва. Збільшення його масштабів забезпечується за рахунок застосування більш прогресивної техніки, передових технологій, досягнень науки, більш економічних предметів праці, підвищення кваліфікації кадрів. Завдяки цим факторам досягається також підвищення якості продукції, зростання продуктивності праці, ресурсозбереження, поліпшення використання наявної матеріальної бази виробництва.

Інтенсифікація рослинництва є важливою умовою зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Найважливіші з них такі: ефективне

використання землі на основі впровадження науково обґрунтованих систем землеробства та інтенсивних технологій вирощування культур використання високопродуктивних сортів і гібридів сільськогосподарських культур. Ці та інші заходи вимагають збільшення виробничих витрат на 1 га сільськогосподарських культур, але урожайність їх за таких умов росте, а це в свою чергу сприяє зменшенню собівартості одиниці продукції [2].

Наші дослідження свідчать, що, наприклад, у ПСП «Дмитрівка» Березанського району для інтенсифікації виробництва організовують інтенсивне виробництво, купляючи нову, більш прогресивну техніку, удобрюючи ґрунти високоякісними добривами. У 2010 році господарство придбало трактор «Беларус», плуг, сівалку, машину для поливу, прес-пакувальник, зерноочисну машину, у 2011 році – два трактора, борони дискові, сівалку, дві машини для захисту сільськогосподарських культур. У 2012 році було придбано: трактор ХТЗ, борони дискові.

У комплексі з іншими агроприйоми, що сприяють отриманню високих, стійких і якісних врожаїв, велику роль відіграють добрива. У господарстві почали вносити таке добриво як карбамідо-аміачна суміш, яке є високоякісним мінеральним добривом для всіх видів ґрунтів під любі сільськогосподарські культури. Воно має ряд переваг перед твердими добривами як в плані агрохімічної активності, так і в проблемах транспортування, зберігання та процесу внесення. Карбамідо-аміачна суміш - рідке азотне добриво, що містить 28-32% азоту. При основному внесенні КАС є високоефективним добривом, рівноцінним аміачної селітрі або карбаміду по дії на урожай сільськогосподарських культур.

Також на підприємстві періодично змінюють сорти сільськогосподарських культур та підвищують кваліфікацію кадрів.

Проаналізуємо рівень та економічну ефективність інтенсифікації рослинництва в господарстві.

Таблиця 1.1

Рівень та економічна ефективність інтенсифікації рослинництва в ПСП
«Дмитрівка» Березанського району

Показники	Роки		Всього за 2 роки	Роки		Всього за 2 роки
	2009	2010		2011	2012	
Приходиться на 1 га сільгоспугідь: - середньорічної вартості основних виробничих фондів с.-г.призначення, грн.	766,84	978,07	872,45	1197,76	1430,92	1310,28
- виробничих витрат по рослинництву, грн.	1195,37	1331,68	1263,53	2012,18	1621,10	1823,45
Приходиться на 1 га ріллі: - внесено органічних добрив, т	-	-	-	-	-	-
- внесено мінеральних добрив, кгд.р.	9,1	9,1	9,1	9,1	9,7	9,40
Приходиться на 1 га сільгоспугідь, грн.: - валової продукції рослинництва в порівнянних цінах 2010 року	1918,1	2249,9	2083,96	2100,8	1115,0	1625,07
- валового доходу	562,3	1239,7	901,02	757,7	783,3	770,07
- прибутку від реалізації продукції рослинництва	140,0	780,9	460,44	202,1	38,9	123,32
Рівень рентабельності, %	12,82	65,72	40,37	11,33	2,23	6,99

Аналізуючи рівень інтенсифікації рослинництва, ми бачимо, що у 2012 році середньорічна вартість основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення збільшилась, виробничі витрати по рослинництву зменшились. Кількість внесених мінеральних добрив в звітному році майже не змінилася в порівнянні з 2011 роком і на 1 га ріллі становлять 9,7кг.

Аналізуючи економічну ефективність інтенсифікації рослинництва за вказані у таблиці періоди, можемо сказати, що валова продукція сільськогосподарства в порівнянних цінах на 1 га в середньому за 2011-2012рр. проти 2009-2010рр. знизилася і це свідчить про зниження ефективності використання земельних ресурсів. Також знизилася валовий дохід і прибуток на 1 га сільгоспугідь та рівень рентабельності. Загалом можемо сказати, що

інтенсифікація рослинництва на підприємстві не забезпечує підвищення ефективності виробництва, бо проводиться не комплексно.

Література

1. Горбонос Ф.В. Економіка підприємств / Горбонос Ф.В. – К. : Знання, 2010. – 463с.
2. Мертенс В.П., Шпигало В.Е., Пастушенко А.І., Стельмахук А.М. Інтенсифікація виробництва і соціальний розвиток села / В.П. Мертенс, В.Е. Шпигало, А.І. Пастушенко, А.М. Стельмахук – К.: Урожай, 2008. – 152с.

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО РИЗИКУ ПОГІРШЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ

М. С. Білан, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Серед великої кількості екологічних проблем своєю гостротою та актуальністю виділяється питання екологічного стану ґрунтів та ступеня забруднення земель під впливом тиску людини.

Оцінка екологічного ризику дозволяє визначити допустимий антропогенний тиск з метою збереження рівноваги природного середовища з забезпеченням відтворення основних її компонентів, а також приймати необхідні управлінські рішення з мінімізації антропогенного тиску та пріоритетності реалізації природоохоронних заходів.

Методології визначення екологічного ризику та управління ним, а також питанню екологічного стану ґрунтів присвячено чимало робіт: О. В. Рибалова, Г. Д. Коваленко, Г. В. Аверін, О. В. Поддашкін, Г. В. Півень, К. М. Кравченко, О. В. Кравченко та ін.

Метою статті є визначити комплексну оцінку екологічного ризику погіршення стану ґрунтів України, виявити небезпечні чинники забруднення ґрунтів та запропонувати шляхи покращення системи поводження з відходами.

Основною метою управління та оцінки екологічним ризиком є забезпечення комфортних та безпечних умов існування природних екосистем і

здоров'я людини шляхом зниження ймовірних небезпечних наслідків виникнення небезпечних екологічних ситуацій до прийнятного рівня. Управління екологічним ризиком являє собою процес, що включає визначення небезпеки впливу і його наслідків для природних екосистем, людини і її життєдіяльності, а також обґрунтування критерію прийнятності ризику [1].

Під впливом антропогенної діяльності людини до ґрунту надходять різного роду забруднювачі (важкі метали, нафтопродукти, пестициди тощо). Ґрунт потерпає від значного антропогенного тиску, внаслідок чого в ґрунті розвиваються такі процеси, як дегуміфікація, переущільнення, зменшення вмісту живильних речовин, що є причиною втрати родючості. Враховуючи те, що ґрунт зазнає постійного та тривалого антропогенного впливу, слід визначити, що проблема відродження земель на основі визначення найбільш значних джерел їх забруднення набуває великої значущості та актуальності.

Аналіз оцінок екологічного ризику погіршення сучасного стану ґрунтів показав, що саме в Донецькій, Луганській, Запорізькій та Миколаївській областях основною причиною забруднення земель є небезпечне поводження з відходами [2].

Одним із актуальних питань щодо забезпечення раціонального природокористування в цих областях є поліпшення використання та охорони земельних ресурсів.

Вирішенню проблеми поводження з відходами сприяє система управління екологічним ризиком. Концепція екологічного ризику включає два елементи – оцінку і управління ризиком [3].

Одним із пріоритетних напрямів мінімізації утворення та накопичення промислових відходів є впровадження новітніх маловідходних технологій та вилучення цінних компонентів і використання їх як вторинних ресурсів, створення на підприємствах системи екологічного менеджменту, регіональних класифікаторів і кадастрів відходів.

Для вирішення питання щодо пріоритетності природоохоронних заходів актуальною задачею є комплексна оцінка екологічного стану навколишнього

природного середовища. Аналіз сучасних методів комплексної оцінки стану довкілля показав, що найбільш перспективною є оцінка екологічного ризику з урахуванням оновленої оцінки класу небезпеки відходів [4].

Аналіз оцінки екологічного ризику погіршення стану ґрунтів України показує, що в найбільш небезпечному стані знаходяться такі індустріально розвинуті регіони, як Донецька, Миколаївська, Луганська, Запорізька області. Саме в ці регіони необхідно перш за все спрямувати фінансові ресурси для здійснення природоохоронних заходів.

З метою мінімізації екологічного ризику погіршення сучасного стану ґрунтів запропоновано шляхи покращання системи поводження з відходами: впровадження на підприємствах новітніх маловідходних технологій і системи екологічного менеджменту, вилучення цінних компонентів з відходів виробництв і використання їх як вторинних ресурсів, а також створення єдиної науково-методичної, законодавчої та організаційно-правової бази, регіональних класифікаторів і кадастрів відходів.

Література

1. Рибалова О. В. Загальні принципи управління екологічним ризиком / О. В. Рибалова, О. В. Поддашкін, Г. В. Півень // КАЗАНТИП – ЕКО — 2009.

2. Коваленко Г. Д. Екологічний ризик погіршення стану навколишнього природного середовища України при збереженні існуючих тенденцій антропогенного навантаження / Г. Д. Коваленко, Г. В. Півень, О. В. Рибалова // Екологічна безпека : проблеми і шляхи вирішення : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 52—56

3. Аверін Г. В. Методика з оцінки екологічних ризиків при забрудненні навколишнього природного середовища / Г. В. Аверін, Г. В. Звягінцева // Проект. — К., 2008. — 40 с.

4. Кравченко К. М. Сучасний стан ґрунтів Миколаївської області [Електронний ресурс] / К. М. Кравченко, О.В. Кравченко. — Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua>

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА

С. В. Березовський, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Дослідження питань економічної ефективності аграрного виробництва в цілому і окремих його галузей зокрема набули особливої актуальності ще з початку процесів трансформації вітчизняної економіки до ринкових умов. Нині актуальність не тільки не зменшилась, але й зросла, в першу чергу через те, що вони тісно пов'язані з проблемами конкурентоспроможності вітчизняної продукції, забезпечення продовольчої безпеки держави, успішності виходу та становлення України на світових ринках.

Економічна ефективність виробництва зерна характеризується системою показників, до складу яких входять: урожайність, продуктивність праці, собівартість та ціна реалізації продукції, прибуток на 1 га посівної площі, на 1 ц зерна і на 1 люд.-год., рівень рентабельності виробництва зерна, тощо [1].

В умовах становлення ринкових відносин, коли ціна на ринку продукції формується головним чином через співвідношення попиту і пропозиції, реально вплинути на підвищення ефективності виробництва зерна та сільськогосподарської продукції в цілому підприємства можуть за рахунок зниження собівартості одиниці виробленої продукції. Для досягнення цієї мети велике значення має своєчасне реагування підприємств на зміну стану операційного процесу. Поряд із загальноприйнятими методами визначення стану доцільно використовувати оцінно-ситуаційний підхід, який не тільки якісно доповнює статистичні та монографічні дані, але й в 6-8 разів скорочує витрати праці [2]. В результаті застосування цього підходу виникає можливість визначити за рахунок чого слід, в першу чергу, починати поліпшення.

Виконання всіх процесів виробництва та реалізації зерна пов'язане з використанням матеріально-технічних ресурсів. Їх рівень, повнота забезпечення та ефективність використання багато в чому визначає рівень як окремих показників так і ефективність виробництва в цілому. Слід відмітити,

що підприємства з високим рівнем ресурсного забезпечення виробництва зерна спроможні впроваджувати у виробництво прогресивні технології виробництва, з використанням високоякісного посівного матеріалу сучасних сортів і гібридів, широкого застосування добрив та новітніх засобів захисту рослин, сучасних технологій післязбиральної обробки та зберігання врожаю, що забезпечує високу ефективність виробництва зерна і найбільш вигідні схеми збуту продукції та в підсумку розширене відтворення їх капіталу. Підприємствам з задовільним рівнем ресурсного забезпечення пошук шляхів до поліпшення економічної ситуації потрібно виконувати створенням умов для оптимального забезпечення ресурсами вирішальних складових виробничого процесу, як основних передумов здійснення успішної виробничо-комерційної діяльності. При цьому головними задачами ресурсного забезпечення виробництва зерна є створення умов для залучення основних засобів та коштів для фінансування матеріальних та нематеріальних витрат при реалізації процесу виробництва та збуту зерна.

Враховуючи складний фінансовий стан, багато підприємств розширюють використання енергозберігаючих технологій підготовки ґрунту до посіву зернових культур, що суттєво знижує виробничі витрати, але поряд з цим знижує і якість підготовки, що погіршує як умови проростання та розвитку рослин так і умови виконання наступних операцій виробництва зерна. Це призводить як до зниження урожайності зернових культур та якості отриманого врожаю, так і до збільшення витрат на догляд за посівами. Крім того неякісна підготовка ґрунту призводить до зниження продуктивності та якості виконання операції основними засобами, що виконують в подальшому технологічні операції та унеможливорює використання більш сучасних машин для їх виконання. Але з іншої сторони, навіть пріоритетне фінансування виконання обробки ґрунту, не гарантує прибутковості в цілому виробничо-комерційної діяльності підприємства по виробництву зерна.

Суттєвий вплив на ефективність виробництва зерна має насіннєвий матеріал. Високоякісне насіння за сприятливих умов спроможне забезпечити

високу урожайність та якість отриманої продукції. Але з іншої сторони якісне насіння має високу вартість і в структурі виробничих витрат складає до 20 % виробничої собівартості. За несприятливих кліматичних та виробничих умов високоякісне насіння не забезпечить навіть простого відтворення капіталу.

Господарствам з недостатнім рівнем забезпеченості ресурсами доцільно вибирати посівний матеріал з урахуванням якості виконання попередньої операції (підготовки ґрунту), а також ресурсних та фінансових можливостей забезпечення відповідного рівня виконання операцій догляду за посівами. Важливою складовою підвищення ефективності виконання посіву та догляду за посівами є рівень та стан активної частини основних засобів для їх виконання. Слід відмітити, що для висіву високоякісного насіння необхідно обов'язково використовувати сучасні високопродуктивні посівні машини, які спроможні забезпечити точний висів заданої норми насіння в кращі агротехнічні строки, і тим самим, створити умови для повної реалізації потенціалу насіння в контексті підвищення урожайності та якості продукції. Прийнятних показників виконання посіву насінням помірної якості більшість господарств досягає використанням традиційної вітчизняної техніки за рахунок збільшення норм висіву. При наявності ресурсів для забезпечення умов росту і розвитку рослин такий підхід інколи дозволяє досягти розширеного відтворення розміщеного капіталу.

Наявність у господарстві ресурсного забезпечення яке дозволяє застосовувати повну систему удобрення та комплексну систему захисту рослин підвищує реалізацію біопотенціалу зернових культур на 20 % [3]. За сприятливих кліматичних умов навіть помірніші, науково обґрунтовані за вмістом поживних речовин дози внесення добрив, при дробному способі їх внесення, забезпечують суттєву прибавку як урожайності, так і якості отриманої продукції. Нажаль, сучасне землеробство в Україні залишається недостатньо захищеним від несприятливих погодних умов.

Задля нарощування обсягів виробництва необхідно:

1) забезпечити законні права аграріїв вільно реалізовувати зерно за максимально сприятливими ринковими цінами, у тому числі на експорт, іншими словами, створити для них прогнозовані економічні стимули;

2) сприяти розвитку інфраструктури зернового ринку, в тому числі його транспортної та інформаційної складових;

3) сприяти підвищенню конкурентоздатності вітчизняних підприємств борошномельної та хлібопекарської галузей; для цього, окрім іншого, необхідно поступово замінювати адміністративне регулювання цін на хліб на відповідні дотації для незахищених верств населення;

4) забезпечити своєчасне та в обґрунтованих обсягах накопичення та утримання державою запасів продовольчого зерна;

5) підвищувати конкурентоспроможність виробників тваринницької продукції, у тому числі вдосконалювати систему захисту внутрішнього ринку від “сірого” імпорту та контрабанди тваринницької продукції;

6) вивчати та застосовувати інші можливості захисту внутрішніх переробників зерна, наприклад, шляхом пільгового кредитування та відповідних державних програм.

Література

1. Обелець О. С. Економічна ефективність зернового виробництва в Україні / Обелець О. С. // Економіка АПК. – 2003. – № 10. – С. 59-61.

2. Андрущенко Т. С. Шляхи підвищення урожайності та зниження собівартості зерна ячменю / Андрущенко Т. С. / Матеріали Міжнародного Форуму молодих вчених “Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи”. – Х.: ХНТУСГ. – 2007. – С. 72–73.

3. Промышленное семеноводство : Справочник / Под ред. И.Г. Строны. – М. : Колос, 1980 – 287 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ХІМІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

С. В. Бондарева, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Оскільки застосування хімічних засобів у сільському господарстві заподіює велику шкоду довкіллю під час ведення сільського господарства, хімізація сільського господарства є чи не найбільшою його екологічною проблемою. Саме хімізація створює загрозу здоров'ю людини. Нині ринкові умови і вибір покупця — на боці екологічно чистої продукції. Аграрне і екологічне законодавство регулюють хімізацію сільського господарства, що має стати запорукою екологічно обґрунтованого його ведення в Україні.

Існує 2 напрями застосування хімічних препаратів у сільському господарстві: для нищення тварин, бур'янів і мікроорганізмів, що є шкідниками сільського господарства; для здійснення хімічної меліорації земель, тобто для удобрення ґрунтів.

Правовий інститут хімізації сільського господарства є складовою правового інституту захисту рослин та правового інституту меліорації земель. Важливими нормативними актами, які регулюють хімізацію сільського господарства, є закони України "Про карантин рослин"(2003 р.), "Про пестициди і агрохімікати" (1995 р.), "Про страхування" (1996 р.), "Про захист рослин" (1998 р.), "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції" (2000 р.), "Про підтвердження відповідності"(2001 р.) тощо, постанови Кабінету Міністрів України, накази Мінекоресурсів, Укази Президента України і т.д. [1].

Засоби хімізації сільського господарства мають багато різних назв: пестициди, інсектициди, гербіциди, фунгіциди, інсектоакарициди, десиканти, регулятори росту рослин, родентициди тощо. При цьому всі засоби хімізації сільського господарства, незалежно від назви, поділяються на 2 групи: пестициди і агрохімікати. Пестициди – всі ті хімікати, що застосовуються для знищення шкідників, а агрохімікати – добрива, що використовуються для

хімічної меліорації ґрунтів. Вони повинні мати високу біологічну ефективність і відповідати вимогам екологічної безпеки. Закон забороняє ввозити на митну територію України, виробляти, реалізовувати, застосовувати та рекламувати пестициди та агрохімікати до їх державної реєстрації.

Державна реєстрація пестицидів та агрохімікатів провадиться Мінприроди, згідно з Порядком проведення державних випробувань, державної реєстрації та перереєстрації, видання переліків пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Але державній реєстрації пестицидів та агрохімікатів передують [1, 2]:

- 1) державні випробування пестицидів і агрохімікатів, які провадяться у два етапи: польовий і виробничий;
- 2) гігієнічна регламентація та державна реєстрація хімічної речовини;
- 3) розробка документації з безпечного застосування засобів захисту рослин;
- 4) розробка нормативів екологічної безпеки хімічних речовин: гранично допустимих концентрацій, мінімально допустимих рівнів, орієнтовно допустимих рівнів тощо;
- 5) внесення плати за реєстрацію;
- 6) проведення санітарно-епідеміологічної, екологічної, біологічно-господарської експертизи;
- 7) розробка методик визначення залишкової кількості препаратів у сільськогосподарській продукції, природних об'єктах.

Пестициди та агрохімікати реєструються терміном до 5 років. Але в разі надходження нових даних про небезпеку препаратів, Мінприроди може достроково заборонити їх використання.

Усі засоби захисту рослин і тварин, технічні засоби застосування пестицидів і агрохімікатів підлягають спеціальному пакуванню й маркуванню, а також сертифікації у вітчизняній системі УкрСЕПРО. Вони мають супроводжуватись інструкцією з їх застосування.

Особи, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів та торгівлею ними, повинні мати посвідчення на право роботи із зазначеними препаратами. Екологічний ризик діяльності, пов'язаної з ввезенням на територію України пестицидів і агрохімікатів, їх транспортуванням та використанням, підлягає обов'язковому страхуванню. Для дотримання вимог екологічної безпеки і раціонального застосування засобів захисту рослин в Україні запроваджено агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення, яка передбачає визначення показників якісного стану ґрунтів, їх зміни внаслідок господарської діяльності [2].

Сільськогосподарські підприємства, установи й організації зобов'язані вести облік наявності та використання пестицидів і агрохімікатів, надавати інформацію органам Держкомстату в порядку періодичної державної статистичної звітності згідно з вимогами Порядку державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів. Ця вимога стосується лише юридичних осіб і не поширюється на суб'єктів аграрного права — фізичних осіб.

Оскільки хімізація сільгоспвиробництва супроводжується процесами забруднення природного середовища небезпечними продуктами, правове регулювання хімізації сільського господарства повинно стати запорукою екологічно обґрунтованого його ведення.

Література

1. Аграрне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного. — К. : Істина, 2007. — 448 с.
2. Смаглій О. Агроекологія: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл.. — К. : Вища освіта, 2006. — 670с.

БІОТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Вовк О.С., студент

Миколаївський національний аграрний університет

Біотехнологія — використання живих організмів і біологічних процесів у виробництві. З розвитком біотехнології пов'язують вирішення глобальних проблем людства — ліквідацію нестачі продовольства, енергії, мінеральних ресурсів, поліпшення стану охорони здоров'я і якості навколишнього середовища [2].

Біотехнологія застосовується навколо нас у багатьох предметах щоденного вжитку — від одягу, який ми носимо, до сиру, який ми споживаємо. Протягом століть фермери, пекарі та пивовари використовували традиційні технології для зміни та модифікації рослин та продуктів харчування — пшениця може слугувати давнім прикладом, а нектарин — одним з останніх прикладів цього. Сьогодні біотехнологія використовує сучасні наукові методи, які дозволяють покращити чи модифікувати рослини, тварини, мікроорганізми з більшою точністю та передбачуваністю.

Споживачі повинні мати можливість вибору з якомога ширшого переліку безпечних продуктів. Біотехнологія може надати споживачам можливість такого вибору — не лише в сільському господарстві, але також в медицині та паливних ресурсах.

Внесок біотехнології в сільськогосподарське виробництво полягає в полегшенні традиційних методів селекції рослин і тварин і розробці нових технологій, що дозволяють підвищити ефективність сільського господарства.

Біотехнологія допомагає довкіллю. Дозволяючи фермерам зменшити кількість пестицидів та гербіцидів, біотехнологічні продукти першого покоління призвели до зменшення їх використання в сільськогосподарській практиці, а майбутні продукти біотехнологій повинні принести ще більше переваг. Зменшення пестицидного і гербіцидного навантаження означає менший ризик токсичного забруднення ґрунтів та ґрунтових вод. Окрім того,

гербіциди, які застосовуються в поєднанні з генетично модифікованими рослинами, часто є безпечнішими для довкілля, аніж гербіциди попереднього покоління, на зміну яким вони приходять. Культури, виведені методами біоінженерії, також ведуть до ширшого застосування безвідвальної обробки ґрунту, що в кінцевому рахунку призводить до зменшення втрат родючості ґрунту [3].

Інновація — нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду; кінцевий результат інноваційної діяльності.

Говорячи про "інновації в сільському господарстві", можна мати на увазі тільки АПК та НТІ які займаються розробками в даній сфері. Для того, щоб всі інноваційні проекти втілилися в життя необхідно ще якісне і сучасне фінансування, зміцнення системи освіти в сільській місцевості, підвищення її рівня, створення привабливих соціальних умов для залучення молодого покоління в сільськогосподарську сферу. І лише виконавши такий комплекс заходів можна розмовляти про впровадження, якихось проєктів у сільському господарстві.

Основними напрямками в даній сфері вважаються біотехнології і технічний прогрес (модернізація). Біотехнології в сільському господарстві спрямовані на збільшення обсягів продукції в рослинництві та тваринництві, за рахунок підвищення родючості ґрунту, приросту врожайності сільгосп культур, поліпшення якості культур, недопущення процесів деградації та руйнування природних екологічних систем і середовища [1].

Розробка інноваційних технологій має на меті допомогти сільськогосподарським товаровиробникам і сільським громадам у формуванні ринкової інфраструктури на селі, що означає: створення та супровід діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, створення сільських кредитних спілок та їх фінансову підтримку, диверсифікацію виробництва та зайнятості сільського населення, розширення сфери обслуговування та первинної переробки сільськогосподарської продукції, створення сільських

комунальних підприємств і громадських організацій, сприяння розвитку сільської інфраструктури.

Можна дуже довго описувати інновації в сільському господарстві їх види і типи, але всі вони неможливі без тих мінімальних умов, які ми описали вище. Тому дане питання відноситься не тільки до приватного капіталу, але в основному до самої держави, при його значній підтримці таких процесів, сільське господарство в нашій країні може стати одним з головних джерел надходжень до бюджету.

Література

1. Сокирко Т. Концептуальні підходи до вдосконалення системи стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки / Т. Сокирко, О. Гуменюк // Тез. доп. конф. «Стратегія ресурсозберіг. використ. агр.-економ. пот. на осн. активізації ін.-інв. діяльн. – об'єктивна передумова інтеграції країни в світ. співтов». – Тернопіль, 2007. – с. 249–250.
2. Сасон А.// Біотехнологія: Здійснення і надії: Пер. с англ. М., 1987. – с. 89–95.
3. Єгоров Н. С., Олескін А. В., Самуїлов В. Д. //Біотехнологія: Проблеми і перспективи. М., 1987. с. 49–55.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ

Гожий Д.В., студент

Миколаївський національний аграрний університет

Особливостями державного регулювання зернового ринку України є функціонування на ньому одразу кількох утворень, таких як Державний резерв, ДАК "Хліб України" та Аграрний фонд, що можуть вважатися державними агентами зернового ринку, при цьому функції й особливості роботи таких структур потребують уточнення. Правовими засадами функціонування ринку зерна є Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні» [1], який був прийнятий 4 липня 2002 року, та Указ Президента України «Про невідкладні

заходи для підтримки виробництва зерна і розвитку зернового ринку» [2] від 29 червня 2000 року, інші закони та нормативно-правові акти.

Названим вище законом визначено шляхи забезпечення продовольчої безпеки держави, формування сприятливої для ринку зерна інвестиційної, кредитної, податкової, митної політики.

Для реалізації напрямів комплексної підтримки сільського господарства 26 червня 2004 року було прийнято Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» [3]. Він визначає основи державної політики у бюджетній, кредитній, ціновій, страховій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції й розвитку аграрного ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки населення.

Згідно із статтею 3 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» держава здійснює регулювання гуртових цін окремих видів сільськогосподарської продукції, встановлюючи мінімальні та максимальні закупівельні ціни, а також застосовуючи інші заходи, визначені цим законом, при дотриманні правил антимонопольного законодавства й правил добросовісної конкуренції. Зміст державного цінового регулювання полягає у здійсненні Аграрним фондом державних інтервенцій в обсягах, що дають змогу встановити ціну рівноваги (фіксінг) на рівні, не нижчому за мінімальну закупівельну ціну та не вищому за максимальну закупівельну ціну.

Відповідно до закону держава не здійснює цінове регулювання за межами організованого аграрного ринку України. Об'єктами державного цінового регулювання згідно із законом є такі товари: пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, борошно пшеничне або житнє, соєві боби, насіння соняшнику, цукор із цукрових буряків. Мінімальні або максимальні закупівельні ціни встановлюються щодо товарів, визначених в окремих позиціях або субпозиціях груп УКТ ЗЕД (української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності).

Аграрний фонд є державною спеціалізованою установою, уповноваженою Кабінетом Міністрів України провадити цінову політику в агропромисловій галузі економіки країни. Але якщо звернутися до ст. 116 Конституції України то в ній чітко написано, що проводити цінову політику покладено саме на Кабінет Міністрів України і передачу таких повноважень в ній не передбачено [4].

Щодо функцій, передбачених на законодавчому рівні, то Аграрний фонд здійснює товарні або фінансові інтервенції на організованому аграрному ринку України, використовуючи найкращу кон'юнктуру біржового ринку, що склалася протягом періоду державного цінового регулювання. Аграрний фонд також продає або купує на аграрній біржі об'єкти державного цінового регулювання з/або до державного продовольчого резерву. Він має виключне право на придбання та продаж об'єктів державного цінового регулювання для потреб державного резерву, а також на продаж об'єктів державного цінового регулювання, які були конфісковані або підлягають продажу відповідно до закону.

Удосконалення державного регулювання галузі зерновиробництва пов'язане насамперед із залученням у зерновий сектор України національних та іноземних інвестицій, шляхом: створення стабільних і прозорих умов господарювання; удосконалення та приведення у відповідність до вимог Світової організації торгівлі та потреб ринку законодавства України. Зокрема, важливе значення для структури зерновиробництва має постійна підтримка дієздатного стану ринкового механізму в цій галузі, пом'якшення несприятливих соціально-економічних наслідків його функціонування для виробників зерна в умовах мінливої ринкової кон'юнктури.

Основними важелями впливу державних органів на ринок зерна, на нашу думку, можуть бути такі важелі і стимули, як:

- ціни, кредитні ставки, банківський відсоток, дотації і компенсації, субсидії, застосування податків і податкових пільг, стандартизація і сертифікація продукції згідно з міжнародними вимогами, забезпечення

екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів. Для підвищення конкурентоспроможності галузі нами визначено шляхи, за якими буде здійснено збільшення обсягів виробництва зерна: інтенсивне ведення галузі зерновиробництва;

- підвищення урожайності зернових культур; вдосконалення землекористування та структури посівів, заходи покращення обробітку ґрунту та внесення до них мінеральних добрив; оснащення господарств технікою та освоєння нових ресурсозаощадних технологій; впровадження нових сучасних сортів і гібридів та ін.

Література

1. Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

2. Указ Президента України «Про невідкладні заходи для підтримки виробництва зерна і розвитку зернового ринку» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

4. Конституції України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

ГАРАНТОВАНЕ ВИРОБНИЦТВО ЗЕРНА НА ЗРОШУВАЛЬНИХ ЗЕМЛЯХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Т. В. Горбатюк, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Виробництво зерна на Півдні України традиційно тривалий історичний період посідає одне з основних місць у розвитку сільського господарства. На перспективу перед аграріями стоїть завдання поетапного збільшення виробництва зерна. Важливим резервом для досягнення поставленої мети є підвищення ефективності використання поливних земель.

Звичайно успішний розвиток зерновиробництва на Півдні України в першу чергу залежить від природно-географічних передумов. У природно-кліматичному відношенні регіон характеризується високим забезпеченням тепловими ресурсами і є одним із найсприятливіших для ведення сільського господарства. Основним фактором, що лімітує та стримує реалізацію потенційних можливостей сортів і гібридів агрокультур, є недостатня забезпеченість вологою [1].

Південний Степ є окремою специфічною зоною із загальною площею ріллі понад 5,3 млн га, з яких 1,69 млн га є зрошуваними, при цьому фактично поливатись може без значних додаткових капітальних вкладень у реконструкцію 1,04 млн га. За багаторічними даними Інституту зрошуваного землеробства НААН України, зрошення в умовах Південного Степу сприяє підвищенню врожайності зернових і зернобобових культур у 1,7-3,4 рази в залежності від сільгоспкультури та її сорту. Так, коефіцієнт ефективності зрошення при вирощуванні пшениці озимої дорівнює 2,4, кукурудзи на зерно пізньостиглих гібридів - 3,4, середньостиглих сортів сої - 2,7.

Зрошувальні системи в Україні будувалися з урахуванням певної структури посівних площ, відповідно до якої зернова група становила 40- 45%, з яких озимі зернові, а це переважно пшениця озима, займали 55-60%, кормові культури - 35- 40%, з них під люцерну відводилося 60-70%, а на 20-25% площ, що залишалися, вирощувалися овочі, картопля і технічні культури.

Створення на зрошуваних землях зони гарантованого виробництва зерна вимагає удосконалення структури посівних площ, запровадження відповідних сівозмін, збільшення доз внесення мінеральних добрив та розширення площ використання на добриво післяжнивних решток агрокультур, запровадження диференційованих систем основного обробітку ґрунту та захисту рослин від бур'янів, хвороб і шкідників, технічного переоснащення та технологічного оновлення агровиробництва.

Слід зазначити, що соціально-економічні процеси та постанови уряду останнього періоду спрямовані на суттєве покращення умов експлуатації

меліоративних систем через відновлення технологічної цілісності функціонування єдиного водогосподарського комплексу України. Для подолання дрібнотоварного виробництва на зрошуваних землях, пов'язаного з їх розпаюванням, необхідно сконцентрувати зусилля на їх технологічне об'єднання.

Отже, консолідація зрошуваних земель сільгосппризначення спрямована на подолання проблеми роздрібненості, підвищення конкурентоспроможності агровиробництва, відновлення інфраструктури сільських територій. Особливо в зоні дії Північно-Кримського магістрального каналу та Каховської зрошувальної системи.

Зрошувані землі повинні стати гарантом продовольчої безпеки регіону і держави в цілому. У зв'язку з цим в структурі посівних площ пшениця озима повинна досягти 160-180 тис. га (в перспективі й більше), що при врожайності 7 т/га щорічно буде забезпечувати виробництво 1,2-1,3 млн т високоякісного продовольчого зерна.

Вагомим резервом зерновиробництва на зрошуваних землях є кукурудза. Потенційні можливості сучасних гібридів становлять 11-15 т з гектара. Розмістивши кукурудзу на 330-340 тис. га або на 20% зрошуваних земель, ми матимемо реальну можливість при урожайності 10,0 т/га щорічно виробляти 3,3-3,4 млн т зерна для забезпечення тваринницької галузі і промислової переробки.

Агрономічно і економічно обґрунтовано, що соя на зрошуваних землях може займати до 25%. Наявний нині сортовий склад, враховуючи неоднорідність ґрунтових і кліматичних умов, дає реальну можливість стабільно отримувати з кожного гектара по 3,5 т [2].

Враховуючи ресурси тепла і тривалість вегетаційного періоду в південному регіоні на зрошуваних землях, є реальна можливість отримувати зерно сої, проса та гречки в проміжних посівах після збирання врожаю ячменю озимого та пшениці озимої на зерно. Площа посіву сої після озимого ячменю і

пшениці може становити 50 тис. га і при урожайності 2 т/га забезпечувати додаткове виробництво ще 100 тис. т високобілкового зерна.

Традиційно на зрошуваних землях АР Крим і областей південного регіону вирощується просо і гречка після збирання пшениці озимої та ячменю. Унікальною культурою для Південного Степу України, що вирощується тільки в умовах зрошення, є рис. В цілому, використавши потужний потенціал зрошуваних земель південного регіону, можна забезпечити валове виробництво зерна на рівні 6,5-6,7 млн т.

Разом з тим, особливістю виникнення проблем в основній житниці України є низький рівень інтенсифікації технологічних заходів, що пов'язано з низьким рівнем залучення інвестиційних коштів у аграрний сектор.

Література

1. Богуцький О. Потенційні можливості щодо зростання продуктивності праці та доходності в сільському господарстві. / О. Богуцький // Економіка України. — 1998. — № 5. — С. 60 — 67.
2. Вожегова Р. Перспективи зерновиробництва на зрошуваних землях півдня України. / Р. Вожегова, В. Найдьонова, М. Малярчук // Аграрний тиждень. Україна. — 2012. — №4. — С. 9 — 10.

ВИСОКОІНТЕНСИВНІ АГРО-ТЕХНОЛОГІЙ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Е. К. Дон, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Стратегія сучасного землеробства включає не розширення посівних площ, а поліпшення їх використання шляхом застосування засобів механізації, добрив, високоефективних та екологічно чистих засобів захисту рослин, посилення селекційної роботи. Для ефективного використання родючості ґрунту та генетичного потенціалу рослин ученими розроблені та рекомендовані агро-технології вирощування сільськогосподарських культур, які дозволяють

значно підвищити ступінь використання біокліматичного потенціалу для підвищення врожайності і якості продукції.

Сучасні агро-технології є комплекси технологічних операцій щодо управлінню процесом виробництва сільськогосподарських культур в агроценозах з досягнення планованої урожайності та якості продукції та забезпеченням екологічної безпеки й певної економічної ефективності.

По чиннику інтенсивності розрізняють чотири категорії технологій [1]:

- екстенсивні технології, які зорієнтовані на використання природної родючості ґрунти, не застосовуючи добрив та інших хімічних засобів чи з дуже обмеженим використанням;
- нормальні (традиційні) технології, котрі забезпечені мінеральними добривами та пестицидами у такому мінімумі, що дозволяє освоювати ґрунтозахисні системи землеробства, підтримувати середній рівень окультуреності ґрунтів, усувати дефіцит елементів мінерального харчування, що у критичному мінімумі, і навіть задовільну якість продукції;
- інтенсивні технології, що розраховані на отримання планованого врожаю високої якості у системі безперервного управління процесом виробництва сільгоспкультур, щоб забезпечити оптимальне мінеральне харчування рослин і захист від шкідливих організмів, вилягання тощо;
- високоінтенсивні технології, що розраховані на досягнення врожайності сільгоспкультур, яка близька до їх біологічного потенціалу, із заданою якістю продукції за допомогою сучасних досягнень науково-технічного прогресу при мінімальних екологічних ризиках, та відносяться до категорії так званого «точного землеробства» за допомогою новітньої техніки, сучасних препаратів, інформаційних технологій. Високі технології базуються на біологізації й екологізації землеробства.

В сучасних умовах господарювання важливим напрямом збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва, підвищення її якості та окупності витрат є перехід до вирощування сільськогосподарських культур за високоінтенсивними технологіями.

Високоінтенсивна технологія – це комплекс агротехнічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур, технологічних засобів і операцій, які направлені на максимально повне використання біологічного потенціалу продуктивності культур (їх сортів і гібридів) за рахунок підвищення ефективності використання природних і антропогенних його факторів при мінімізації трудових і матеріальних ресурсів [2].

Такі технології базуються на управлінні процесом формування врожаю, який забезпечує скорочення розриву між потенційною і реальною продуктивністю сільськогосподарських культур. Сутність їх полягає в оптимізації факторів урожайності протягом усього періоду вегетації рослин. Якщо при традиційній технології матеріально-технічні ресурси забезпечуються виходячи із можливостей, які є в даному конкретному підприємстві, то при високоінтенсивній технології – із потреби в них для одержання запрограмованого рівня врожаю з меншими витратами на одиницю продукції. З цією метою високоінтенсивні технології передбачають:

- розміщення посівів в науково-обґрунтованих сівозмінах після кращих попередників;
- використання високоврожайних сортів і гібридів інтенсивного типу;
- внесення норм добрив, розрахованих на запрограмований урожай та оптимізацію живлення в процесі вегетації через систему роздрібненого внесення добрив у періоди їх потреби;
- застосування регуляторів росту та інтегрованої системи захисту посівів від бур'янів, шкідників і хвороб;
- своєчасне і якісне виконання всіх технологічних операцій на основі комплексної механізації виробництва та наукової організації праці;
- забезпечення захисту ґрунтів від ерозії і втрати родючості та збереження довкілля[1, 2].

При впровадженні високоінтенсивних технологій важливо розробити комплекс організаційно-економічних заходів, які направлені на раціональне використання робочого часу працівників, системи машин, сільгоспугідь та

інших ресурсів. Високу віддачу трудових і матеріально-технічних засобів інтенсивні технології забезпечують лише при додержанні усього комплексу рекомендованих заходів. Відхилення хоча б в одній ланці загального технологічного ланцюга супроводжується не лише зниженням урожайності сільськогосподарських культур, а й зменшенням рівня окупності витрат.

Література

1. Саблук П. Т. Концептуальні аспекти модернізації аграрного виробництва та розвитку сільських територій в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. — 2010. — № 8. — С. 3—9.

2. Вітков М. С. Основні фактори інтенсифікації аграрного виробництва в перехідний період до ринку/ М. С. Вітков // Економіка АПК. — 2009. — №2[168]. — с.17 – 20.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ХІМІЗАЦІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Я. О. Драчов, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Хімізація – один з основних напрямів НТП, інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, підвищення його ефективності та формування продовольчої безпеки будь-якої країни. Широке застосування засобів хімізації, в першу чергу мінеральних добрив, це не лише економічні можливості розвинених країн світу, а й найбільш дієвий і економічно доцільний напрям підвищення ефективності аграрного виробництва. В країнах Західної Європи застосування засобів хімізації розпочато ще 150 років тому, тоді як в Україні період хімізації почався тільки з другої половини 20 століття.

Аграрії України з року в рік змушені прораховувати кількість, якість та вартість майбутнього врожаю. Йдучи назустріч цим потребам, компанія "Сингента" розробила новітню універсальну програму використання засобів захисту рослин — "ОптиТех", основна мета якої оптимізувати витрати сільгоспвиробника та отримати максимально можливий прибуток з кожного

поля. Використання програми дає змогу значно збільшити прибуток від вирощування сільськогосподарських культур при незначних вкладеннях в основні елементи технології.

За даними ФАО Західна Європа та США третину врожаю одержують за рахунок мінеральних добрив. Основна частка продукції землеробства у найбільш розвинутих країнах Західної Європи формується завдяки штучно створеній родючості – ефект від застосування засобів хімізації коливається від 26,2 до 35,9 ц/га. На її частку в зазначених регіонах припадає близько 70% валового і товарного потенціалу землеробства й лише 30%. – на природну.

Німецькі та російські науковці вважають, що за рахунок мінеральних добрив вони отримують 50% прибавки урожаю, а французькі – 70%. За даними вітчизняних і зарубіжних учених в середньому 1 т мінеральних добрив, у перерахунку на діючу речовину, забезпечує такі прирости урожаю з 1 га: зерна – 4,5 т, цукрових буряків – 35-40, картоплі – 25-30, насіння соняшнику – 1,5-2 т [1,2]. Частка добрив у формуванні врожаю становить: у країнах Європи – 45-50%, у США – 40- 45, в Україні – 30-40% (табл.1).

Таблиця 1

Залежність продуктивності сільськогосподарських культур
від різних факторів, %*

Регіон	Добрива	Насіння	Засоби захисту рослин	Сівозміна	Обробіток ґрунту
Європа	45-50	8-15	15-20	-	15-25
США	40-45	8-10	15-20	-	15-25
Україна	30-40	10-20	25-30	10	20-30

За дослідженнями Союзу хліботорговців ФРН, урожайність зернових культур в цій країні збільшилась з 26 ц/га в 1950 р. до 67 ц/га в 1988р., тобто на 41 ц/га, або в середньому за 38 років приріст складав по 1,1 ц/га в рік. За рахунок підбору сортів і обробітку ґрунту був досягнутий приріст на 10 ц/га, застосування добрив – на 7, гербіцидів – на 5, фунгіцидів й інсектицидів – на 12, ретардантів – на 7 ц/га. Іншими словами, завдяки комплексу засобів хімізації приріст урожайності складав 31 ц/га, або 75% загального збільшення [3].

Таким чином, з досвіду розвинених країн світу бачимо, що в умовах сьогодення хімізація сільськогосподарського виробництва має визначальну позицію. Адже від рівня і ефективності застосування хімічних засобів залежить рівень економічного розвитку аграрного виробництва будь-якої країни, а отже і економіки в цілому.

Література

1. Попов П. Д. Применять минеральные удобрения - выгодно! / П. Д. Попов // Земледелие.— 2003. — №1.— С.16.
2. Путов В. Е. Важное звено химизации / В. Е. Путов, Ю. Г. Токмаков / Химия в сельском хозяйстве. — 1993. — №1–2. — С.14—15.
3. Марчук І. НРК - три важливі літери для врожаю / І. Марчук / Пропозиція. — 2002. — №3.— С. 62—63.

СУЧАСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

К. В. Дубровська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасна система управління земельними ресурсами носить галузевий характер, крім того, вона недостатньо збалансована між міністерствами та відомствами, які створюють управління земельними ресурсами відповідно до функцій землі та соціальних, економічних, екологічних та технічних пріоритетів. Вона здійснюються такі функції управління земельними ресурсами, як:

- земельно-кадастрове забезпечення управління земельним фондом (планово-картографічний матеріал, земельна статзвітність (ф – 6 зем), проведення ґрунтових геоботанічних та землевпорядних вишукувань);
- прогнозування і планування використання земельних ресурсів та охорони земель (розроблення державних і регіональних прогнозів й програм, схем (проектів) використання і охорони земельних ресурсів);
- організація раціонального використання і охорони земель в проектах землеустрою.

Управління земельними ресурсами має комплексний характер, оскільки торкається інтересів багатьох суб'єктів земельних відносин. Це потребує від органів управління застосування на рівні суб'єкта України системного підходу до формування процесу використання і охорони земельних ресурсів, узгодження організаційних та економічних рішень із можливими еколого-економічними наслідками. Органи влади впливають на громадян і юридичних осіб, дії яких виходять за межі земельного законодавства з приводу володіння, користування і розпорядження землею, у такий спосіб обмежуючи інтереси якоїсь сторонни. У зв'язку з цим управління земельними ресурсами повинне, в першу чергу, розглядатися з точки зору суспільства, держави та її органів управління, а в другу – з точки зору конкретного суб'єкта земельних відносин.

Управління земельними ресурсами здійснюється законодавчими, виконавчими органами влади та органами місцевого самоврядування, які регулюють земельні відносини і визначають загальну стратегію розвитку системи землеволодіння і землекористування, правотворчості, правоохоронної діяльності і т.д. [1].

До основних завдань державного управління земельними ресурсами можна віднести наділення органів управління політичними й організаційно-регламентуючими функціями, що забезпечують ефективний розвиток землекористування та суспільства в цілому; взаємоузгодження рішень органів державного управління; регулювання державними актами фінансової, природоохоронної та підприємницької діяльності суб'єктів земельних відносин; забезпечення соціально-правового захисту суб'єктів земельних відносин; формування сприятливих умов для підприємництва і прогресивного розвитку суспільства; поліпшення використання й охорони земельних ресурсів; ведення державного земельного кадастру, організація землеустрою та моніторингу земель; створення правових, економічних і організаційних передумов для різних форм господарювання на землі [2].

Завдання управління реалізуються всіма суб'єктами управління, тому необхідно диференціювати завдання для відомств і регіонів, що допоможе визначити місце і роль кожного суб'єкта управління в конкретному регіоні, уникнути дублювання в їх діях або відсутності системи управління з важливих процесів землекористування.

Управління земельними ресурсами здійснюється у двох напрямках: безпосереднє (пов'язане зі створенням конкретних форм і умов землекористування і носить дискретний характер) й опосередковане (створює рамки у використанні землі шляхом створення нормативно-правової бази, здійснюється постійно).

Одним з найважливіших дій в сфері управління земельними ресурсами на всіх адміністративно-територіальних рівнях є система державного земельного кадастру, яка служить інформаційною основою державного управління територіями та економічного регулювання земельних відносин. При цьому всі складові частини земельного кадастру повинні бути адаптовані до ринкових умов. Особливо це важливо при розробці економічно обґрунтованих методик масової державної кадастрової оцінки земель різних категорій, законодавчому зміні принципів і правил оподаткування об'єктів земельних відносин. Удосконалення системи управління дозволить підвищити ефективність використання земельних ресурсів на всіх адміністративно-територіальних рівнях [3].

Вдосконалення системи управління земельними ресурсами повинна здійснюватись з урахуванням об'єктивних закономірностей її розвитку – відповідності рівня організації управління рівню розвитку організаційно-економічної системи, забезпечення оптимального співвідношення структури угідь, типів землекористувань та інші заходи щодо вдосконалення системи управління мають бути адекватними перетворенням, що здійснюється в економіці країни. А саме через приведення організаційної системи управління у відповідність з вимогами суспільних та земельних відносин, господарського механізму, розробку якісно нових систем управління і їх організаційних форм

та структур, раціоналізацію взаємовідносин між суб'єктами і об'єктами управління, зміцнення взаємозв'язків між елементами системи управління.

Література

1. Сохнич А. Я. Проблеми використання і охорони земель в умовах ринкової економіки. Монографія. – Львів: НВФ "Українські технології", 2002. – 252 с.
2. Лавейкін М. І. Реформування системи землекористування в Україні. – К. : РВПС України НАН України. – 376 с.
3. Третяк А. М. Наукові основи землеустрою. – К. : ТОВ ЦЗРУ, 2002. – 342 с.

ОСНОВНІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

О. О. Загоруйко, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Одним з найважливіших показників роботи підприємств є продуктивність праці. Вона є однією з головних економічних категорій, в якій найбільш повно відображається ефективність суспільного виробництва. Тут зосереджені в тісному поєднанні ефективність використання робочої сили, земельних, матеріально-технічних і фінансових ресурсів. Підвищення продуктивності праці належить до вирішальних умов розвитку аграрного виробництва, і на цій основі забезпечення значного поліпшення матеріального добробуту українського народу, здійснення соціальних перетворень на селі.

Дослідженням теоретичних та практичних питань підвищення продуктивності праці в сільському господарстві займалися вітчизняні вчені: А. О. Азарова, Д. П. Богиня, В. С. Дієсперов, О. В. Дячун, Т. І. Олійник, П. Т. Саблук, Пітель Н. Я. та інші. Але таким питанням, як недостатня матеріальна зацікавленість працівників, нематеріальне стимулювання працівників, було приділено недостатньо уваги [1].

У сільськогосподарському виробництві склалася ситуація коли роботодавці нехтують питаннями продуктивності праці, адже на селі присутнє безробіття і робоча сила є досить дешевою. Сільськогосподарська продукція має високий рівень трудомісткості, але оплата праці на селі є найнижчою серед усіх галузей економіки країни. Дана ситуація вимагає підвищення заробітку сільськогосподарських працівників, хоча б наближення їх до рівня середнього в країні, адже дедалі більше сільськогосподарських працівників або виїздить на заробітки за кордон, або шукають роботу в містах.

Підтвердження цієї негативної тенденції спостерігається при аналізі динаміки чисельності робітників, зайнятих у сільському господарстві в Миколаївській області. За останні роки чисельність робітників зайнятих у сільському господарстві всього по Миколаївській області щороку зменшувалась з 17 % до 11 %. Тоді як у 2011р. порівняно з 2005 р. продуктивність праці в сільгосппідприємствах Миколаївщини зросла на 19 %. Слід зазначити, за обсягом продукції сільського господарства на 1 особу, Миколаївщина займає 15 місце серед областей України.

Основні причини полягають в тому, що працівники не мали достатньої матеріальної зацікавленості в результатах своєї праці, тому що на сільськогосподарських підприємствах низький рівень механізації та автоматизації виробництва, освоєння нових технологій проводиться повільно[2].

Важливим соціальним фактором підвищення продуктивності праці є взаємовідносини між управлінським апаратом і виконавцями, роботодавцями і найманими працівниками. Управлінці повинні турбуватися про працівників, прислуховуватися до їх порад щодо поліпшення організації виробництва, вдосконалення технічної бази, об'єктивно оцінювати роботу кожного члена трудового колективу.

Сільське господарство залишається на найнижчому рівні щодо оплати праці найманих працівників серед усіх галузей економіки України. Основна причина – складний фінансовий стан переважної більшості

сільськогосподарських підприємств, який пояснюється відсутністю належної інфраструктури ринку та нееквівалентним обміном між аграрним та іншими секторами економіки. Значною мірою такий стан зумовлений і суб'єктивними причинами, насамперед недооцінкою керівниками підприємств ролі трудових ресурсів та мотиваційної функції заробітної плати у підвищенні ефективності виробництва [2].

Правильно підібрана система заробітної плати, яка враховує особливості трудового процесу, є ефективним організаційним засобом і значним мотивуючим фактором. Це сприятиме підвищенню результатів виробництва, оптимальному поєднанню інтересів найманого працівника та підприємця.

Важливим фактором підвищення продуктивності праці є поглиблення трудової мотивації. Основними мотивами до продуктивної праці в сільськогосподарському виробництві є усвідомлення себе власником, господарем землі і майна, високий рівень заінтересованості у виконанні роботи, ефективне матеріальне стимулювання та широке застосування моральних стимулів. В сучасних умовах пріоритетним мотивом до праці є підвищення її оплати до рівня, здатного забезпечити нормальні умови життєдіяльності селянина та його сім'ї [3].

Всебічне вивчення факторів підвищення продуктивності праці дозволить сформуванню дієвий механізм трудової мотивації, пристосований до конкретних умов виробництва аграрних формувань.

Література

1. Олійник Т. І. Продуктивність праці та структурні зміни в сільському господарстві / Т. І. Олійник, І. О. Олійник / Економіка АПК. — 2006. — № 4. — С. 122—127.
2. Пітель Н.Я. Продуктивність і оплата праці в сільськогосподарських підприємствах / Н. Я. Пітель // Економіка АПК. — 2002. — №8. — С.106-109.
3. Чикуркова А. Д. Продуктивність праці як основа формування мотивації персоналу / А. Д. Чикуркова // Сталий розвиток економіки — 2012. — №13 — С. 3—7.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ РЕСУРСООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Г.С.Кінаш , магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Особливу увагу сьогодні приділяють технічному оснащенню виробництва, проте, застосування нової технології вирощування сільськогосподарських культур потребує також впровадження нових сортів рослин, добрив, засобів захисту. Безсистемна і надто повільна структурна перебудова економіки України, висока внаслідок технологічної відсталості енергоємність основних видів продукції, великі обсяги імпорту енергоносіїв, критична зношеність основних фондів на електричних станціях є головними чинниками непомірно високого рівня витрат паливно-енергетичних ресурсів.

Проблемам впровадження інноваційних технологій, підвищенню ефективності виробництва продукції рослинництва, присвячені дослідження науковців: В.Я. Амбросова, В.І. Бойка, В. Гарбара, В.С. Гапоненко, А.М. Кононова, І.В. Коновалова, В.І. Криворучка, А.М. Малієнка, М.Й. Маліка, П.О. Мосіюка, О.М. Онищенко, І.С. Рабочева, В.Ф. Сайка, П.Т. Саблука, П.П. Руснака, О.М. Шпичака; Шенона Озборна, Уейна Рівза, Едуардо Мартеллотто, Маріо Брагачіні та ін.

Встановлено, що на таку систему обробітку ґрунту припадає 50% енергетичних і 25 трудових витрат загального обсягу польових робіт. Тому енергоощадження для сільгоспвиробника має велике значення: потрібно застосовувати ефективніші ґрунтозахисні та енергоощадні технології, такі як: мінімальний обробіток ґрунту, нульова та біологічна системи землеробства. Тим більше, що в Україні розроблено наукові передумови їхнього впровадження і є напрацьований досвід їхнього використання в передових господарствах, таких як: ПП “Агроекологія” та “Обрій” Шишацького району Полтавської області, ПСП “Сокільча” Попільнянського району Житомирської області, АТЗТ “Агро-Союз” Синельниківського району Дніпропетровської області. Статистика показує сумну картину – за останні 10 років відбулося різке

зниження рівня механізації сільгоспвиробництва. Різко скоротилися поставки техніки на село, зменшився обсяг випуску вітчизняних тракторів комбайнів та іншої техніки. Тому, в країні повинна проводитися осмислена державна аграрна і технічна політика, адже основними напрямками економічного і соціального розвитку України на період до 2020 р. поставлено завдання збільшити рівень виробництва сільськогосподарської продукції. Ця політика направлена перш за все на інноваційний розвиток та створення сільськогосподарськими підприємствами умов виробництва якісної та конкурентоспроможної продукції.

Таким чином, різноглибинна система основного обробітку ґрунту у сівозмінах передбачає доцільність використання технологій „No till” для вирощування зернових культур, що потребує зменшення вимог сівалок прямого сіву до вирівняності поверхні полів. Трирічні випробування сівалки прямого сіву вітчизняного виробництва АПП-6 кафедрою механізації та рослинництва показали практичну неможливість одержання дружних сходів рослин при використанні її у системах різноглибинного основного обробітку ґрунту. У системах мінімального обробітку ґрунту і технологіях „No till” набули поширення сівалки прямого сіву західного виробництва типу HORS, Флека-Коіл та ін. Більшість з них можна застосовувати і по мінімально обробленому ґрунті, і в умовах прямого сіву. Основним недоліком цих сівалок є те, що деякі з них не можна застосовувати в умовах різноглибинного обробітку ґрунту. Обумовлюється це тим, що вони якісно загортають насіння на вирівняних полях. Але такі типи сівалок прямого сіву, як „Грейт Плейнз” та „Джон Дір 730” можна застосовувати і в умовах різноглибинного обробітку ґрунту з дотриманням агротехнічних вимог до рівномірності загортання насіння. Сівалка прямого сіву „Грейт Плейнз” складається з ґрунтообробної приставки, що має хвилясті диски, які шарнірно з’єднані посівною частиною з дисковими сошниками, обладнаними опорно-прикочуючими котками. Під час роботи ґрунтообробні диски обробляють вузьку смугу ґрунту, до якої сошник вносить насіння. Конструкція сівалки дозволяє використовувати її і в системі

полицевого обробітку ґрунту. На підставі цього можна зробити висновок, що майже всі сівалки прямого сіву західноєвропейського виробництва не адаптовані до наших умов. Крім того, вони мають відносно велику вартість, до них не завжди можливо, а іноді й зовсім не можливо підібрати вітчизняні трактори, які переважно використовуються в нашій країні. Усе це обмежує їх широке використання в перспективних технологіях вирощування зернових культур. Виходячи з вищенаведеного, ми пропонуємо для впровадження в системи мінімального і різноглибинного обробітку ґрунту, а також в технології „No till” вітчизняні сівалки прямого сіву.

Отже, на підставі наведеного аналізу сівалок прямого сіву західноєвропейського виробництва пропонуються до масового впровадження у виробництво розроблені та вдосконалені вітчизняні сівалки прямого сіву, перевагою яких є: адаптація для роботи і на важких ґрунтах, здатність працювати у різних системах обробітку ґрунту, в тому числі і в умовах різноглибинного обробітку, менша вартість і можливість агрегування з вітчизняними тракторами класу 3 т.

Література

1. Сайко В. Актуальні проблеми землеробства: простих шляхів мінімалізації ґрунту не буває / В. Сайко // Техніка АПК. – 2008. – № 1. – С. 8–14.
2. Будьонний Ю.В. Практикум із загального і меліоративного землеробства /Ю.В. Будьонний, С.І. Попов, В.Д. Синявін, А.М. Свиридов [та ін.]. – Х., 2005.
3. Пупонин А.И. Минимальная обработка почвы / А.И. Пупонин. – М., 1978.

ПРІОРИТЕТИ РАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

А.Е. Колобова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Зерновий сектор України є стратегічною галуззю економіки держави, що визначає обсяги, пропозиції та вартість основних видів продовольства для

населення країни, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій, формує валютні доходи держави за рахунок експорту. Зернова галузь є базою та джерелом сталого розвитку більшості галузей агропромислового комплексу та основою аграрного експорту.

Родючі землі України сприяють вирощуванню всіх зернових культур і дозволяють отримувати високоякісне продовольче зерно, в обсягах, достатніх для забезпечення внутрішніх потреб і експорту.

Матеріально-технічне забезпечення зерновиробництва та ефективність праці не відповідають світовим стандартам і потребам галузі. Відсутність достатніх фінансових ресурсів стримує впровадження новітніх технологій, використання високоякісного насіння, обмежує застосування інших матеріально-технічних ресурсів. Виробництво зерна стає все більш залежним від впливів погодних факторів. Потенціал України як потужного експортера сільськогосподарської продукції, безперечно, колосальний. Окрім забезпечення власного населення достатньою кількістю високоякісної продукції харчування, наша земля здатна прогодувати ще не одну країну. Для забезпечення такого результату необхідна правильна побудова взаємозв'язків держави з аграрними товаровиробниками та прийнятна система ціноутворення для всіх учасників ринку [1].

Розвиток галузі вимагає ґрунтовної економічної оцінки, перегляду цілого ряду позицій щодо технічно-технологічних, організаційно-економічних та ринкових умов функціонування всього комплексу.

Основними пріоритетами раціонального розвитку зерновиробництва є [2]:

- гарантувати забезпечення зростаючих потреб населення і переробних галузей України у зерні належної якості;

- наростити експорт українського зерна з метою підвищення доходів його виробників, забезпечення ефективної роботи інфраструктури ринку та збільшення валютних надходжень в економіку країни;
- здійснити державну науково-технічну політику в розвитку селекції і насінництва зернових культур, удосконалити наукове, інформаційне та кадрове забезпечення;
- створити додаткові робочі місця в агропромисловому комплексі;
- використовувати продукцію зернової галузі за цінами, що забезпечують розширене її виробництво;
- забезпечити раціональне використання землі, оптимізувати структуру посівних площ, підвищити екологічну чистоту довкілля;
- удосконалювати ринкові механізми цінового регулювання, кредитно-фінансової системи;
- сформувати ринкову інфраструктуру;
- спрямовувати інвестиційну політику на відновлення та розвиток вітчизняного ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва, переробної і харчової промисловості.

Експорт сільськогосподарської продукції, час від часу збільшуються. Протягом останніх років в Україні були отримані порівняно високі врожаї зернових культур. Це є свідченням того, що на шляху надзвичайно складних процесів ринкових перетворень у сільському господарстві держави визначилися певні позитивні зрушення.

Формування пропозиції на ринку зерна в достатньому обсязі завжди було пріоритетним завданням сільськогосподарських товаровиробників [3]. Проте забезпечення населення необхідною кількістю та якістю продовольства залежить від ефективності функціонування господарських структур, на яку значною мірою впливає ціна. Поступово відбувається переорієнтація товаровиробників на альтернативні канали. При недостатній розвиненості інфраструктури багатоканальний збут і його різноманітні форми замінюються реалізацією більшої частини продукції посередницьким структурам.

Література

1. Саблук П.Т. Концептуальні аспекти модернізації аграрного виробництва та розвитку сільських територій в Україні / П.Т. Саблук // Економіка АПК. — 2010. — № 8. — С. 3—9.
2. Комплексна галузева програма «Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 року» / Наказ Мінагрополітики від 23.10.2007р. — № 757/101.— [http : zakon.nau.ua/doc](http://zakon.nau.ua/doc).
3. . Майстро С. В. Національний аграрний ринок в умовах глобалізації: механізм державного регулювання : [моногр.] / С. В. Майстро. — Х. : Вид-во ХарPI НАДУ«Магістр», 2009. — 240 с.

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. А. Колошина, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Сільськогосподарське підприємство, незалежно від його розміру, місця розташування має певний ресурсний потенціал, використання якого є важливим чинником його господарювання. Від повного забезпечення господарств ресурсним потенціалом залежить кінцевий результат: якість та кількість виробленої продукції.

Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств — це сукупність матеріальних, трудових, фінансових, нематеріальних ресурсів, включаючи здатність працівників підприємства використовувати ефективно дані ресурси для досягнення стратегічних та поточних цілей підприємства. Концепція забезпечення ресурсним потенціалом підприємства нині набула широкого розвитку. Ресурсний потенціал підприємств характеризується величиною ресурсів і залучених, і підготовлених до використання у виробництві, можливостями кадрів використовувати ресурси та реальними можливостями підприємства в тій чи іншій сфері діяльності [1].

Найголовнішою з особливостей функціонування сучасних аграрних формувань є недосконалість їх ресурсного потенціалу, що зумовлена складним фінансовим становищем та втратами ресурсів під час здійснення аграрних перетворень. Тому потрібно здійснювати певні організаційно-економічні зміни у діяльності сільськогосподарських підприємств та у використанні ресурсів підприємствами, які б сприяли розвитку сільських територій і досягненню цілей діяльності. Для забезпечення позитивного процесу використання ресурсного потенціалу, при його організації потрібно звертати увагу на сукупність факторів, які впливають на його ефективність. Основними чинниками, що впливають на стан та підвищення ефективності ресурсно-технічного забезпечення виробничої діяльності сільгосп підприємств виступають: організаційно-управлінські, фінансово-інвестиційні, соціально-економічні, цінові, екологічні [2]. За допомогою них відбувається встановлення раціонального рівня забезпеченості технічно досконалими матеріальними ресурсами, досягнення їх взаємної збалансованості, що в сукупності забезпечує комплексну механізацію та автоматизацію виробництва та зниження витрат.

Література

1. Підлісецький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору / Г. М. Підлісецький, М. І.Толкач // Економіка АПК. –К.: НАН, 2008. –№ 5. –С. 65–66.
2. Труш Н. І. Стан та тенденції ресурсного забезпечення аграрних формувань / Н. І. Труш //Науковий вісник НУБПУ. — 2010. — Вип. 154, Ч. 3.— С. 307— 312.

ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ СОНЯШНИКУ УКРАЇНИ

О. В. Ницик, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Соняшник вважається однією з небагатьох сільськогосподарських культур, яка користується високим попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, дає змогу аграрним підприємствам отримувати високі

прибутки. Україна є великим світовим виробником та експортером насіння соняшнику і продуктів його переробки. Вона посідає одне з провідних місць серед соняшникосіючих держав, виробляє щорічно близько 11% насіння соняшнику в світі. За даними Держкомстату останніми роками в нашій державі виробляється 5,30-6,52 млн. тонн соняшнику.

За прогнозами нинішній урожай цієї олійної культури перевищить минулорічний, а тому Україна може зміцнити свої позиції на світовому ринку.

За прогнозами Міністерства сільськогосподарства США (USDA) світове споживання соняшнику збільшиться та знаходитиметься на високому рівні. Зростання виробництва сприятиме активності світової торгівлі. Обсяги експорту прогнозується на рівні понад 2 млн т, що на 33% більше в порівнянні з минулим роком. Структура світового експорту насіння соняшнику розподілятиметься наступним чином: ЄС-27 - 22%, Україна - 42%, Росія - 1%, Аргентина - 3%. На інші країни припадає 32% світового продажу. Загалом частка експорту соняшнику щодо обсягів його споживання становитиме лише 6%, що пояснюється задоволенням потреб світових споживачів не сировиною, а продуктами переробки, якими здебільшого є харчова олія та шрот. Світова торгівля такими товарами здійснюється більш жваво.

Україна є одним із лідерів світового експорту продуктів переробки соняшнику. За даними USDA, світовий ринок сподівається отримати від України в новому МР 2,8 млн т соняшnikової олії, що на 3% більше попереднього. Частка України у світовій торгівлі соняшnikовою олією оцінюється на рівні 22%. При цьому експорт олії з Росії становитиме 2,9 млн т, або 23% світового експорту, ЄС-27 - 2,8 млн т (22%), Аргентини - 1,3 млн т (10%) [1].

На внутрішньому ринку соняшнику в Україні склалася сприятлива цінова ситуація для сільськогосподарських підприємств, яка підтверджується високими закупівельними цінами. У кінці серпня насіння соняшнику закупували в середньому по 4,9-5,0 тис. грн/т, що наполовину більше проти цін відповідного періоду минулого року. Проте асоціація «Укроліяпром» очікує

на початку збирання урожаю зниження вартості до 4 тис. грн/т. Це є цілком обґрунтованим прогнозом, адже збільшення пропозиції на ринку, бажання швидкого продажу продукції для фінансування збиральної кампанії лише сприятиме здешевленню насіння.

Такі ціни не повною мірою задовольнятимуть інтереси сільськогосподарських виробників, адже відбулося суттєве подорожчання матеріально-технічних ресурсів. Під час цьогорічної весняно-посівної кампанії аміачна селітра коштувала 3,4 тис. грн./т, що на половину дорожче у порівнянні з минулим сезоном. Нітроамофоска ($N_{16}P_{16}K_{16}$) зросла в ціні більш ніж на третину, досягнувши рівня 4,3 тис. грн/т. Пально-мастильні матеріали подорожчали теж майже на половину і зупинилися на позначці 10,2 тис. грн/т. Враховуючи технологічні витрати, вирощування соняшнику на 1 га обходиться аграріям у 5,5 тис. грн. Тільки для окупності понесених витрат, враховуючи закупівельну ціну 4 тис. грн, необхідно мати врожай 13,8 ц/га. Відтак, за середньої урожайності 15,7 ц/га рівень рентабельності соняшнику становитиме 15% [1].

Наскільки стійкою буде цінова ситуація у перспективі учасники ринку не беруться прогнозувати. Але ціна на оліє-сировину здебільшого залежатиме від вартості нафти. Якщо нафта буде дешевшати, то вона потягне вниз і ціну на насіння олійних культур. Враховуючи існуючу тенденцію, аграрії мають право зачекати на ту ціну, яка їх задовольнятиме. Але потрібно розуміти, що від бажаного можна як виграти, так і програти.

На користь виробників той факт, що можливості вітчизняних переробників збільшилися до 10,3 млн т на рік. Тож конкуренція на внутрішньому сировинному ринку буде загострюватися. Її існування може призвести до поступового подорожчання продукції, але рівень цін залежатиме, в першу чергу, від ситуації на світовому ринку. Тому при зростанні світових цін можна очікувати їх підвищення і на внутрішньому.

Для формування експортоорієнтованої стратегії просування продукції сільськогосподарських та переробних підприємств необхідним є таке [2]:

створення спеціалізованої аграрної біржі, яка стала б центром ціноутворення на олійні та інші культури; впровадження митно-тарифних норм на експортно-імпорتنі операції з сільгосппродукцією, створення цивілізованого фондового ринку цінних паперів підприємств, що дасть їм можливість отримувати додаткові кошти; довгострокове кредитування з метою розвитку виробництва й просування кінцевої продукції на зовнішні ринки; диверсифікація ринків збуту готової вітчизняної продукції; збільшення обсягів експорту продукції високого рівня переробки; забезпечення якості готової продукції відповідно до вимог міжнародних стандартів; підготовка нормативно-правової бази і культура проведення зовнішньоекономічних операцій для вступу до СОТ, що забезпечить рівноправну з усіма її учасниками торгівлю товарами.

Література

1. Маслак О. Сучасні тенденції ринку соняшнику / О. Маслак // Агробізнес сьогодні. — 2011. — № 5. — С. 12—15.
2. Кондратюк Н. В. Виробництво і збут насіння соняшнику в Україні / Н. В. Кондратюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агроекологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. — Мелітополь : Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. — № 2(18), том 1. — С. 193—198.

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

О. М. Пастух, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах розвитку суспільства сільськогосподарське виробництво не може ефективно працювати без розвинутої матеріально-технічної бази, спроможної забезпечити відповідний технологічний рівень.

В аграрному секторі України великого значення набуває ефективне використання уже створеного виробничого потенціалу, зміцнення та вдосконалення матеріально-технічної бази. Вона є складовою частиною

аграрного сектору і визначає ефективність господарювання. Тому забезпечення необхідною кількістю матеріально-технічних ресурсів є першочерговим завданням кожного сільськогосподарського підприємства. Тільки в цьому разі можна дотримуватися технологічних строків обробітку ґрунту, внесення мінеральних та органічних добрив і засобів захисту рослин.

Складовими матеріально-технічної бази є засоби і предмети праці, які використовуються в сільськогосподарському виробництві. Основними з них є механічні засоби праці, які становлять матеріальну основу збільшення виробництва продукції і підвищення продуктивності праці.

Однією із складових частин матеріально-технічної бази сільського господарства є засоби механізації виробничих процесів. Сільськогосподарські машини і знаряддя як механічні засоби праці є одним з основних елементів продуктивних сил сільського господарства. Механізація сільськогосподарського виробництва ґрунтується на застосуванні машин і знарядь у виробничому процесі.

Механізація сільського господарства – це процес заміни ручної праці машинною, окремих машин – системою машин, а також впровадження їх автоматизованих систем. Вона є об'єктивним і закономірним процесом удосконалення матеріально-технічної бази сільського господарства на основі розвитку продуктивних сил [1].

Характерною рисою сучасного сільськогосподарського виробництва є вдосконалення засобів і предметів праці під впливом науково - технічного прогресу. Цей об'єктивний закономірний процес розвитку продуктивних сил сільського господарства стає все більш визначальним в умовах скорочення трудових ресурсів села.

Науково - технічний прогрес покликаний забезпечувати економію поточних виробничих витрат і, перш за все, обмежених видів палива і сировини природного походження [2].

З розвитком матеріально-технічної бази зростають обсяги використання сільськогосподарської техніки, поліпшується її якість. Сільське господарство

оснащується дедалі досконалішою технікою, хоча темпи цього процесу не відповідають сучасним вимогам. Матеріально-технічна база агропромислового комплексу потребує якісної перебудови для забезпечення комплексної механізації і автоматизації виробничих процесів.

Невідповідність рівня технічного забезпечення потребам сучасного вітчизняного сільського господарства гостро ставить питання масштабної реорганізації машинно-тракторного парку.

Технічне переозброєння сільськогосподарського виробництва, комплектування системи машин для конкретного підприємства вимагає врахування місцевих умов, прийнятої системи господарювання, його спеціалізації і кооперації з іншими галузями в системі АПК. Система машин повинна забезпечувати максимальний рівень механізації робіт, впровадження інтенсивних технологій, зростання обсягу виробництва продукції та продуктивності праці.

Способом підвищення ефективності використання сільгосптехніки є збільшення обсягів ремонтних робіт, підвищення їх якості. Для цього слід налагодити роботу ремонтних організацій налагодити випуск техніки нового покоління і на її базі оновити машино-тракторний парк, а також організувати проведення ефективного технічного сервісу [1].

Таким чином, сучасний стан матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників свідчить про необхідність прискорення оновлення матеріально-технічної бази аграрних підприємств, що сприятиме нарощуванню виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції і підвищенню рівня власної продовольчої безпеки. Для оновлення матеріально-технічної бази аграрних підприємств необхідно здійснити наступні першочергові заходи:

- запровадження механізмів пільгового довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників при придбанні ними сільськогосподарської техніки;

- сприяння залученню промислового капіталу у розвиток сільськогосподарського виробництва;
- впровадження енерго-, біо- та ресурсозберігаючих технологій;
- здійснення заходів по охороні та підвищенню родючості ґрунтів;
- сприяння кооперуванню сільськогосподарських підприємств у спільному придбанні сільськогосподарської техніки і її використанні;
- удосконалення механізму ціноутворення на продукцію сільського господарства.

Література

1. Підлісецький Г. М. Підвищення рівня фондооснащеності аграрного виробництва як основа зростання його ефективності / Г. М. Підлісецький, М. М. Могилова // Економіка АПК. — 2009. — № 12. — С. 21—28.
2. Економіка сільського господарства: Навч. посібник / [Збарський В.К., Мацибора В. І., Чалий А. А. та ін.] ; За ред. В. К. Збарського і В. І. Мацибори. — К. : Каравела, 2009. — С. 46 — 49.

СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Ю.В Погоріла, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Сільській зелений туризм - відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг сільського зеленого туризму.[3]

Головною рушійною силою бурхливого розвитку сільського зеленого туризму є швидко зростаючий попит на рекреацію на природі, що визначається збільшенням невідповідності середовища проживання сучасної людини її фізіологічним і психологічним потребам. Збільшення попиту на сільський відпочинок зростає внаслідок зменшення тривалості робочого часу, збільшення кількості платних відпусток, зростання рівня освіти, розвитку транспортної мережі — залізничної, автодорожньої, повітряної та морського транспорту .

Найбільшими перешкодами на шляху розвитку туризму в сільській місцевості традиційно вважалися транспортна віддаленість осередків відпочинку та їх рекреаційна не облаштованість (невідповідність запитам сучасного туриста). Однак, на початку ХХІ ст. панівна більшість сільських регіонів Європи їх успішно подолала. Зусиллями регіональних й місцевих органів влади було оновлено комунікаційну інфраструктуру; масове розповсюдження приватних автомобілів нині дає змогу відвідувачам без складнощів досягати бажаних регіонів, навіть тих, що знаходяться на великій відстані від початкових пунктів мандрівки; стимулювання розвитку рекреаційних форм малого підприємництва в сільській місцевості "осучаснило" нічліжну базу й наблизило стандарти сільської гостинності до загальноприйнятих "міських" стандартів готельного сервісу.[2]

Розвиток масової практики організації сільського зеленого туризму досі випереджає його теоретичне осмислення й нормативне трактування. Так, на сьогодні певні суперечки існують навіть щодо офіційного змістовного тлумачення поняття "сільський зелений туризм".

Стійкий (сталий) туризм (sustainable tourism) —це сучасна концепція розвитку туризму, що ґрунтується на принципах концепції стійкого розвитку. Це туризм, що задовольняє всі наявні потреби, але при цьому розвивається таким чином, щоб забезпечити аналогічними можливостями майбутні покоління.

У сучасному світі спостерігається зміщення масового туристичного інтересу від звичайних відпочинкових поїздок до змістовніших, пізнавальніших подорожей. Відтак, туристична мода піднімає на пік масової популярності подорожі у сільську місцевість, де міського туриста скрізь оточує екзотика: аграрні й сільські пейзажі, традиційний селянський спосіб життя, свійські тварини, екологічно чисті продукти тощо.

Література

1. Відпочинок на селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. - IV/1999; Випуск №3 - II/2002; Випуск 6 - IV/2003. Т. 6, 7, 11, 12, 13

2. Зима А.Г. Экологический (зеленый) и сельский туризм / А.Г. Зима. // Научный информационный журнал «Бизнес информ», №2 (348), 2008.
3. Закон України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р. №742-IV.
4. Закон України «Про туризм» від 15.09.95 р. № 324/95-ВР, у редакції Закону України від 18.11.2003 р. №742-IV.
5. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм у системі суспільно-економічних відносин // Економічна та соціальна географія: Науковий збірник. - К., 2001. - с. 89-95. Т. 15

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ

АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Я. С. Сурженко, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Перегляд пріоритетів у використанні окремих видів ресурсів у сільському господарстві, формування нових ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур і способів зрошення є дуже важливим.

Ресурсозбереження — це прогресивний напрям використання природно-ресурсного потенціалу, що забезпечує економію природних ресурсів та зростання виробництва продукції при тій самій кількості використаної сировини, палива, основних і допоміжних матеріалів. Основні стратегічні напрями ресурсозбереження можуть бути зведені до таких: комплексне використання мінерально-сировинних і паливних ресурсів; впровадження ресурсозберігаючої техніки і технології; стабілізація земельного фонду, відновлення родючості землі тощо [1].

Для збереження родючості ґрунтів сільськогосподарського призначення й агроландшафтів, а також раціонального використання водних ресурсів необхідно:

- забезпечення широкого впровадження новітніх ресурсо-зберігаючих екологічно-збалансованих технологій ведення сільського господарства;
- розробка інноваційних технологій обробітку ґрунту та вирощування сільськогосподарських культур з метою збільшення родючості ґрунтів;

- використання більш досконалих екологічно безпечних систем зрошення та прогресивної поливної техніки з урахуванням особливостей природно-господарських умов.

Для раціонального використання ресурсів необхідно органічно поєднувати ринкові механізми і стимули, з методами державного регулювання і гарантованої підтримки раціонального ресурсовикористання і збереження.

Держава повинна сприяти реалізації стратегії раціонального ресурсовикористання і ресурсозбереження, використовуючи наступні системи регулювання:

- нормативно-правове забезпечення охоронного природокористування і ресурсозбереження;

- фінансової підтримки;

- інформаційного забезпечення;

- інфраструктурного забезпечення;

- страхування від надзвичайних подій і стихійних лих: землетрусів, паводків, ураганів і т.д.;

- наукового забезпечення розробками і реалізацією програм раціонального ресурсовикористання.

У сучасних умовах ведення землеробства в Україні особливу актуальність мають дві проблеми:

- постійно зростаючі витрати на виробничу продукцію, викликані застосуванням традиційних багатоопераційних технологій вирощування сільськогосподарських культур, постійним і значним підвищенням цін на енергоносії, сільськогосподарську техніку, мінеральні добрива, засоби захисту рослин та інші види промислової продукції;

- втрата родючих ґрунтових ресурсів і погіршення екологічної обстановки навколишнього середовища; через процеси ерозії ґрунтів і надмірної мінералізації гумусу втрати сільськогосподарських угідь в світі становлять щорічно 10-15 млн. га.

Вирішення цих проблем можливе тільки при переході на ресурсозберігаючі технології. При цьому впровадження таких технологій включає: перехід на безвідвальну обробку ґрунту, вищого рівня технології виробництва, освоєння сівозмін, що включають рентабельні ринкові культури і культури, поліпшують родючість ґрунту, оптимальне поєднання агротехнічних, хімічних і біологічних методів захисту посівів, використання високоякісних сортів насіння, різних строків досягання, адаптованих до зберігаючих технологій [2].

Ресурсозбереження як фактор підвищення ефективності виробництва повинен функціонувати в рамках справедливого законодавства, закони повинні чітко формулювати співвідносини між природними ресурсами і фізичними та юридичними особами. Особи задіяні в виробництві з використанням ресурсів запаси яких, на межі або скоро будуть на межі, повинні стимулюватись з боку держави за новітні пропозиції, щодо економії ресурсів, за рахунок нових технологій, заміни одних ресурсів другими в нормах балансу реального співвідношення одних ресурсів до других.

Одним з вагомих компонентів ресурсозбереження є вторинний ресурсний потенціал. Навіть за кризових умов господарювання щорічно утворюється близько 600-700 млн.т відходів з номенклатурою більше ніж 50 найменувань, в структурі яких переважає виробнича, паливно-енергетична, металургійна, хімічна промисловість.

Важливим пріоритетом є підвищення ефективності енергозбереження у зв'язку з тим, що Україна належить до енергодефіцитних країн і за рахунок власних джерел задовольняє свої потреби в паливно-енергетичних ресурсах менш ніж на 50% [3].

В цілому комплексний розвиток усіх напрямів ресурсозбереження дасть змогу сформувати нову ідеологію господарювання, що базується на економному використанні наявної ресурсної бази, оптимальному співвідношенні первинних і вторинних ресурсів у виробничому циклі.

Література

1. Лупенко Ю. О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року/Ю. О. Луценко, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182 с.
2. Гаєвець В. М. Національна стратегія розвитку «Україна 2015» / В. М. Гаєвець, В. П. Семиноженко, Б. Є. Кваснюк . □ Київ, 2008. □ 72 с.
3. Деревичко М. С. Енергія зайвою не буває / М. С. Деревичко / Урядовий кур'єр. □ №147(3059). □ від 12.09.2008 □ С. 8 □ 9.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Є. О. Тофан, студент

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах ринкової економіки одним з головних факторів успіху товаровиробника є постійне підвищення рівня конкурентоспроможності продукції. Особливої уваги потребує дослідження особливостей конкурентоспроможності продукції зерновиробництва, яка в умовах ринкової трансформації набула надзвичайної актуальності внаслідок потреби збуту продукції вітчизняними виробниками.

Дослідження системи управління та регулювання конкурентоспроможністю ринку зернових почали проводитись лише останнім часом у руслі загальних тенденцій розвитку теорії конкурентоспроможності як у вітчизняних, так і зарубіжних роботах (Л. Антонюк, Л. Багієв, Д. Богиня, Б. Губський, А. Гальчинський, П. Гайдучий, В. Галушко, І. Гладких, Е. Голубков, О. Літвінов, О. Рогач, Л. Малюга, В. Ганганов, С. Свестунов, Л. Соколова, А. Кредісов, Р. Фатхутдінов, О. Шнирков, О. Юданов та ін.).

Конкурентоспроможність – це система економічних, організаційних, технологічних, технічних нормативно-правових, маркетингових і екологічних параметрів, які в процесі взаємодії забезпечують високу якість продукції та стимулюють попит на ринку.

Основа конкурентоспроможності – ефективність виробництва, що містить ресурсовіддачу і якість продукції, а також умови її реалізації – кон'юнктури ринку, що складається під впливом багатьох чинників, серед яких важлива роль належить державному регулюванню.

Сільськогосподарські підприємства повинні застосувати стратегічне і тактичне управління конкурентоспроможністю. Стратегічне управління слід розглядати як сукупність аналізу зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства; формулювання місії підприємства; встановлення та ранжування довгострокових цілей його розвитку. Під тактичним управлінням розуміють - сукупність моделей і відповідних засобів, які обирає і практично використовує підприємство проти несприятливого зовнішнього оточення та конкурентів і за допомогою якого реалізовується обрана стратегія [1].

В аграрному секторі економіки первинне значення належить підвищенню конкурентоспроможності продукції вітчизняного зернового виробництва, яке є основним джерелом доходів більшості сільськогосподарських підприємств і відіграє істотну роль у формуванні державного бюджету.

Для формування конкурентоспроможності зернових підприємства, важливий вплив мають внутрішні та зовнішні чинники. З одного боку ефективна організація виробництва, система управління, фінансове забезпечення, виробничий потенціал, з іншого – державна підтримка товаровиробника, інфляційні процеси.

До основних чинників, які визначають конкурентоспроможність зерна на ринку, відносять його якість та вартість. Вітчизняний ринок зерна є конкурентним ринком і характеризується великою кількістю учасників ринкових відносин. Тому товаровиробники зерна змушені приділяти велику увагу якості продукції.

Важливим напрямком підвищення конкурентоспроможності і ефективності зернового виробництва є подальша його інтенсифікація на основі інноваційної діяльності. У свою чергу, інноваційна діяльність є засобом

досягнення інтенсифікації виробництва, підвищення ефективності виробництва та зростання рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Не менш важливим є посилення ролі держави щодо створення необхідних умов для ефективного виробництва, які становлять фундамент конкурентоспроможності зернових на ринку; забезпечують його ключові параметри: якість і ціну, а також регулюють термін реалізації на відповідному ринковому сегменті та можливості просування зазначеного товару на інші сегменти ринку [2].

Отже, для забезпечення підвищення якісних характеристик зерна та його конкурентоспроможності існує багато шляхів – напрямків роботи сільськогосподарських підприємств: удосконалення системи техніко-технологічних та агротехнічних заходів з виробництва зерна та його збуту; впровадження у виробництво нових енергозберігаючих технологій вирощування, транспортування, зберігання, переробки та реалізації зерна; здійснення належного контролю за якістю продукції на всіх етапах її виробництва та збуту; впровадження у виробництво нових високоврожайних сортів і гібридів зернових культур; запровадження нових технологічних проектів, які базуються на сучасних досягненнях аграрної науки; інтенсифікація виробництва за рахунок використання сучасних технологій; відтворення, підвищення та охорона родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення; розвиток інфраструктури аграрного ринку.

Реалізація цих напрямків дасть можливість суттєво посилити стійкість і конкурентоспроможність підприємств зернового підкомплексу, експертний потенціал галузі та надійність продовольчої безпеки.

Література

1. Ганганов В. М. Оцінка конкурентоспроможності продукції зернового підкомплексу України в умовах розвитку глобальної економіки /

В. М. Ганганов, Н. В. Потриваєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2009. — № 3. — С. 27—30.

2. Малюга Л. Оцінка конкурентоспроможності аграрних підприємств / Л. Малюга // Економіст. — 2011. — № 9. — С. 50—53.

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ

А.М. Фісюн, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

В Україні розвиток виробництва та використання біопалив стримується й відстає як від внутрішніх потреб країн, так і світової динаміки її розвитку. З цього погляду перед вітчизняною наукою постає невідкладне завдання дослідити проблему наукового і практичного формування ефективного організаційно-технологічного й економічного механізму функціонування ринку біомаси і біопалива.

Проблемами виробництва біопалива в Україні займаються багато вчених, такі як: Г.М. Калетнік, А.І. Алтухов, Л.В. Гойсюк, Н.В. Мельник та ін. Але все ж таки залишається чимало невирішених питань науково-практичного змісту, що потребують подальшого дослідження та вирішення.

Метою дослідження є розглянути та дослідити особливості запровадження різних організаційних моделей виробництва біопалива.

Для України найкращим варіантом є виробництво біопалива з олійних культур. Боярчуком В., Фтомою О., Боярчуком О було проведено оцінку економічної та енергетичної ефективності виробництва різних видів сировини для виробництва біодизелю, і було визначено, що з економічного та енергетичного огляду найкращим варіантом є ріпак, але тільки при власному вирощуванні даної культури [1].

У країнах ЄС використовують дві основні схеми організації виробництва біопалива з ріпаку: французьку та німецьку. Французька система означає централізоване виробництво біопалива на потужних установках, перевагами є:

- зниження собівартості одиниці продукції;

- комплексна переробка сировини;
- можливість отримання більшого відсотку гліцерину для подальшого використання.

Німецька система передбачає децентралізовану переробку ріпакового насіння на невеликих заводів. Її перевагами є:

- зменшення транспортних витрат;
- отримання шроту для власних потреб або доходу від його реалізації;
- забезпеченість паливом власного виробництва [2].

Калетнік Г.М. пропонує виділити такі організаційні моделі виробництва в Україні:

Модель I (районна) – створення районного заводу, пайовиками якого є виробники сільськогосподарської продукції. Постачаючи вироблений ріпак, як сировину, пайовики одержують кошти, макуху і біодизель для виробничих потреб.

Модель II (обласна) – вижим насіння ріпаку в районах вирощування, транспортування олії для етерифікації на спеціальний завод із виробництва біодизелю, що охоплює частину або всю територію області. Виробники біосировини є пайовиками всього процесу виробництва біопалива і його реалізації.

Модель III (промислова) – переважає у виробництві олійно-жирового підприємства: виробники сировини постачають ріпак на договірних засадах; при кооперуванні; продажу на вільному ринку.

Найбільш ефективною переробкою насіння ріпаку в біодизельне паливо для кожної із моделей може бути організація виробничого процесу в три етапи: приймання сировини, її зберігання в операційних резервуарах необхідної місткості та подачі до ділянки пресування; пресування насіння на лінії вижиму, фільтрування (очищення) і нейтралізації олії, її зберігання та подача до ділянки етерифікації; виробництва біодизельного палива з олії на лінії етерифікації, його зберігання та відвантаження [3].

На сьогодні, на нашу думку, кращим варіантом є впровадження на сільськогосподарських підприємствах міні-заводів по виробництву біодизельного палива з ріпаку для забезпечення власних потреб, особливо на малих підприємствах. Оскільки витрати на виробництво біопалива на них вищі, ніж на великих, але при цьому на біосировину та її перевезення – набагато нижчі, крім того, кормові відходи й шроту використовуються на місці та здешевлюють загальні витрати.

На сьогодні в Україні промисловий випуск біодизеля ще не налагоджено, проте малі аграрні підприємства і фермери для власних потреб його вже виробляють. Головними причинами цього є необхідність залучення великих інвестицій, створення відповідної законодавчої бази, відсутність організаційно-технологічної та економічної моделі для ефективного розвитку ринку біопалива.

Література

1. Енергетична ефективність біопалив з ріпаку, пшениці, кукурудзи та цукрового буряку [Електронний ресурс] .— Режим доступу. : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Удосконалення організаційно – економічного механізму функціонування ріпакового підкомплексу [Електронний ресурс] .— Режим доступу. : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
3. Калетнік Г.М. Розвиток ринку біопалив в Україні /Г.М. Калетнік // Монографія – Київ: Аграрна наука 2008.

РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА В УКРАЇНІ

С.Ю. Харіна, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Органічна продукція бджільництва – це продукція, отримана в результаті сертифікованого органічного виробництва. Розвиток органічного виробництва у світі дало поштовх українським виробникам продукції бджільництва

виробляти органічну продукцію. Проте, український ринок тільки починає розвиватися порівняно із світовим. Хоча Україна має практично всі умови, щоб посісти перше місце серед виробників органічної продукції бджільництва в світі.

Проте важливе значення у вивченні проблем в цілому мають роботи таких науковців: Г.М. Чорний, В.І. Іртиш, В.Т. Дудар, Є.В. Милованов, Г.И. Таранов, А.П. Мизис, О. Шубравська [1,2].

Нині в нашій державі розвиток органічної агропромислової продукції знаходиться на початковій стадії формування, оскільки існує ряд проблем, які йому перешкоджають:

- відсутність відповідної правової та національної системи сертифікації органічного виробництва;
- відсутність державної підтримки на період переходу від традиційного до органічного виробництва;
- недостатній рівень розповсюдження інформації серед населення й виробників щодо органічного виробництва продукції;
- відсутня законодавча база з врегулювання відносин на ринку органічної продукції.

Основу формування ринку органічної продукції бджільництва становить регулювання органічного виробництва, що базується на стандартах ЄС, які встановлюють систему виробництва, маркування та контролю пасічницької продукції. Це дає змогу підвищити довіру споживачів до високоякісної продукції та рівень конкуренції між виробниками [2, 5].

На сьогоднішній день виробництво органічної продукції в Україні сертифікується представниками іноземних компаній, які діють у відповідності до норм та стандартів, дійсних для країн ЄС, Канади та інших країнах. Іноземних сертифікуючих структур в Україні близько дванадцяти, такі як Контрол Юніон (Нідерланди), ІМО (Швейцарія), а також представники Італії, Німеччини, Угорщини, Польщі тощо. З 2009 р. міжнародну акредитацію на право проводити й визнання органічної сертифікації отримала й українська

структура "Органік Стандарт". Виробники органічної продукції мають право самостійно вибирати сертифікуючу установу.

Виробництво продукції бджільництва високої якості має стати складовою державної стратегії формування конкурентоспроможного аграрного сектору на якісно новому рівні, а також забезпечення продовольчої незалежності та безпеки України.

Література

1. Дудар В. особливості формування ринку аграрної продукції органічного походження в країнах ЄС // Вісник ТНЕУ. – 2007. - № 1. – С.94-101.
2. Милованов Є. Тенденції розвитку ринку української органічної продукції: матеріали науково-практичного семінару (Сучасні тенденції виробництва та маркетингу органічної продукції) – Львів, 2004. – С.37-42.
3. Таранов Г.И., Мизис А.П. Пчелы в правовом поле // Пчеловодный весник. – 2005. – № 6. – С. 6.
4. В.І Іртиш, Г.М. Чорний Перспективи формування ринку органічної продукції в Україні // Науковий вісник Національного Університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Економіка, аграрний менеджмент та бізнес» / Редкол.: Д.О. Мельничук (відп. ред.) та ін. – К.: ВЦ НУБіПУ, 2010. Вип.. 154. – Частина 1. – 378 с.
5. Шубравська О. Ринок органічної продукції та перспективи його розвитку в Україні // Економіка України. – 2008. - № 1. – С. 58.

ЕКОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЯКОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

А.М. Цимбал, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Якість та безпечність молочної сировини є запорукою виробництва високоякісної молочної продукції. Висока якість сирого молока забезпечує швидшу його переробку, зменшення затрат на його очищення, пастеризацію, і в кінцевому результаті допомагає отримати безпечний та конкурентоспроможний

харчовий продукт. Вітчизняним товаровиробникам часто приходится працювати з сировиною низької якості, що викликано низькими параметрами якості та спадом обсягів її виробництва.

Молочне виробництво в більшості країн в аграрному секторі займає провідне місце. В зв'язку з цим, зарубіжними вченими розробляються конкретні заходи для управління технологічними викидами в довкілля. Так, голландські вчені для аграрних виробництв вдосконалили методологію оцінки життєвого циклу та структурували її в наступні 4 кроки: а) встановлення мети; б) встановлення галузі оцінювання; в) аналіз життєвого циклу продукції; г) інтерпретація життєвого циклу. В результаті такої комплексної оцінки кожного з виробничих ресурсів (палива, відходів виробництва, водних ресурсів, електроенергії тощо) були розроблені моделі. Для підвищення ефективності системи оцінювання життєвих циклів продукції у вигляді побудованій на науковій основі моделі, отримані дані були введені в сертифіковану комп'ютерну програму з екологічного моделювання SimaPro. За результатом такої роботи науковців, було розроблено метод визначення ефективності виробництва 1 л молока на молочних фермах за різних технологічних умов. Така методологія також використовується в аграрному секторі Австралії.

Майбутнє методології оцінки життєвого циклу аграрного виробництва, і в тому числі виробництва молока, повинно гарантувати, що: виробництво системно охарактеризовано відповідно до мети та методології; чітко прописано межі системи та розподілу процедур, як це передбачено стандартами серії ISO 9001 та 14 001; проведено належний аналіз функціонування процесів, наприклад використання енергії для оптимізації складу молока щодо його жирності (нормалізація); розроблено заходи управління специфічними факторами виробництва, такими як гній, корма, добрива, інші відходи; вивчено вплив зміни клімату, використання землі для оцінки ступеню забруднення довкілля у відповідності з чинними екокрітеріями; здійснена оцінка чутливості обраних методів та їх вірогідність [1].

Серед великої різноманітності харчових продуктів як тваринного, так і рослинного походження, найбільш досконалим, тобто найбільш цінним в харчовому та біологічному відношенні являється молоко та молочні продукти. Молоко єдиний харчовий продукт, що забезпечує організм людини всіма необхідними живильними речовинами. Висока харчова цінність молока обумовлена наявністю в ньому білкових речовин, жиру, вуглеводів, мінеральних солей та різноманітних цінних вітамінів.

Кожна молочна ферма, яка прагне бути в ланцюгу постачань для виробництва молочної продукції на експорт чи отримати знак екомаркування продукції, повинна розробляти власну систему забезпечення менеджменту довкілля, з використанням стандартів ДСТУ ISO 14001. Крім того, екологічний менеджмент повинен відображувати повний технологічний цикл виробництва і весь життєвий цикл продукції. Але перш за все керівництво ферми повинно бути готовим до впровадження екологічної політики в межах виробництва.

Щоб охопити весь життєвий цикл сирого молока при вирішенні екологічних питань в ідеалі, слід починати попередження негативного впливу цього виробництва ще на початку розроблення генплану тваринницької ферми. Генплан ферми повинен враховувати об'єм виробництва продукції, інфраструктуру, рельєфні особливості місцевості, розу вітрів. Все це повинно бути узгоджено з вимогами попередження негативного впливу результатів виробництва на довкілля. Наступним, не менш важливим заходом в системі охорони довкілля молочної ферми повинно бути використання таких стандартів належної практики як: належна виробнича практика (GMP), належна ветеринарна практика (GVP), належна сільськогосподарська практика (GFP), належна практика охорони довкілля (GEP), належна гігієнічна практика (GHP) та ін. Ці практики повинні бути розроблені індивідуально для кожної ферми безпосередньо виробником молока та зафіксовані на паперових носіях і ретельно виконуватись. Крім належних практик, на фермі необхідно дотримуватись основних вимог нормативів та національного законодавства щоб управляти виробництвом безпечного молока з урахуванням вимог до

охорони довкілля. На фермі повинна бути наступна детальна інформація про землі, що знаходиться у її використанні: топографічні дані, водовідведення, тип ґрунтів, глибина ґрунтової води, вид рослинності, санітарні розриви до житлових масивів та інших виробництв. Крім того, в системі заходів повинні бути дані про вплив результатів діяльності ферми на якість повітря, включно запахи, хімічні викиди, пил, шум, вплив на якість ґрунтових вод на ґрунт, на ерозію ґрунтів (гній, силос, хімічні засоби, що використовуються в технології доїння). Годівля тварин характеризується такими суттєвими екологічними впливами, як виділення фосфору та азоту. Дуже важливим є також вплив виробничих вод з ферми на хімічне та біологічне забруднення довкілля. Цьому також слід приділяти особливу увагу [3].

Кожен негативний чинник необхідно детально вивчати щодо ступеню його негативного впливу на довкілля та визначати на науковій основі ступінь ризику від цих чинників. За наслідками таких досліджень створюються екологічні критерії. Все вищезазначене складає стратегію постійного керування небезпечними екологічними чинниками при виробництві молока. Зазначені процедури управління екологією молочної ферми повинні бути включені в систему управління безпечністю молока – НАССР, оскільки ці дві системи являються взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими. За наслідками комплексного оцінювання виробництва молока протягом його життєвого циклу розробляються екологічні індикатори, і за наступним економіко-математичним моделюванням – екокритерії для перевірки наглядовими органами права виробника отримувати знак екологічного маркування своєї продукції. Основні екокритерії для потреб виробника молока на фермі наступні: продуктивність в кг чи тоннах молока на кг /т використаних матеріалів; вода, кг /т спожита на кг /т виробленого молока; змивна вода, кг /т на кг /т виробленого молока; вода повторного використання в % до загальної кількості використаної води; електроенергія в ват/ к ват, що спожита

на кг /т виробленого молока; стічні води, кг /т на кг /т виробленого молока; тверді відходи кг /т на кг /т виробленого молока [2].

Кожне сучасне підприємство повинно прагнути підвищити свою еко-ефективність. Еко-ефективність визначається рівнем використання власних ресурсів, власних коштів та зменшенням впливу екологічних впливів на довкілля. Еко-ефективність виробництва молока включає зменшення експлуатаційних витрат та збільшення доходної частини за рахунок зменшення витрат енергії, води та викидів твердих відходів; зменшення витрат на очищення води. Вищезазначене повинно здійснюватись за використання новітніх економічно доцільних технологій.

Література

1. Технічний регламент з екологічного маркування, затверджений Постановою КМУ від 18 травня 2011 р. № 529.
2. Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС від 25 листопада 2009 р 66/2010 про знак екологічного маркування ЄС.
3. Iribarren, D., Hospido, A., Moreira, M-T., Feijoo, G. Benchmarking environmental and operational parameters through eco-efficiency criteria for dairy farms. Science of the Total Environment. - 2011.- p. 409: 1786-1798.

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК РОСЛИННИЦТВА В НОВООДЕСЬКОМУ РАЙОНІ

Т. П. Шведова, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Виробництво рослинницької продукції є найважливішою задачею всіх господарюючих суб'єктів аграрного сектору та спрямоване на формування ринку продовольства.

Ефективність розвитку рослинництва формується під впливом багатьох чинників, зокрема ґрунтово-кліматичних, технологічних, біологічних та інших, що ускладнює пошук додаткових можливостей для її підвищення. У кожній державі, в будь-якому суспільстві рослинництво є життєво необхідною галуззю

економіки, оскільки зачіпає інтереси кожної людини. Адже нині більше половини фонду споживання формується за рахунок продукції рослинництва. Тому її виробництво є найпершою умовою існування людей.

Дослідженню проблем виробництва продукції рослинництва в сільськогосподарських підприємствах в умовах ринкових перетворень присвячені наукові праці В. Я. Амбросова, В. Г. Андрійчука, В. І. Бойка, П. І. Гайдучького, А. С. Даниленка, М. Я. Дем'яненка, О. Ю. Єрмакова, І. В. Коновалова, О. В. Крисального, М. Г. Лобаса, М. Й. Маліка, В. Я. Месель-Веселяка, О. М. Онищенко, П. Т. Саблука, О. В. Ткаліч, О. М. Шпичака та інші.

На Миколаївщині у 2011р. обсяг валової продукції рослинництва (в постійних цінах 2010 року) склав 5567,5 млн грн, що на 15,7 % менше в порівнянні з 2010р. Питома вага області в ресурсах валової продукції рослинництва України торік складала 4% (13 місце серед регіонів держави). Серед районів області найбільша частка валової продукції сільського господарства припадає на Снігурівський (12,6%), Жовтневий (8,3%), Первомайський (8,1%) та Арбузинський (7,2%) райони. Обсяг валової продукції рослинництва в Новоодеському районі у 2011 р. становить 183,1 млн грн. (4% від обласного) [1].

Новоодеський район розташований у центрі Миколаївської області і займає 142,8 тис. га (5,7 % від загальної території області). Сприятливим чинником економіко-географічного положення району є його близькість до обласного центру, протікання по його західній окраїні річки Південний Буг, проходження автошляху міжобласного значення «Миколаїв – Улянівка» та «Миколаїв – Кіровоград», наявність залізниці «Миколаїв – Одеса», розміщення міжнародного аеропорту «Миколаїв». До того ж в районі розташована мережа об'єктів державного природоохоронного фонду. Природні та кліматичні умови в цілому сприятливі для інтенсивного високоефективного розвитку сільського господарства

Сільське господарство на території району є досить високорозвиненим. Структура сільськогосподарського виробництва: зерно-м'ясо-молочна.

Основними напрямками рослинництва є виробництво зернових та технічних культур. Основними напрямками тваринництва – виробництво м'яса та молока. Основною сільськогосподарською продукцією району є зернові культури (пшениця яра та озима, ячмінь ярий та озимий, кукурудза на зерно, гречка, горох), технічні культури (соняшник, ріпак), свині, велика рогата худоба, молоко, яйця курячі.

На території району функціонують 297 сільгосптоваровиробників (юридичні особи), з них 276 фермерських господарств та 3707 одноосібних. В районі 14 основними сільгосппідприємства, які переважно займаються виробництвом продукції рослинництва. У структурі сільськогосподарського виробництва 78,6 % займає рослинництво, 21,4% – тваринництво. У 2001 році в структурі посівних площ сільгоспкультур зернові культури займають 65,5%, найбільший відсоток серед них припадає на ячмінь, технічних культур – 27,4%, серед них найбільший відсоток припадає на соняшник, кормові культури – 4,3%, картопля та овоче-баштанні культури – 2,7% [2].

У 2011р. порівняно з 2009 р. в усіх категоріях господарств району врожайність зернових культур зросла на 23% (пшениці – на 31,4%, ячменю – на 10,5%), картоплі – на 29,4%, овочів – на 13%, плодів та ягід – на 53,9%, проте врожайність соняшнику зменшилась на 1,6%. В цілому стан розвитку рослинницьких галузей району є задовільним.

Покращення стану галузі лише тоді матимуть позитивні наслідки, коли буде задіяний весь науковий і економічний потенціал району для підвищення ефективності аграрного сектора як основи подальшого зростання матеріального виробництва. Для цього необхідно забезпечити рослинництво сучасною технікою, удосконалювати технології вирощування польових культур. Велике значення має оптимізація структури посівних площ, широке використання бобових культур, органічних джерел живлення рослин, біологічних і агротехнічних методів їх захисту, виведення сортів, що не уражуються шкідниками та хворобами, сортів, стійких проти бур'янів. Ще значними є втрати врожаю під час збирання. Причини цього різні: недосконалість

збиральної техніки і технології збирання, низька технологічність сортів і гібридів, вилягання хлібів тощо. Багато потрібно зробити і стосовно меліорації земель. Лише за таких умов можливо зберегти існуючі тенденції та покращити стан галузі рослинництва Новоодеського району.

Література

1. Сільське господарство Миколаївщини у 2011 році / Головне управління статистики у Миколаївській області / [під загальним керівництвом З. А. Лук'яненко]. — Миколаїв : 2012. — 320 с.
2. Інвестиційний паспорт Новоодеського району [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://invest.mk-oda.gov.ua>.
3. Ткаліч О. В. Основні фактори інтенсифікації аграрного виробництва / О. В. Ткаліч // Економіка АПК. — 2009. — №12[180]. — С.8

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ПрАТ «Південний

колос»

Білозерцева І.О. – студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Завдяки застосуванню інформаційних технологій підвищується ефективність роботи організації на підприємстві, що приведе, як до збільшення чистого прибутку і до утвердження організації на ринку, так і до підвищення продуктивності праці працюючих в організації. Інформаційний менеджмент відіграє дуже важливу роль у діяльності кожної організації оскільки фактично являється потужною та ефективною інформаційною підтримкою, яка вимагає досить швидкого планування та прийняття рішень[1,351].

На сьогоднішній день майже усі підприємства не можуть існувати без інформаційної системи управління. Проаналізувавши стан підприємства ПрАТ «Південний колос» Новоодеського району можемо зробити висновок про те, що наявна ситуація є досить типова для українських підприємств на даному етапі переходу від планової до ринкової економіки. Серед загальних недоліків в системі управлінні знаннями можна назвати наступні:

- відсутність єдиної служби управління знаннями на підприємстві і цілеспрямованої діяльності в даній області;
- відсутність ясних цілей і планів компанії та лінійних підрозділів щодо загальної бази знань;
- недостатня діяльність компанії в області технічного забезпечення управління знаннями.

З методологічної точки зору, причиною усіх вище приведених недоліків є нерозуміння й ігнорування керівництвом господарства ролі і місця інформаційного менеджменту в управлінні. Головним і вирішальним заходом щодо подолання сформованої ситуації повинно бути формування єдиної служби, що складається із фахівців високої кваліфікації та розробка конкретних шляхів для удосконалення системи управління знаннями в ПрАТ «Південний колос».

Основними задачами при удосконаленні системи управління знаннями для ПрАТ «Південний колос» є:

1. Підвищити ефективність повернення інвестицій у навчання в господарстві;
2. Усунути втрати критично важливої для бізнесу інформації;
3. Швидше створювати інноваційні товари або послуги;
4. Знизити ризики ведення бізнесу;
5. Отримати нове стійке конкурентну перевагу і т.д.,
6. Кращі практики в самому господарстві;
7. Формування бібліотеки виконаних робіт, для мінімізації повторів і нерационального витрачання часу;
8. Оптимізувати інформаційні потоки на підприємстві;
9. Скоротити рівні управління та підвищити ефективність діяльності керуючої структури;
10. Створення нових знань та підходів;
11. Формування бази знань для регулярного перегляду стратегії компанії.

Для вирішення цих завдань потрібно знайти систему управління, що дозволяє підвищити продуктивність праці розробників, скоротити час введення

в роботу нових співробітників, ефективно підвищувати кваліфікацію, а також суттєво скоротити часові витрати на пошук інформації. Отже, основним завданням є удосконалення системи та введення високотехнологічних рішень в управління знаннями в ПрАТ «Південний колос». Завдяки гнучкості системи з'явиться можливість швидко і зручно створювати різні курси для самостійного підвищення кваліфікації співробітників і це може проходити в найкоротші терміни з найменшими затратами ресурсів і засобів[2,29].

Підвищити ефективність діяльності ПрАТ «Південний колос» можливо за рахунок проведення аналіз процесів руху інформації на підприємстві. Основна задача - зробити інформацію загальним ресурсом, адже доти, поки потоки знань не будуть перебудовані безпосередньо на робочі групи, вони не мають можливості виконати ту роботу, за яку несуть відповідальність.

Господарству варто ретельно вибудовувати середовище, у якому працівники могли б приймати рішення дійсно самостійно.

Навчання роботі із удосконаленою системою управління знаннями підприємства теж є важливим аспектом. Після впровадження будь-якої нової інформаційної системи треба досконало вивчити працівників, щоб вони через якийсь час знову не стали користуватися старими методами збору інформації. Не можливий якісний менеджмент без комп'ютерних знань, без використання новітнього програмного забезпечення та великої кількості корисної інформації[3,160].

Сучасні розробки інформаційних систем менеджменту просуваються вперед досить успішно, використовуючи останні досягнення в галузі технологій інформаційних систем та комунікацій, тому ПрАТ «Південний колос», із застосуванням накопиченого досвіду і знань почне давати більше морального задоволення і приносити прибуток.

Таким чином для розвитку інформаційної системи менеджменту в організації, повинно постійно знаходитись під сильною увагою з боку керівництва та дуже ретельно треба обирати систему розвитку інформаційної інфраструктури, бо це може привести до необґрунтованих витрат. Отже,

інформаційна система менеджменту - це система збору інформації, що обробляє й представляє її у формі, найзручнішій для прийняття на її основі рішень, і розподіляючи її між кінцевими користувачами.

Список використаних джерел:

1. Клименко М. О. Основи та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Клименко М. О., Фещенко В. П., Вознюк Н. М. – К. : Аграрна освіта, 2010. С– 351.

2. Войтаренко В.М. Концепція кластеру як шлях до відродження виробництва на регіональному рівні /М.Р. Войтаренко //Економіст.- 2000.- №1.-С. 29-31.

3. Чужиков В. Кластери як об'єкт державного регулювання / В. Чужиков // Вісник УПДУ.-2001.-№4.-С.160-167.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Дубова А.О., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Ринкова економіка і сучасний науково-технологічний прогрес в усіх сферах виробничої та невиробничої діяльності суспільства докорінно змінюють соціальні, економічні, техніко-технологічні, організаційні та екологічні умови цього процесу, з одного боку, і визначають зрештою стабільність, конкурентоспроможність національної економіки, життєвий рівень населення країни, його соціальний і духовний стан, з іншого.

Значення науково-технологічного потенціалу держави, його цілеспрямованого й ефективного розвитку та всебічного удосконалення організації і системи управління науково-дослідною діяльністю невинно посилюються. Тільки на цій основі використання досягнення науково-технологічного процесу та інноваційних розробок можна забезпечити стабільний і конкурентний розвиток національної економіки, прогресивні структурні, техніко-технологічні та організаційні зміни в ній, а також переведення її на модель сталого, економічно

безпечного і соціально спрямованого функціонування у довгостроковій перспективі.

До рішучого переходу на модель сталого розвитку, яка може бути реалізована лише за допомогою прискорених темпів еколого спрямованого науково-технологічного прогресу й широкомасштабного застосування екоінновацій в аграрній сфері економіки, спонукають загострення екологічних проблем, з одного боку, та вичерпання, збіднення і деградація багатьох природних ресурсів. Зважаючи на той незаперечний факт, що майбутнє людства прямо та безпосередньо залежить від стану навколишнього середовища й наявності природних ресурсів, а обсяги використання останніх і негативний вплив суспільства на природу, по суті, вже перевищують відтворювальні, відновлювальні можливості земної біосфери, проблеми ресурсоекологічної безпеки людської життєдіяльності, розвитку екологічних і ресурсозберігаючих напрямів науково-технічного прогресу набувають першорядного значення. Винятково велике, вирішальне значення ефективна науково-технологічна та інноваційна політика має для істотного підвищення продуктивності праці й конкурентоспроможності виробництва в усіх галузях і сферах АПК. Він характеризується нині як надто високою ресурсомісткістю та природозалежністю, так і через низьку продуктивність праці та віддачу сільськогосподарських земель і величезну техніко-технологічну відсталість – збитковістю виробництва, насамперед аграрних підприємств практично всіх організаційно-правових форм ведення господарської діяльності.

Ресурсний потенціал аграрних підприємств, який визначає рівень розвитку АПК в сучасних умовах, великою мірою залежить не лише від насичення технікою у фізичних одиницях, а й від наукомісткості усієї техніки, використання «ноу-хау» при її конструюванні та експлуатації, а також від її енерго-економічних показників. Створення таких видів техніки і технологій, які відповідають кращим зарубіжним зразкам, освоєння альтернативних джерел енергії, перехід до прогресивних систем ведення землеробства й тваринництва, нових способів переробки аграрної сировини і зберігання продуктів харчування

– це пріоритетні напрями інноваційно-інвестиційного розвитку АПК, основні чинники забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного агропромислового виробництва.

Слід зазначити, що існують специфічні принципи, якими необхідно керуватися при розробленні напрямів, способів, методів і механізмів модернізації та відтворення технічних і технологічних засобів аграрного виробництва. До найважливіших з них, які можна назвати техноеколого-економічними, нині необхідно віднести такі: екологічність і еколого безпечність щодо різних природно-екологічних та організаційно-економічних умов ведення виробництва; технологічність, надійність, універсальність і комфортність технічних засобів за високих продуктивних та експлуатаційних показників; економічність і енергоекономічність; відповідність застосування нових техніко-технологічних засобів вимогам комплексної механізації, автоматизації та комп'ютеризації виробничих процесів як основи підвищення продуктивності праці та істотного зниження ресурсомісткості, в тому числі й енергомісткості аграрної продукції.

Значення науки і техніки для підвищення соціально-економічної ефективності сільського господарства нині важко переоцінити. Тут фундаментальні наукові пошуки, техніко-технологічні та інноваційні розробки мають бути спрямовані насамперед на розв'язання таких актуальних завдань: 1) оптимальне й екологічно та соціально зрівноважене забезпечення сільського господарства найважливішими ресурсами; 2) істотне підвищення рівнів урожайності культур і продуктивності тварин, культури землеробства та тваринництва як головних передумов виробництва конкурентоспроможної аграрної продукції; 3) розроблення принципово нових методів, способів і технологій зберігання сільськогосподарської продукції в процесі виробництва, а також забезпечення екологічної чистоти і високої якості продуктів харчування.

Отже, першочерговими завданнями державного регулювання і підтримки стабільного та ефективного розвитку національного аграрного виробництва

слід вважати: всебічне зміцнення й удосконалення матеріально-технічної бази аграрного виробництва і широкомасштабне застосування прогресивних та інноваційних технологій; створення відповідних виробничих, соціальних та обслуговуючих структур на засадах ринкової економіки в усіх регіонах; зрівноважений державний протекціонізм щодо розвитку національного аграрного виробництва з метою зменшення імпорту аграрної сировини і збільшення їх експорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бесенюк В.М. Роль менеджменту в забезпеченні ефективного використання ресурсного потенціалу / В.М. Бесенюк // Агроінком. – 2004. – № 7 – 8. – С. 72 – 75.
2. Збарський В.К. Економічний потенціал регіону в умовах становлення малих підприємств / В.К. Збарський // Економіка АПК. – 2005. – №11. – С.99 – 105.

СЕКЦІЯ 4. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Ю.В. Ананійчук, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Державне регулювання і економічна підтримка сільськогосподарського виробництва — це система економічних, фінансових, юридично-правових, організаційних і соціальних заходів, здійснюваних державою з метою забезпечення ефективного і стабільного розвитку цього виробництва та повного забезпечення населення продовольством і товарами широкого вжитку із сільськогосподарської сировини за прийнятними ринковими цінами.

Держава, використовуючи сукупність важелів впливу на економіку, може стимулювати або стримувати розвиток певних виробничих відносин, розвивати або гальмувати підприємницьку діяльність, тобто відігравати прогресивну або регресивну роль у розвитку тієї чи іншої економічної системи.

Державне регулювання аграрного сектора економіки включає в себе застосування правових, адміністративних і економічних важелів, за допомогою яких регулюється діяльність аграрного сектора, визначаються подальші перспективи розвитку.

Критеріями ефективності державного регулювання аграрного сектора можна визнати: рівень забезпечення соціально-економічних потреб населення залежно від установлених пріоритетів, які можуть змінюватися на кожному наступному етапі розвитку економіки; співвідношення витрат виробничих ресурсів і отриманих результатів; раціональність розподілу та ефективність використання ресурсів національної економіки.

Серед адміністративних методів державного впливу на аграрний сектор значне місце належить нормативно-правовій базі. Реформування аграрного сектора економіки супроводжується активним розвитком законодавчого забезпечення, на що вказує значна кількість нормативно-правових актів, прийнятих останніми роками з метою підвищення ефективності функціонування сільського господарства. Серед них Закони України: «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про фіксований сільськогосподарський податок», «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство» тощо.

Однією з проблем аграрного сектора економіки в нашій країні є неефективність обміну між промисловістю і сільським господарством, що отримала назву «диспаритет цін».

Також проблемою для України є забезпечення державного контролю за ціноутворенням щодо співвідношення внутрішніх і світових цін, спрямованих на розширення внутрішнього ринку продовольства за рахунок

підтримки попиту, забезпечення конкурентоспроможності галузі і розв'язання соціальних проблем на селі.

Важливе значення має систематичний контроль за рівнем цін на продукцію базових галузей. Щоб запобігти неконтрольованому підвищенню цін, держава повинна їх регулювати переважно через економічні важелі, податкову, фінансово-бюджетну, кредитну, валютну і митну політику, а також встановленням цін на продукцію підприємств-монополістів.

Політика цінового регулювання може здійснюватися шляхом встановлення відповідної системи ціноутворення з урахуванням динаміки інфляції, рівня конкуренції та монополізації виробництва, соціальної політики. Держава може втручатись у ціноутворення, прямо чи опосередковано регулюючи ціни.

У зв'язку з тим, що часто цінова підтримка є досить неефективною, для визначення впливу державної підтримки доцільно орієнтуватися на такі напрями подальшого вдосконалення цінових механізмів: запровадження державної підтримки цін, надання дотацій виробникам тваринницької продукції, фінансова підтримка розвитку галузей аграрного сектора економіки; законодавче підсилення антимонопольного контролю за формуванням цін на матеріально-технічні ресурси і послуги, що надаються сільському господарству; впровадження механізмів справедливого розподілу доходів і прибутків серед усіх учасників процесу виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, обмежити процентні ставки за кредит для сільськогосподарських товаровиробників.

Таким чином, на основі реалізації системи заходів державної підтримки та створення дієвих механізмів державного регулювання АПК буде забезпечена висока ефективність сільськогосподарського виробництва.

Література

1. Савченко О. Ф. Теоретичні аспекти ефективності функціонування підприємств аграрного сектора економіки/ О. Ф. Савченко // Економіка АПК. — 2002. — №8. — С. 41-47.

2. Амбросов В. Ефективність використання факторів розширеного відтворення в аграрному секторі/ В. Амбросов// Економіка України. – 2009. – №4. — С. 67-73.

3. Фещенко Н. М. Окремі аспекти державної підтримки сільського сподарських товаровиробників / Н. М. Фещенко // Агроінком. — 2006. — № 3-4. — С. 11-19.

СТРАХУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

О.А. Безродна, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Згідно з прийнятим Земельним кодексом України необхідно відшкодовувати збитки власникам землі та землекористувачам, заподіяні внаслідок погіршення якості ґрунтового покриву та інших корисних властивостей сільськогосподарських угідь, однак механізм відшкодування збитків не відпрацьований. На нашу думку, одним з шляхів відповідного механізму може бути обов'язкове страхування якості земельних ресурсів.

При цьому страхувальниками виступають підприємства-користувачі земельними ресурсами сільськогосподарського призначення всіх форм власності. Об'єктом страхування є земельні ресурси, що знаходяться у власності чи оренді сільськогосподарських підприємств. Страховий ризик полягає в зменшенні родючості ґрунтів згідно з нормами, вказаними в паспорті земельної ділянки, для чого відповідним органам необхідно провести дослідження якості земельних ресурсів у межах їх паспортизації. Страховою подією є погіршення основних паспортних показників якості земельних ресурсів через геокліматичні процеси, стихійні явища, неправомірні дії третіх осіб тощо. Факт настання страхового випадку визначається при щорічному порівнянні існуючих показників з паспортними.

Страхування необхідно проводити, за нашими підрахунками, для підприємств-землекористувачів, які мають більш, ніж 1 га земельних угідь. На нашу думку, якість земель повинна впливати на розмір страхових внесків:

сільськогосподарські підприємства, що мають кращі землі, повинні сплачувати більшу суму страхових платежів, бо вони можуть одержати більший прибуток і повинні платити за можливість користування кращими землями. Для підприємств-землекористувачів, які будуть вкладати власні кошти на відтворення земельних ресурсів, необхідно надавати знижки до страхових внесків, бо вони сприяють покращенню якості земельних ресурсів. У разі погіршення якості землі розмір страхових платежів збільшується. Обсяг страхової відповідальності обмежується розміром витрат на відтворення якості земельних ресурсів і складає не більше 70% загального розміру збитку, можливо також застосування франшизи. Обов'язковість такого страхування дозволить охопити першочерговою увагою великі та небезпечні в екологічному відношенні об'єкти. Доцільно також використання страхового полюсу з 3-4 ступенями захисту як застави (цінного паперу) при довгостроковому кредитуванні відтворення якості земельних ресурсів.

Страховий резервний фонд необхідно використовувати для відтворення якості земельних ресурсів, для відтворення непридатних для сільськогосподарського використання земельних ресурсів, запобігання погіршення екологічного стану земель сільськогосподарського призначення, заходів щодо відтворення деградованих та забруднених ґрунтів, підвищення родючості тощо.

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ НА РИНКУ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

Л.В. Васильєва, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Економічна ефективність виробництва соняшнику у більшості визначається цінами реалізації. Ціни – надзвичайно важлива складова частина господарського механізму. Вони мають істотний вплив на економічну ефективність сільськогосподарського виробництва, відзначають темпи відтворення і рівень життя населення [1].

Від рівня і динаміки цін значною мірою залежить ефективність використання земельних угідь, матеріальних і трудових ресурсів, якості продукції.

Економічно-обґрунтовані закупівельні ціни за своїм рівнем нижчі вартості сільськогосподарської продукції, але вищі собівартості. Вони забезпечують кожному нормально працюючому підприємству покриття затрат та одержання необхідних накопичень [2].

Основним ціноутворюючим фактором є суспільно необхідні затрати праці, які, в свою чергу, залежать від ступеня використання досягнень науково-технічного прогресу, технічної оснащеності і організації виробництва тощо.

Ціни складаються не тільки залежно від суспільно необхідних витрат на виробництво продукції. При цьому враховуються також інші фактори забезпечення необхідного рівня рентабельності підприємством, споживчі властивості та якість продукції, встановлення економічно-обґрунтованого співвідношення цін на сільськогосподарську продукцію і промислові засоби виробництва для сільського господарства, співвідношення попиту і пропозиції.

На внутрішньому ринку соняшнику в Україні склалася сприятлива цінова ситуація для сільськогосподарських підприємств, яка підтверджується високими закупівельними цінами. У кінці серпня насіння соняшнику закупували в середньому по 4,9-5,0 тис. грн/т, що наполовину більше проти цін відповідного періоду минулого року. Проте асоціація «Укроліяпром» очікує на початку збирання урожаю зниження вартості до 4 тис. грн/т. Це є цілком обґрунтованим прогнозом, адже збільшення пропозиції на ринку, бажання швидкого продажу продукції для фінансування збиральної кампанії лише сприятиме здешевленню насіння.

Такі ціни не повною мірою задовольнятимуть інтереси сільськогосподарських виробників, адже відбулося суттєве подорожчання матеріально-технічних ресурсів. Під час цьогорічної весняно-посівної кампанії аміачна селітра коштувала 3,4 тис. грн./т, що на половину дорожче у порівнянні з минулим сезоном. Нітроамофоска ($N_{16}P_{16}K_{16}$) зросла в ціні більш ніж на

третину, досягнувши рівня 4,3 тис. грн/т. Пально-мастильні матеріали подорожчали теж майже на половину і зупинилися на позначці 10,2 тис. грн/т. Враховуючи технологічні витрати, вирощування соняшнику на 1 га обходиться аграріям у 5,5 тис. грн. Тільки для окупності понесених витрат, враховуючи закупівельну ціну 4 тис. грн, необхідно мати врожай 13,8 ц/га. Відтак, за середньої урожайності 15,7 ц/га рівень рентабельності соняшнику становитиме 15%.

Наскільки стійкою буде цінова ситуація у перспективі учасники ринку не беруться прогнозувати. Але ціна на оліє-сировину здебільшого залежатиме від вартості нафти. Якщо нафта буде дешевшати, то вона потягне вниз і ціну на насіння олійних культур. Враховуючи існуючу тенденцію, аграрії мають право зачекати на ту ціну, яка їх задовольнятиме. Але потрібно розуміти, що від бажаного можна як виграти, так і програти.

На користь виробників той факт, що можливості вітчизняних переробників збільшилися до 10,3 млн т на рік. Тож конкуренція на внутрішньому сировинному ринку буде загострюватися. Її існування може призвести до поступового подорожчання продукції, але рівень цін залежатиме, в першу чергу, від ситуації на світовому ринку. Тому при зростанні світових цін можна очікувати їх підвищення і на внутрішньому.

Література

1. Міщенко Н.М. Формування інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції / Міщенко Н. М. // Економіка АПК. — 2007. — №5. — С.115-118.
2. Шайко О.Г. Економіко-екологічні аспекти виробництва соняшнику / Шайко О. Г. // Вісник ХНАУ. — 2002. — №8. — С.125-130.

СУТЬ ДЕРЖАВНОГО ПРОГРАМУВАННЯ: ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТА

А. О. Венгер, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Об'єктивна необхідність державного програмування економіки зумовлена потребою глибоких і швидких структурних змін у національній економіці та недостатньою ефективністю ринкових механізмів. Основним завданням програмування як форми державного регулювання економіки є підтримка економічної рівноваги, вплив на якісні зміни економіки та стимулювання її розвитку.

Мета державного програмування полягає в забезпеченні найбільш ефективного варіанта розвитку економіки.

Програмування – це процес орієнтації економіки з боку органів державного управління шляхом регулярного і комплексного впливу на її структуру відповідно до поставленої мети соціально-економічного розвитку на певний період.

Основу державного програмування становлять розробка і виконання державних програм економічного і соціального розвитку. Ці програми існують не як субординовані одна щодо іншої, а як співіснуючі і взаємодоповнюючі.

Державні програми включають комплексні програми розвитку національної економіки; спеціальні програми розвитку окремих галузей, секторів, територій.

Особливістю програмування є те, що функції розробки програм відділені від функцій їх реалізації. Виконання функцій перебуває в руках різних суб'єктів господарювання, що робить їх необов'язковими при виконанні як для самих суб'єктів господарювання, так і для органів державного управління. Програма розглядається як керівництво, орієнтир, який може коригуватися в часі.

Виняток становлять державні цільові комплексні програми (КЦП).

Комплексні цільові народногосподарські програми – це директивний, адресний плановий документ, в якому передбачений комплекс економічних, техніко-виробничих, організаційних, науково-дослідницьких та інших заходів, ресурси, терміни і виконавці, об'єднані метою розв'язання глобальної народногосподарської проблеми. В реалізації таких програм беруть участь декілька галузей, регіонів, науково-дослідних і проектно-конструкторських організацій. Координаторами комплексних цільових народногосподарських програм виступають органи державної влади.

За змістом комплексні цільові програми поділяються на: соціально-економічні (спрямовані на підвищення добробуту населення, поліпшення умов праці та відпочинку тощо); виробничі (спрямовані на збільшення обсягів виробництва певних видів продукції, поліпшення ресурсовикористання тощо); науково-технічні (спрямовані на розвиток наукових досліджень, впровадження у виробництво нових видів техніки і технології); екологічні (спрямовані на здійснення природоохоронних проектів); регіональні (спрямовані на формування територіально-виробничих комплексів, удосконалення господарювання в окремих регіонах тощо); інституційні (орієнтовані на вдосконалення організації управління господарськими системами).

Цільова комплексна програма, як правило, включає такі основні елементи:

1. Цільовий (формується головні і часткові завдання і програми, послідовність їх реалізації).
2. Структурний (передбачає перелік об'єктів народного господарства, об'єднаних за ознакою їх цільового призначення).
3. Техніко-економічний (містить комплекс заходів, які перебувають у компетенції відповідних державних відомств).
4. Ресурсний (характеризує обсяг і склад ресурсів, необхідних для реалізації намічених заходів).
5. Організаційний (в усіх елементах програми передбачаються джерела і терміни виділення ресурсів, відповідальні за виконання намічених заходів).

Показники цільових комплексних програм входять до складу індикативного плану. До таких показників належать: виробництво найважливіших видів продукції для потреб програм; державні замовлення (контракти) на виробництво (постачання) продукції для потреб виконання програм; перелік найважливіших об'єктів державного будівництва; витрати з державного бюджету на реалізацію цільових програм; витрати валютних ресурсів тощо. Цільові комплексні програми фінансуються за рахунок коштів бюджету України. Однак у зв'язку з напруженістю бюджету можуть залучатися кошти державного кредиту, кошти підприємств. Механізм формування і реалізації коштів для фінансування цільових комплексних програм перебуває на особливому контролі.

Література

1. Артус М.М., Хижа Н.М. Бюджетна система України. Навчальний посібник — К.: Вид-во Європ. ун-ту. — 2005. — 220с.
2. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. — К.: КНЕУ. — 2005. — 428 с.
3. Дідівська Л.І. Державне регулювання економіки; Навч. посіб. / Дідівська Л.І., Головка Л.С. — К.: Знання. Прес. — 2000. — 656 с.

ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Е.В. Гатала, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Валютне регулювання — це комплекс заходів регуляторного характеру, що застосовуються державою, в особі уповноважених нею органів у сфері впорядкування та регламентації міжнародних розрахунків, операцій з валютою та валютними цінностями, на базі відповідного нормативно-правового та інформаційного забезпечення [1, с. 54].

Валютне регулювання передбачає:

- О регулювання курсу національної валюти;

- О організація розрахунків в іноземній валюті;
- О відкриття рахунку в іноземній валюті;
- О купівля іноземної валюти;
- О розрахунки по експортно-імпортних операціях;
- О здійснення резидентами іноземних інвестицій;
- О операції купівлі-продажу іноземної валюти готівкою;
- О порядок переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- О правила переказу іноземної валюти.

Суб'єктами валютного регулювання є організації, установи, органи, що впроваджують прямі та опосередковані регуляторні заходи, спрямовані на регламентацію та упорядкування міжнародних розрахунків та операцій з валютою і валютними цінностями (Національний банк України, Кабінет Міністрів України, уповноважені банки, Державна податкова інспекція України, Міністерство зв'язку України, Державний митний комітет України).

Об'єктами валютного регулювання є процеси і явища валютних відносин: валютний курс національної грошової одиниці, операції з валютою і валютними цінностями.

Одним із базових понять теоретичної концепції валютного регулювання в системі державного регулювання економіки мають стати науково обґрунтовані принципи, що мають бути покладені в основу формування системи валютного регулювання, серед яких ми визначаємо:

1. Принцип цілісності та комплексності;
2. Принцип доцільності – забезпечення економічної безпеки України через дотримання макроекономічної стабільності;
3. Принцип гнучкого реагування – здійснення постійного моніторингу валютного ринку; координація дій на національному та світовому валютних ринках;

4. Безперервність контролю – вжиття своєчасних заходів щодо узгодження поточних операцій платіжного балансу, з регламентації банківських операцій з валютними цінностями;

5. Принцип стабілізації – регулювання руху валютного капіталу;

6. Принцип упорядкування – максимальна гармонізація економічних інтересів суб'єктів валютного ринку; пріоритет економічних заходів при реалізації державної політики у сфері валютного регулювання [2, ст. 83].

Валютне регулювання здійснюється на трьох рівнях:

- О міждержавному;
- О регіональному;
- О національному.

Що стосується міждержавного рівня, функції регулювання міжнародних валютних відносин покладені світовим співтовариством на Міжнародний валютний фонд (МВФ), який керується у своїй діяльності статутом Фонду та спільно прийнятими країнами-учасницями постановами та угодами.

Регіональний рівень пов'язаний з існуванням регіональних об'єднань, в межах яких проводиться узгодження валютних політик держав-членів, або здійснюється спільна валютна політика. У цьому випадку спільне валютне регулювання спрямоване на розвиток торгівельних відносин всередині інтеграційного об'єднання, на вільне переміщення факторів виробництва, а також сприяє зниженню впливу зовнішніх факторів на коливання обмінних курсів країн регіонального об'єднання. Прикладом може слугувати ЄС, країни-члени якого проводили спільну стабілізаційну політику щодо національних валют, на основі цього встановили їх співвідношення (паритети), а також ввели в обіг спільну грошову одиницю.

Механізм регулювання на національному рівні, його інституційна структура, принципи та норми встановлюються законодавчими актами кожної країни з урахуванням принципів та рекомендацій, встановлених МВФ та регіональними союзами. Валютне регулювання в Україні в сучасних умовах спрямоване на підтримку стабільності української валюти, нейтралізацію

різких коливань валютних курсів, оскільки стабільність валютного ринку має забезпечити й стимулювати розвиток зовнішньоекономічних зв'язків країни та її економіки в цілому.

Валютна політика є невід'ємною складовою державної економічної політики, а її елементи визначають спрямованість державного регулювання у сфері валютних відносин. Державне регулювання економіки за допомогою валютної політики здійснює вплив на всю систему валютних відносин. У свою чергу одним з основних елементів валютної політики є валютне регулювання. Місце валютного регулювання в системі державного регулювання економіки проявляється через одну з форм економічної політики – валютну політику, до складу якої входять: валютне планування, програмування і прогнозування, методи і важелі валютного регулювання, валютний контроль, нормативне і правове забезпечення [3, ст. 425].

Здійснення валютного контролю й регулювання покладене на такі державні органи:

1. НБУ є головним органом валютного контролю, що здійснює контроль за виконанням правил регулювання валютних операцій на території України з усіх питань, що не віднесені до компетенції інших органів.

2. Уповноважені банки здійснюють контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами й нерезидентами через їхні банки.

3. Державна податкова інспекція України здійснює фінансовий контроль за валютними операціями.

4. Міністерство зв'язку здійснює контроль за дотриманням правил поштових переказів за межі України.

5. Державний митний комітет України здійснює контроль за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України.

Література

1. Стеченко, Д. М. Державне регулювання економіки : навч. посібник. / Д. М. Стеченко. — К. : МАУП — 2000. — 176 с.
2. Ковтун, О. І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / О. І. Ковтун. — Львів : Новий світ — 2007. — 432 с.
3. Экономическая энциклопедия. Политическая экономия / гл. ред. А. М. Румянцев. — М. : Советская энциклопедия. — 1972. — Т. 3 “Н–С” — 624 с.

НАПРЯМИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.Г. Данченко, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Визначення шляхів зниження собівартості продукції тваринництва є нагальною потребою, оскільки в останні роки саме через високу, порівняно з ціною реалізації, собівартість продукції ця галузь практично зникає.

Аграрні підприємства Заходу з високорозвинутим сільським господарством для знаходження найбільш ефективних галузей сільськогосподарського виробництва складають по кожній з них виробничий бюджет. Він являє собою визначені по відповідній галузі всі види постійних та змінних витрат, а також доходи в розрахунку на одиницю площі з метою визначення прибутковості. Особливістю розрахунку таких бюджетів у названих країнах є те, що нерідко до уваги беруться, крім загальноприйнятих видів витрат, і так звана віддача на землю. Вона розглядається як специфічний елемент витрат, який повинен відшкодовуватися вартістю реалізованої продукції і який має бути достатній для покриття витрат, пов'язаних з відтворенням землі. Віддача на землю за умови, що вона є товаром, може бути визначена як добуток процентної ставки за довгостроковими банківськими вкладками на ринкову вартість гектара землі або може бути розрахована з орієнтацією на величину орендної плати за землю [1].

Виробничий бюджет дає змогу реально оцінити, яка галузь є прибутковою (збитковою) і який рівень ефективності по кожній з них. Отже, виникає можливість більш обґрунтовано визначити пріоритети вдосконалення структури виробництва на перспективу. Крім того, виробничий бюджет дає змогу вичленити з усієї суми витрат ті, які мають для підприємства умовне значення. Це, — насамперед, амортизація і за відомих обставин — віддача на землю (коли вона не є орендою). Для підприємства реальним є той дохід, який називають грошовим потоком: сума прибутку, амортизація і віддача на землю (за відомих обставин). Важливо, що інформація, яка міститься у виробничих

бюджетах, є достатньою для визначення точки беззбитковості виробництва, про що мова йтиме в наступних розділах.

При обґрунтуванні шляхів зниження собівартості сільськогосподарської продукції, насамперед, потрібно пам'ятати, що з підвищенням продуктивності тварин знижується собівартість. Отже, фактори, що зумовлюють таке підвищення, можна розглядати як фактори зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Серед них особливе значення мають [2]:

- впровадження прогресивних систем землеробства, науково обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва;
- послідовна інтенсифікація виробництва;
- впровадження у виробництво кращих порід тварин, дотримання всіх вимог і передових способів утримання тварин;
- зміцнення кормової бази тваринництва, дотримання зоотехнічних вимог при складанні раціонів щодо збалансованості протеїном, мінеральними речовинами, іншими поживними компонентами;
- удосконалення галузевої структури підприємств з орієнтацією на вимоги ринку, досягнення при цьому раціональної концентрації виробництва, що забезпечує краще використання ресурсів, більш швидке запровадження досягнень науки, техніки, передової практики.

Важливим фактором зниження собівартості продукції є підвищення продуктивності праці на основі комплексної механізації та автоматизації виробництва і раціональної побудови організаційної структури приватних підприємств, впровадження в них досконалого внутрішньогосподарського економічного механізму та ефективних орендних відносин.

Необхідно також забезпечити ефективніше використання машинно-тракторного парку, транспортних засобів, живої тягової сили. Це дасть змогу скоротити потреби в них до раціонального рівня, зменшити витрати на амортизацію та ремонти, а через це здешевити виробництво продукції.

Значні резерви зниження собівартості криються в суворому дотриманні режиму економії при використанні матеріально-грошових засобів у процесі

виробництва сільськогосподарської продукції. Практика переконує, що в підприємствах, де контролюється економне використання оборотних фондів, де не допускаються перевитрати кормів значно менше витрачається коштів на одиницю продукції.

Істотного зниження собівартості продукції можна досягти завдяки вдосконаленню системи управління виробництвом і впровадженню наукової організації праці. Ці заходи забезпечують зменшення накладних витрат, а отже, і зниження собівартості продукції. Важливу роль тут відіграють і такі соціально-економічні фактори, як підвищення кваліфікації кадрів, матеріальна заінтересованість працівників у результатах своєї праці, широке використання моральних стимулів.

Розглянуті фактори зниження собівартості продукції окреслюють лише загальні напрями скорочення витрат на її виробництво. В кожному підприємстві необхідно передбачити конкретні заходи щодо здійснення режиму економії і бережливості, підвищення врожайності культур і продуктивності тварин, враховуючи місцеві природно-економічні умови.

Література

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрного підприємства. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Андрійчук В. Г. — К. : КНЕУ. — 2000. — 355 с.
2. Коваленко Ю. С. Сільськогосподарське підприємство в ринковому середовищі / Коваленко Ю. С. — К. : ІАЕ УААН. — 2000. — 200 с.

ЗНАЧЕННЯ ҐРУНТУ В АГРОЕКОСИСТЕМАХ

А.С. Долгачова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Ґрунт є продуктом сумісної дії клімату, рослинності, тварин та мікроорганізмів на поверхневі шари гірських порід. У цій найскладнішій системі безперервно відбуваються синтез і руйнування органічної речовини, кругообіг елементів зольного та азотного живлення рослин, детоксикація різних

забруднювальних речовин, що потрапляють у ґрунт. Такі процеси здійснюються за допомогою унікальної структури ґрунту, що являє собою систему взаємопов'язаних твердої, рідкої, газоподібної та живої складових.

У зв'язку з цим значення ґрунту в агроєкосистемах полягає в тому, що:

- це головний засіб сільськогосподарського виробництва та основа агроєкосистем. Людство отримує з ґрунту майже 95 % усіх продуктів харчування;

- це життєвий простір, що забезпечує існування живих організмів;

- це механічна опора рослинності, яка на ньому росте;

- ґрунт має здатність зберігати насіння протягом декількох років, у зв'язку з чим підтримується біорізноманіття у природі та здатність до оновлення рослинних популяцій;

- ґрунт акумулює потрібні для життєдіяльності організмів воду, поживні та енергетичні речовини, що в значній мірі визначає його родючість;

- він регулює гідротермічний режим, що дає змогу організмам, які його населяють, зберігати життєдіяльність за певних температур і вологості;

- ґрунт виконує санітарну функцію. Його здатність до самоочищення за допомогою його біоти забезпечує знешкодження багатьох патогенних мікробів і токсикантів, що позитивно впливає на якість сільськогосподарської продукції і стан природного середовища;

- йому також притаманна інформаційна функція. Відомо, наприклад, що перехід навесні температури понад 4-5 °C стимулює активізацію азоту, фосфору, калію, тобто ця межа температури є своєрідним "сигналом" до початку споживання поживних елементів у зв'язку з початком вегетаційного періоду.

Однак ці функції ґрунту не безмежні й можуть порушуватися унаслідок виробничої діяльності людини. Одним з таких порушень є ґрунтостомлення, зовнішні вияви якого відображаються в різкому зменшенні врожайності сільськогосподарських культур. Це спостерігається у процесі постійного вирощування рослин одного й того самого роду. Основними причинами

грунтостомлення є накопичення у ґрунті токсичних речовин, які виділяють коріння рослин та мікроорганізми, а також розклад специфічних шкідників, збудників хвороб і бур'янів. З метою запобігання ґрунтостомленню потрібно дотримуватися сівозмін, оздоровляти ґрунти шляхом внесення органічних добрив, вирощувати стійкі сорти тощо.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ, ЇХ СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

І.С. Копач, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Агропромисловий комплекс (АПК) – це один з найбільших і найважливіших секторів економіки України. Агропромисловий комплекс (АПК) – це сукупність ланок народного господарства (галузей, підгалузей, виробничих підприємств, організацій), діяльність яких тісно пов'язана з виробництвом, зберіганням, транспортуванням, переробкою та збутом продукції.

Сучасний аграрно-промисловий комплекс є важливим сектором економіки України. У ньому зосереджена майже третина основних виробничих фондів, працює четверта частина населення, зайнятого у народному господарстві, виробляється понад 20% валового суспільного продукту та третина національного доходу, формується 70 % роздрібного товарообігу [1].

Сільське господарство є однією з основних галузей економіки України, на яку припадає близько 20% загального обсягу валового продукту. Але економічні можливості аграрного сектора України використовується не повністю.

Обсяги виробництва продукції, інвестиції та технологічний рівень сільського господарства знижується. Сподівання на те, що ринкові економічні реформи сприятимуть швидкому пожвавленню економіки, не підтвердились ні в Україні, ні в більшості країн з перехідною економікою [2].

Проте не можна не помітити певних позитивних зрушень в аграрному секторі. Багато колишніх колгоспів і радгоспів після реорганізації земельних і виробничих відносин адаптувалось до вимог ринкової економіки. В цих господарствах спостерігається зростання обсягів виробництва. Замість матеріалоємних та трудозатратних впроваджуються високоефективні технології, що дозволяють виробляти конкурентоспроможну продукцію для внутрішнього і зовнішнього продовольчого ринку. Не можна однозначно стверджувати, що для цієї категорії підприємств всі питання вирішені. Підтримувати високий рівень господарювання на землі непросто. Є в них претензії до органів виконавчої влади, законодавчих структур стосовно несвоєчасних розрахунків за продану продукцію, нестабільного матеріально-технічного забезпечення, відсутність паритету у міжгалузевих відносинах тощо. Не менш важлива також ринкова орієнтація приватного сектора і, особливо, присадибного господарства населення [3]. Це призводить до того що втрати сільськогосподарської продукції щорічно складають близько 40% вирощеного урожаю. Сьогодні сільське господарство поряд з іншими галузями знаходиться у стані економічної кризи. Хронічно не вистачає паливо-мастильних матеріалів, мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин і тварин. Висока розораність угідь, яка досягла 80%, не завжди обґрунтоване застосування мінеральних добрив і хімічних засобів призвели до порушення екологічного стану природних ресурсів та стійкості агроландшафту: посилюється деградація ґрунтів, знизилася їх родючість.

Значної шкоди сільському господарству завдала аварія на Чорнобильській АЕС. Вона призвела до забруднення радіонуклідами 3,5 млн. га угідь, з яких 70 тис. га виведено з сільськогосподарського використання.

Великі проблеми виникли із використанням природних ресурсів. Якість навколишнього середовища, його відтворювальний і відновлюваний потенціал значно зменшується з нарощуванням масштабів ресурсовикористання і обсягів забруднюючих речовин та відходів.

Розвиток сільськогосподарського виробництва повинні супроводжуватися зниженням затрат живої праці на виробництво одиниці продукції.

Визначальною проблемою для України нині є відсутність чітких стратегічних та тактичних пріоритетів розвитку галузей АПК. Слід зауважити що успішний розвиток зовнішньоекономічної діяльності будь-якої країни без науково обґрунтованої соціально-економічної політики, тобто стратегічних і тактичних дій держави неможливий.

Спад валового національного продукту, руйнація системи, загострення дефіциту платіжного балансу і державного бюджету, суттєве зниження рівня життя переважної більшості соціальних верств населення — найбільш характерні ознаки критеріальної оцінки наслідків зовнішньої політики та не виважених рішень щодо перспектив розвитку зовнішньоекономічної діяльності в галузі.

Штучно прискорити зовнішньоекономічну діяльність, сформувати стратегію і тактику через перехідні стадії — спроба, як довів досвід регулювання імпорту товарів в Україну, безнадійна і згубна для розвитку експортно-імпортних відносин.

Перехід України до ринкових відносин вимагає в аграрно-промисловому комплексі розробки нових підходів до стратегії аграрної політики, спрямованої на формування продовольчої безпеки країни, пріоритетність розвитку сільського господарства, докорінну перебудову економічних, соціальних та правових відносин в аграрній сфері, свободу підприємництва та конкуренції [3].

Отже, при проведенні аграрної політики урядовим структурам необхідно перейти від обіцянок підтримки сільського господарства до вжиття реальних заходів для відродження села, яке повинно стати основою національного відродження.

Література

1. Аграрна реформа в Україні: здобутки і прорахунки // пропозиція. — 2008. — №7. — с.104;

2. Аграрний ринок: уроки і завдання //Урядовий кур'єр. — 2011. — с.5
3. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкові умови. — К., ІАЕ. — 2009. — с.12.

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Ю.Д. Кореновська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Державна підтримка сільськогосподарського виробництва в Україні має бути спрямована на забезпечення отримання прибутковості виробництва на рівні, що забезпечує розширене відтворення, створення сприятливих соціальних умов життя сільських жителів та покращення добробуту їхніх сімей, формування передумов для збереження та комплексного розвитку сільських територій, задоволення потреб населення України в якісних і доступних продуктах харчування, розширення експортного потенціалу країни.

Основними нормативно-правовими актами, що визначають державну підтримку аграрної галузі та сільськогосподарських товаровиробників в Україні, є закони України: «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 р.», Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 р. та ін.

Згідно з вищевказаними нормативними актами, державна підтримка аграрного сектору України здійснюється за наступними напрямками:

- Цінове регулювання. Після ухвалення у 2004 р. Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» було запроваджено цінове регулювання ринку найважливіших видів сільгосппродукції через уведення мінімальних закупівельних цін (на зернові, насіння соняшнику, тваринницьку продукцію).

- Субсидії та дотації на виробництво та придбання ресурсів Бюджетна підтримка виробників продукції рослинництва та тваринництва у 2006-2008 рр. (погектарні виплати, виплати на наявне поголів'я та доплати за здану худобу) становила у середньому 1,6-2,7 млрд грн, у 2009 р. скоротилась до 370 млн грн, у 2010 р. – до менш ніж 100 млн грн.

- Фінансово-кредитна підтримка. З 1.07.2012 р. набув чинності Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»[1], який передбачає надання сільськогосподарському товаровиробнику коштів з державного бюджету у вигляді субсидій для оплати частини страхового платежу (страхової премії), нарахованого за договором страхування. Цей Закон сприятиме розвитку страхового ринку в сільськогосподарському виробництві та дозволить товаровиробникам знизити витрати на страхування сільськогосподарської продукції.

- Податкове стимулювання у вигляді фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП), а також спеціального механізму сплати податку на додану вартість (ПДВ). ФСП – податок, який сплачують сільськогосподарські товаровиробники, в яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 % загального обсягу виробництва. Спеціальний механізм сплати ПДВ передбачає компенсацію сільськогосподарським товаровиробникам коштів за продані ними переробним підприємствам молоко і м'ясо в живій вазі. Так, підрозділом 2 Перехідних положень Податкового кодексу України встановлено, що сума ПДВ переробним підприємством сплачується до спеціального фонду Державного бюджету України і спеціального рахунку, відкритого ним в органі державної казначейської служби, у наступних співвідношеннях: у 2012 р. – відповідно 30 % і 70 %; у 2013 р. – 40 % і 60 %; у 2014 р. – 50 % і 50 %.

- Спеціалізована підтримка за окремими напрямками та програмами (розвиток фермерства, кредитної кооперації, рослинництва, тваринництва, підвищення родючості ґрунтів, ведення сільського господарства на радіаційно забруднених територіях тощо). З червня 2012 р. у рамках

бюджетної програми «Державна підтримка галузі тваринництва» запроваджено дотації селянам за збереження молодняку великої рогатої худоби: за теля віком від 3 до 5 місяців сільськогосподарські товаровиробники отримають 250 грн, від півроку до 8 місяців – 500 грн, від 9 до 11 місяців – 750 грн за голову. Загалом на дотації селянам за збереження молодняку великої рогатої худоби передбачено спрямування близько 1 млрд грн

Незважаючи на наявність достатнього законодавчого і нормативно-правового забезпечення щодо державної підтримки сільськогосподарського виробництва, державній політиці у цій сфері притаманна низка проблем, основні з яких полягають у наступному:

- зменшення фінансування заходів прямої підтримки аграрного сектору.
- неефективне використання коштів Аграрним фондом при здійсненні ним цінового регулювання на аграрному ринку.
- низький рівень обізнаності селян щодо можливостей одержання ними державної допомоги, складний процедурний механізм і непрозорість її отримання
- недостатні обсяги фінансування державних програм, а також неефективність використання коштів за ними.
- припинення дії державних цільових програм
- низький рівень використання державою непрямих заходів підтримки аграрного сектору.

Визначаючи розвиток аграрного сектору та зміцнення присутності України на світовому ринку аграрної продукції як одну з підойм забезпечення стійкості та динамічності економічного розвитку країни, слід враховувати особливості конкурентної ситуації на цьому ринку. Зокрема, вона характеризується наявністю активної державної підтримки сільськогосподарського виробництва провідними країнами світу. Основними напрямками (цілями) такої підтримки є наступні:

- підтримка товарного виробництва та підвищення конкурентоспроможності сільського господарства;

- підтримка дрібних товаровиробників, починаючих підприємців, сімейних ферм та кооперативних об'єднань;
- охорона земель та раціональне використання сільськогосподарських угідь;
- встановлення цін підтримки на окремі види сільськогосподарської продукції;
- розвиток ринкової інфраструктури;
- підтримка місцевих ініціатив розвитку сільських територій та якості життя на селі;
- розвиток аграрної науки та впровадження у виробництво новітніх технологій виробництва сільськогосподарської продукції, догляду за тваринами, систем обробітку ґрунту та ін.;
- розвиток сільськогосподарського машинобудування.

Література

1. Борщ А. Г. Бюджетна підтримка аграрного сектору в умовах трансформаційних процесів в економіці України / А. Г. Борщ // Економіка АПК. — 2009. — №2. — С. 111-116.
2. Збарський В. К. Державна підтримка сільського господарства / В. К. Збарський, В. П. Горьовий // Економіка АПК. — 2010. — №4. — С. 74-80.
5. Підлісецький Г. М. Підвищення рівня фондооснащеності аграрного виробництва як основа зростання його ефективності / Г. М. Підлісецький, М. М. Могилова // Економіка АПК. — 2009. — №12. — С. 21-28.

ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СУБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Ю.М.Крохмаль, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Актуальність вибраної мною теми полягає в тому, що в підприємництво є головним та невід'ємним суб'єктом ринкової економіки. Тому постає завдання у державному регулюванні підприємницької діяльності.

Підприємництво — ініціативна, самостійна господарсько-фінансова діяльність суб'єктів на свій ризик, під власну фінансову та майнову відповідальність у межах чинного законодавства, спрямована на досягнення комерційного успіху (отримання прибутку). [1]

Аспекти вітчизняного бізнесу: [2]

Економічний — створення надійного каркасу розвитку економіки, оскільки підприємництво, приватна власність та заінтересованість є основними передумовами ефективного виробництва, які утверджують економічну свободу, реалізацію потенціалу, інтересів та волі людей.

Соціальний — забезпечує формування середнього класу як запоруки підвищення добробуту громадян, постійного економічного розвитку та соціально-політичної стабільності.

Політичний — гарантує безповоротність ринкових реформ, створює основу цивілізованого, демократичного суспільства, громадянської держави.

Національний — виступає основою консолідації суспільства і виходу із кризи, локомотивом динамічного економічного розвитку країни.

Міжнародний — є показником рівня розвитку підприємництва, ступеня економічної свободи, цивілізованості країни, її міжнародного авторитету, інвестиційної привабливості.

Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності в умовах трансформації суспільства обумовлена: [3]

важливістю формування ринкової економіки підприємницького типу;
значенням становлення вітчизняного підприємництва для розвитку національної економіки та суспільного життя країни;
відсутністю нормальних макроекономічних умов для бізнесу;
складністю і тривалістю процесу переходу від адміністративно-командної до соціально орієнтованої ринкової економіки.

Державне регулювання підприємництва — це система правових, організаційних та регулятивно-контролюючих заходів держави, спрямованих на створення сприятливого підприємницького середовища й управління

державним сектором для забезпечення ефективності та конкурентоздатності національної економіки.

Економічні умови (фактори) визначають умови розподілу обмежених ресурсів і ступінь активності підприємницької діяльності — ступінь економічної свободи (вільний доступ до інформації, ресурсів, ринків); обсяг сукупного попиту; рівень розвитку ринків; конкуренції; стабільність національної валюти; податкову політику; рівень доходів населення тощо.

Політична ситуація обумовлює характер взаємодії суспільства і підприємницьких структур, їхню соціальну інтегрованість — наявність певних політичних інститутів (партій, рухів, об'єднань), їхню стабільність і характер взаємодії; відносини між основними гілками влади; способи управління і прийняття рішень; існування інституту соціального партнерства; домінування певної ідеології тощо. [3]

Правове середовище створює умови для розвитку цивілізованих ринкових відносин — стан розвитку ринкового законодавства (зокрема господарського); характер регулюючого втручання держави у діяльність суб'єктів економіки; захист інтересів підприємців.

Соціально-культурне і демографічне середовище виявляє вплив на формування потреб споживачів, обумовлює специфіку попиту; формування типу економічної культури у суспільстві; кількість населення; рівень його освіти, культури; моральні норми; традиції; релігійні погляди; домінуючі соціально-культурні цінності тощо.

Технологічне середовище обумовлює не тільки характер виробництва, а й способи підприємницької діяльності — рівень індустріального розвитку країни; рівень науки, техніки; наявність технологій і їх впровадження у виробництво тощо.

Природно-географічне середовище визначає галузеву, територіальну, зовнішньоекономічну структуру економіки; види підприємницької діяльності; наявність природних ресурсів; їхню якість; клімат; географічне положення країни тощо.

Організаційне середовище характеризує систему органів державного управління, їхню взаємодію з суб'єктами підприємницької діяльності, способи та інструменти державного впливу на підприємництво, розвиток інститутів ринкової інфраструктури (банки, біржі, страхові компанії, рекламні агентства тощо) та виробничої інфраструктури (зв'язок, дороги, засоби інформаційного забезпечення тощо).

Без державного регулювання підприємництва зловживали своїми повноваженнями. Також відсутність розв'язку конфліктних ситуацій у нормуванні діяльності підприємства. Отже, державне регулювання є найнеобхіднішою складовою економіки країни.

Література

1. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки : Навчальний посібник. - 6-те вид., виправ. і допов. — К. : Знання. — 2007. — 214 с.
2. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки : Навчальний посібник. — Львів : Новий Світ. — 2000, 2006. — 432 с.
3. Державне регулювання економіки : Підручник / За ред. І.Р. Михасюка. — 2-е вид., випр. і доп. — К. : "Атіка", "Ельга-Н". — 2000. — 592 с.

МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

В.В.Кузнецова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Всі сучасні національні економіки є відкритими, тому відчують на собі глобальний вплив світової конкуренції, а відтак, для збереження та захоплення позицій на світовому ринку кожна країна має застосовувати комплекс заходів, спрямованих на регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Одним з ключових елементів зовнішньоекономічної стратегії України є вдосконалення системи митно-тарифного регулювання за рядом напрямів.

Сучасні проблеми податкової політики та митного законодавства зокрема, досліджують такі науковці: О. Гребельник, Т. Ліпіхіна, О. Годованець, В. Каленський, П. Пашко та ін.

Метою дослідження є розкриття значущості митно-тарифного регулювання в Україні, дослідження системи митного оподаткування та визначення основних цілей і завдань митного тарифу. Дослідження ефективності митно-тарифного регулювання в Україні, спрямованого на захист національних інтересів у період інтенсифікації міжнародних інтеграційних процесів.

Заходи, спрямовані на регулювання зовнішньоекономічної діяльності обов'язково включають у себе митно-тарифне регулювання, яке, з одного боку, безпосередньо впливає на показники експорту та імпорту, а з іншого – прямо чи опосередковано визначає основні економічні параметри національних економік, динаміку й тенденції зміни обмінних курсів, відсоткових ставок важливих параметрів соціального розвитку. Одним із головних регуляторів зовнішньоекономічних зв'язків стає запровадження митного тарифу як податку на зовнішню торгівлю.

На сьогодні залишається ряд суттєвих проблем, які впливають на стан митно-тарифного регулювання, зокрема:

- надмірна деталізація та значна диференціація у розмірах ставок ввізного мита на однорідні товари;
- встановлення специфічних та комбінованих ставок ввізного мита без урахування специфіки поставок товару (при визначенні бази оподаткування за такими ставками мита застосовується вага-брутто товару з урахуванням первинної тари);
- наявність значної кількості пільг зі сплати ввізного мита для окремих галузей та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- ігнорування галузевими міністерствами та відомствами основних принципів і підходів щодо підготовки законодавчих актів з питань митно-тарифного регулювання, зокрема підготовка ними пропозицій щодо

деталізації товарів за комерційними назвами, маркою та призначенням для споживання в окремій галузі.

Україна повинна повною мірою використовувати інструментарій нетарифних методів регулювання, оскільки в умовах членства в СОТ такі методи є більш прихованими та дозволяють підтримувати національного виробника, не порушуючи принципи тарифного регулювання міжнародних об'єднань. Але таке регулювання повинно доповнюватись жорстким контролем Антимонопольного комітету України за ступенем монополізації ринку.

Слід виділити такі вектори проведення митної політики України:

- запровадження пільг для імпортерів, які ввозять сировину та напівфабрикати для виробництва експортної продукції. Такі пільги можна реалізувати через систему векселів або відшкодування мита по сировині при експорті готової продукції;
- введення вибірових тарифних обмежень щодо тієї імпортованої продукції, яка може впливати на стан таких вітчизняних галузей народного господарства як легка промисловість, сільське господарство, машинобудування;
- підтримка галузей, у яких висока частка технологічної переробки продукції та значна додана вартість, і обмеження імпорту іноземної конкурентної продукції з допомогою технічних бар'єрів.

Враховуючи особливості сучасного періоду, слід зробити висновок, що одним з найбільш поширених регуляторів зовнішньоекономічної діяльності є митний тариф, який країна використовує як:

- захист вітчизняного виробника;
- джерело поповнення державного бюджету;
- інструмент зовнішньоекономічної політики держави;
- як регулятор ввезення-вивезення товарів.

Ефективність застосування митно-тарифного механізму або окремих митно-тарифних заходів залежить від існуючого в державі нормативного

порядку та правил митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Положення про те, що митні відносини є однією зі складових сукупності всіх ринкових відносин, дає змогу зробити висновок, що цілі митно-тарифної політики є похідними від загальноекономічних цілей і визначаються пріоритетами останніх. Саме за допомогою митно-тарифних регуляторів держава коригує товаропотік і географічну структуру експорту й імпорту з урахуванням довгострокових цілей розвитку країни, забезпечує макроекономічну стабільність, підтримує структуру платіжного балансу, стабілізує курс національної валюти. Але все ж таки основними завданнями митно-тарифної політики залишаються: створення оптимальних умов для конкуренції між національними й іноземними виробниками, забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю і регулювання товарообміну на митній території України, що стимулює належний розвиток економіки.

Література

1. Закон України “ Про Єдиний митний тариф” від 05.02.1992 р. No 2097-XII.
2. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підручник/ О.П. Гребельник — К. — 2005. — С. 238.
3. Ліпіхіна Т.Д. Оподаткування експортно-імпортних операцій в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності в Україні: матеріали дисертації/ Т.Д. Ліпіхіна.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Д.Г.Мулява, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

З метою реалізації єдиної державної політики у сфері випуску та обігу цінних паперів, створення умов для ефективної мобілізації та розміщення суб'єктами господарювання фінансових ресурсів з урахуванням інтересів

суспільства та захисту прав учасників фондового ринку здійснюється державне регулювання ринку цінних паперів.

Ринок цінних паперів – це сукупність відносин цивільно-правового характеру, що опосередковують рух капіталів у формі цінних паперів.

Ринок цінних паперів є серцевиною ринкових економічних відносин, оскільки він забезпечує вільне переміщення капіталу між різними секторами економіки, сприяє її структуризації і надає можливість реально оцінювати фінансовий стан держави. Його синонімом є фондовий ринок.

Основними нормативно-правовими актами, що визначають правила державного регулювання ринку цінних паперів, є Господарський кодекс України та Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 р.

Державне регулювання ринку цінних паперів – здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідними та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері. Одним з основних елементів державного регулювання на ринку цінних паперів є контроль (моніторинг) за діяльністю його учасників, який здійснюється з метою виявлення порушень законодавства та їх попередження.

Державне регулювання ринку цінних паперів здійснює Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Статус, порядок організації і діяльності Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку визначаються Законом України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”.

Ринок цінних паперів повинен приваблювати інвесторів своєю законністю, чесністю та порядком. Цього можна досягти лише шляхом державного регулювання індустрії цінних паперів у тісній взаємодії з її представниками. Основні функції щодо його регулювання фондового ринку в країні належать державі. Функції регулювання і контролю за ринком цінних паперів здійснюються державою шляхом формування спеціальних структур, потреба в яких зумовлюється специфікою способів регулювання, пов'язаних з контролем за розкриттям обширних масивів інформації, видачею великої

кількості ліцензій та спеціальних дозволів; необхідністю постійної адаптації законодавства та підзаконних норм в індустрії цінних паперів, яка швидко розвивається і змінюється.

Метою державного регулювання ринку цінних паперів є:

- реалізація єдиної державної політики у сфері випуску та обігу цінних паперів та їх похідних;
- створення умов для ефективної мобілізації та розміщення учасниками ринку цінних паперів фінансових ресурсів з урахуванням інтересів суспільства;
- забезпечення рівних можливостей для доступу емітентів, інвесторів і посередників на ринок цінних паперів;
- гарантування прав власності на цінні папери;
- захисту прав учасників фондового ринку;
- інтеграції в європейський та світовий фондові ринки;
- дотримання учасниками ринку цінних паперів вимог законодавчих актів;
- запобігання монополізації та створення умов розвитку добросовісної конкуренції на ринку цінних паперів;
- контролю за прозорістю та відкритістю ринку цінних паперів.[2]

Для функціонування ринків цінних паперів в усіх країнах, а також і в Україні велике значення мають не лише правові акти, які регулюють винятково дану сферу (тобто ринок цінних паперів), але й ті, які регулюють її поряд з іншими сферами. Перш за все тут маються на увазі норми цивільного законодавства. Вони встановлюють порядок укладання різноманітних угод, зміст права власності, момент переходу його від однієї сторони до іншої по угодах тощо.

На сьогоднішній день в Україні триває активний процес розвитку ринку цінних паперів, хоча процеси ринкових реформ проходять дуже непросто. Щоб досягти мети, необхідно створити відповідну правову базу. Адже у нормативних актах, що діють сьогодні є багато протиріч, через які виникає багато непорозумінь при здійсненні операцій з цінними паперами.[3]

Розвиток внутрішнього ринку державних цінних паперів є також першим кроком до ефективного управління державним боргом з урахуванням світового досвіду. В подальшому це передбачає розроблення та впровадження середньострокової стратегії управління державним боргом, що оснований на результатах аналізу витрат і ризиків та спрямована на збільшення частки внутрішнього державної о боргу в загальному обсязі державного боргу, а також на задоволення потреб розвитку внутрішнього ринку боргових зобов'язань.

Література

1. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=448/96-%C2%D0>
2. Мальська М. П. / Корпоративне управління: теорія та практика. / М. П. Мальська, Н. Л. Мандюк, Ю. С. Занько // Підручник. — К.: Центр учбової літератури. — 2012. — 360 с.
3. Смолин Г. В. / Господарське право України. / Г. В. Смолин // Особлива частина: Навчальний посібник. — Л. — 2010. — 317 с.

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Ю.І.Нестер, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Широкомасштабна інноваційна діяльність у сучасних умовах є фундаментом стабільного й ефективного економічного зростання як окремо взятої галузі, так і країни загалом. Україна, здійснюючи глибокі ринкові трансформації, повинна цілеспрямовано забезпечувати перехід від екстенсивного до прогресивної інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки. Сучасний етап розвитку національної економіки спонукає до підвищення ефективності виробничої структури, розвитку внутрішнього ринку та експортоорієнтованої діяльності, що має відбуватися у напрямі інформаційно-інноваційної конкурентоспроможності виробників аграрної сфери. Інновації забезпечують розширення пропозиції виробленої продукції на аграрному ринку, зростання якості продуктів і послуг підприємств, досягнення

високої продуктивності, реалізації стратегічних планів фірм та сприяють підвищенню кваліфікаційного рівня кадрів. Однією з основних причин гальмування процесу формування й реалізації інноваційної моделі економічного розвитку в Україні є нерозвиненість системного функціонування наукової та інноваційної сфери на регіональному рівні. У сучасних умовах, за зростання мобільності людей, фінансів, виробничих потужностей, особливо у межах ЄС, необхідні не лише передові технології та виробництва, але передусім регіони, готові прийняти їх та забезпечити їхню діяльність. Це зумовлює зростання наукового та практичного інтересу до проблем інноваційної діяльності та її державного регулювання. Вирішення цього завдання потребує глибокого осмислення сутності, характерних рис та сучасних особливостей розвитку національної інноваційної системи України.

Досягнення конкурентоспроможності України в системі глобального світового господарства потребує посилення інноваційного спрямування виробників господарського комплексу. За мету ставиться подолання істотної розбіжності між наявним потенціалом інноваційного розвитку (значні можливості для ефективних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт за показниками розвитку вищої освіти, рівня науково-дослідних установ, чисельності та кваліфікації вчених і інженерів тощо) та низькою ефективністю його використання [1]. З цією метою невідкладним завданням держави є стимулювання підвищення інноваційної активності товаровиробників, аграрної сфери. Інноваційна активність - це цілеспрямована діяльність щодо створення, впровадження у виробництві та просування на ринок нових ефективних продуктів, науково-технологічних та організаційно-управлінських досягнень НТР, які дають прибуток. Інновація повинна бути такою, щоб не тільки зумовити потребу у створенні нового продукту, але й надавати фінансову можливість здійснювати подальші нововведення після його реалізації. Проте остаточну оцінку ефективності інновації дає ринок, споживач.

Інноваційна діяльність підприємств на сьогодні здійснюється на базі більше ніж 100 різноманітних нормативно-правових актів, ухвалених за роки

незалежності, головним з яких можна виділити Закон України "Про інноваційну діяльність", відповідно до якого, основними принципами державної інноваційної політики є:

- орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
- формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;
- створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;
- ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;
- здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності;
- сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;
- інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності;
- підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності [4].

Головною метою державної інноваційної політики в Україні визначено створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсощадних технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції [3].

Водночас, аналіз інноваційного розвитку аграрного сектору України дає змогу виділити низку проблем, які гальмують впровадження інновацій у виробничу діяльність.

По-перше, відсутня обґрунтована і дієва інноваційна політика держави. Відмова України на початку незалежності від пріоритетного науково-технологічного розвитку, відсутність системи державних пріоритетів, вилучення із числа основних продуктивних сил - науки, передової освіти та інновацій - є головною проблемою для прискореного розвитку економіки держави.

По-друге, немає системного управління інноваційним процесом з боку держави. Розподіл сфер управління цією сферою між чотирма відомствами призводить до відсутності спільних цілей і задач, нескоординованості і неузгодженості дій, розпорошень людських і фінансових ресурсів. Таке управління ніколи не було спрямованим на вирішення загальнонаціональних завдань, оскільки завжди мало галузевий характер.

По-третє, нормативно-правова база регулювання інноваційної діяльності є фрагментарною, не цілісною, суперечливою і тому недосконалою. В Україні ухвалено понад 100 законодавчих, нормативно-правових урядових актів і різноманітних відомчих документів, які не є взаємоузгодженими і не формують єдиного законодавчого поля інноваційної діяльності.

По-четверте, проблемою є відсутність фінансового механізму інноваційної діяльності. Основним джерелом фінансування витрат на інновації є власні кошти підприємств (реінвестиційні кошти). Водночас, у розвинених країнах у "підживленні" інноваційної діяльності визначальну роль відіграє розгалужена і досить динамічна мережа приватних інвестиційних і венчурних фондів. Через відсутність чіткої системи правил і гарантій приватний капітал ще не рухається в бік інноваційної сфери.

Посилення інноваційної активності в Україні має посідати центральне місце в реалізації державної економічної політики в аграрній сфері. Однак інноваційний бізнес у країні досі розвинений слабо. Достатньо зазначити, що в 2005-2007 рр. частка інноваційно активних організацій.

Для того, щоб знизити ризик і підвищити ефективність інновацій, необхідно сформувати економічний механізм вбудовування науки в структуру

агровиробництва. Для вибору найефективніших форм і методів інноваційної активності в агропродовольчому комплексі потрібен насамперед науково обґрунтований менеджмент, який містив би формулювання мети і вибір стратегії, підготовку інноваційних проектів, управління проектами та ризиками, персоналом, створенням, освоєнням і якістю нової техніки, оцінку ефективності інновацій. Визначальне місце при цьому належить вибору мети та інноваційної стратегії. Саме від цього залежить визначення найбільш доцільних напрямків економічної і науково-технічної політики, заснованої на довготерміновому прогнозуванні розвитку аграрної сфери при переході до ринку, врахуванні сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів, ресурсних обмежень на макро-, мезо- і мікрорівнях.

Отже, інноваційну політику розглядають як стратегію або набір стратегій реалізації інноваційних пріоритетів у рамках національних інноваційних систем, яка є важливою передумовою для успішного відродження національної економіки та аграрного сектору зокрема. Для реалізації державної політики щодо поліпшення соціально-економічного стану в країні на основі інноваційної моделі розвитку економіки потрібно широко застосовувати довготермінові механізми та інструменти державної політики, які б стимулювали підвищення інноваційної активності економіки.

Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою.

Література

- 1.Белов О.Ф. Про глобальні пріоритети розвитку України в програмі "Україна-2010" / О.Ф. Белов, 2.Економіка і організація інноваційної діяльності

: підручник / Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. / за ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. — К. : ВЦ "Професіонал".— 2004. — 960 с.

3. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : навч. посібн. / Т.В. Майорова. — К. : Вид-во ЦУЛ. — 2003. — 376 с.

4. Про інноваційну діяльність: Закон України.

5. Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи України / Л. Федулова, М. Пашута // Економіка України. — 2005. — № 4. — С. 35-47.

СУТНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РІЛЬНИЦТВІ

К.Г. Платовська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Інтенсивна технологія — це комплекс агротехнічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур, технологічних засобів і операцій, які направлені на максимально повне використання біологічного потенціалу продуктивності культур (їх сортів і гібридів) за рахунок підвищення ефективності використання природних і антропогенних його факторів при мінімізації трудових і матеріальних ресурсів.

Інтенсивні технології ґрунтуються на управлінні процесом формування врожаю, який забезпечує скорочення розриву між потенційною і реальною продуктивністю сільськогосподарських культур. Сутність їх полягає в оптимізації факторів урожайності протягом усього періоду вегетації рослин. Якщо при традиційній технології матеріально-технічні ресурси забезпечуються виходячи із можливостей, які є в даному конкретному підприємстві, то при інтенсивній технології — із потреби в них для одержання запрограмованого рівня врожаю з меншими витратами на одиницю продукції.

При впровадженні інтенсивних технологій важливо розробити комплекс організаційно-економічних заходів, які направлені на раціональне використання робочого часу працівників, системи машин та інших ресурсів. Високу віддачу трудових і матеріально-технічних засобів інтенсивні технології

забезпечують лише при додержанні усього комплексу рекомендованих заходів. Відхилення хоча б в одній ланці загального технологічного ланцюга супроводжується не лише зниженням урожайності сільськогосподарських культур, а й зменшенням рівня окупності витрат.

Для оцінки економічної ефективності інтенсивних технологій використовуються такі показники: приріст врожайності, ц; вартість додаткового урожаю з 1 га, грн.; додаткові матеріально-грошові витрати на прибавку врожаю на 1 га; окупність додаткових витрат, грн.; зростання продуктивності праці, %; рівень рентабельності, %; річний економічний ефект в розрахунку на 1 га, грн.

Економічна оцінка інтенсивних технологій визначається на основі даних про фактичні витрати на виконання робіт, одержану урожайність і якість продукції. При впровадженні інтенсивної технології лише на частині площі, результати виробництва порівнюють з результатами, одержаними за звичайної (базової) технології, що застосовувалась на іншій частині площі. У випадку, коли культуру за інтенсивною технологією вирощують в підприємстві на всій площі, то для порівняння доцільно використовувати середні дані за попередні 3 – 5 років при застосуванні базової технології.

ПРИНЦИПИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Г.В.Погорєлова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Раціональне використання земель потрібно розглядати через призму дотримання відповідних принципів (правил) її використання. Усі принципи раціонального використання земель відображають чотири аспекти землекористування: організаційний, економічний, соціальний та екологічний.

Принципи організаційного характеру включають [1]:

- цільове використання земельних ресурсів;
- пріоритет сільськогосподарського використання земель;

- врахування зональних відмінностей;
- планомірність організації використання земельних ресурсів.

Принципи економічного характеру включають [2]:

- принцип рівноправності всіх форм власності й господарювання на землі;
- принцип платності землекористування;
- принцип економічного стимулювання

Принципи соціального характеру включають [3]:

- принцип законності;
- принцип нормативного забезпечення;
- принцип відповідальності за порушення земельного законодавства;
- принцип державного регулювання

Принципи екологічного характеру включають [4]:

- регулювання господарського навантаження на угіддя;
- принцип диференційованого використання земель;
- підвищення родючості ґрунтів і продуктивності угідь;
- охорона земель.

Вирішення проблеми ефективного використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах вимагає дотримання таких принципів: рівноправність всіх форм власності на землю; платність землекористування; цільове, раціональне та екологічнобезпечне використання земель.

Література

1. Коритник М. В. Раціональне використання землі в умовах оренди / М. В. Коритник // Економіка АПК. — 2008. — №4. — С. 67-71.
2. Мартин А. Г. Державне регулювання ринку земель: принципи, завдання та механізми / А. Г. Мартин // Землеустрій і кадастр. — 2008. — №1. — С. 35-41.
3. Третьяк А. М. Земельні ресурси України та їх використання: Посіб. / А. М. Третьяк, Д. І. Бабміндра. — К. : ТОВ ЦЗРУ. — 2003. — 143 с.

4. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. / В. С. Джигирей. — [2-ге вид., стер.]. — К.: Т-во "Знання", КОО — 2002. — 203 с.

ІНФЛЯЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

В.О. Приймачук, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Забезпечення стабільності грошової одиниці є важливою передумовою економічного розвитку будь-якої країни. Створення цієї передумови є особливо актуальним для України, оскільки індекс споживчих цін як основний індикатор інфляції в Україні суттєво коливається і має тенденцію до прискореного зростання. Так, з 2005 по 2010 рр. його значення змінювалось у діапазоні від 108,2% до 122,3%, в той час як у європейських країнах, куди Україна має інтегруватись, цей показник інфляції, як правило, не перевищує 103% [3]. Такі високі та нестабільні темпи інфляції важко піддаються якісному прогнозуванню, про що свідчать постійні відхилення державних прогнозів від фактичних значень інфляції. Усе це суттєво ускладнює планування і здійснення будь-якої господарської діяльності, підриває довіру суспільства до державної влади та викликає високі інфляційні очікування. Тому виникає об'єктивна необхідність підвищення ефективності державного регулювання інфляційних процесів в Україні [1].

В економічній теорії існує кілька поглядів на сутність та причини інфляції. У вітчизняній науці та у правлячих колах України нині переважають погляди на це явище виключно як на грошовий феномен, пов'язаний із надмірною емісією. Через це боротьба з нею проводиться у напрямі адміністративного скорочення емісії. Однак жорстке обмеження приросту грошової маси не могло не вплинути на стан економіки, що привело до поглиблення системної кризи. Виявом її стали поглиблення спаду виробництва, збільшення безробіття, різке зростання бюджетної, взаємної та

інших видів заборгованості, помітне посилення кризи неплатежів тощо. Проблема інфляції, хоча й змінила форму, але не зникла. Всі ці негативні процеси створюють реальну загрозу вітчизняній економічній безпеці.

Головними причинами інфляції є такі фактори, як монополізація економіки (зокрема, процеси монополістичного ціноутворення), зростання державних затрат на воєнні цілі, широке використання дефіцитного фінансування, надмірна кредитна емісія, зростання кількості безробітних та ін.

Крім внутрішніх причин інфляції, існують і зовнішні фактори. Це насамперед зростання цін на імпортні товари та послуги. Згідно з оцінками спеціалістів подорожчання нафтогазової групи енергоносіїв на 1 % зумовлює зростання оптових цін у промисловості на 0,23 %, у всій економіці — на 0,22%, зовнішніми причинами інфляції в Україні є необґрунтоване встановлення валютного курсу при конвертації валют, доларизація української економіки.

Світова практика знає цілий арсенал боротьби з інфляцією. Справа полягає лише в тому, щоб уміло його використати.[2]. Тому одним із найважливіших завдань антиінфляційної стратегії є гасіння інфляційних очікувань, яке полягає у вирішенні таких завдань:

1. необхідно вжити заходів щодо приведення темпів підвищення рівня життя населення у відповідність із реальними можливостями економіки.
2. слід невідкладно вжити дієвих заходів для поліпшення умов ведення бізнесу, тим самим одночасно сприяючи переспрямуванню частини коштів громадян від споживчого ринку на бізнесові напрями та розширенню пропозиції товарів і послуг на споживчому ринку.
3. уряду необхідно нарешті ефективніше застосовувати наявні в нього ринкові інструменти для приборкання тимчасових коливань цін на окремі товари та послуги.
4. необхідно нарешті повернутися обличчям до фінансових ринків і вжити справді дієвих заходів щодо їх розвитку.

Література

1. Ченінога В.Г. Основи економічної теорії: навчальний посібник/ В.Г. Ченінога — К.: Юрінком Інтер. — 2006. — 411с..
2. Сакс Дж., Пивоварський О. Економіка перехідного періоду (Уроки для України). — К.: Основи. — 1996.
3. Шаповалов А. Під системною призмою // Вісник НБУ. — №12. — 2007. — С.5-10

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

І.С. Рибка, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

В соціально-економічному житті України сільські території займають особливе місце. На них проживає третина населення нашої держави і припадає 90% її площі. Значимість цих територій посилюється їх винятковим внеском у формування основ продовольчої безпеки та нарощування експортного потенціалу країни.

Проте за період соціально-економічних трансформацій (1991—2010 рр.) відбулися докорінні зміни традиційного укладу життя на селі, на сільському ринку праці та в соціально-професійному складі сільського населення. Перестало існувати як клас колгоспне селянство, поступово зникає загін аграрних робітників, невпинно зменшується категорія зайнятих промисловою діяльністю за місцем проживання, а також сільської інтелігенції й працюючих у соціальній сфері села. [3]

Має велике значення дослідження нинішніх проблемних українського села щодо концентрації економічної активності в містах — це типове явище глобального масштабу, яке має незворотний характер. У нашій державі абсолютне й відносне скорочення сільського населення почалося у 20-ті роки минулого століття. Згідно з даними Державної служби статистики України на 1 січня 2013 року, міське населення України складає 31,4 млн осіб, сільське — 14,2 млн осіб.[1]

Тому окремою темою для держави та місцевої влади є вирішення проблем розвитку сільських громад, реалізація перспектив формування економіки сільських територій, оскільки їх комплексний і збалансований розвиток — це стандарт для Європейського Союзу і орієнтир для державної регіональної політики в Україні

Тільки через об'єднання зусиль держави та виробників сільгосппродукції, через розвиток кооперації — споживчої, збутової, обслуговуючої, кредитної, через відродження підприємницької активності можна підвищити економічну результативність сільськогосподарського виробництва, досягти високих соціальних стандартів життя на селі.[4]

Всі ці заходи зазначені у Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року, метою якої є підвищення рівня життя сільського населення, охорона навколишнього природного середовища, збереження природних, трудових і виробничих ресурсів, підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва.

Державна політика сталого розвитку сільських територій спрямована на досягнення таких стратегічних цілей: впровадження соціальних стандартів і нормативів відповідно до європейських; збільшення розміру заробітної плати до середнього рівня в інших галузях економіки, купівельної спроможності та доходів сільського населення; підвищення рівня зайнятості та збільшення доходів сільського населення; розвиток інженерної та соціальної інфраструктури сільських населених пунктів відповідно до соціальних стандартів і збільшити обсяги надання соціальних послуг сільському населенню у три рази; поліпшення екологічної ситуації у сільській місцевості, збільшення виробництва валової продукції сільського господарства в два рази та збільшення доходів сільськогосподарських товаровиробників у три рази.[2]

На особливу увагу під час розроблення політики соціально-економічного розвитку сільських територій заслуговує проблема забезпечення селян робочими місцями і належним рівнем оплати праці. Загалом, рівень зайнятості сільського населення в Україні продовжує знижуватися, внаслідок чого чимало

найбільш працездатних і кваліфікованих селян працюють лише в особистих підсобних господарствах, займаються дрібними промислами або виїжджають за кордон. Зарплата в сільському господарстві і дотепер є найнижчою, порівняно з іншими галузями економіки. Очевидно, що соціально-економічну безпеку селян можна забезпечити лише шляхом збільшення оплати праці в сільському господарстві до середнього рівня за галузями економіки.[3]

Таким чином, соціально-економічний розвиток сільських територій є важливою складовою аграрної, соціальної та регіональної державної політики. У нових економічних та політичних умовах він має базуватися на нових засадах організаційного забезпечення та фінансування. Потрібно змінити пріоритети державного регулювання, перейшовши від програмної підтримки виробництва до підтримки комплексного розвитку сільських територій, коли у центрі уваги перебуватиме людина з її соціальними потребами. У цьому контексті одним з основних пріоритетів регулювання сільського розвитку є вирішення проблеми сільської зайнятості.

Одним із основних завдань державного регулювання соціально-економічного розвитку є припинення руйнації соціальної інфраструктури на селі внаслідок постійної нестачі коштів у місцевих бюджетах і агровиробників. Необхідно удосконалити структуру і систему управління соціально-економічним розвитком сільських територій з метою розвитку соціальної інфраструктури, системи моніторингу, дорадчих служб, а також реалізації пріоритетних положень програми гармонізації законодавства України із стандартами ЄС.

Література

1. Державний комітет статистики України : [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2020 року”: [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>.

3. Гайдуцький П.І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П.І. Гайдуцький // Економіка АПК. — 2005. — № 11. — С. 43—48.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Т.І. Савченко, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

З урахуванням синергічного ефекту сукупність факторів, які впливають на продуктивність праці, можна поділити на такі основні групи [1, 2, 3]:

1. Фактори, пов'язані з живою працею. Західні вчені довго відмовлялися вимірювати продуктивність живої праці, мотивуючи це тим, що глобальний показник ефективності — відношення національного продукту (ВВП) до витрачених ресурсів — враховує вплив цього фактора. Останнім часом догматичний підхід подолано, визначається вплив на продуктивність праці рівня освіти, кваліфікації, перепідготовки кадрів і навчання новим професіям, нових форм оплати робочої сили, динаміки та структури кількості зайнятих тощо.

2. Фактори, пов'язані із засобами праці. Найважливішими з них є вплив НДДКР (науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок), капіталоозброєність, енергоозброєність, ступінь автоматизації виробництва (а також ступінь механізації виробництва для менш розвинутого технологічного способу виробництва), рівень завантаження виробничих потужностей тощо. Значний синергічний ефект зумовлюють автоматизовані системи проектування продукції, технологічне устаткування з програмним управлінням, ЕОМ і мікропроцесори, промислові роботи.

3. Фактори, пов'язані з упровадженням найновіших форм організації виробництва і праці — нових методів управління підприємством. Уперше відчутно вплинуло на зростання продуктивності праці впровадження системи Тейлора.

4. Фактори, пов'язані з удосконаленням техніко-економічних відносин — концентрація, спеціалізація, кооперування і комбінування виробництва та ін. Унаслідок інтенсивнішого розвитку цих відносин у США впродовж 60— 90-х років ХХ ст. номенклатура машинобудівної продукції подвоїлася.

5. Фактори, пов'язані з удосконаленням предметів праці — нових конструкційних матеріалів, надчистих, надтвердих, аморфних тощо. Вони впливають на зростання продуктивності праці через зміни в балансі сировини і матеріалів на користь нових предметів праці, комплексного використання і економії сировини та електроенергії, впровадження маловідходних і безвідходних технологій. Так, застосування нових сортів сталі дає змогу знизити масу автомобіля на 10-15 %, використання композитних матеріалів — на 20-25 %.

6. Фактори, пов'язані зі структурними змінами у народному господарстві й насамперед з питомою вагою нових наукомістких галузей, до яких в ЄС нині відносять: виробництво хімікатів та хімічних продуктів, механічний та автомобільний інжиніринг, машинобудування, транспорт, електротехнологія, інформатизація та комунікації, метрологія, контроль, інструментальне виробництво, оптика.

Однак, слід пам'ятати, що головною рушійною силою економічного прогресу є людина, тому очевидно, що сукупність усіх цих факторів насамперед позначається на її економічному і соціальному розвитку.

Література

1. Макконел К. Економікс: принципи, проблеми й політика: Пер. с англ. 11-го вид. / Макконел К., Брю С. — К. : Хагар-Демос. — 2003. — 532 с.
2. Манків Г. Макроекономіка / Манків Г. / Пер. з англ.; Наук. ред. пер. С. Панчишина. — К. : Основи. — 2008. — 487 с.
3. Самуельсон П. Экономика / Самуельсон П. — М. : НПО "Алгон". — 2007. — 632 с.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В. П. Степанова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Якість довкілля відіграє все більш вагомую роль як фактор стабільного розвитку суспільства та забезпечення конкурентоспроможності економіки України на світовому ринку. Значна екологічна диверсифікація території України, особливості соціально-економічних процесів у регіонах, які в історичному, природному, соціальному, економічному відношеннях є далеко неоднорідними, актуалізують проблему регіонально диференційованих підходів до управління екологічною безпекою. У свою чергу, низька результативність механізмів державного управління сталим екологічним розвитком України зумовлює об'єктивну необхідність забезпечення еколого-економічної безпеки держави та її регіонів, що вимагає відповідного теоретичного підґрунтя, методологічних підходів, наукового обґрунтування напрямів її реалізації.

Державне екологічне управління, метою якого є запобігання виснаженню природного потенціалу і яке спрямоване на недопущення перевищення несучої ємності біосфери, — це завдання-мінімум. Завдання-максимум полягає в екологізації функціонування всіх сфер життєзабезпечення, досягненні і підтримці необхідної якості здоров'я і життя населення, належного стану навколишнього середовища, гармонізації взаємовідносин суспільства і природи.

Державне управління екологічної безпеки в області, містах Києві та Севастополі (далі - управління) є місцевим органом державної виконавчої влади і входить до системи органів управління Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України.

Управління екологічної безпеки здійснює функцію управління у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної та радіаційної безпеки відповідно на території області, міст Києва та Севастополя.

Управління у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами Мінкобезпеки України, рішеннями органів місцевої виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, прийнятими в межах їх компетенції.

Основними завданнями Управління є:

1. реалізація державної екологічної політики, спрямованої на забезпечення ефективного використання та відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу господарської та іншої діяльності незалежно від форм власності;

2. державний контроль за додержанням вимог екологічного законодавства підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та громадянами, іноземними юридичними і фізичними особами на відповідній території, додержанням екологічних вимог у пунктах пропуску через державний кордон;

3. інформування населення через засоби масової інформації про екологічний стан навколишнього природного середовища на відповідній території, в тому числі стан екологічної безпеки об'єктів господарської та іншої діяльності;

4. організація проведення державної екологічної експертизи.

Для здійснення контролю за дотриманням вимог екологічного законодавства та законодавства про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку в структурі Управління створюються відповідні структурні підрозділи державної екологічної інспекції та державної інспекції з нагляду за ядерною безпекою.

Держуправління тісно співпрацює з громадськими екологічними організаціями. В рамках спільної операційної програми «Румунія-Україна – Республіка Молдова 2007-2013» громадським об'єднанням «Букувиця» в

партнерстві з держуправлінням реалізовано транскордонний проект «Думай по-зеленому». В рамках цієї ж програми по 2-му пріоритету «Екологічні виклики і підготовка до надзвичайних ситуацій» розпочато реалізацію проекту «Підвищення безпеки життєдіяльності населення в долині річки Прут на прикордонній території з Республікою Молдова та Румунією».

Врахування несучої ємності біосфери і недопущення її перевищення в умовах нинішнього соціально-економічного розвитку отримало офіційне визнання як ключового принципу екологічної політики на національному й міжнародному рівнях. У Плані дій Всесвітнього саміту в Йоганнесбурзі (1992) вперше у вигляді граничних умов розвитку поставлено завдання у сфері екологічного управління щодо цілеспрямованої підтримки регіональних і національних ініціатив. Ідеться передусім про поліпшення ефективності і сталості у використанні ресурсів та здійсненні виробничих процесів, а також запобігання виснаженню ресурсів і зменшення забруднення довкілля та обсягів відходів.

Література

1. Наказ: «Про Положення про державне управління екологічної безпеки в області, містах Києві та Севастополі Мінекобезпеки України» N 22 від 27.02.96 м.Київ
2. Прес-конференція за підсумками роботи в 2012 році «Борис Баглей: про підсумки роботи Держуправління в 2012 році»

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В.О. Тесляр, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Необхідною умовою розвитку національної економіки, поглиблення співпраці з іншими державами, створення сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій є належне законодавче забезпечення здійснення зовнішньоекономічної діяльності, яка становить важливий напрям

загальної господарської діяльності держави. ЗЕД є одним із головних факторів розвитку економіки будь-якої країни, а тому повинна виступати одним із найважливіших об'єктів державного регулювання.

Дослідження питання формування ефективного механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснювали такі вітчизняні та зарубіжні вчені як Б.А._Анікін, М.В._Афанасьєв, В.І._Богачов, М.В._Брагінець, С.С._Гаркавенко, О.Л._Каніщенко, В.І._Коршунов, С.І._Косенков, Д.В._Мінаєв, М._Портер, І. В._Семеняк, В. Г.Ткаченко, А.Томпсон та інших.

Згідно закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на своїй території [1].

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) — діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Державне регулювання ЗЕД — це система заходів законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, покликаних удосконалити ЗЕД в інтересах національної економіки. Державне регулювання ЗЕД передбачає створення певних умов та механізмів для ефективного розвитку відносин суб'єктів господарювання в різних країнах. Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на її території [2].

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів ЗЕД розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;

- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності [1].

Адміністративні засоби й інструменти державного регулювання ЗЕД: 1) порядок реєстрації суб'єктів ЗЕД; 2) виконання вимог міжнародних документів, зокрема статутів міжнародних організацій; 3) нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі; 4) оперативне реагування на різноманітні події економічного і неекономічного характеру.

Основні економічні засоби й інструменти регулювання держави: 1) пряме й непряме фінансування, зокрема кредитування експортерів; 2) державне страхування; 3) фіскальні пільги й обмеження; 4) тарифне регулювання; 5) валютне регулювання.

Суб'єкти державного регулювання ЗЕД: 1) держава; 2) недержавні органи управління, економікою (товарні, фондові, валютні біржі, торговельні палати, асоціації, спілки тощо), які діють на основі статутних документів; 3) суб'єкти ЗЕД (підприємства, фірми, організації); 4) міждержавні та міжрегіональні органи регулювання ЗЕД (СОТ, МВФ) .

Регулювання ЗЕД в Україні здійснюється за допомогою: 1) відповідних законів України; 2) засобів тарифного і нетарифного регулювання; 3) економічних заходів оперативного регулювання (валютно-фінансового, кредитного); 4) рішень недержавних органів управління економікою.

Органи, що здійснюють державне регулювання ЗЕД: Верховна Рада України, Національний банк України, Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики, Державна митна служба України (здійснює митний контроль в Україні згідно з чинними законами України), Антимонопольний комітет України (здійснює контроль за додержанням суб'єктами ЗЕД законодавства про захист економічної конкуренції), Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, органи місцевого управління ЗЕД [1].

Проблема удосконалення регулювання ЗЕД набуває особливої гостроти в умовах, коли першочерговими завданнями України в сфері ЗЕД виступають

приведення національного законодавства у відповідність до норм та правил СОТ, адаптація національного законодавства до норм і стандартів ЄС, подальше відкриття ринків і зняття штучних обмежень щодо продукції українських товаровиробників у ЄС, Росії й США, забезпечення найкращих умов для залучення іноземних інвестицій, врахування інтересів України при визначенні нових маршрутів транспортування енергоносіїв з Росії. Урахування визначених принципових особливостей та вад регулювання ЗЕД, а також практики реалізації у подальшому законотворчому процесі має забезпечити підвищення ефективності системи державного регулювання ЗЕД.

Література

1. ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 року № 960-12
2. А.П.Рум'янцев, Зовнішньоекономічна діяльність: Підручник / Рум'янцев А.П. — Київ: Центр навчальної літератури. — 2004. — 218 с.
3. М.І. Дідківський, Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Дідківський М.І. — Київ: Знання. — 2006. — 247-249 с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ У МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

О.В. Цибульська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Інтенсифікація була, є і залишиться найголовнішим чинником розвитку молочного скотарства. Отже, удосконалення розвитку молочного скотарства має відбуватись у трьох напрямках:

по-перше, підвищення продуктивності худоби шляхом поліпшення рівня годівлі поголів'я, ліквідації білкового дефіциту в кормах на основі удосконалення структури кормовиробництва, збільшення в раціонах тих видів кормів, які максимальною мірою сприяють зростанню виходу продукції в розрахунку на голову худоби і поліпшення її якості, з урахуванням зональних

умов [1]. Цей напрям також передбачає впровадження найбільш прогресивних методів збирання, зберігання і підготовки кормів до згодовування; збільшення виробництва і розробки досконаліших рецептів комбікормів для окремих статеві-вікових груп худоби; створення і підвищення ефективності використання зрошувальних культурних пасовищ; обґрунтування режимів годівлі корів на різних стадіях їх репродуктивного циклу та ін.;

по-друге, удосконалення існуючих і створенням нових порід, пристосованих до місцевих умов. Основна мета – підвищення продуктивності худоби, її скоростиглості, плодючості, поліпшення оплати кормів і якості продукції [2]. Цей напрям передбачає посилення племінної роботи з наявними породами і поліпшення породного районування; поглиблення спеціалізації худоби за характером одержуваної продукції; подовження строку використання високопродуктивного маточного поголів'я; розширення використання плідників-поліпшувачів; дотримання найбільш ефективних строків отелення корів; удосконалення техніки штучного запліднення тварин, а також відповідної апаратури й обладнання;

по-третє, скорочення трудових і матеріально-грошових затрат на виробництво одиниці продукції на основі підвищення продуктивності худоби, впровадження комплексної механізації трудомістких процесів на молочних фермах і найбільш досконалої технології утримання тварин, а також застосування повної або часткової переробки та зберігання молока на місці, удосконалення механізму визначення цін на молочну сировину та продукти її переробки, поліпшення форм реалізації молокопродуктів і доведення їх до споживачів та розширення виробництва молока в господарствах усіх форм власності та господарювання.

Література

1. Гавриленко М. Вплив годівлі на відтворну функцію молочної худоби / Гавриленко М., Полупай Ю., Кузьменко І. // Пропозиція. — 2007. — №1. — С. 83-84.
2. Данилевська О. Породоутворення у підвищенні ефективності

молочного скотарства / О. Данилевська // Економіка АПК. — 2006. — №1. — С. 41-44.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА

С.В. Цибульська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Як свідчить вітчизняна і зарубіжна практика, біометод в аграрному виробництві може і повинен стати одним із основних напрямків вдосконалення сільськогосподарського виробництва, оскільки це сьогодні реальний шлях до зменшення забрудненості довкілля, відтворення природної родючості ґрунтів, отримання екологічно чистої високоякісної продукції. Так, за дослідженнями окремих господарств [1], економічна ефективність застосування біофунгіциду Планриз під озиму пшеницю може забезпечити приріст врожаю 7,5 ц з 1 га. При цьому виробничі витрати на 1 га збільшаться до 2153,54 грн. Разом з тим, підвищиться продуктивність праці в розрахунку на 1 ц виробленої продукції на 21,6% та знизиться виробнича собівартість 1 ц пшениці на 4,5%. В результаті, прибуток в розрахунку на 1 га зросте на 350,95 грн., а рівень рентабельності до 19,1%.

Доцільним при вирощуванні сільгоспкультур є використання біологічно активних мікроелементів у формі хелатів. Застосування хелатного мікродобрива "Реаком" під ячмінь ярий може забезпечити приріст врожаю до 7,0 ц з 1 га [2]. Хоча при цьому збільшаться виробничі витрати на 1 га посіву на 610,93 грн., в тому числі: на мікродобриво – 561,40 грн., на збирання та доробку додаткового врожаю – 49,53 грн., однак за рахунок збільшення врожайності зросте продуктивність праці (на 37,1%), прибуток від реалізації в розрахунку на 1ц та на 1га посівної площі – відповідно на 104,6 та 318,0%, при цьому рівень рентабельності становитиме 19,9% проти 6,4% в 2009р.;

Підвищення рівня прибутковості зерновиробництва можливе лише за умови ефективного менеджменту щодо реалізації виробленої продукції.

Більшість сільськогосподарських підприємств основну частину виробленої продукції реалізують, однак не завжди за найкращими каналами реалізації: частина продукції видається в рахунок оплати праці та в рахунок орендної плати за майнові та земельні паї, решта зерна використовується всередині господарства. Виходячи із даних структури використання зернових сировинних ресурсів переважної більшості господарств регіону необхідним є збільшення частки реалізації продукції для промислової переробки (підвищення рівня товарності) та зменшення частки зерна, що реалізується в рахунок оплати праці робітників господарства.

Література

1. Бондур Т. О. Екологізація виробництва продукції рослинництва як фактор поліпшення її якості / Бондур Т. О. // Економіка АПК. — 2008. — №6. — С. 39-42.
2. Волкогон В. Мікробіологи пропонують змінити стратегію удобрення сільгоспкультур / Волкогон В. // Пропозиція. — 2009. — №6. — С. 58-60.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АПК

І.Д. Чебанова, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Агропромисловий комплекс є найважливішою складовою частиною господарського механізму України.

Незадовільний фінансовий стан переважної частини підприємств вітчизняного АПК не дозволяє забезпечити процес не тільки розширеного, а в багатьох випадках і простого відтворення за рахунок власних фінансових ресурсів.

За останні роки у сільськогосподарському виробництві України значно загострилися кризові явища: значно знизилися обсяги валової продукції, погіршилося використання природних ресурсів, знизилася родючість ґрунтів, поглибився дисбаланс між галузями рослинництва і тваринництва. Зменшення поголів'я худоби досягло критичної межі при значному зниженні його продуктивності.

Сільське господарство країни є проблемною нестабільною галуззю, яка практично не забезпечена сучасною технікою та новими технологіями, що призводить до низької продуктивності виробництва та не конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку.

Для України розвиток аграрного сектору є особливо актуальним, адже саме він є однією із стратегічних складових економіки держави: в агропромисловому секторі та споріднених із ним галузях формується до 20 % ВВП. Тому стабілізація в найкоротші терміни й розвиток саме аграрного сектору економіки країни стане одним із головних чинників вітчизняної економіки в умовах світової фінансової кризи та галуззю, що визначить майбутнє на тривалу перспективу, потіснивши в силу різних факторів металургію, хімію й деякі інші [1].

У цілому, до основних проблем розвитку АПК України можна віднести:

- впровадження багатуукладної системи власності;
- застосування ефективних систем землекористування;
- впровадження сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- розвиток вітчизняного виробництва сучасних сільськогосподарських машин, зокрема, засобів малої механізації;
- розширення виробництва добрив, гербіцидів тощо;
- запровадження комплексних агрохімічних та лісових меліорацій;
- розвиток виробничої та соціальної інфраструктури для підйому сільської місцевості;
- державна підтримка АПК через переорієнтацію кредитно-фінансової, податкової і цінової політики на підтримку сільськогосподарського виробника.[2]

Здійснення аграрної реформи в Україні повинно бути спрямоване на створення економічно ефективного агропромислового виробництва, поглиблення ступеня переробки та покращання зберігання

сільськогосподарської продукції. З цією метою в програмних документах щодо проведення аграрної реформи передбачається:

- формування ринку землі та нерухомості, запровадження системи іпотечного кредитування сільськогосподарських товаровиробників;
- фінансування організаційних заходів щодо здійснення аграрної реформи на регіональному рівні, післяприватизаційна підтримка розвитку реформованих господарств, створення спеціалізованої консалтингової інфраструктури щодо інформаційного забезпечення;
- розвиток мережі інфраструктури сервісного обслуговування, заготівель, оптової торгівлі;
- формування ринків матеріальних ресурсів і капіталу;
- ефективне використання наявного земельного фонду;
- реформування соціальної сфери села та розбудови її інфраструктури.

Радикальне вирішення проблеми забезпечення населення України основними видами продовольства потребує значного збільшення обсягів їх виробництва на основі фінансової підтримки вітчизняного товаровиробника. На сьогодні екстенсивний шлях розвитку сільського господарства практично вичерпався. Тому у подальшому він може здійснюватися лише на основі широкомасштабного впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, докорінної модернізації засобів механізації.[3]

Ще однією досить важливою проблемою в Україні є підготовка кадрів для агропромислового комплексу вищими навчальними закладами. Кошти, що виділяються на підготовку кадрів в основному стосуються лише оплати праці та видатків споживання. На розвиток аграрних університетів в Україні вже декілька років майже не виділяються кошти. Але кожен з нас розуміє, що без високо кваліфікованих спеціалістів у сфері сільського господарства, розвиток аграрно-промислового ринку є неможливим.

Також в Україні слід обов'язково створити такий економічний механізм, який забезпечив би прибутковість виробництва. Важливою складовою останнього є належне ціноутворення, оскільки ціни, з одного боку, стимулюють

збільшення пропозиції, а з іншого – впливають на платоспроможний попит населення.

Стійке зростання АПК неможливе без вдосконалення відносин на внутрішньому і зовнішньому ринках агропродовольства та без розвитку інфраструктури.

Для сприяння розвитку галузі сільського господарства та забезпечення підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції в умовах глобалізації, Україні необхідно, використовуючи передовий світовий досвід, не просто переносити його в площину свого розвитку, а гармонізувати його з українськими економічними реаліями та історичним розвитком галузі країни.

Література

1. Кириленко І. Г. Деякі аспекти державної аграрної політики в Україні в умовах світової фінансової кризи. / І. Г. Кириленко // Економіка АПК. — 2010. — № 11. — С. 4-11.
2. Тарангул Л.Л., Горленко І.О., Євтушенко Г.І. / Посібник — К. — 2000 — 264 с.
3. Розміщення продуктивних сил України: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. — К.: КНЕУ, 2000. — 364 с.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ

Ю.О. Щербина, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Термін «інвестиція» походить від лат. «invest», що означає «вкладати». Нині інвестиції - це вкладання капіталу з метою подальшого його збільшення.

У сучасній зарубіжній літературі термін «інвестування» часто трактується як придбання цінних паперів (акцій, облігацій). В Україні цей термін ідентифікується з терміном «капітальні вкладення». Інвестиції в цьому разі розглядаються як вкладання у відтворення основних фондів (споруд, обладнання, транспортних засобів). Водночас інвестиції можуть спрямовуватись на поповнення обігових коштів, придбання нематеріальних активів (патентів, ліцензій, ноу-хау).

Розрізняють інвестиції валові та чисті.

Валові інвестиції — це загальний обсяг інвестування за певний період, що спрямоване на нове будівництво, придбання засобів виробництва та приріст товарно-матеріальних засобів.

Чисті інвестиції — це сума валових інвестицій без суми амортизаційних відрахувань у певному періоді.

Інвестиції в об'єкти підприємницької діяльності класифікуються за певними ознаками.

1. За об'єктами вкладання коштів (майна) розрізняють інвестиції реальні та фінансові.

Під реальними інвестиціями розуміють вкладання коштів (майна) у реальні активи — матеріальні та нематеріальні (іноді інвестиції в нематеріальні активи, що пов'язані з науково-технічним прогресом, характеризують як інноваційні).

Фінансові інвестиції — це вкладання коштів у фінансові інструменти (активи), серед яких превалюють цінні папери.

2. За характером участі в інвестуванні розрізняють інвестиції прямі та непрямі.

Пряме інвестування здійснюють інвестори, які безпосередньо добирають об'єкти інвестування та вкладають в них кошти (майно, активи). Як правило, інвестори добре обізнані з об'єктом інвестування і знають механізми інвестування.

Непрямі інвестиції здійснюють інвестиційні чи фінансові посередники. Оскільки не всі інвестори мають необхідну кваліфікацію для ефективного добору об'єктів інвестування та управління інвестиціями, то певна їх частина купує цінні папери, які випускають інвестиційні та фінансові посередники. Зібрані кошти посередники вкладають у найефективніші, на їхній погляд, об'єкти інвестування, керують ними, а потім розподіляють одержаний прибуток між своїми клієнтами — інвесторами.

3. За періодом інвестування інвестиції поділяють на коротко- та довгострокові.

Короткострокові інвестиції здійснюють на період до одного року. До них належать короткострокові депозитні вклади, придбання короткострокових ощадних сертифікатів.

Довгострокові інвестиції здійснюють на період понад рік. Великі інвестиційні компанії розподіляють їх на чотири види: до двох років; від двох до трьох років; від трьох до п'яти років; понад п'ять років.

4. За формами власності інвесторів розрізняють інвестиції приватні, державні, іноземні та спільні.

Приватні інвестиції здійснюють фізичні особи, а також юридичні особи з приватним капіталом.

Державні — державні та місцеві органи влади, державні (казенні) підприємства з бюджетних і позабюджетних фондів, власних і позичкових коштів.

Іноземні — фізичні та юридичні особи іноземних держав.

Спільні—суб'єкти певної держави та іноземних держав.

5. За регіональною ознакою розрізняють інвестиції в державі та поза її межами.

Внутрішні інвестиції здійснюють в об'єкти інвестування в межах держави, а іноземні — поза її межами. До іноземних інвестицій належить також придбання різних фінансових інструментів інших держав — акцій іноземних компаній, облігацій інших держав тощо.

Однією з важливіших сфер діяльності будь-якого підприємства є проведення інвестиційної діяльності. Забезпечення стабільності функціонування підприємства, підвищення конкурентноздатності продукції, зміцнення позиції на ринку в значній мірі визначається ефективністю здійснених ним інвестицій.

Література

1. Булгачев С. Н., Гечи М. Инвестиционная политика в капитальном строительстве на новом этапе. — М.: Стройиздат, 2004. — 334 с.
2. Голуб Л. Г, Хямаленс В. О. Как управлять инвестициями // экономика стр-ва. — 2000. — № 12. — С. 14-22.

3. Грегори П. Рынок финансового капитала в США и проблемы финансирования инвестиций // Экономика стр-ва. — 2000. — № 12. — С. 23-24.

ДЕМОГРАФІЧНІ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ю.І. Юрченко, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

За своїм характером і сутністю демографічна ситуація є складним багатоаспектним явищем, в основі якого лежить сукупність соціально-економічних, медико-біологічних, екологічних, психологічних чинників, котрі формують основні тенденції демографічних процесів, демографічну поведінку та демографічну установку людей. Передумови сучасних деморафічних процесів були закладені ще у 60–70-ті рр. XX ст., а найбільш негативні тенденції цих процесів набули прискореного розвитку в умовах економічної кризи 90-х рр. XX ст. Результатом чого стало практичне вичерпання на початку 2000х рр. потенціалу відтворення народонаселення України, який створювався за рахунок демографічного накопичення попередніх поколінь.

Дослідженням демографічних проблем в суспільстві займаються вчені Стешенко В., Піскунов В., Глухаіова Г., Хижняк М. та інші. Підвищена увага науковців спричинена таи, що сучасна демографічна ситуація, яка склалася в Україні в цілому, в усіх її регіонах визначається як критична, така, що здатна загрожувати національній безпеці, соціально-економічній і суспільній стабільності країни.

Дослідження демографічних проблем в Миколаївській області і пошук шляхів щодо їх подолання та покращення демографічної ситуації в майбутньому.

Аналіз демографічної ситуації Південного регіону України, а саме Миколаївської області свідчить про погіршення показників природного росту і механічного руху населення. При цьому спостерігається негативна динаміка народжуваності, високий рівень смертності, зростання сальдо міграції.

Неготовність та непристосованість основної маси населення до нових умов, з одного боку, і різке падіння рівня життя, з іншого, причинили погіршення основних показників відтворення населення, стану його здоров'я і в результаті призвели до зниження рівня демографічного, трудового та соціального потенціалу країни.

З 2006 року по 2012 рік спостерігається тенденція зменшення населення як в Україні в цілому, так і в Миколаївській області зокрема. А саме : чисельність населення в Україні зменшилась з 46,9 млн осіб до 45,6 млн осіб, що становить 2,8 %, в Миколаївській області зменшення становить 5,1 тис. осіб.

Характеризуючи сучасний демографічний розвиток Миколаївської області можна виділити такі основні негативні тенденції: падіння рівня народжуваності; висока смертність населення; старіння населення; різке зменшення кількості шлюбів при високому рівні розлучення; високий рівень дитячої смертності.

Одним з важливих чинників скорочення населення є трудова міграція, що носить характер демографічної проблеми. Виникнення такого явища зумовлене економічними труднощами , безробіття та неповної зайнятості, низькими доходами працівників та затримками виплати зарплатні та пенсії. За деякими даними трудову міграцію оцінюють в 1,5 млн осіб, що приблизно становить 5,5% населення працездатного віку. На роботу закордон хоча б один раз виїжджали близько 10% дорослого населення України.

Зі зростанням обсягів трудової міграції з України збільшується й кількість проблем, пов'язаних з виїздом працездатного населення. Перш за все, це якісне погіршення складу населення України, оскільки виїжджають як правило освічені та ініціативні люди. Часто вони влаштовуються за кордоном на роботу, яка не відповідає їхній кваліфікації та з часом втрачають останню і, повернувшись на батьківщину, не можуть працювати за фахом, що, у свою чергу, спонукає їх знову мігрувати. В багатьох регіонах України спостерігається нестача робочої сили, що пов'язано як із демографічними

процесами – старінням, спадом народжуваності, так і звіткою активної частини робочої сили за кордон.

Виходячи з даної ситуації дуже важливо запроваджувати хоча б якісь заходи та напрямки щодо регулювання демографічних процесів на регіональному рівні: аналіз динаміки демографічних показників для запровадження найбільш адекватних варіантів регіональних і місцевих цільових програм поліпшення демографічної ситуації; дослідження сучасного стану та прогнозування розвитку демографічних процесів, відповідне уточнення та корегування регіональних стратегій соціально-економічного розвитку; забезпечення фінансування та ефективної реалізації вже існуючих регіональних цільових програм; реалізація диференційованого підходу при визначенні заходів і засобів, спрямованих на поліпшення демографічної ситуації на рівні окремих районів, міст, змісту місцевих цільових програм.

Сучасна демографічна ситуація, яка склалася в Україні в цілому, та зокрема в Миколаївському регіоні визначається як критична, така, що здатна загрожувати національній безпеці, соціально-економічній і суспільній стабільності країни. Основними причинами розвитку негативних тенденцій є скорочення тривалості життя, погіршення вікової структури і в перспективі скорочення трудових ресурсів, а також високий рівень міграції населення. Виходячи з даної ситуації дуже важливо запроваджувати хоча б якісь заходи та напрямки щодо регулювання демографічних процесів на регіональному рівні.

Література

1. Чорна В.О. Демографічна ситуація у Південному регіоні України / В.О. Чорна // Економіка та держава. — 2010. — №2.
2. Владечак А.В. Дослідження демографічних проблем розвитку в Миколаївській області та шляхи їх подолання / А.В. Владечак // Економічний простір. — 2009. — № 23/1.
3. Демографічний щорічник Миколаївської області, 2012 рік

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ, ІНВЕСТИЦІЙНІ СКЛАДОВІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ЩОДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНИХ ІННОВАЦІЙ
В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Гринішина А. К.3

ІННОВАЦІЇ В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ
СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

Житник Є.І......6

ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Зайцева М.О.8

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ

Казакуца І.О.11

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Моїсеєнко В.О.14

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Казімір Т.В......17

ЗВ'ЯЗОК НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА, ЯК ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНУ

Карташева Т. В.19

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Кондратьєва І. О.22

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА У АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ

Коханевич Л.Г.25

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК СКЛADOVA РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Демитер О.М.28

ТЕХНІЧНЕ ПЕРОЗБРОЄННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Крамаренко О. В.31

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ

<i>А.О. Маркевич.....</i>	<i>33</i>
ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	
<i>Олійник А.П.....</i>	<i>36</i>
ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Сєдов А.О.....</i>	<i>39</i>
СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
<i>Скоробагата В.О.....</i>	<i>42</i>
СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Гриб В.В.</i>	<i>45</i>
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ	
<i>Еременко Ю.В.....</i>	<i>47</i>
ПОДАЛЬШІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	
<i>Заставнюк В.С.....</i>	<i>50</i>
ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Зварич Р.О.....</i>	<i>53</i>
ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ НА УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	
<i>Нєдов А.В., Нєдов О.В.</i>	<i>55</i>
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА	
<i>Хохонік Ю.А.....</i>	<i>58</i>
РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	
<i>Кривонюк О.І.....</i>	<i>60</i>
ПРОБЛЕМИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ	
<i>Кучер Р. Г.....</i>	<i>63</i>
ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ	
<i>Стремська А.І.</i>	<i>66</i>
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА	
<i>Хохонік Ю.А.....</i>	<i>70</i>

СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Шевченко А. П.72

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У «ПРАТ» ПІДГОРОДНЯНСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР

Турсенко А. В.74

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

Шишка І. Б.77

ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Чернозуб Т. О.82

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Ткачук П. В.85

СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ОСНОВІ КООПЕРАЦІЇ

Ушкаренко Ю. В. , Костенко О. В.88

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВОЗНЕСЕНСЬКОГО РАЙОНУ

О. А. Алейнікова91

ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ АРБУЗИНСЬКОГО РАЙОНУ ЯК ОДНОГО З ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЇХ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

Бойко А. С.94

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Грек В. И.96

ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Веремєєва М. А.99

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ МИКОЛАЇВСЬКОГО РАЙОНУ

Воснна К.І.	102
ВПЛИВ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	
Гатала Е.В.	105
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Петлюченко В.В.	108
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ	
Ігіна Д.О.	110
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	
Ракова Ю.М.	113
ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЗЮ РОСЛИННИЦТВА	
Кареліна І.О.	116
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Коврига О.В.	119
ЗАЛУЧЕННЯ КРЕДИТНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Коляда В.Л.	122
ВПЛИВ МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ ПРАЦІВНИКІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ	
Лазаренко А.О.	125
ВНУТРІШНІЙ КОТРОЛЬ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Оставненко А.О.	128
СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СГТОВ «ВІКТОРІЯ» ЖОВТНЕВОГО РАЙОНУ	
Піднебесний О.А.	131
РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СПТ"УРОЖАЙ" БРАТСЬКОГО РАЙОНУ	
Прутян А.В.	133
ОГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗПОДІЛУ КОШТІВ НА РЕКЛАМНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ХЛІБОПЕКАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ МІСТА МИКОЛАЄВА З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ	
Розкладай М.І.	136

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Серьогін В.К.139

НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМ УКРАЇНИ

Скоробагата В.О.142

ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА ІНОВАЦІЙІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Суховій О.М.145

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Терещенко Р.М......149

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Григорян В.А......153

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Легашивілі А.І......155

СЕКЦІЯ 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕНСИВНОГО ВИРОБНИЦТВА У РОСЛИННИЦТВІ ГОСПОДАРСТВА

Жовтюк Н.О.158

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО РИЗИКУ ПОГІРШЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ

Білан М. С.161

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА

Березовський С. В.164

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ХІМІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Бондарева С. В.168

БІОТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Вовк О.С......171

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ

Гожий Д.В......173

ГАРАНТОВАНЕ ВИРОБНИЦТВО ЗЕРНА НА ЗРОШУВАЛЬНИХ ЗЕМЛЯХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Горбатюк Т. В.176

ВИСОКОІНТЕНСИВНІ АГРО-ТЕХНОЛОГІЇ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Дон Е. К.179

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ХІМІЗАЦІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Драчов Я. О.182

СУЧАСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Дубровська К. В.184

ОСНОВНІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Загоруйко О. О.187

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ РЕСУРСООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Кінаш Г.С.190

ПРІОРИТЕТИ РАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Колобова А.Е.192

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Колошина О. А.195

ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ СОНЯШНИКУ УКРАЇНИ

Ницик О. В.196

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Пастух О. М.199

СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Погоріла Ю.В.202

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сурженко Я. С.204

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Тофан Є. О.207

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ

Фісюн А.М.210

РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА В УКРАЇНІ

Харіна С.Ю.212

ЕКОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЯКОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Цимбал А.М.214

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК РОСЛИННИЦТВА В НОВООДЕСЬКОМУ РАЙОНІ

Шведова Т. П.218

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ПрАТ «Південний колос»

Білозерцева І.О......221

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ВДОСКОНАЛЕННЯ
РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Дубова А.О......224

СЕКЦІЯ 4. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Ананійчук Ю.В.227

СТРАХУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Безродна О.А.230

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ НА РИНКУ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

Васильєва Л.В.231

СУТЬ ДЕРЖАВНОГО ПРОГРАМУВАННЯ: ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТА

Венгер А. О.234

ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Гатала Е.В.236

НАПРЯМИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Данченко Н.Г.240

ЗНАЧЕННЯ ҐРУНТУ В АГРОЕКОСИСТЕМАХ

Долгачова А.С.242

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ, ЇХ СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ
ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Копач І.С.244

МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Кореновська Ю.Д.247

ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СУБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Крохмаль Ю.М.250

МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Кузнецова В.В.253

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Мулява Д.Г.256

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Нестер Ю.І.259

СУТНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В РІЛЬНИЦТВІ

Платовська К.Г.264

ПРИНЦИПИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Погорєлова Г.В.265

ІНФЛЯЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Приймачук В.О.267

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Рибка І.С.269

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Савченко Т.І.272

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Степанова В. П.274

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Тесляр В.О.276

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ У МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

Цибульська О.В.279

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА

Цибульська С.В.281

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АПК

Чабанова І.Д.282

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ

Щербина Ю.О.285

ДЕМОГРАФІЧНІ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Юрченко Ю.І.288